

elisa

Vuosikertomus 2016

Sisällysluettelo

Elisa 2016	1	ShedHelsinki	38
Elisa lyhyesti	1	Vastuullisuus	39
Strategia ja toimintaympäristö	3	Vastuullisuus Elisalla	39
Toimitusjohtajan katsaus	5	Olennaisuudet ja johtaminen	41
Liiketoimintojen katsaukset	9	Sidosryhmävuorovaikutus	43
Henkilöasiakkaat	9	Tavoitteet	46
Yritysiasiakkaat	12	Poimintoja vuodelta 2016	48
Henkilöstökatsaus	15	Taloudellinen vastuu	49
Muuttuva työ	15	Verot	50
Osaaminen	17	Investoinnit	52
Esimiestyö	18	Tutkimus ja kehitys	53
Hyvinvointi	19	Sosiaalinen vastuu	54
Muut henkilöstötunnusluvut	21	Tietoturva	55
Sijoittajille	22	Palveluiden käytettävyys	57
Näkymät ja ohjeistus	22	Verkko	59
Voitonjakopolitiikka	23	Toimitusketju	60
Tietoa osakkeenomistajille	25	Ympäristövastuu	61
Case-galleria	28	Ilmasto ja energia	62
Elisa Ideal Work	28	Muut ympäristövaikutukset	64
Seniorit mukana digitaalisaaressa	29	Raportin kuvaus	65
Elisan Digikoulut	30	Riippumaton varmennusraportti	67
Innovaatiokisa	31	GRI-hakemisto	69
Elisa Kulma	32	Yhteystiedot	74
Ennätyksiä mobiiliverkossa	33	GRI-tunnusluvut	75
Terveystuon digitalisaatio	34	Taloudellinen	75
SenCity	35	Sosiaalinen	77
Kyberturvallisuus	36	Ympäristö	82
Pk-yritysten digitaalisuus	37	Hallinnointi	86

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	86	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	192
Hallintorakenne	87	Tilinpäätöksen liitetiedot	194
Hallituksen kokoonpano ja toiminta	89	Liitetiedot 1–19	194
Toimitusjohtaja ja muu johto	96	Osakkeet ja osakkeenomistajat	207
Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä	102	Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä	212
Muut selvityksessä annettavat tiedot	104	Tilintarkastuskertomus	213
Sisäinen tarkastus	104		
Yhtiön sisäpiiri ja sisäpiirihallinto	105		
Tilintarkastajat	106		
Palkka- ja palkkioselvitys	107		
Palkitsemisen päätöksentekojärjestys	107		
Palkitsemisen keskeiset periaatteet	108		
Palkitsemisraportti	113		
Tilinpäätös	115		
Hallituksen toimintakertomus	115		
Konsernin tilinpäätös	124		
Tuloslaskelma	124		
Tase	126		
Rahavirtalaskelma	127		
Laskelma oman pääoman muutoksista	128		
Liitetiedot	129		
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	129		
Tilinpäätöksen liitetiedot	141		
Liitetiedot 1–36	141		
Tunnusluvut	185		
Emoyhtiön tilinpäätös	189		
Tuloslaskelma	189		
Tase	190		
Rahoituslaskelma	191		
Liitetiedot	192		

Elisa lyhyesti

Elisa on suomalainen tietoliikenne-, ICT- ja online-palveluyritys, jonka asiakkaana on 2,3 miljoonaa kuluttajaa, yritystä ja julkishallinnon organisaatiota. Elisa on julkisesti noteerattu Nasdaq Helsinki Suuret Yhtiöt -listalla, osakkeenomistajia on noin 200 000.

Elisa tarjoaa ympäristöystävällisiä palveluita viestimiseen ja viihtymiseen, sekä työvälineitä organisaatioiden toiminnan ja tuottavuuden parantamiseen. Tuotemerkkejä ovat mm. Elisa, Elisa Saunalahti, Elisa Videra ja Elisa Appelsiini.

Elisa on mobiilin ja kiinteän verkon palveluiden markkinajohtaja Suomessa ja mobiilipalveluiden markkinakakkonen Virossa.

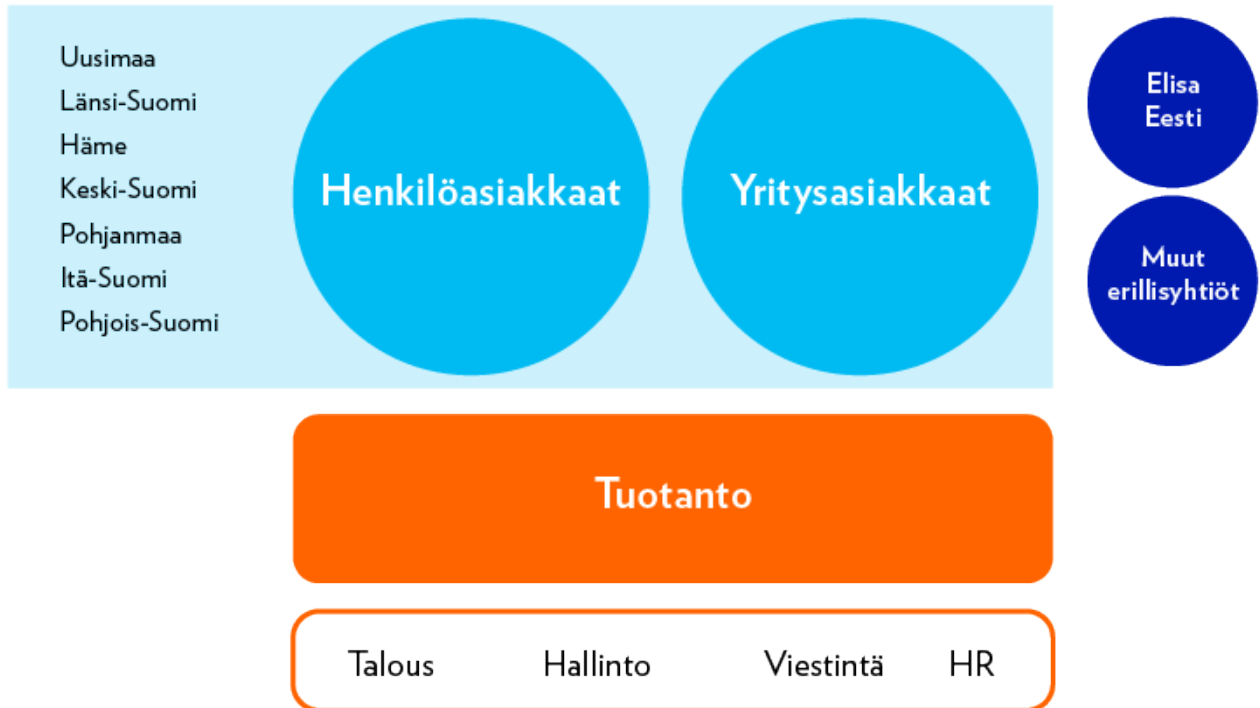
Yhteistyö Vodafonen ja Telenorin kanssa mahdollistaa kansainvälisesti kilpailukykyiset palvelut.

Noin 85 prosenttia liikevaihdosta tulee telekommunikaatiopalveluista kuluttajille ja yrityksille. Nopeammin kasvavien, uusien digitaalisten palveluiden osuus on noin 15 prosenttia. Uusia palveluita ja digitalisointiratkaisuja tarjotaan myös kasvaville, kansainvälisille markkinoille.

Elisan liiketoiminta on jaettu kahteen segmenttiin: Henkilöasiakkaat ja Yritysassiakkaat. Ohjaus tapahtuu yksiköiden, tulosityksiköiden ja tukiyksiköiden kautta.

Elisan perusarvot kaikessa liiketoiminnassa ovat asiakaskeskeisyys, vastuullisuus, uusiutuminen, tuloksellisuus ja yhteistyö.

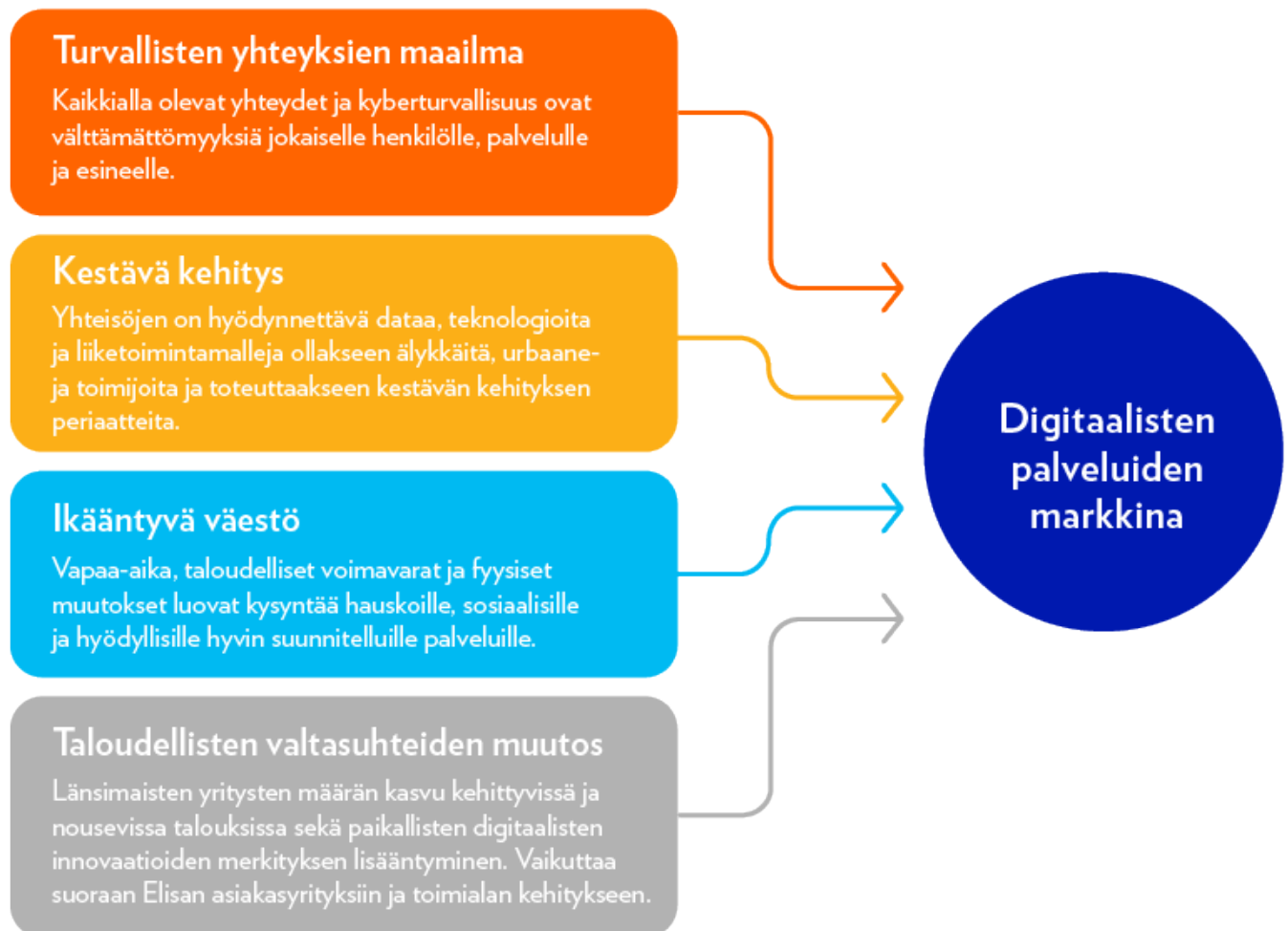
ELISAN OHJAUSMALLI

Strategia ja toimintaympäristö

Elisan visio on olla arvostettu kansainvälinen digitaalisten palveluiden tarjoaja ja erinomaisuuden esimerkki.

SUOTUISAT GLOBAALIT MEGATRENDIT LUOVAT KYSYNTÄÄ DIGITAALISILLE PALVELUILLE

ELISAN STRATEGIAN PAINOPISTEALUEET

Kasvata arvoa datalla

Luo menestystä digitaalisilla palveluilla

Paranna toimintaa asiakasymmärryksellä,
laadulla ja kustannustehokkuudella

Elisa on ainutlaatuinen viestintäpalveluiden tuottaja. Toteutamme strategiaamme määrätietoisesti

- Innovoimalla digitaalisia palveluita kuluttajille ja yritysasiakkaille
- Oman verkon toimialueella ja kansainvälisesti verkko-omistuksesta riippumattomilla palveluilla
- Maailmanluokan asiakasymmärryksellä, laadulla ja kustannustehokkuudella

STRATEGIAN TOTEUTUS

Ainutlaatuiset valinnat

Rajoittamaton mobiilidata

Pitkäjänteinen, systemaattinen tapa kehittää tuottavuutta

Kurinalainen M&A-käytäntö ja selkeä liiketoimintamalli

Asiakaskysyntä ja arvonluonti ohjaavat investointeja

Asiakaskeskeiset verkko-operaatiot

Viiteryhmän paras suoriutuminen*

Liikevaihdon kasvu ylittää toimialan keskiarvon

Käyttökatteen kasvu ylittää toimialan keskiarvon

Paras kassavirran tuotto

Paras sidotun pääoman tuotto-%

Vahva osingonmaksu omistajalle

Ainutlaatuinen viestintäpalveluiden tuottaja

* Viiteryhmä: Eurooppalaiset teleoperaattorit

Toimitusjohtajan katsaus

Kehittyvä Elisa, uudistuva elisalainen

Vuosi 2016 oli Elisalle monella tavalla erityisen menestyksellä. Teimme jälleen historiamme parhaan tuloksen. Pystyimme vuoden aikana vahvistamaan kilpailukykyämme ja parantamaan operatiivisen toiminnan tuottavuutta vaikka yleistoludellinen tilanne jatkui haasteellisena.

Asiakkaamme arvostivat vuoden aikana tuomiamme uusia palveluita ja yhä nopeampia yhteyksiä, mikä näkyi merkittävästi parantuneena asiakastyytyväisyytenä.

Elisan liikevaihdon kasvu ja tulos olivat jälleen parempia kuin eurooppalaisten teleoperaattoreiden keskimäärin. Liikevaihto kasvoi 4 prosenttia, vertailukelpoinen osakekohtainen tulos 7 prosenttia ja kassavirta 6 prosenttia. Liikevaihtoa kasvattivat erityisesti mobiilin palveluliikevaihdon ja digitaalisten palveluiden kasvu sekä Anvian tele-, IT- ja viihdeliiketoimintojen osto. Myös Viron liiketoimintojen liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta.

Elisan kannattavuus ja taloudellinen asema ovat vahvat ja voimme jatkaa kilpailukykyistä voitonjakoa omistajillemme. Elisan hallitus esittää tulevan kevään yhtiökokoukselle 1,50 euron osinkoa osakkeelta.

Suomi maailman kärjessä mobiilidatan käytössä

Rajoittamaton datan hinnoittelumalli, videopalveluiden yleistymisen ja panostukset 4G-verkon laajentamiseen ovat vieneet Suomen maailman kärkeen mobiilidatan käytössä. Asiakkaamme käyttivät mobiilidataa keskimäärin yli 13 gigatavua per käyttäjä.

Asiakkaamme arvostavat yhteyksien nopeuksia ja rajoittamattoman datan huolettomuutta. Tutkimuksiemme mukaan 4G-käyttäjät ovat erityisen tyytyväisiä yhteyksiinsä. Yli 80 prosenttia kaikista Elisan mobiiliverkon dataliikenteestä liikkuu jo 4G-verkossa. Yli miljoonan 4G-käyttäjän raja rikottiin huhtikuussa.

Jatkoimme investointeja huippunopean 4G-verkon laajentamiseen. Loppuvuodesta julkaistun riippumattoman ECE Ltd:n tutkimuksen mukaan Elisalla on Suomen nopein 4G-verkko, jonka kattavuus on jo 99 prosenttia väestöstä. Myös Virossa mobiiliverkon kehitys jatkui vahvana, väestöpeitto on noin 98 prosenttia.

Loppuvuodesta järjestetyssä taajuushuutokaupassa saimme tavoittelemamme uudet 700 MHz -taajuudet, joiden avulla voimme edelleen täydentää 4G-verkkoamme Suomessa. Asiakkaillemme se merkitsee jatkuvasti parempaa peittoaluetta sekä nopeampia ja häiriöttömämpiä yhteyksiä.

Suomalainen taajuuspolitiikkaa on ollut onnistunutta. Kuluttajien maksamat hinnat ovat Suomessa maailman alhaisimpia ja mobiiliverkkoissa datakäyttö maailman kärkeä. EU:n Roam like at Home -asetuksen ensimmäiset yksityiskohtaiset päätökset saatiin vuonna 2016. Vasta helmikuussa 2017 annetaan lopullinen päätös tukkuhinnoista, mutta on ennakoitavissa, että roaming-uudistus tulee mahdollisesti tuomaan muutoksia loppukäyttäjille. On vaikea arvioida vielä tässä vaiheessa niiden vaikutusta nykytilanteeseen.

Tavoittelemme jatkuvasti yhä parempaa asiakaskokemusta ja testaamme uusia teknologioita. Teimme elokuussa nopeuden maailmanennätyksen 4G-verkossa saavuttamalla 1,9 Gbit/s nopeuden. Pilotoimme ensimmäisenä Suomessa 5G:tä ja 450 Mbit/s maksiminopeuksia kaupallisessa mobiiliverkossamme, sekä ensimmäisenä Pohjoismaissa 700 MHz taajuutta. Lisäksi toimimme ensimmäisenä suomalaisena operaattorina kaupalliseen käyttöön sisäkuuluvuutta parantavat wifi-puhelut ja VoLTE-puhelut, joissa puhe kulkee 4G-verkon kautta.

Nopean ja laadukkaan laajakaistan kysyntä jatkuu. Elisa on Suomen johtava kiinteän verkon toimija ja panostimme yhä paremman asiakaskokemuksen kehittämiseen. Paransimme vuoden aikana pientalojen sekä kerros- ja rivitalojen laajakaistayhteyksiä ympäri Suomea. Laajennukset ovat tuoneet entistä nopeammat yhteydet lähes 75 000 kotitalouden saataville ja ne mahdollistavat sujuvan etätönnön ja kodin viihdekäytön. Lisäksi testasimme G.fast -teknologiaa, mikä mahdollistaa jopa 1 Gbit/s nopeudet nykyisessä kiinteässä laajakaistaverkossa.

Menestyksenkäs strategia takaa laajan valikoiman uusia palveluja ja sisältöjä asiakkaille

Jatkoimme määrätietoisesti strategiamme osa-alueiden toteuttamista. Luomme arvoa asiakkaillemme ja omistajillemme panostamalla jatkuvasti verkkoomme, uusiin palveluihin, asiakastytyväisyyteen, laatuun ja kustannustehokkuuteen.

Toimme vuoden aikana lukuisia uusia lisäarvoa tuottavia palveluita ja sisältöjä asiakkaillemme. Elisan viihdepalveluista nauttii yli 300 000 kotitaloutta ja Elisa Viihde on Suomen suosituin viihdepalvelu. Elisa Viihde sai runsaasti uutta kotimaista ja ulkomaista sisältöä, esimerkiksi palvelun kaikkien aikojen katsotuin sarja *Downshifataajat* sai jatkoa ja uusi alkuperäissarja *Suomen Konttori* saa ensi-iltansa 2017. Suosittu urheiluviihdepalvelu Fanseat on Suomessa katsottavissa osana Elisa Viihdettä.

Olemme vahvasti kehittämässä ja digitalisoimassa suomalaista yhteiskuntaa ja suomalaisia palveluja. Toteutimme esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille sisätilapaikannuksen järjestelmän lääkintälaitteiden sijainnin reaaliaikaiseen seurantaan. Elisan avoin kehitys- ja palvelualusta Elisa IoT sai kansainvälisen tunnustuksen, kun se palkittiin vuoden parhaana teollisen internetin ratkaisuna LiveWorx 2016 -tapahtumassa. Suomessa esimerkiksi S-ryhmä hyödyntää Elisan teollista internetiä keräämällä tietoturvallisesti kaikki verkon aktiivilaitteensa etävalvontaan.

Toimimme alalla, jossa tulevaisuuden palvelut rakennetaan ennakkoluulottomalla uusien mahdollisuuksien testaamisella ja innovaatioverkostojen yhteistyöllä. Edistämme kansainvälistä huippututkimusta ja uudistumme startup-kumppanuuksilla. Avoimen kehitys- ja

palvelualustan Elisa IoT:n Elisa Innovation Challenge -kilpailu laajeni kansainväliseksi. Kilpailuun osallistui lähes sata kilpailuideaa 16 eri maasta ja voittajat palkittiin Slush 2016 - tapahtumassa, jossa olimme jälleen pääyhteistyökumppanina. Kilpailun IoT-sarjan voitti EmergENCE Oy:n energiaomavarainen paikannusratkaisu ja älykotisarjan Lukoton Experience Oy:n älylukkoadapteri.

Elisan ostamien Anvia-yhtiöiden integraatioprojekti käynnistyi heinäkuussa ja toimintojen yhdistäminen on edennyt hyvin. Anvian osaaminen yhdistettynä Elisan investointi- ja kehitysvoimaan takaa erinomaiset palvelut Anvian toimialueella Pohjanmaalla, sekä perustan omistaja-arvon kehitykselle.

Toteutimme strategiaamme markkina-asemamme vahvistamiseksi kotimarkkinoilla myös ostamalla kaapeli-tv-operaattori Starmanin Viron liiketoiminnan. Uusi liiketoiminta muodostaa uuden integroidun operaattorin, joka mahdollistaa Elisalle palveluiden tarjoamisen laajemmalle asiakaskunnalle Virossa ja palveluiden myymisen sekä Elisan että Starmanin asiakkaille.

Kansainvälisessä liiketoiminnassamme Elisa Videran videoneuvotteluratkaisuita on toimitettu jo 97 maahan. Uusi sopimus Vodafonen kanssa mahdollistaa kansainvälistymisen kasvun uusille uusille markkinoille.

Aktiivinen yhteiskunnallinen toimija

Kannamme yritysvastuutamme ja osallistumme koko yhteiskunnan kehittämiseen monella tavalla. Olemme yksi Suomen merkittävimpiä yhteisöveronmaksajia ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen jalostusarvoa mittaavassa selvityksessä jälleen Suomen 10 merkittävimmän yrityksen joukossa.

Olemme sitoutuneet parantamaan jatkuvasti liiketoimintamme ympäristövaikutuksia ja tukemaan ympäristövastuullista toimintaa. Kaikki Suomessa ja Virossa hankkimamme sähkö perustuu nyt uusiutuvaan energiaan. Vähäpäästöiset ratkaisumme pienensivät edelleen Elisan asiakkaiden ja oman toiminnan hiilijalanjälkeä 14 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Sijoittajille ja globaaleille markkinoille tehty ilmastoraportointimme arvioitiin jälleen pohjoismaisten teleoperaattoreiden parhaimmiston CDP-indeksissä.

Olemme sitoutuneet YK:n Global Compact -aloitteeseen ja olemme määritelleet Elisan ja sidosryhmiemme näkökulmasta olennaisimmat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Lähes kaikki elisalaiset suorittivat vuoden aikana Elisan yleisiä toimintaperiaatteita (Code of Conduct) koskevan koulutuksen.

Elisa otettiin vuonna 2016 mukaan kansainväliseen, vastuullisen sijoittamisen FTSE4Good -indeksiin. Indeksini mittaa niiden yritysten toimintaa, jotka täyttävät globaalisti tunnustetut vastuullisen yritystoiminnan standardit niin ympäristövastuun, kuin sosiaalisen vastuun sekä hallinnoinnin osalta.

Elisan toimiala muuttuu jatkuvasti. Digitalisoituminen muuttaa liiketoimintaamme, työn sisältöä, tapaa tehdä töitä, johtamista, työvälineitä ja -ympäristöä. Jatkuva oppiminen on meille menestyksen edellytys. Elisan Ideal Work -konseptiimme kuuluvat fiksut työskentelytavat niin fyysisessä, virtuaalisessa kuin sosiaalisessakin työympäristössä.

Vuonna 2016 elisalaiset tekivät keskimäärin 77 päivää töitä muualla kuin toimipisteessä pienentäen osaltaan hiilijalanjälkeämme. Henkilöstötyytyväisyytemme jatkoi edelleen nousuaan. Samaa viestiä kertovat myös tuloksemme Suomen parhaat työpaikat -

tutkimuksen Trust Index -kyselyssä.

Hyödynnämme tuloksia toimintamme jatkuvaan parantamiseen. Kesätyömahdollisuuksilla sekä oppilaitos- ja startup-yhteistyöllä saamme uutta näkemystä tekemiseemme. Innostuneen henkilöstömme ansiosta Elisa on jatkuvasti kehittyvä työpaikka.

Yhteiskunnassa digitalisaation mahdollistama muutos on nopeaa ja meille on tärkeää olla kaikenikäisten suomalaisten apuna digitalisoituvan maailman haltuunotossa. Suositut digikoulut jatkuivat 25 koulussa ja Elisa Talks kokosi seniorit keskustelemaan digitalisaatiosta. Aloitteestamme Suomeen perustetun, erilaisuutta tukevan ShedHelsinki -nuorisoteatterihankkeen vuosi huipentui joulukuussa Peter Pan -seikkailumusikaaliin.

Haluan kiittää asiakkaitamme ja omistajiamme luottamuksesta Elisaa kohtaan sekä jatkuvasti kehittyvää henkilöstöämme, joka on menestyksemme takana. Jatkamme määrätietoisesti työtämme asiakastytyväisyyden ja toimintamme edelleen kehittämiseksi.

Veli-Matti Mattila

Toimitusjohtaja

Henkilöasiakkaat

Elisan kuluttaja-asiakasliiketoiminnan vahva kehitys ja määrätietoinen strategian toteuttaminen jatkui vuoden 2016 aikana hyvin tuloksin. Tavoitteenamme on olla johtava tietoliikenne- ja digitaalisten palveluiden tarjoaja kotimarkkina-alueellamme sekä kasvaa kansainvälisesti.

Liittymäliiketoimintamme jatkoi kasvua tiukassa markkinatilanteessa nopeiden 4G-yhteyksien, arvoa luovien lisäpalveluiden ja kiinteiden yhteyksien kysynnän kasvaessa. Rajaton mobiilidata, nopein verkko sekä älypuhelin ja sovellusten aktiivinen käyttö vauhdittivat edelleen asiakkaidemme siirtymistä yhä nopeampien 4G-liittymien käyttäjiksi.

Uusien digitaalisten palveluiden kysyntä kasvoi niin päämarkkina-alueellamme Suomessa ja Virossa kuin kansainvälisestikin. Asiakkaamme arvostavat ainutlaatuisia sisältöjä ja jatkuvasti parempaa käytettävyyttä. Digitaalisten palveluiden liikevaihto ylitti 100 miljoonan euron rajan.

Operatiivisen tehokkuuden ja laajan palvelutarjoaman lisäksi painopisteemme on asiakastytyväisyyden jatkuva kehittäminen kaikissa asiakaspalvelukanavissamme. Olemme myös eri-ikäisten asiakkaidemme apuna digitalisoituvassa maailmassa arkea helpottavilla ja elämyksellisillä palveluillamme sekä sisällöillämme.

Nopeiden liittymien käyttäjät tyytyväisimpiä

Mobiilidatan käyttö Elisan verkossa oli kaikkien aikojen huippulukemissa. Asiakkaamme siirtyvät

yhä nopeampiin 4G-yhteyksiin ja nopeiden liittymien käyttäjät ovat myös selkeästi tyytyväisimpiä. Liikkuvan kuvan katseleminen erilaisissa päätelaitteissa lisää nopeamman datayhteyden kysyntää. Erilaisten videoiden ja TV-lähetysten tai -tallenteiden katsominen älypuhelimilla ja tableteilla kiinnostavat asiakkaitamme yhä enemmän. Myös Pokemon-Go -tyyppisten virtuaalireality-sovellusten määrä lisääntyy.

Päätelaitemyynti jatkui vilkkaana. Haluamme tarjota asiakkaillemme kattavimman valikoiman laitteita ja ensimmäisenä uusimmat teknologiat. Lanseerasimme esimerkiksi huippusuositun OnePlus -puhelimien ensimmäisenä jälleenmyyjänä Euroopassa. Arvoa luovista lisäpalveluista Pilvilinna -tallennuspalvelu, Square Trade -lisäturvapalvelu, Elisa Tietoturva -viruspaketti ja Elisa Perhe -palvelu kasvattivat edelleen suosiotaan.

Jatkoimme panostuksiamme 4G-verkon laajentamiseen ja kapasiteetin lisäämiseen. Elisalla on tutkitusti Suomen nopein 4G-verkko, jonka piirissä asuu 99 prosenttia suomalaisista. Elisa on myös Suomen suurin kiinteän verkon operaattori, jonka asema vahvistui edelleen Anvia-kaupan myötä. Toimme kuidun lähemmäs asiakkaitamme ja laajensimme vuoden aikana saatavuutta yli 75 000 kotitaloudella mahdollistaen jopa 100 Mbit/s nopeudet pientaloalueilla ja jopa 1 000 Mbit/s nopeudet kerros- ja rivitaloissa. Suurimmat hyödyt asiakkaille saavutetaan esimerkiksi etätöiden tekemisessä ja kodin viihdekäytössä, kuten verkkopelaamisessa.

Uusia sisältöjä ja vahvaa kasvua digitaalisissa palveluissa

Digitaalisten palveluiden kysyntä jatkui vahvana. Kehitimme palveluidemme käytettävyyttä ja toimme jälleen saataville runsaasti uusia sisältöjä. Haluamme tarjota asiakkaillemme eniten omaa sisältöä, jota ei ole saatavilla muualta.

Elisa Viihde on Suomen suosituin viihdepalvelu, jonka kysyntä ja suositteluaste olivat vuoden aikana huippulukemissa. Elisa Viihde sai laajasti uutta sekä kotimaista että ulkomaista viihde- ja urheilusisältöä. Elisa Viihteessä näytetään esimerkiksi Euroopassa pelattavia jalkapallon MM-karsintaotteluita, eurooppalaista seurajalkapalloa ja jääkiekon Mestis-sarja. Fanseatista on muodostunut suosittu urheiluviihdepalvelu, joka tuo asiakkaillemme tärkeät urheilusarjat ja -tapahtumat katsottaviksi sekä koti- että ulkomailla. Fanseat on katsottavissa Suomessa osana Elisa Viihdettä sekä erillisillä verkko- ja mobiilisovelluksilla Suomessa ja ulkomailla.

Elisa Kirja on Suomen suurin e-kirjapalvelu, jonka liikevaihto kasvoi edelleen merkittävästi. Äänikirjojen suosio on selvässä kasvussa ja Elisa Kirjasta ladattiin yli 650 000 kirjaa vuonna 2016. Elisa Kirjassa on jo yli tuhat suomenkielistä äänikirjaa.

Suomalaisena edelläkävijänä meillä on tärkeä rooli edistää kestävää ja vastuullista digitalisaatiota. Parannamme palveluiden helppokäyttöisyyttä, saatavuutta ja esteettömyyttä jatkuvasti asiakasrajapinnassa saatavan palautteen ja käyttäjätestauksien perusteella. Pilottoimme esimerkiksi hanketta, jossa palkkasimme Espoon ja Vantaan myymälöihin nuoria opastamaan ikääntyviä mobiiliteknologian käytössä. Arvokasta työtä tulevaisuuden hyväksi tehdään myös Elisan

suosituissa lasten digikouluissa eri puolilla Suomea.

Asiakastyytyväisyys ja vaivattomuus tekemisen ytimessä

Asiakastyytyväisyys, asioinnin vaivattomuus, suositteluaste (Net Promoter Score) sekä asiakasuskollisuus ovat toimintamme keskiössä. Saamamme palautteen perusteella onnistuimme vuoden aikana kehittämään toimintaamme edelleen niin, että asiakkaamme ovat yhä tyytyväisempiä. Tätä työtä jatkamme päättäväisesti.

Jatkoimme Online-asiointikokemuksen ja verkkokauppamme kehittämistä, mikä näkyi sekä myynnin kasvuna että asiakkaan palvelukokemuksen parantumisena. Lanseerasimme kesäkuussa Helsingin keskustassa ja myös mobiilisti palvelevan Elisa Kulman, jonka tehtävänä on tuottaa ylivertaista palvelukokemusta, herättää keskustelua digitalisaation ajankohtaisista ilmiöistä ja lanseerata tuotteita, joita ei vielä muualta saa. Tällaisia ovat esimerkiksi ohjelmointitaitoja opettavat UBTECH-robotit. Avuksemme tulevaisuuden tekemiseen saimme innostuneet ja idearikkaat neuvonantajat, jotka valittiin yli 30 000 hakijan joukosta.

Asiakaskohtaamisissa nostimme tavoitteeksi asioinnin vaivattomuuden lisäämisen ja kitkan poistamisen palveluistamme. Paransimme merkittävästi ratkaisuaستetta asiakaskohtaamisissa. Tulemme jatkossa keskittymään yhä enemmän asiakkaiden monikanavaisen palvelun kehittämiseen ja varmistamaan, että ongelmatilanteiden ratkaiseminen on asiakkaillemme jatkossa entistä helpompaa. Lisäsimme automaatiota ja

hyödynsimme ensimmäisiä kokeiluja ohjelmistorobottiikkaan toimittamisen alueella, jotta palveluiden saatavuus asiakkaille nopeutuisi.

Tavoitteenamme on myös, että asiakkaamme saavat mahdollisimman hyvää palvelua omalla äidinkielellään. Panostimme vuoden aikana monikieliseen asiakaspalveluun. Oma Elisa palvelee myös ruotsiksi ja englanniksi. Nämä kielivaihtoehdot ovat tarjolla niin laskutukseen, tilausvahvistuksiin kuin keskeisimpiin asiakasohjeisiin. Tehtyjen rekrytointien ja Anvia-yhtiöiden kaupan myötä Elisan ruotsinkielisen palvelun osaaminen vahvistui merkittävästi. Tarjoamme myös valittuja kuluttajapalveluita arabian kielellä.

Asiakaskohtaamisissa työskentelevän henkilöstömme jatkuva kehittyminen ja innostus ovat keskeinen asiakastytyväisyyttä lisäävä tekijä. Saavutimme jälleen vuonna 2016 kaikkien aikojen parhaan tuloksen henkilöstötytyväisyydessämme.

Elisa Eestin henkilöasiakasliiketoiminta

Elisa Eestissä mobiililiittymien markkinaosuus kasvoi ja markkina-asema vahvistui. Digitaalisten palveluiden osuus on kasvussa ja Elisa Eestin Raamat e-kirjapalvelussa tehtiin ennätysmyynti. Käynnistimme Elisa Eestissä myös viron- ja venäjänkielisen viihdepalvelumme asiakaspilotoinnin.

Ostimme kaapeli-tv-operaattori Starmanin Viron liiketoiminnan, mikä mahdollistaa jatkossa palveluiden tarjoamisen laajemmalle asiakaskunnalle Virossa ja palveluiden myymisen sekä Elisan että Starmanin asiakkaille.

Asko Känsälä

johtaja, Henkilöasiakkaat

Yritysassiakkaat

Suomessa Elisa on markkinajohtaja telecom-palveluissa ja olemme sopimussuhteessa joka toiseen suomalaiseen yritykseen. Elisan yrityksille suunnattujen mobiilipalveluiden kasvu jatkui datamyynnin vetämänä. Myös kiinteän verkon liiketoiminta kehittyi positiivisesti.

Telecom- ja IT-palvelut kuuluvat luontevasti yhteen ja pystymme hyödyntämään synergiaetuja niiden markkinoimisessa, myymisessä ja tuottamisessa. Digitaalisten palveluiden portfolioomme kuuluvat esimerkiksi IT-palvelut, kansainväliset videopalvelut, asiakashallinnan ratkaisut sekä teollisuuden IoT-ratkaisut. Lisäksi paransimme toimintojen kannattavuutta automaation, tuotteistuksen ja verkkopalveluiden myötä.

Panostuksemme laatuun ja asiakastyytyvyyteen näkyikin vuoden aikana positiivisesti eri asiakaskohtaamisten asiakastyytyvyyssmittauksissa. Tavoitteenamme on tuottaa asiakkaillemme lisäarvoa jatkuvasti kehittyvillä palveluratkaisuillamme sekä entistä syvemmällä asiakasymmärryksellä. Samalla jatkamme operatiivisen toimintamme ja kustannusrakenteen parantamista.

Uusia palveluita ja turvallisuutta viestintäpalveluihin

Mobiilidatan kysyntä kasvoi edelleen voimakkaasti, ja mobiilidatapohjainen strategiamme näkyy 4G-asiakaskannan kasvussa, jossa on edelleen merkittävää liiketoimintapotentiaalia.

Asiakkaamme panostavat entistä enemmän verkkojen toimivuuteen sekä tietoturvallisuuteen. Vastasimme asiakkaidemme tarpeisiin tuomalla lukuisia uudistuksia palveluihin ja prosesseihin.

Elisa Kyberturvakeskus on asiantuntijapalvelu, jonka avulla yritysasiakkaamme voivat hallita tietoturvauhkia ja häiriötilanteita. Elisa Mobiili Tuki on uusi mobiililaitteiden etähallintapalvelu. Elisa Oma Lasku -palvelulla yritysten henkilöstöllä on mahdollisuus päivittää työsuhdepuhelimensa tai liittymänsä vastaamaan henkilökohtaisia toiveitaan. Kuuluvuusongelmiin toimme ensimmäisenä tarjolle mobiiliverkon WiFi-puhelut.

Panostimme edelleen vahvasti Elisa Ring -palvelun toimivuuteen ja käytettävyyteen, mikä näkyy asiakkaidemme tyytyväisyyden kasvuna. Elisa Ring palkittiin alansa parhaana mobiilivaihteena kansainvälisessä Cloud Unified Communications -vertailussa.

Kilpailukykyä ja tehokkuutta asiakasvuorovaikutuksen ratkaisuilla

Tarjoamme yrityksille ja julkisyhteisöille koko asiakaspolun kattavia ratkaisuja palvelumuotoilusta, myynti- ja markkinointiautomaatioon, asiakaspalveluratkaisuihin sekä ulkoistettuun puhelinvälitykseen ja asiakaspalveluun.

Toimme markkinoille digitaalisen asiakaspalvelun ratkaisut. Asiakkaamme voivat rakentaa

verkkosivuilleen digiasioinnin kyvykkyudet ja kehittää online-asiakaspalvelutoimintoja.

Teimme myös yhteistyösopimuksen maailman nopeimmin kasvavan markkinointiautomaatioyrityksen kanssa. Autamme asiakkaitamme digitalisoimaan myynti- ja markkinointitoimintaa ja tehostamaan asiakashankintaa.

Orange Contact -järjestelmämme uudistus otettiin hyvin vastaan. Asiakas pääsee nyt palveluneuvojan kanssa videoyhteyteen myös mobiililaitteilla. Palvelumuotoilun avulla käyttöliittymä päivitettiin helpottamaan palveluneuvojan työtä, ja käyttövarmuus parani palvelusaliympäristön uudistuksella. Laajensimme tarjoomaa myös asiakaspalvelukeskusten resurssienhallintajärjestelmiin.

Toimme pk-asiakkaillemme uutena palveluna Joustava-maksupäättepalvelun, jossa maksupäättesopimus ja kauppiassopimus hoidetaan yhdeltä luukulta. Integroimme Elisa Kassa -palvelun Suomen suurimpaan taloushallinnon järjestelmään ja verkkokauppa-alustaan.

IT- ja pilvipalvelut voimakkaassa kasvussa

Tarjoamme asiakkaillemme kokonaisen portfolion IT-palveluita työasemaulkoistuksesta pilvipalveluihin ja liiketoiminta-IT -palveluihin. Asiakastytyväisyytemme IT-palveluissa on edelleen korkealla tasolla ja luo hyvän pohjan tuleville vuosille toimia tällä kasvavalla alueella.

Elisan IT-liiketoimintayksikkö Elisa Appelsiini sai arvostetun ISO/IEC 20000-1-sertifikaatin. Kehitysprojekti toteutettiin yhdessä Yleisradion kanssa. Kansainvälinen standardi edellyttää

palveluntarjoajalta korkeaa IT-palveluiden johtamisen ja hallinnan laatua ja toimivuustasoa.

Terveystieteiden sektorilla teimme vuoden aikana useita merkittäviä yhteistyöhankkeita. Toteutimme Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS:lle sisätilapaikannuksen järjestelmän lääkintälaitteiden sijainnin reaaliaikaiseen seurantaan. Toteutuksen avulla pystytään parantamaan sekä potilaiden turvallisuutta että tehostamaan hoitohenkilökunnan työtä.

Tutkimme terveydenhuollon digitalisaation yhteiskunnallisia vaikutuksia yhteistyössä Hämeenlinnan terveydenhuollon kanssa astmahoitoketjussa. Tutkimus osoitti, että työprosessien uudistamisella ja etämittauksen hyödyntämisellä saadaan merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia esimerkiksi ajansäästön kautta.

Elisan avulla koko IT-ympäristön voi nyt siirtää julkiseen pilveen, jolloin liikkuvalla henkilöstöllä on aina pääsy kaikkeen tietoon ja sovelluksiin. Pk-yrityksille toimme helppokäyttöisen Elisa Yritystietoturva -palvelun, joka suojaa kaikki yritysten päätelaitteet.

Teollisen internetin läpimurtovuosi

Elisan avoin kehitys- ja palvelualusta Elisa IoT tarjoaa yrityksille ja yhteisöille verkottumisen ja teollisen internetin ratkaisut. Elisa IoT -ekosysteemiohjelmassa on nyt mukana 18 akateemista kumppania, jotka käyttävät alustaa opetuskäytössä. Lisäksi kumppaniverkosto kasvoi kymmenillä uusilla yrityksillä.

Elisa IoT sai myös kansainvälisen tunnustuksen. Sen yksi sovellus visualisoi kymmenien eri automaatiojärjestelmien ja muista tietolähteistä tulevan prosessitiedon yhteen 3D-näkymään. Se

palkittiin vuoden parhaana teollisen internetin ratkaisuna LiveWorx 2016 -tapahtumassa.

Suomessa S-ryhmä, Suomen suurin vähittäiskauppakettu, hyödyntää Elisan teollista internetiä keräämällä tietoturvallisesti kaikki verkon aktiivilaitteet etävalvontaan. Autoliiketoiminnassa Elisa, Helpten ja Palin pilotoivat uutta Elisa IoT -palvelualustan päälle kehitettyä älyautopalvelua.

Elisa Innovation Challenge -kilpailu laajentui kansainväliseksi ja voittajat julkaistiin Slush 2016 -tapahtumassa. Teollisen internetin ratkaisuihin keskittyvän Elisa IoT Innovation Challenge -osakilpailun voittoon nousi espoolainen Emergence energiaomavaraisella paikannuspalvelulla.

Videoneuvottelut kansainvälisesti yhteistyössä Vodafonen kanssa

Digitaalisiin medianäyttöpalveluihin ja virtuaalisiin neuvotteluratkaisuihin erikoistunut Elisa Videra ja Vodafone tekivät yhteistyösopimuksen, jossa videoneuvottelupalvelut rakennetaan ja tuotetaan Elisa Videran toimesta Vodafonen suurimmille globaaleille asiakkaille. Tarjoamme teknistä asiakastukea vuorokauden ympäri 15 eri kielellä. Elisa Videra vahvisti asemaansa myös yhteistyösopimuksella Clear Channel Internationalin kanssa.

Merkittäviä uusia asiakkaita ovat esimerkiksi IKEA, Vattenfall, Suomen ulkoministeriö, Brysselin kaupunki, Orange Belgium, Kesko ja Dixons Carphone.

Systemaattista työtä asiakaskokemuksen parantamiseksi

Jatkoimme määrätietoisesti jatkuvan parantamisen hankkeitamme ja asiakaslähtöisen toiminnan kehittämistä. Panostukset laatutyön välineiden ja henkilöstön koulutukseen ovat tuottaneet tulosta ja näkyvät jatkuvasti laskeneina asiakasreklamaatioina ja kontakteina sekä automatisoitujen tilausten kasvuna.

EPSI Ratingin vuosittaisen Matkaviestintä-tutkimuksen mukaan Elisalla on tyytyväisimmät yritysasiakkaat ja Elisa Appelsiinilla Gartnerin tutkimuksen mukaan Suomen tyytyväisimmät IT-asiakkaat. Myös kesällä julkaistussa CXPA Finlandin ja Shiruten selvityksessä yritysten asiakaskokemusten mittauksesta Elisa nousi jaetulle 3. sijalle 74 yrityksen joukossa.

Elisa Eestin yritysasiakasliiketoiminta

Elisa Eestin yritysasiakkaiden mobiilidatan kasvu jatkoi vahvana. Myös laitteiden vaihtovauhti pysyi korkealla ja yli 80 prosenttia laitteista on jo älypuhelimia. Valmistauduimme regulaatiomuutokseen ja teimme merkittävän muutoksen liittymien EU-roaming laskutuksessa, joka alensi ulkomaan hintoja ja samalla lisäsi palveluiden käyttöä. Käynnistimme myös uusien IT- ja IoT -palveluiden kehittämisen lean start up -menetelmillä.

Timo Katajisto

johtaja, Yritysasiakkaat

Toimialan ja työskentelykulttuurin murros

Digitalisaatio vaikuttaa työmme sisältöön, työskentelytapoihimme, työväliseisiin ja -ympäristöön sekä johtamiseen. Jatkuva työelämän muutos edellyttää seuraavia uusia taitovaatimuksia:

- jatkuvaa kehittymistä
- omasta työhyvinvoinnista huolehtimista
- luottamusta
- avointa vuorovaikutusta
- selkeitä tavoitteita johtamiselta
- kansainvälistymistä
- työn ja vapaa-ajan joustavaa yhteensovittamista

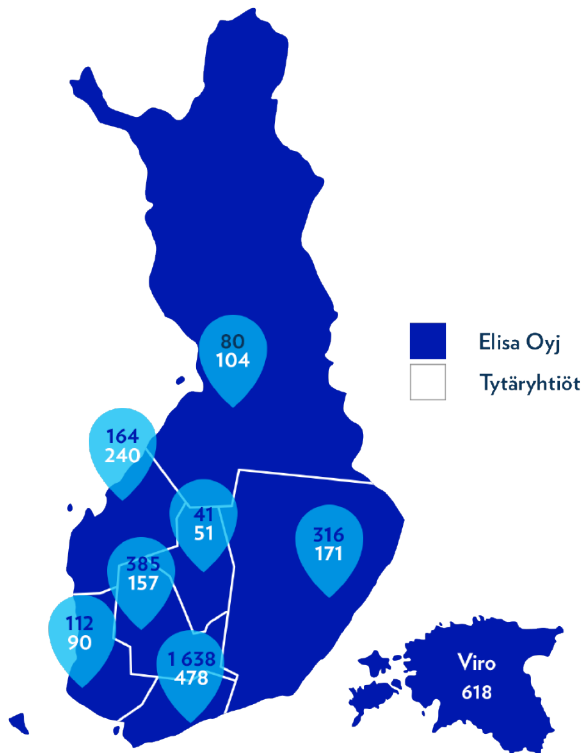
Myös Elisan toimiala muuttuu jatkuvasti ja jatkuva oppiminen on menestymisen edellytys. Työnteon tapamme pohjautuvat Ideal Work -ajatukseseen. Elisan Ideal Work -sateenvarjon alle kuuluvat fiksit työskentelytavat niin fyysisessä, virtuaalisessa kuin sosiaalisessakin työympäristössä. Lue lisää [Case-galleriassa](#).

Jatkuva kehittyminen ja Ideal Work -ajattelumme näkyvät henkilöstötyytyväisyydessä. Yli 10 vuoden mittausjaksolla voimavaraindeksimme ylitti tavoitteemme. Samaa viestiä kertovat myös tuloksemme Suomen parhaat työpaikat - tutkimuksen Trust Index -kyselyssä. Hyödynämme tuloksia toimintamme jatkuvaan parantamiseen.

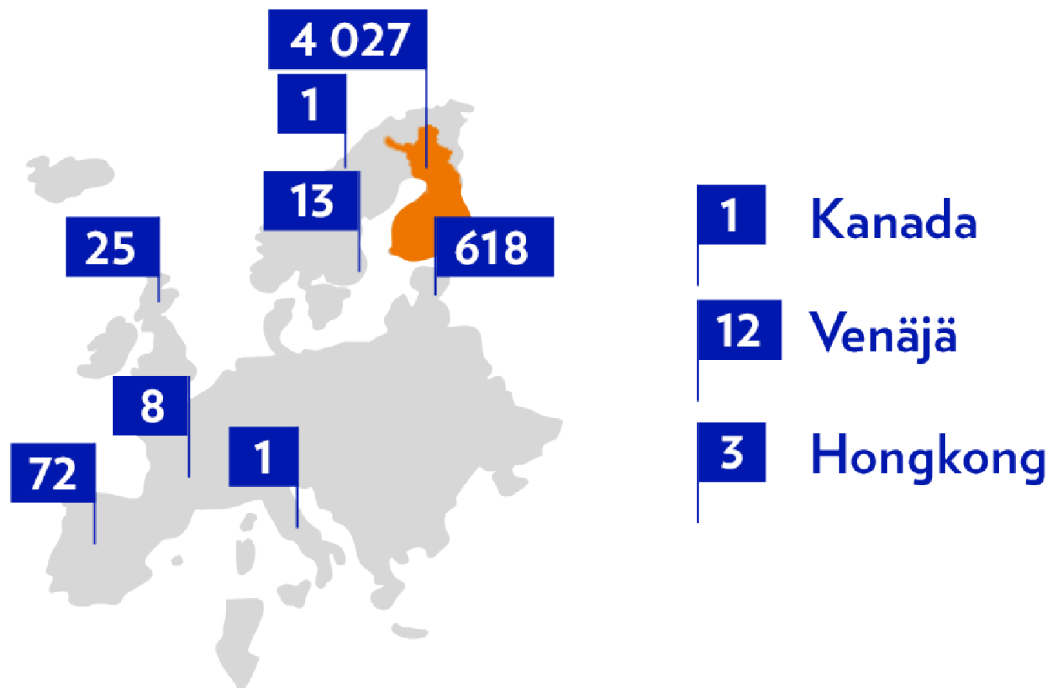
Keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia 2016

- Voimavaraindeksi 4,1 (3,9) asteikolla 1–5.
- Elisa Ideal Work -konseptin mukaisia uudistushankkeita jatkettiin toimitiloissa.
- Elisalaiset tekivät keskimäärin 77 (75) etäpäivää henkilöä kohti.
- Elisalaiset osallistuivat 227 556 (211 024) virtuaalineuvotteluun.
- Elisalaisia työskenteli 11 eri maassa.

ELISALAISET SUOMESSA JA VIROSSA 31.12.2016

ELISAN HENKILÖSTÖ ERI MAISSA

Jatkuvalla kehittämisellä tulevaisuuden osaamista

Jatkuva oppiminen on meille menestyksen edellytys. Elisan arvoista Uusiutuminen kuvastaa tätä. Autamme elisalaisia kehittymään, kasvamaan ja edistämään työuraansa esimerkiksi:

- valmentavan johtamisen kautta ja oman työn jatkuvan parantamisen oppimisella
- osaamisen kehittämisen prosessin avulla
- valmennuksilla ja verkostoilla
- urakehityksen tuella ja tehtäväkierrolla

Sovellamme osaamisen kehittämisessä 70–20–10 -mallia, eli hyödynnämme työssä oppimisen eri muotoja (70 %), valmentavaa johtajuutta ja verkostoissa oppimista (20 %) sekä koulutus- ja valmennusohjelmia (10 %).

Jatkuvan kyvykkyyksien kehittämisen avaintekijä on, että koko henkilöstöllä on osaaminen ja mahdollisuudet osallistua Elisan toiminnan ja prosessien kehittämiseen. Kehitämme prosesseja prosessiomistajien johdolla useissa kehitysryhmissä.

Haluamme kehittyä ja parantaa osaamistamme tekemällä tiivistä yhteistyötä myös oppilaitosten ja tiedeyhteisöjen kanssa. Yhteistyömuotoja ovat tutkimukset, koulutukset, työharjoittelut, opinnäytetyöt, projektit ja yritysvierailut. Yhteistyöoppilaitokset ovat pääsääntöisesti tekniikan ja kaupallisen alan oppilaitoksia sekä yliopistoja ja korkeakouluja.

Keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia 2016

- Palkkasimme 1 224 uutta henkilöä suoraan konserniyhtiöiden palvelukseen tai kumppaneidemme kautta.
- Olimme mukana Vastuullinen kesäduuni 2016 -kampanjassa. Kesätöissä ja harjoittelussa oli 156 (180) henkilöä emoyhtiössä, Elisa Appelsiinissa ja Elisa Viderassa. Lisäksi työllistimme merkittävän määrän kesätyöntekijöitä kumppaneiden kautta.
- Jatkoimme yhteistyötä Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan kanssa. Yhteistyön avulla haluamme madaltaa raja-aitoja yritys- ja opiskelijamaailman välillä sekä kertoa opiskelijoille ICT-alan monipuolisista työmahdollisuuksista.
- Emoyhtiössä elisalaiset käyttivät koulutukseen keskimäärin 14 (10) tuntia henkilöä kohti.
- Elisan sisällä tehtäviä vaihtoi 517 elisalaista.
- Prosessien ja toiminnan kehittämistä ohjasi vastuualueillaan 138 (133) elisalaista.

Laadukas esimiestyö, selkeät tavoitteet ja jaetut arvot

Omasta toiminnasta oppiminen ja kokeilut muuttavat tietämisen osaamiseksi. Tätä meillä tukevat esimiehen valmentava ote ja päivittäisjohtaminen, jatkuvan parantamisen käytännöt, *Opimme virheistä ja onnistumisista* -analyysit sekä valmentajina toimivat tutorit. Kehitämme jatkuvasti työyhteisömme toimintaa esimerkiksi säännöllisen henkilöstökyselyn tulosten perusteella.

Jokaisella elisalaisella on oikeus hyvään esimiestyöhön. Tarjoamme kaikille esimiehille ja muissa vaikuttamisrooleissa oleville henkilöille opiskeltaviksi valmentavan johtamisen taitoja.

Johtamisjärjestelmämme keskeinen osa on tavoite- ja kehityskeskustelu, jonka jokainen työntekijä käy esimiehensä kanssa kaksi kertaa vuodessa. Tavoite- ja kehityskeskustelujen välillä esimiehet käyvät säännöllisiä, kahdenkeskeisiä keskusteluita tiimiensä jäsenten kanssa. Varsinaisissa tavoite- ja kehityskeskusteluissa viemme strategiaamme käytäntöön, sovimme tavoitteista, arvioimme toimintaa ja tuloksia sekä suunnittelemme henkilökohtaista kehittymistä.

Elisan päivittäisjohtamisen malli antaa parhaista käytännöistä kootun työkalupakin laadukkaaseen arjen esimiestyöhön. Esimiehiä koulutetaan esimiesperehdytyksessä, vapaaehtoisissa lisäkoulutuksissa sekä kattavissa päivittäisjohtamisohjelmissa.

Keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia 2016

- 3 711 (2 440) tavoite- ja kehityskeskustelua.
- 137 esimiestä osallistui viisipäiväiseen Valmentava esimies -koulutukseen, jossa he kehittyvät valmentajina, palautteenantajina ja haastajina.
- Uudistimme uusien esimiesten valmennuskokonaisuuden, joka painottaa arvoja sekä esimiestehtävien ja liiketoimintojen sisältöjä.

Henkilöstön hyvinvoinnilla tuloksiin

Henkilöstöllämme ja alihankkijoillamme on oikeus tehdä työtä terveellisessä ja turvallisessa työympäristössä sekä velvollisuus osaltaan kantaa vastuunsa työyhteisöstämme. Edistämme työhyvinvointia sekä työterveyttä ja -turvallisuutta hyvällä johtamisella osana päivittäistä työtä.

Työpaikkakiusaamiselle ja -syrjinnälle on nollatoleranssi ja käytössämme on ilmoitusmenettely. Tuemme naisten siirtymistä miesvaltaisiin tehtäviin ja päinvastoin sekä työntekijöitä, joiden työskentelyedellytykset vaativat erityisiä toimenpiteitä. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista seurataan myös henkilöstökyselyn kautta.

Kiinnitämme huomiota työhyvinvointiin ja edistämme työn ja vapaa-ajan tasapainoa. Tarjoamme oman hyvinvoinnista huolehtimisen tueksi työhyvinvointia tukevia palveluita, kuten liikunta- ja harrastustoimintaa. Alueellisesti organisoidut liikunta- ja kulttuurikerhot toimivat aktiivisesti.

Laadukkaan työterveyshuoltomme palvelusisältö ylittää huomattavasti lakisääteisen tason. Henkilöstöosasto vastaa työhyvinvointitoiminnan kehittämisestä terveyden, työkyvyn ja työyhteisön kehittämisen osalta. Toimitilapalvelut ja IT-osasto vastaavat puolestaan työolosuhteista. Työympäristötoimikunta koordinoi työsuojeluorganisaation toimintaa. Teemme yhteistyötä toimialan muiden toimijoiden ja kumppaneiden kanssa parantaaksemme omaa sekä toimialan työturvallisuutta.

Varhainen välittäminen on ollut jo vuosia olennainen osa Elisan päivittäisjohtamista. Se on

osa työkykyjohtamisen toimintamallia, joka puolestaan toimii Elisan henkilöstöstrategian ja liiketoiminnan tukena ja jonka tarkoitus on johtaa työterveys- ja turvallisuusasioita tavoitteellisesti. Systemaattinen, oikein ajoitettu ja kohdennettu yhteistoiminta terveysjohtamisen eri osa-alueilla varmistaa työkyvyn kaiken ikää ja samalla kasvattaa henkilöstön työmarkkina-arvoa.

Toimimme vastuullisesti myös muutostilanteissa, jotka vaikuttavat henkilöstöön. Pidämme tärkeänä, että henkilöstö pääsee vaikuttamaan muutoksen sisältöön aktiivisella osallistumisella.

Käynnistämme muutoksen suunnitteluprosessin aina, kun liiketoiminnassa tehdään sellaisia yhteistoimintaneuvottelua edellyttäviä muutoksia, joilla on vaikutuksia henkilöstön määrään, tehtäväkuviin tai muihin työn sisällön kannalta keskeisiin asioihin. Toimintamalli ylittää selkeästi yhteistoimintalain vaatimukset.

Jos henkilöstöä jää sijoittumatta uusiutuvaan organisaatioon, huolehdimme yhdessä kumppaneidemme kanssa mahdollisimman hyvin uusista koulutus- tai työnsaantimahdollisuuksista.

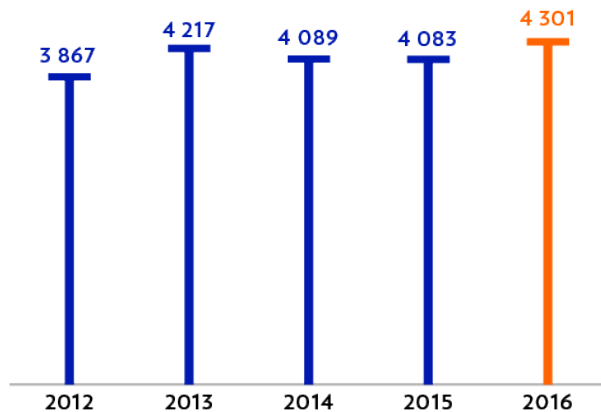
Keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia 2016

- Sairauspoissaolotunnit olivat 2,8 prosenttia tehdyistä työtyötunneista.
- Työkyvyttömyysmaksuluokka 2, sairauspoissaolokulut pysyneet samalla tasolla vertailuvuoteen 2014.
- Päivitimme kehittämistoimenpiteitä sisältävän yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoperiaatteiden mukaisen suunnitelman. Suunnitelma on laadittu työnantajan ja työntekijöiden edustajista koostuvassa ryhmässä, jota koordinoi työnantajan nimeämä tasa-arvokoordinaattori.
- Järjestimme YK:n päivänä ihmisoikeusseminaarin kaikille elisalaisille kaikissa maissa teemalla "Monimuotoisuuden mahdollisuudet työelämässä".

Muut henkilötunnusluvut

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

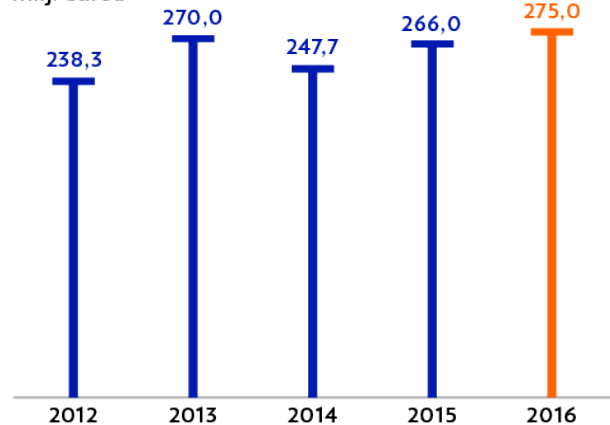
Henkilöä

Laskettu HTV 31.12.2016 perusteella

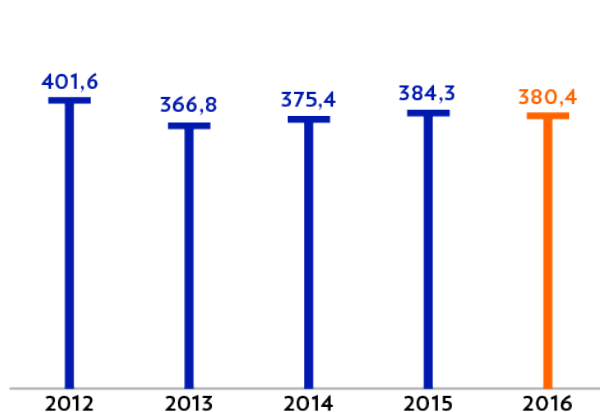
HENKILÖSTÖKULUT

milj. euroa

LIIVEVAIHTO/HENKILÖ

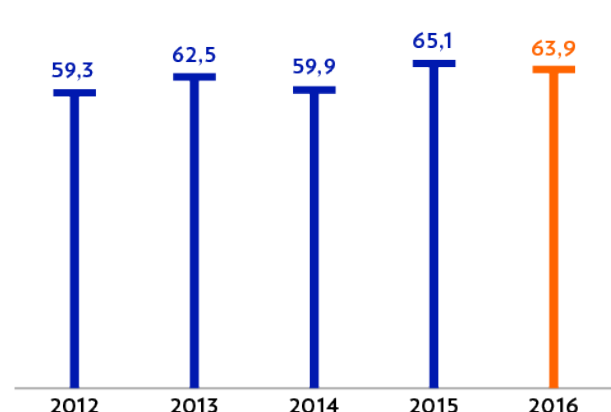
1 000 euroa

Laskettu HTV 31.12.2016 perusteella

HENKILÖSTÖKULUT/HENKILÖ

1 000 euroa

Laskettu HTV 31.12.2016 perusteella

GRI-tunnusluvut

Näkymät ja ohjeistus

Suomen kilpailuympäristö on ollut tiukka mutta vakaa. Elisa on alansa markkinajohtaja ja menestynyt hyvin kilpailussa. Kasvua on tullut mm. mobiilidatan ja älypuhelinmarkkinan kasvusta, kuin myös voimakkaasta panoksesta uusiin palveluihin. Valtaosa myydyistä matkapuhelimista on

älypuhelimia, mikä lisää mobiilidatapalvelujen käyttöä entisestään. Kiinteän laajakaistan liiketoimintaa on kasvattanut monipuolinen Elisa Viihde -palvelu. Myös yritysasiakkaille suunnatut ICT- ja kuluttajille suunnatut online-palvelut ovat kasvussa.

Ohjeistus vuodelle 2017

Liikevaihto	Samalla tasolla tai hieman parempi kuin 2016
Vertailukelpoinen käyttökate	Samalla tasolla tai hieman parempi kuin 2016
Investoinnit liikevaihdosta	≤ 13 prosenttia

Taloudelliset tavoitteet 2019 loppuun mennessä

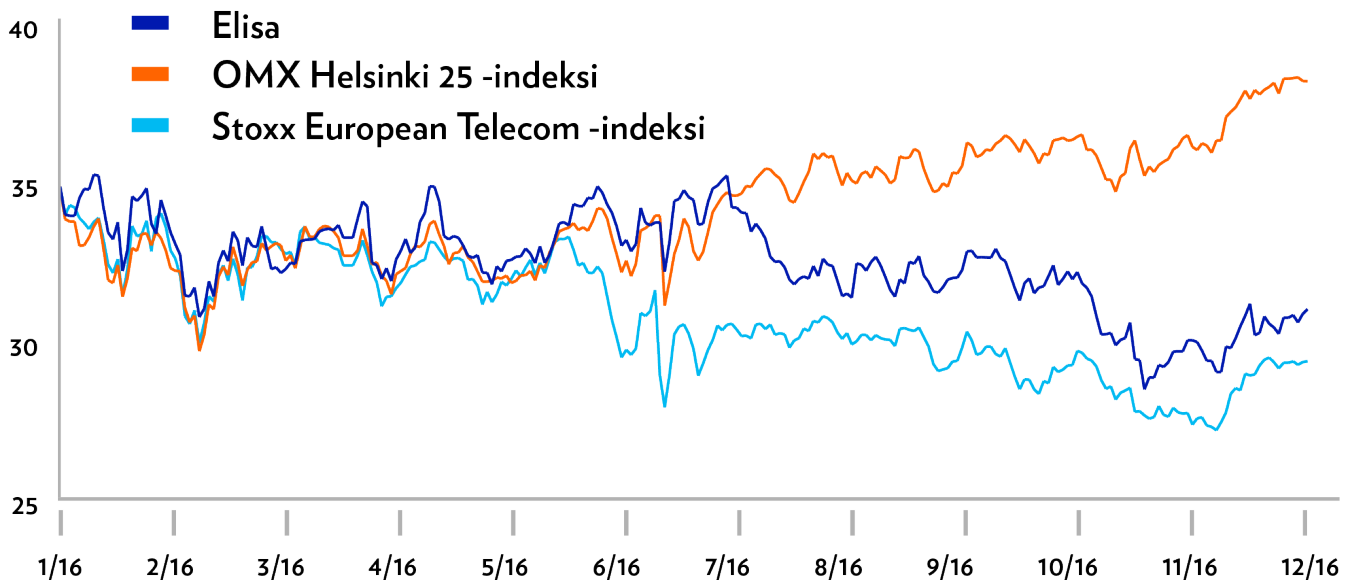
Liikevaihdon kasvu	Toimialaa parempi kasvu
Käyttökatemarginaali	Yli 37 prosenttia
Käyttöomaisuusinvestoinnit/liikevaihto	≤ 12 prosenttia
Nettovelka/käyttökate	1,5-2x
Omavaraisuusaste	Yli 35 prosenttia

Voitonjakopolitiikka

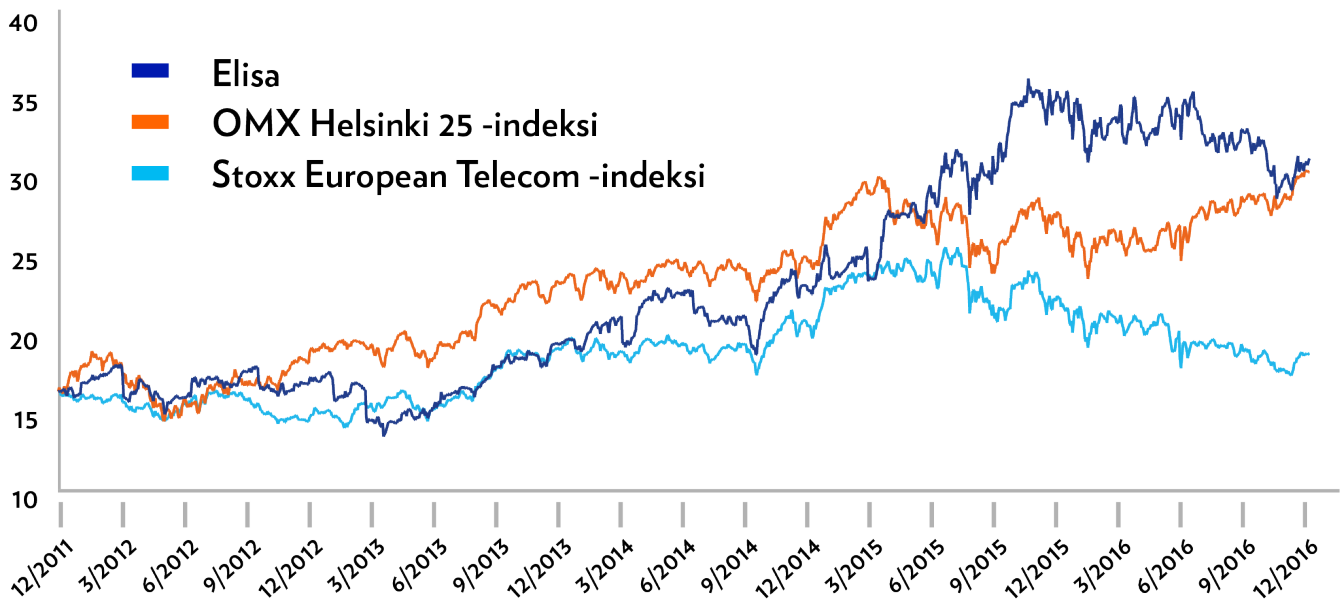
Varsinainen voitonjako on 80–100 prosenttia edellisen tilikauden tuloksesta. Tämän lisäksi osakkeenomistajille voidaan jakaa lisävoitonjakoa. Elisan voitonjakoon kuuluvat osinko, pääomanpalautus ja omien osakkeiden osto. Elisan osinkosuhte on ollut keskimäärin yli 100 prosenttia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Vuonna 2016 voitonjako sisälsi huhtikuussa maksetun osingon, 1,40 euroa osakkeelta, yhteensä 223 miljoonaa euroa, mikä vastasi 92 prosenttia vuoden 2015 nettotuloksesta.

ELISAN OSAKEKURSSIN KEHITYS VUONNA 2016

ELISAN OSAKEKURSSIN KEHITYS 31.12.2011–31.12.2016

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Elisa Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 6.4.2017 klo 14.00 Helsingin Messukeskuksen Kongressisiivessä.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 27.3.2017 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 31.3.2017 kello 18.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä yhtiössä. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- a) internetissä osoitteessa www.elisa.fi/yhtiokokous,
- b) sähköpostilla elisa.yhtiokokous@yhteyspalvelut.elisa.fi,
- c) puhelimitse 0800 0 6242 maanantaista perjantaihin kello 8.00–18.00,
- d) telefaksilla 010 262 2727, tai
- e) kirjeitse Elisa Oyj, Yhtiökokousilmoittautumiset, PL 138, 33101 Tampere.

Hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen niiden osakkeiden nojalla, joiden perusteella hänellä olisi oikeus olla merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon 27.3.2017. Osallistuminen edellyttää lisäksi, että osakkeenomistaja on näiden osakkeiden nojalla tilapäisesti merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon viimeistään 3.4.2017 klo 10.00. Hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden osalta tämä katsotaan ilmoittautumiseksi yhtiökokoukseen.

Yhtiökokouksessa läsnä olevalla osakkeenomistajalla on yhtiökokouksessa osakeyhtiölain 5 luvun 25 §:n mukainen kyselyoikeus kokouksessa käsiteltävistä asioista.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden 2016 voitto lisätään kertyneisiin voittovaroihin ja että yhtiökokouksen vahvistaman taseen 31.12.2016 perusteella jaetaan osinkoa 1,50 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonjaon täsmäytyspäivänä 10.4.2017 merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Ehdotuksen mukaan osinko maksetaan 19.4.2017.

Tärkeät päivämäärät yhtiökokoukseen ja osingonmaksuun liittyen

Osallistumiseen oikeuttava merkintäpäivä osakasluetteloon	27.3.2017
Ilmoittautuminen päättyy	31.3.2017 klo 18.00
Yhtiökokous	6.4.2017
Osingonjaon täsmäytyspäivä	10.4.2017
Osingonjaon maksupäivä	19.4.2017

Lisätietoja www.elisa.fi/yhtiokokous

Elisan listatut arvopaperit

Elisan osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä ja rekisteröity Euroclear Oy:hyn.

Taloudellinen informaatio

Elisa Oyj julkaisee taloudelliset raportit ja tiedotteet suomeksi ja englanniksi. Vuosikertomussivusto, osavuositarkastukset, yhtiökokousinformaatio, pörssitiedotteet ja muu sijoittajille tarkoitettu tiedotusaineisto sekä tiedonantopolitiikka ovat saatavilla Elisan internetsivuilla osoitteessa www.elisa.fi/sijoittajille.

Julkaisupäivät 2017

20.4.2017	Osavuositarkastus tammi–maaliskuulta 2016
14.7.2017	Osavuositarkastus tammi–kesäkuulta 2016
18.10.2017	Osavuositarkastus tammi–syyskuulta 2016

Osoitteenmuutokset

Elisa Oyj:n osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan osoitteenmuutoksista siihen pankkiin, jossa heidän arvo-osuustilinsä on. Euroclear Finland Oy:hyn rekisteröityjä osakkeenomistajia pyydetään lähettämään kirjallinen ilmoitusosoitteen muutoksesta seuraavaan osoitteeseen:

Euroclear Finland Oy
Asiakastilipalvelut
PL 1110
00101 Helsinki

Osakkeenomistajan tulee mainita kirjallisessa ilmoituksessa nimensä, uusi ja vanha osoitteensa ja arvo-osuustilinsä numero.

Elisan sijoittajasuhteiden yhteyshenkilöt

Vesa Sahivirta	Kati Norppa
IR-johtaja	IR-viestintäpäällikkö
Puh. 050 520 5555	Puh. 050 308 9773
vesa.sahivirta@elisa.fi	kati.norppa@elisa.fi

www.elisa.fi/sijoittajille
investor.relations@elisa.fi

Elisa Ideal Work

Elisan Ideal Work -prosessi alkoi vuonna 2010, kun haastoimme itsemme miettimään, miten työn tuottavuutta voisi parantaa jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Olemme osallistaneet prosessiin tavalla tai toisella vuosien varrella laajasti koko henkilöstöä pohtimaan, miten työtä olisi järkevämpi tehdä, millaisia tiloja työpaikalla pitäisi olla, millaisilla työvälineillä työ tulisi tehdyksi tehokkaimmin. Tuloksena syntyi Ideal Work -konsepti, jonka tarkoitus on tehdä työnteosta fiksua ja tehokasta sekä luoda työpaikka, johon on mukava tulla, ja työ, jota on mielekästä tehdä.

Jokainen elisalainen saa valita itselleen ja työlleen sopivan tavan ja paikan tehdä töitä. Elisa tarjoaa siihen toimivat tilat ja työvälineet. Valintoja tehdään aina niin, että ne sopivat omaa tehtävään ja asiakkaiden sekä tiimin tarpeisiin. Jos esimerkiksi maanantaiaamuna tulee taivaan täydeltä lunta, on järkevää jäädä kotiin ja osallistua palavereihin etänä. Jos taas pitää ideoida ja luoda uutta yhdessä, on turhaa yrittää tehdä sitä sähköpostitse.

Ideal Workin myötä Elisassa ei ole omia työpisteitä, vaan ihmiset hakeutuvat juuri oman työnsä ja työvaiheensa kannalta oikeaan tilaan. Erilaiset työtilat tukevat työpäivän eri vaiheita ja tekemisiä: virtuaali-, yksilö- ja ryhmätyötä sekä kohtaamispaikkoja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Lisäksi elisalaisilla on käytössään kaikki joustavan työn mahdollistavat ratkaisut, ja lähes kaikkiin kokouksiin voi osallistua etänä.

Teknologia ja toimitilat ovat mahdollistaja, mutta ilman johtamisen muutosta ne eivät vielä muuta työn tekemisen tapoja. Elisassa on käyty läpi kulttuurin muutos, jossa painopiste on siirtynyt saavutettujen tuloksien seuraamiseen. Tässä keskiössä ovat realistiset ja mitattavissa olevat tavoitteet sekä suurimpana vahva luottamus henkilöstöön.

Vuonna 2016 elisalaiset tekivät per henkilö keskimäärin 77 päivää töitä muualla kuin toimipisteessä. Samalla elisalaisten hiilijalanjälki pieneni entisestään. Henkilöstötyytyväisyytemme jatkoi nousuaan ja oli 4,1.

Seniorit mukana digitalisaatiossa

Yli 65-vuotiaiden osuus suomalaisista kasvaa jatkuvasti, ja vanhemmat ikäluokat ottavat isoin harppauksin käyttöön teknologiaa.

Ikäteknologiakeskuksen keväällä 2016 tekemän selvityksen mukaan ikäihmiset toivovat teleoperaattoreilta parempaa neuvontaa ja ohjausta mobiililaitteiden oston ja käyttöönoton tueksi. Jatkamme osaltamme työtämme ja tuemme ikäihmisten osallisuutta digitalisaatiossa.

Henkilöstömme vahvistaa ikääntyvien digitalisaatiotaitoja niin asiakaspalvelussa kuin tapahtumissakin. Hyvä esimerkki oli syyskuussa 2016 Elisa Talks, joka keskustelutti ikäihmisiä digitalisaatiosta. Paneeliin osallistui elisalaisia senioripalveluiden kehittäjiä, asiakkaita ja asiantuntijoita. Aiheina olivat muun muassa tulevaisuuden terveydenhuolto ja sotepalveluiden digitalisaatio. Samassa tapahtumassa elisalaiset auttoivat senioreita päivittämään liittymiään. Lisäksi Helsingin Tyttöjen Talon nuoret opastivat senioreita Facebookin, Instagramin, Twitterin ja Pokemon Go -pelin käyttämisessä.

Kesällä 2016 pääkaupunkiseudun myymälöissä oli pilotti, jossa palkattiin nuoria auttamaan ikäihmisiä älylaitteiden hankinnassa ja käytössä. Pilotti työllisti nuoria ja lisäsi ymmärrystämme ikääntyvien tarpeista. Hankkeessa olivat mukana Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n Ikäteknologiakeskus sekä tietotekniikkaopastusta ja vertaistukea senioreille tarjoava ENTER ry.

Jatkoimme sisältöjen tuottamista verkkoon – tekstiä, kuvaa ja videoita – joiden tarkoitus on

auttaa ja helpottaa ihmisten digitaalista arkea. Haluamme olla kaikenikäisten suomalaisten apuna digitalisoituvan maailman haltuunotossa. Katso esimerkiksi suosittu [artikkeli](#) ja [video](#), jossa seniorit vertailevat ja arvioivat puhelimien käytettävyyttä.

Sisältömme löytyvät Elisa Ideat -sivustolla, [elisa.fi/ideat](#), ja yrityksille suunnattuina [hub.elisa.fi](#).

Elisan digikoulut

Digikouluissa 10–12-vuotiaat oppivat ohjelmoinnin perusteita sekä tutustuvat esineiden internetiin ja digitalisaatioon.

Luokassa aika pysähtyy, huomio ja energia suuntautuvat oppilaiden seuraamiseen. Elisan digikouluissa me opettajat olemme tukemassa ja sparraamassa. Lisäksi olemme niitä setiä tai tätejä, jotka ymmärtävät käytettävän ohjelmointiohjelman rajat. Lapsilla vain mielikuvitus on rajana, ja se on mahtavaa!

- Mikko Pukkila, Elisan kuluttajaliiketoiminnan päätelaitemyynnin kehityspäällikkö

Mikko Pukkila opettaa pari kertaa vuodessa lapsille ja nuorille suunnatuissa digikouluissa kymmenien muiden elisalaisten tapaan. Digikouluissa 10–12-vuotiaat oppivat ohjelmoinnin perusteita sekä tutustuvat esineiden internetiin ja digitalisaatioon.

Olemme järjestäneet vuosittain kymmeniä ilmaisia digikouluja ympäri Suomea vuodesta 2014 alkaen. Vuonna 2016 Elisan kaksipäiväinen digikoulu vieraili 25 koulussa. Digikouluja on pidetty suomeksi ja englanniksi ja vuodesta 2016 alkaen myös ruotsiksi. Digikoulut jatkuvat 2017

Haluamme olla jakamassa tietoaamme ja osaamistamme lapsille ja nuorille sekä yhteiskunnassa yleisestikin. Kannamme näin vastuuta suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen kehityksestä. Tulevaisuudessa yhä useampi arkipäiväinen esine tulee liittymään verkkoon. Vaikka ei ohjelmoisi työkseen, on tärkeää ymmärtää verkottuneen yhteiskunnan toimintalogiikkaa. Tämä on sellaista Giving it back -tekemistä sekä

henkilökohtaisella että yrityksen tasolla.

- Elisa Appelsiinin teknologiajohtaja Ville Takanen, joka on ollut digikoulussa opettajana alusta lähtien

Digikoulujen ohella olemme julkaisseet [verkkodigikoulun](#), jonka 10 jaksossa tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin pelimäisin esimerkein. Lue lisää digikouluista [täällä](#).

Omien digikoulujensa lisäksi olimme tukemassa Rubyn 6–10-vuotiaiden kesäkoulua, joka pidettiin Helsingin Annantalolla kesäkuussa 2016.

Innovaatiokisa

Startup-yritys Lukoton voi tehdä joka kodista älykodin. Yrityksen kehittämä lukkoadapteri muuttaa kodin lukot älypuhelimella avattaviksi.

älykotiratkaisuihin keskittynyt Smart Home Innovation Challenge. [Lue lisää kilpailusta.](#)

Lukoton palkittiin startup-tapahtuma Slushissa Elisa Smart Home Innovation Challenge -kilpailun voittajana 30 000 euron pääpalkinnolla. Kilpailussa etsittiin uusia älykotiratkaisuja yksityiskoteihin.

– Olemme todella ylpeitä Elisan innovaatiokilpailun voitosta, sillä se osoittaa, että tuotteellamme on kysyntää myös suomalaisten kotien ovissa. Elisan tuella meillä on mahdollisuus muuttaa matkapuhelimella avattava älylukko hintavasta harvojen uutuustuotteesta joka kodin vakiovarusteeksi, iloitsee Ari-Pekka Hietala, yksi Lukoton Experience Oy:n perustajista.

Ihan heti älylukkoja ei kuluttajien saataville saada, mutta Lukoton jatkaa nyt kehitystyötä. Älykotirintamalla tapahtuu tällä hetkellä muutenkin paljon.

– Älykoti ei tavoittele vain tekniikasta kiinnostunutta yleisöä, sillä aivan yksinkertaisilla ratkaisuilla voidaan helpottaa jokaisen ihmisen arkielämää. Menestys tällä saralla vaatii tekniikan lisäksi oivaltavaa kykyä ratkoa meitä kaikkia koskettavia ongelmakohtia, sanoo Elisan liiketoimintajohtaja Matias Castrén.

Tänä vuonna toista kertaa järjestetty ja kansainväliseksi laajentunut Elisa Innovation Challenge -kilpailu keräsi osallistujia 16 maasta. Kilpailussa oli kaksi sarjaa: esineiden internetiin keskittynyt IoT Innovation Challenge ja

Elisa Kulma

Helsingin sydämessä, Aleksanterinkadulla Stockmannia vastapäätä sijaitseva Elisa Kulma avaa ikkunoita siihen, miten innovatiiviset palvelut tulevat osaksi suomalaisten arkea.

Lanseerasimme alkukesästä Suomessa täysin uuden palvelun. Helsingin sydämessä, Aleksanterinkadulla Stockmannia vastapäätä sijaitseva Elisa Kulma avaa ikkunoita siihen, miten innovatiiviset palvelut tulevat osaksi suomalaisten arkea.

Elisa Kulma on uudenlainen tapahtuma- ja kohtaamispaikka, joka on tarkoitettu kaikille uusista asioista ja näkökulmista kiinnostuneille. Tapahtumiin voit osallistua sekä paikan päällä että verkossa. Elisa Kulma on samalla myös myymälä, josta löydät uusimmat laitteet, liittymät ja palvelut. Voit myös tilata laitteet sekä palvelut verkkokaupastamme ja valita noutopisteeksi Elisa Kulman.

Ensimmäisen puolen vuoden aikana Elisa Kulmassa tehtiin monia asioita ensimmäisenä Euroopassa. OnePlus 3T -älypuhelin ja OURA-hyvinvointisormus tulivat Elisa Kulmaan ennen kuin virallinen myynti Euroopassa käynnistyi. Ensimmäisenä myyntiin tulivat myös ohjelmointitaitoja opettavat UBTECH-robotit.

Ensimmäinen laatuaan Pohjois-Euroopassa on myös Pepper-humanoidirobotti, joka palvelee Elisa Kulman asiakkaita ja jolla on erityinen rooli verkkokaupan Click & Collect -asiakkaille.

Vaikka Elisa Kulmassa on myynnissä verkkokaupan valikoimamme ja myös tuotteita joita ei muualta saa; se on paljon enemmän kuin myymälä. Elisa Kulman tehtävänä on nostaa esiin viihtymiseen, kulttuuriin ja teknologiaan liittyviä ajankohtaisia teemoja ja toimia lanseerauslupana uusille innovaatioille.

Esimerkiksi Elisa Kulman Tunne peli -pilotiprojektissa mitattiin ensimmäistä kertaa maailmassa jalkapallopelaajan tunnetiloja tulosten takana. Projekti huipentui syyskuussa HIFK-HJK -peliin, jossa yleisö seurasi mobiilisovelluksen avulla reaaliajassa visualisointia HIFK Fotbollin Tommi Vesalan mielen liikkeistä.

Elisa Kulman vuosi huipentui "himmeille hologrammikeikalle", jossa Aleksanterinkadun kävijöillä oli koko joulukuun ajan mahdollisuus nähdä Mikael Gabriel esiintymässä Elisa Kulman jouluikkunassa hologrammina.

Elisa Kulmaan haettiin avoimella haulla neljää innostunutta ja idearikasta henkilöä auttamaan uuden ja kiinnostavan löytämisessä. Valitut neuvonantajat tuovat toteutuksiimme uudenlaista sisältöä ja ihmisiä lähellä olevia näkökulmia. Lue lisää [täältä](#).

Tutustu Elisa Kulmaan ja tapahtumiin <http://kulma.elisa.fi/>.

Ennätyksiä mobiiliverkossa

Elisan asiakkaat käyttivät huimia määriä dataa. Elokuussa rikottiin ennätys kun asiakkaamme käyttivät mobiilidataa keskimäärin yli 13 gigatavua.

Vuonna 2016 tehtiin useita ennätyksiä mobiiliverkoissa. Elisan asiakkaat käyttivät huimia määriä dataa ja marraskuussa määrä oli kasvanut jo yli 15 gigatavuun kuukaudessa.

Elisan panostukset verkkoihin näkyvät myös tutkimustuloksissa. Lokakuussa European Communications Engineering Oy (ECE) tutki 4G-verkkojen nopeutta yhteensä 35 kaupungissa ja kunnassa. [Tutkimuksessa todettiin Elisan 4G-verkon olevan Suomen nopein.](#)

Nykyisten verkkojen laajennusten ja kapasiteetin parannusten lisäksi Elisa tutkii ja testaa uusia teknologioita aktiivisesti. Elokuussa [Elisa testasi 5G:ta ensimmäisenä operaattorina Suomessa](#), kun Helsingissä pelattiin virtuaalitodellisuuspeliä 5G-verkossa.

Elisa teki syksyllä myös uuden maailmanennätyksen: [4G-testiverkossa saavutettiin 1,9 Gbit/s nopeus](#). Poikkeuksellinen nopeus herätti huomiota myös kansainvälisesti, ja muun muassa BBC uutisoi maailmanennätyksestä.

Teknologiatestit ovat askelia kohti 5G-verkkoa, mutta myös erinomainen osoitus siitä, millaisia mahdollisuuksia 4G-verkko edelleen tarjoaa. 4G-verkosta saatavat nopeudet kasvavat jatkuvasti ja todennäköisesti tulevina vuosina asiakkaille on tarjolla jopa gigabittien mobiilidatayhteyksiä.

Terveydenhuollon digitalisaatio

Tutkimus: Etämittauksella miljoonien hyötypotentialiaali astman diagnosoinnissa.

Terveydenhuollon tulevaisuus on pysynyt sote-uudistuksen myötä julkisessa keskustelussa jo useita vuosia. Aihe ei varmasti tule lähivuosina hiljennemään, sillä terveydenhuollon digitalisoituminen muuttaa niin hoitoprosesseja, terveydentilan seurantaakin kuin terveydenhuollon asiakasvuorovaikutusta monin tavoin.

Elisa on edesauttanut digitalisaatiokehitystä luomalla useita työkaluja terveydenhuollon ammattilaisten tueksi. Vuonna 2014 voitimme Suomen Paras Mobiilipalvelu 2014 -kilpailussa "Paras yrityksen tehokkuutta tai tuottavuutta parantava palvelu" -sarjan tuotteellamme Elisa Etämittaus.

Palvelumme mahdollistaa erilaisten diagnosointiin tai terveydentilan seurantaan liittyvien mittausten tekemisen kotona digitaalisen mittalaitteen ja älypuhelinsovelluksen avulla. Etämittaus-sovellus avustaa käyttäjää mittauksissa ja välittää tulokset tietoturvallisesti suoraan hoitohenkilökunnan tietoon. Palvelulla on saavutettu erityisen hyviä tuloksia astman diagnosointiin tarvittavien uloshengityksen huippuarvojen mittaamisessa (PEF).

Vuonna 2016 tutkimme etämittauksen tuottavuuspotentialiaalia yhdessä Hämeenlinnan kaupungin kanssa. Selvityksen tavoitteena oli tutkia millaisia taloudellisia, ympäristöllisiä ja yhteiskunnallisia hyötyjä etämittauksen käyttö voisi tuottaa astmapotilaiden hoidossa. Tulosten

perusteella pelkästään Hämeenlinnan perusterveydenhuollossa voitaisiin vuosittain säästää 173 potilaskäyntiä ja noin 25 henkilötyöpäivän verran hoitohenkilökunnan työaika.

Etämittauksen käyttö astman hoidossa voi selvityksen perusteella säästää vähintään 27 prosenttia terveydenhuollon toimijan kustannuksia.

Koko Suomen tasolle skaalattuna perusterveydenhuollon astmapotilaiden hoidossa voitaisiin vuosittain säästää 1 910 hoitajan tai lääkärin työpäivää, 16 700 tuntia potilaiden aikaa, 3 200 kiloa muovijätettä, 25 000 kiloa hiilidioksidipäästöjä sekä 97 000 kilowattituntia sähköä. Säästöjen rahallinen arvo on noin 3,5 miljoonaa euroa.

Perusterveydenhuollon lisäksi Etämittaus voisi tehostaa myös erikoissairaanhoidon, yksityistä terveydenhoitoa sekä työterveyshoitoa. Astman lisäksi palvelu mahdollistaa muun muassa verenpaineen, verensokerin, veren happipitoisuuden sekä painon seurannan. Lisäksi uusia mittalaitteita lisätään jatkuvasti. [Lue lisää.](#)

SenCity

Elisa on mukana SenCity tutkimushankkeessa.

Elisa on mukana SenCity tutkimushankkeessa, jonka tavoitteena on luoda valaistusinfrastruktuurista palvelualusta älykkäästi ohjatulle valaistukselle sekä innovatiivisille palveluille kaupunkiympäristöissä.

Valaistus on keskeinen kaupunkien tarjoama palvelu, joka kuluttaa Euroopassa keskimäärin 50 prosenttia kaupunkien sähkönkulutuksesta. Hiilijalanjälkeä voidaan pienentää vaihtamalla valonlähteitä energiatehokkaammiksi, mutta lisäksi tarvitaan älykäs ohjausjärjestelmä valaistustasojen ja käyttöaikojen kontrolloimiseen. LED-valaistuksen ja älykkään ohjauksen avulla kaupunkivalaistuksen energiankulutuksesta voidaan säästää jopa 70 prosenttia.

Valaistusinfrastruktuurin muuttaminen palvelualustaksi mahdollistaa myös uusien palvelujen luomisen. Katuvalaistuksen luontaisesti luomaa verkkoa voidaankin tulevaisuudessa hyödyntää kaupunkien IoT-tukirankana, kun älykkään ohjauksen myötä valaisimiin integroituu sensoreita ja langaton kommunikaatioyhteys, jota voidaan käyttää ohjauksen lisäksi muuhun datanvälitykseen.

Tulevaisuudessa katuvalaisin voi myös toimia 4G tai 5G tukiaseman asennuspaikkana.

Tutkimushanke toteutetaan Oulun yliopiston, VTT:n, suomalaisten kaupunkien ja yritysten yhteisenä tutkimushankkeena ja se valmistuu vuonna 2017. Elisa tarjoaa projektin käyttöön Elisa

IoT-alustan ja hankkeeseen osallistuvat kaupungit toimivat kehitettävän palvelun pilottikohteina.

Lue lisää [Elisa IoT -ratkaisuihin](#).

Lue lisää [Elisan tutkimus- ja kehitystoiminnasta](#).

Kyberturvallisuus

Elisa Research -projekteihin kuuluva Kyberturvallisuuden tilannekuvat palvelukriittisille järjestelmille -projekti käynnistettiin vuoden 2014 lopussa ja vietiin päätökseen maaliskuussa 2016.

Yhteistyössä Jyväskylän Yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK:n kanssa toteutetun projektin tavoitteena oli tutkia ja kehittää Elisalle uusia kyberturvallisuuden tilannekuvapalveluita.

Näihin lukeutuvat kyberturvallisuutta tarkastelevat sovellukset, toiminta- ja palvelumallit sekä teknologiat. Fokuksessa olivat sekä kyberturvallisuutta lisäävät tuotteet ja palvelut että kyberhyökkäysten aikana ja niiden jälkeen sovellettavat toimintatavat.

Projektin aikana Elisalle kehitettiin neljä uutta kyberturvapalvelua:

1) *Elisa Kyberturvakeskus* on yritysasiakkaillemme tarkoitettu palvelu, jonka avulla asiakas voi ennaltaehkäisevästi hallita tietoturvauhkia ja poikkeamia.

2) *Elisa Verkkouhkien hallinta* (NSI), valvoo verkkoliikennettä ja käyttää kehittynyttä analytiikkaa, jolla saavutetaan näkyvyys ympäristöihin, uhkiin ja kokonaisuuden toimintaan käytettävissä olevien järjestelmien lisäksi.

3) *Elisa Lokienhallinta* (SIEM) on yritysasiakkaillemme tarkoitettu palvelu, jonka avulla asiakas saa palveluna tietoturvatietojen ja tapahtumien hallintaa. Palvelu on tarkoitettu osaksi Elisa Kyberturvakeskus -palvelua

kasvattamaan puolustusarkkitehtuurin torjunnan tarkkuutta ja suorituskykyä sekä toimimaan yhdessä muun suojaustekniikan, kuten Elisa Kilpi -palvelun kanssa.

4) *Kyberharjoitus* on palvelu, jonka avulla harjoitellaan asiakkaan kanssa yhteistoiminnassa ICT-voimavarojen sekä niistä riippuvan toiminnan suojaamista kyberulottuvuudessa.

Käynnistimme vuoden 2016 aikana asiakaspilotit uusilla palveluilla, ja tavoitteenamme on tarjouskannan hallittu laajentaminen. Kysyntä kyberturvallisuutta parantaville palveluille on kehittynyt suotuisasti, ja projektin aikana rekrytoitiin resursseja tuottamaan uusia kyberturvapalveluja Elisan portfolioon.

Lue lisää [Elisan kyberturvallisuuspalveluista](#).

Lue lisää [Elisan tutkimus- ja kehitystoiminnasta](#).

Pk-yritysten digitaalisuus

Tärkeimmät pk-yritysten digitaalisuutta ajavat tekijät ovat yrityksen kasvuhakuisuus ja yrittäjän oma kiinnostus ja suhtautuminen digitaalisuuden mahdollisuuksiin.

Pk-yritysten digitalisuutta ajavia tekijöitä selvitettiin Elisan ja Suomen Yrittäjien tutkimuksessa syksyllä 2016.

Digitaalisuus ei siis suinkaan ole yksinomaan nuorten teknologia-alan startup-yritysten asia, sillä tulosten mukaan digitaalisuutta hyödyntävät selvästi parhaiten asemansa jo vakiinnuttaneet menestysvaiheessa olevat yritykset, jotka tavoittelevat kasvua.

Yritysten digitalisaatiotavoitteet liittyvät myyntiin ja markkinointiin, asiakaskokemukseen ja omien liiketoimintaprosessien kehittämiseen. Pk-yritykset panostavat voimakkaasti myös digitaalisen markkinoinnin ja sosiaalisen median hyödyntämiseen.

Aikaisempaan verrattuna myös tietotyön perustyövälineiden, kuten älypuhelinien, etäyhteyksien ja pilvipalveluiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti.

Tutkimuksen mukaan menestysvaiheessa olevat asemaansa tyytyväiset yritykset ovat jääneet monin osin digitalisaation vauhdista. Huolestuttavaa on myös se, että vain joka kymmenes yritys on tunnistanut, miten digitalisaatio voisi tuoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Aikaisemmat tutkimukset tukevat tätä havaintoa.

Elisan ja Suomen Yrittäjien teettivät elo-syyskuussa 2016 tutkimuksen, jossa selvitettiin pk-yritysten suhdetta digitaalisuuteen sekä millä tavoin erilaisia digitaalisia työvälineitä hyödynnetään yrityksissä. Tutkimukseen vastasi 730 yrittäjää, jotka työllistävät 1–50 henkeä. [Lue lisää.](#)

ShedHelsinki

ShedHelsinki on Elisan aloitteesta Suomeen perustettu nuorisoteatterihanke, jossa Suomen teatterialan ammattilaiset tekevät ainutlaatuista musiikkiteatteria yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

"Tässä ajassa erilaisuus jakaa ihmisiä. Sen sijaan se tulisi nähdä rikkautena ja voimavarana. Yhteistyö lähtee siitä, että kunnioitamme ja arvostamme erilaisia ihmisiä juuri sellaisina kuin he ovat. Monimuotoisuus ja yhteistyö tekevät meistä yhdessä vahvempia." Veli-Matti Mattila, Elisan toimitusjohtaja.

Jokaisella on oikeus tulla nähdyksi juuri sellaisena kuin on. Tämän sanoman pohjalta syntyi ShedHelsinki, Elisan aloitteesta Suomeen perustettu nuorisoteatterihanke, jossa Suomen teatterialan ammattilaiset tekevät ainutlaatuista musiikkiteatteria yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

Toiminnan tavoitteena on vakiinnuttaa monimuotoisuutta korostava musiikkiteatteri Suomeen ja tehdä Suomesta paikka, jossa uskalletaan uskoa unelmiin ja tulla nähdyksi juuri sellaisena kuin on.

ShedHelsingissä oli ensimmäisenä vuonna mukana neljä helsinkiläistä koulua, joista projektiin osallistui yhteensä noin 120 lasta ja nuorta. Vuosi 2016 huipentui joulukuussa esitettyyn, Marco Bjurströmin ohjaamaan Peter Pan -seikkailumusikaaliin.

Haluamme omalla panoksellamme luoda jatkumoa ShedHelsingille. Tavoitteena on laajentaa toimintaa tulevaisuudessa muihin kouluihin ja vakiinnuttaa musiikkiteatteri, jossa kaikenlaiset lapset ja nuoret saavat olla esillä – yhdessä ja turvassa. Esikuvana on Lontoossa toimiva Chickenshed-teatteri, joka on tehnyt erilaisuudesta taidetta yhdessä lasten ja nuorten kanssa jo yli 40 vuotta.

Lisätietoja: www.shedhelsinki.fi

Vastuullisuus Elisalla

Suomalaisena tietoliikenne-, ICT- ja online-palvelujen edelläkävijänä tehtävämme on edistää kestävästä digitalisaatiota. Se tarkoittaa meille palveluidemme luotettavuuden, esteettömyyden, turvallisuuden, saatavuuden ja ympäristöystävällisyyden kehittämistä. Tätä työtä teemme yli 4 300 elisalaisen ja tuhansien ammattitaitoisten kumppaneidemme kanssa joka päivä.

Yritysvastuumme perustuu Elisan strategiaan sekä perusarvoihin, joita ovat asiakaskeskeisyys,

vastuullisuus, tuloksellisuus, uusiutuminen ja yhteistyö. Yritysvastuun osa-alueista erityisesti ilmastovastuu, asiakastyytyväisyys ja henkilöstötyytyväisyys ovat toiminnan kehittämisen keskiössä, ja niitä mitataan myös tuloskortilla.

Elisan toimialaan vaikuttavat globaalit megatrendit on kuvattu Strategia ja toimintaympäristö -osiossa. Yritysvastuun näkökulmasta tarkasteltuna keskeiset ICT-alaan ja Elisan toimintaan vaikuttavat megatrendit ovat:

Turvallisten yhteyksien maailma

Tulevaisuudessa kaikkialla läsnä oleva digitaalisuus ja kyberturvallisuus ovat yksilölle, palveluille ja tuotteille välttämätön ominaisuus.

Elisan kannalta olennaiset teemat: Tietoturva, toimintavarmuus ja palveluiden luotettavuus

Ikääntyvä väestö

Ikääntyvien (yli 65 vuotta) osuus väestöstä kasvaa, ja heidän elintasonsa on korkeampi kuin aiemmin. Mobiiliterveyspalvelut, etämittaukset ja analytiikka mahdollistavat ikääntyvien ihmisten elämisen kotona.

Elisan kannalta olennaiset teemat: Palveluiden helppokäyttöisyys, saatavuus ja esteettömyys

Talousvallan siirtyminen

Länsimaisten yritysten määrän kasvu kehittyvissä ja nousevissa talouksissa sekä paikallisten digitaalisten innovaatioiden merkityksen lisääntyminen.

Elisan kannalta olennaiset teemat: Palveluiden saatavuus ja toimitusketjun vastuullisuus

Kestävä kehitys

Luonnonvarojen rajallisuus ja ilmastonmuutos ohjaavat yhteiskunnat älykkäämpään tiedon ja digitaalisuuden hyödyntämiseen. Palveluja tehdään tehokkaammin, virtuaalisesti ja etätyöskennellen.

Elisan kannalta olennaiset teemat: Verkon energiankulutus, laitteiden kierrätys, uusiutuvan energian käyttö ja ympäristölainsäädännön vaatimukset

YK:n jäsenmaat sopivat uusista kestävästä kehityksen tavoitteista, jotka ohjaavat kestävästä kehityksen edistämistä vuoteen 2030 asti. Tavoitteiden saavuttamiseen on matkaa, ja tutkimusten mukaan tavoitteisiin pääseminen edellyttää innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen laajamittaista hyödyntämistä niin yhteiskuntien sosiaalisten, taloudellisten kuin ympäristön haasteiden ratkaisemisessa. ICT-sektorilla on merkittävä rooli tavoitteiden saavuttamisessa

asetettuun aikatauluun. Tavoitteet ovat kunnianhimoisia, ja niiden ratkaisemiseksi tarvitaan koko ICT-toimialan panostuksia.

Olemme tunnistanee ja laittaneet tärkeysjärjestykseen olennaisimmat kestävästä kehityksen tavoitteet, joihin voimme vaikuttaa eniten joko oman toimintamme (jalanjälki) tai asiakkaille ja muille sidosryhmille kehitetyn palvelun (kädenjälki) kautta:

Terveyttä ja hyvinvointia

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen digitalisointi
- Työntekijöiden hyvinvointi

Hyvä koulutus

- Digitaalisten palvelujen kehittäminen, joka mahdollistaa yhdenvertaista ja elinikäistä oppimista sekä yhteiskunnankestävää ja tasa-arvoista digitalisoitumista
- Työntekijöiden osaamisen kehittäminen

Kestävä teollisuus, innovaatioita ja infrastruktuureja

- Investoinnit kattavien ja luotettavien matkaviestin- ja tietoliikennetyksien varmistamiseksi

Ilmastotekoja

- Uusiutuva energia ja palvelut ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sekä riskien pienentämiseksi

Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

- Tietoturva, kyberturvallisuus ja turvalliset verkkoyhteydet

Yritysvastuun olennaiset näkökohdat ja johtaminen

Elisalle olennaisten yritysvastuun näkökohtien tunnistamisessa olemme huomioineet toimintamme, tuotteidemme ja palveluidemme kannalta merkittävimmät taloudelliset-, sosiaaliset- ja ympäristövaikutukset sekä toimialaan vaikuttavat muut merkittävät trendit sekä soveltaneet GRI G4 -raportointiohjeistusta.

Yritysvastuun näkökohtien priorisoimiseksi teimme vuonna 2015 laajan sidosryhmäkyselyn kaikille tärkeimmille sidosryhmillemme.

Olennaisten näkökohtien uudelleenarviointi tehtiin syksyllä 2016 hyödyntäen myymälöihin tehtyä yritysvastuukyselyä ja vuoden aikana saatuja sidosryhmäpalautteita. Olennaisten näkökohtien merkittävyyttä liiketoiminnoille arvioitiin Elisan yritysvastuun johtoryhmässä. Tulokset on kuvattu Elisan yritysvastuun sivustolla.

Elisan yritysvastuun olennaisimmat näkökohdat ja keskeiset painopistealueet ohjaavat yritysvastuuraportin sisältöä:

- tietoturva ja yksityisyyden suoja
- taloudellinen vastuu
- palveluiden saatavuus, turvallisuus ja esteettömyys
- vastuullinen työnantaja
- energiatehokkuus ja ilmastonmuutos
- yhteiskunnan toimintavarmuuden turvaaminen

- vastuullinen asiakasviestintä

Elisan olennaisten näkökohtien yhteys GRI-raportointiin ja niiden raja-alue on esitetty [GRI-indeksitaulukossa](#).

Yritysvastuuasioita käsitellään ja hyväksytetään säännöllisesti Elisan johtoryhmässä sekä Elisan hallituksen tarkastusvaliokunnassa. Taloudellisen- sosiaalisen- ja ympäristövastuun aiheista Elisa konsernin johtoryhmässä vastaavat: Talousjohtaja, Kinnunen Jari; Henkilöstöjohtaja, Merja Ranta-aho ja Hallintojohtaja, Sami Ylikortes. Toimintaa ohjaavat yhteisesti sovitut Elisan yleiset toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä aihekohtaiset politiikat ja toimintaprosessit. Ne edistävät kestäväää, menestyksellistä liiketoimintaa, joka vastaa sidosryhmiemme odotuksia.

Internetsivuillamme on nähtävillä Elisan tietosuojaperiaatteet, viestinnän välitystietojen käsittely, asiakastiedon rekisteriseloste, tiedonantopolitiikka ja Elisan eettisen ostamisen periaatteet. Muita keskeisiä sisäisiä periaatteitamme ovat henkilöstöpolitiikat (mukaan lukien tasa-arvoperiaatteet), markkinointiohjeet, riskienhallintapolitiikka ja tietoturvapoliitiikka.

Ulkoisista aloitteista olemme allekirjoittaneet seuraavat:

- YK:n Global Compact
- European Telecommunications Network Operators Associationin (ETNO) yritys vastuualoite
- FiBS – Finnish Business and Society, Suomen Yritysvastuuverkosto ry:n monimuotoisuussitoumus
- Eurooppalaisen GSM Associationin turvallisen mobiilikäytön European Framework for Safer Mobile Use -aloite

Sidosryhmävuorovaikutus

Tärkeimmät sidosryhmämme ovat henkilöstö, asiakkaat, omistajat, yhteiskunnalliset toimijat¹ ja kumppanit. Sidosryhmät katselmoidaan vuosittain olennaisuusanalyysipäivityksen yhteydessä Elisan yritys vastuun johtoryhmässä. Aktiivinen sidosryhmädialogi on tärkeä osa päivittäistä liiketoiminnan ja yritys vastuun kehittämistä. Käymme dialogia säännöllisten tapaamisten sekä erilaisten kyselyiden ja selvitysten avulla.

Asiakkaiden kanssa käytävä dialogi ja asiakasymmärryksen jatkuva parantaminen ovat toiminnan keskiössä. Asiakaskeskeisyys on yksi Elisan arvoista, ja asiakastyytyväisyys on yksi tärkeimmistä tulokorttimittareista.

Sitoutunut ja hyvinvoiva henkilöstö on kestävä liiketoimintamme kulmakivi. Mittaamme henkilöstötyytyväisyyttä tulokortilla ja käymme henkilöstön kanssa jatkuvaa vuoropuhelua. Elisan Yleisten toimintaperiaatteiden noudattaminen kuuluu jokaiselle elisalaiselle. Jokaisen elisalaisen tulee ilmoittaa välittömästi, jos epäilee tai tietää toimintaperiaatteiden vastaisesta toiminnasta. Tapaukset tutkitaan käytössä olevien prosessien mukaisesti ja toimintaperiaatteiden vastaiseen toimintaan puututaan soveltuvin keinoin. Aiheesta voi kysyä neuvoa tai tehdä toimintaperiaatteiden vastaisesta toiminnasta ilmoituksen, myös nimettömästi, joko omalle esimiehelle, Elisa Oyj:n sisäiselle tarkastukselle, Elisa Oyj:n lakiosastolle, Elisa Oyj:n HR-neuvonnalle tai osoitteeseen codeofconduct@elisa.fi.

Listattuna yhtiönä Elisan talous- ja sijoittajaviestinnän tavoitteena on tukea Elisan

arvopaperin oikeaa arvonmuodostusta välittämällä pääomamarkkinoille riittävää, täsmällistä ja ajantasaista tietoa yhtiön liiketoiminnan kehityksestä, strategiasta ja taloudellisesta asemasta. Elisan IR-toiminto hoitaa keskitetysti yhteydenpidon sijoittajien ja analyytikoiden kanssa.

Yhteiskunnallisen vaikuttamistyön kehittämisestä vastaa yhteiskuntavastuujohtaja. Toimimme järjestöissä asiantuntijaedustajana ja osallistumme aktiivisesti keskusteluun. Lisäksi vaikuttamme yhteiskunnan kehittämiseen lausuntojen ja muun toiminnan kautta. Elisalla on merkittäviä jäsenyyksiä muun muassa seuraavissa järjestöissä:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Keskuskauppakamari/kauppakamarit
- Palvelualojen työnantajat PALTA ry
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus Tiekke ry
- Suomen Laatu yhdistys ry
- Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry
- ICT-tuottajaosuuskunta
- Pakkausalan ympäristörekisteri PYR

¹ Yhteiskunnallisiin toimijoihin luetaan mukaan viranomaiset, virkamiehet, poliitikot, kansalais- ja muut järjestöt sekä tutkimusorganisaatiot. Ulkoisia sidosryhmiä tarkastellaan sekä asiakkuus- että vaikuttajanäkökulmasta.

ELISAN SIDOSRYHMÄT JA VUOROVAIKUTUS

Henkilöstö	Asiakkaat	Omistajat, sijoittajat ja analyttikot	Alihankkijat, kumppanit	Yhteiskunnalliset toimijat
Kehitys- ja tavoitekeskustelut (kaksi kertaa vuodessa)	Asiakaspalvelukanavat (jatkuva)	Yhtiökokous (vuosittain)	Tiivis yhteistyö kumppaniverkoston kanssa (jatkuva)	Tietoyhteiskuntahankkeisiin osallistuminen (useita vuosittain) Hallitusohjelman digitalisointihankkeet (useita vuosittain)
Intranet, sisäinen uutiskirje (jatkuva)	Internet, hub.elisa.fi ja sosiaalinen media (jatkuva)	Sijoittajatilaisuudet (useita kertoja vuodessa)	Eettisen ostamisen perusteet (sopimusten uusimisen yhteydessä)	Asiantuntijatoiminta alan järjestöissä (useita kertoja vuodessa)
Päivittäisjohtaminen (jatkuva)	Asiakastyytyväisyyskyselyt (kuukausittain, vuosittain) ja niiden viestintä	Pörssitiedotteet (toistuvasti)	Asiakastyytyväisyys alihankkijan toiminnasta (jatkuva)	Tapaamiset ja tilaisuudet (useita kertoja vuodessa)
Henkilöstötyytyväisyys-selvitykset (neljä kertaa vuodessa)				Yhteistyö järjestöjen kanssa (jatkuva)
Sisäiset info-tilaisuudet (tarvittaessa)	Asiakkuuden syventäminen - prosessin mukaiset yhteistyökäytännöt			Yhteistyö tutkijoiden kanssa (jatkuva)

SIDOSRYHMILTÄ 2016 ESIIN NOUSSEET TEEMAT JA TOIMENPITEET

Sidosryhmä	Vuoden aikana esille nousseet teemat	Toimenpiteet
Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> - Paremmiin yksilöllisiin tarpeisiin huomioiva johtaminen - Työtehtävien tasaisempi jakaminen ja parempi koordinointi - Enemmän tukea siirryttäessä uusiin tehtäviin Elisalla sisällä 	<ul style="list-style-type: none"> - Parannusehdotuksia kerättiin joulukuun 2016–tammikuun 2017 aikana järjestämällä mm. henkilöstön yhteisiä työpajoja - Päivitettiin yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma, ja sisällytettiin siihen kehitystoimenpiteitä - Esimieskoulutukset
Asiakkaat	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakas- ja tukipalvelut (etenkin jonotusajat). - Pro-aktiivisempi yhteistyön kehittäminen ja asiakasviestintä - Parempi mobiilikuluvuus ja nopeammat nettiyhteydet 	<ul style="list-style-type: none"> - Jonotusajan lyhentäminen monikanavaisen asiakaspalvelun ja kattavien tuotetukisältyöjen kautta: esim. aloitettu Chat-palvelu ja Yritysgurun käyttövinkit. - Selkeämmin kuvatut asiointikanavat, paremmiin tavoitettavat yhteyshenkilöt sekä varmistettu poikkeustilanneviestintä - Paremmiin optimoitu verkon kapasiteetti ja jatkuvasti laajennettava peittoalue, nopeammat
Omistajat, sijoittajat ja analyytikot	<ul style="list-style-type: none"> - Elisa täyttää omistajien ja sijoittajien asettamat vaatimukset vastuullisesta toiminnasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Raportoimme säännöllisesti yritys vastuusta osana tilinpäätöstä ja vuosikertomusta - Päivitämme sijoittajasivuillemme informaatiota Elisasta vastuullisena sijoituskohteena - Kerromme yritys vastuusta sidosryhmätapaamisissa omistajiemme, sijoittajien ja analyytikoiden kanssa
Alihankkijat, kumppanit	<ul style="list-style-type: none"> - Elisalla yleiset toimintaperiaatteet ja hankinnan käytännöt 	<ul style="list-style-type: none"> - Elisalla yleiset toimintaperiaatteet päivitettiin - Teimme yritys vastuun kyselyn toimittajille
Yhteiskunnalliset toimijat	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelujen digitalisointi - Mobiiliverkon kuluvuus ja kiinteän laajakaistan saatavuus eri alueilla - Laajakaistapolitiikka - Roaming-uudistus - LVM julkisti Laajakaistan toimeenpano-ohjelman 	<ul style="list-style-type: none"> - Olemme osallistuneet laajasti aihepiireihin liittyviin sidosryhmäkeskusteluihin kansallisen ja EU tason vaikuttajien ja muiden sidosryhmäedustajien kanssa

Tavoitteet

YRITYSVASTUUN KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET

Näkökohta	Tavoite	Tavoitevuosi	Suoriutuminen 2016
Taloudellinen			
Kestävää arvoa yhteiskunnalle	Elisan keskipitkän aikavälin tavoitteet www.elisa.fi/sijoittajille	2019	www.elisa.fi/sijoittajille
Sosiaalinen			
Vastuullinen työnantaja ja työntekijöiden hyvinvointi	Työtyytyväisyys: 4,00/5,00	2016	
	Uusi tavoite: 98 % osuus tiimistä, joiden työtyytyväisyys on $\geq 3,5$	2019	
Tietoturva ja tietosuojat	100 % elisalaisista on suorittanut tietosuojakoulutuksen	2019	 1)
Toimiva yhteiskunta, luotettavat, turvalliset ja esteettömät palvelut	Uusi tavoite määritetään vuoden 2017 aikana	n/a	n/a
Vastuullinen asiakasviestintä	Asiakastytyytyväisyys	2019	
Eettinen liiketoiminta ja korruption vastaisuus	100 % elisalaisista on suorittanut CoC-koulutuksen	Jatkuva	
Kestävä toimitusketju	Uusi tavoite määritetään vuoden 2017 aikana	n/a	n/a
Ympäristö			
Ympäristövastuu	Keski- ja pitkän aikavälin tavoitteet (Science based targets) hiilijalanjäljen pienentämiseksi	n/a	n/a
	CO ₂ -päästösäästöt 201 418 tCO ₂	2019	

1) Suomen työntekijöistä

= Tavoite saavutettu

= Yli 50 % tavoitteesta saavutettu

= Alle 50 % tavoitteesta saavutettu

VUODEN 2016 YRITYSVASTUUN KESKEISET TOIMENPITEET

Tehdyt toimenpiteet 2016

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

- Arvioimme ja kartoitimme YK:n kestävän kehityksen tavoitteista liiketoimintojen kannalta olennaisimmat tavoitteet, joissa voimme eniten tukea yhteistä yhteiskunnallista arvon luontia ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.
- Pidimme koko Elisan henkilöstölle Ihmisoikeudet ja yritystoimintakoulutuksen.

Yritysvastuun johtamisen ja raportoinnin kehittäminen:

- Otimme käyttöön yritysvastuutiedon hallintajärjestelmän.
- Teimme selvityksen etämittaustalveluiden yhteiskunnallisista ja ympäristövaikutuksista.

Hankintaketju:

- Päivitimme eettisen ostamisen periaatteet ja julkaisimme kieliversiot suomeksi, englanniksi ja viroksi.
- Teimme yritysvastuukyselyn merkittävimmille toimittajillemme.

Suunnitelma 2017

- Määrittelemme keskipitkän aikavälin tavoitteet ja mittarit tukemaan yhteiskunnallisen arvon luomista valituille YK:n kestävän kehityksen tavoitteille.

- Teemme liiketoimintakohtaisen ihmisoikeuskartoituksen.

- Asetamme energiatehokkuustavoitteet ja liitymme Energiatehokkuussopimukseen.

- Päivitämme keskipitkän ja asetamme uuden pitkän aikavälin tavoitteen hiilijalanjälkemme pienentämiseksi.

- Päivitämme toimittajille tehtäviä auditointi käytänteitämme.

Poimintoja vuodelta 2016

Digikoulut

Järjestämme vuosittain kymmeniä ilmaisia digikouluja, joissa 10–12 -vuotiaat oppivat ohjelmoinnin perusteita. [Lue lisää >](#)

Vastuullinen kesäduuni

Palkkasimme kesällä 2016 ympäri Suomen 156 nuorta kesätöihin ja harjoitteluun. [Lue lisää >](#)

Seniorit mukana digitalisaatiossa

Kesällä 2016 pääkaupunkiseudun myymälöissä järjestettiin pilotti, jossa nuoria palkattiin auttamaan ikäihmisiä älylaitteiden hankinnassa ja käytössä. [Lue lisää >](#)

Metsäleiri digiajassa

Varmistimme toimivat yhteydet 17 000 partiolaisen Roihu-suurleirillä, jossa digitaalisuus oli vahvasti läsnä.

FTSE4Good

Pääsimme kansainväliseen vastuullisen sijoittamisen indeksiin, joka mittaa globaalisti tunnustetut vastuullisen yritystoiminnan standardit täyttävien yritysten toimintaa.

Elisa Talk

Paneelissa keskusteltiin digitalisaatiosta ikäihmisten näkökulmasta, jolloin aiheina olivat muun muassa terveydenhuolto ja sotepalveluiden digitalisaatio.

CDP-indeksi

Ilmastoraporttimme sai CDP-indeksissä arvosanan B, mikä on pohjoismaisten teleoperaattoreiden parhaimmista. [Lue lisää >](#)

Terveydenhuollon digitalisaatio

Tutkimme etämittauksen tuottavuuspotentiaalia yhdessä Hämeenlinnan kaupungin kanssa, astman diagnosoinnin hyötypotentiaali on miljoonia euroja. [Lue lisää >](#)

YK:n päivä

Juhlistimme YK:n päivää järjestämällä ihmisoikeusseminaarin, johon osallistui elisalaisia ympäri maailmaa. Teemana oli monimuotoisuus työelämässä.

ShedHelsinki

Olemme mukana musiikki-teatterihankkeessa, joka rohkaisee nuoria olemaan juuri sellaisia kuin he ovat. [Lue lisää >](#)

Taloudellinen vastuu

Vastuullisena yrityksenä tehtävämme on huolehtia toimintamme taloudellisesta kannattavuudesta ja kilpailukyystä taataksemme palveluiden jatkuvan kehittämisen, verkon ylläpidon sekä työllistämisen. Tutkimus- ja kehitystoiminnalla sekä maksamalla veroja osallistumme koko yhteiskunnan kehittämiseen.

Lue lisää Elisan strategiasta ja toimintaympäristöstä vuosikertomuksen [Elisa 2016 -osiosta](#).

Kestävää tuloksentekoa tulevaisuuteen

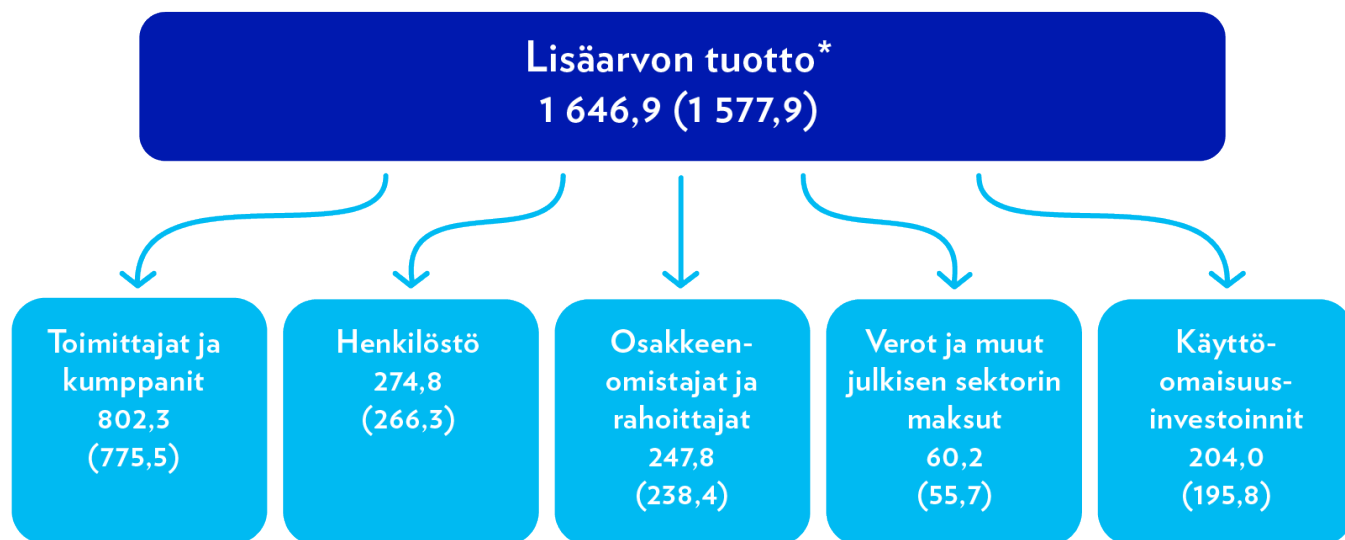
Tuloksellinen toiminta tuottaa taloudellista hyötyä osakkeenomistajillemme, henkilöstöllemme,

kumppaneillemme, alihankkijoillemme, jälleenmyyjillemme, asiakkaillemme, kunnille ja valtiolle. Pitkäjänteisen ja johdonmukaisen strategiamme tavoitteena on tuottaa lisäarvoa sidosryhmillemme myös tulevaisuudessa.

Elisan osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Osakkeenomistajia on noin 200 000, joista 31.12.2016 27 prosenttia oli suomalaisia kotitalouksia, 30 prosenttia kotimaisia instituutioita ja 43 prosenttia ulkomaisia instituutioita.

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET 2016

milj. euroa, (suluissa 2015 luvut)

* sisältää rahoitustuotot

Taulukon luvut on laskettu GRI:n määritelmän mukaisesti. Käyttöomaisuusinvestoinnit poikkeaa määritelmällisesti GRI:n tarkoittamista yhteisöinvestoinneista eikä sisällä lisenssi-investointeja.

Merkittävä veronmaksaja

Maksamalla veroja ja muita julkisia maksuja osallistumme koko yhteiskunnan kehittämiseen. Olemme yksi Suomen merkittävimpiä yhteisöveronmaksajia. Vuoden 2015 vahvistettujen verotietojen mukaisesti Elisa oli yhtiökohtaisesti laskettuna 8. suurin yhteisöveronmaksaja. Elisa maksoi suomalaisten teleoperaattoreiden veroista peräti 90 prosenttia.

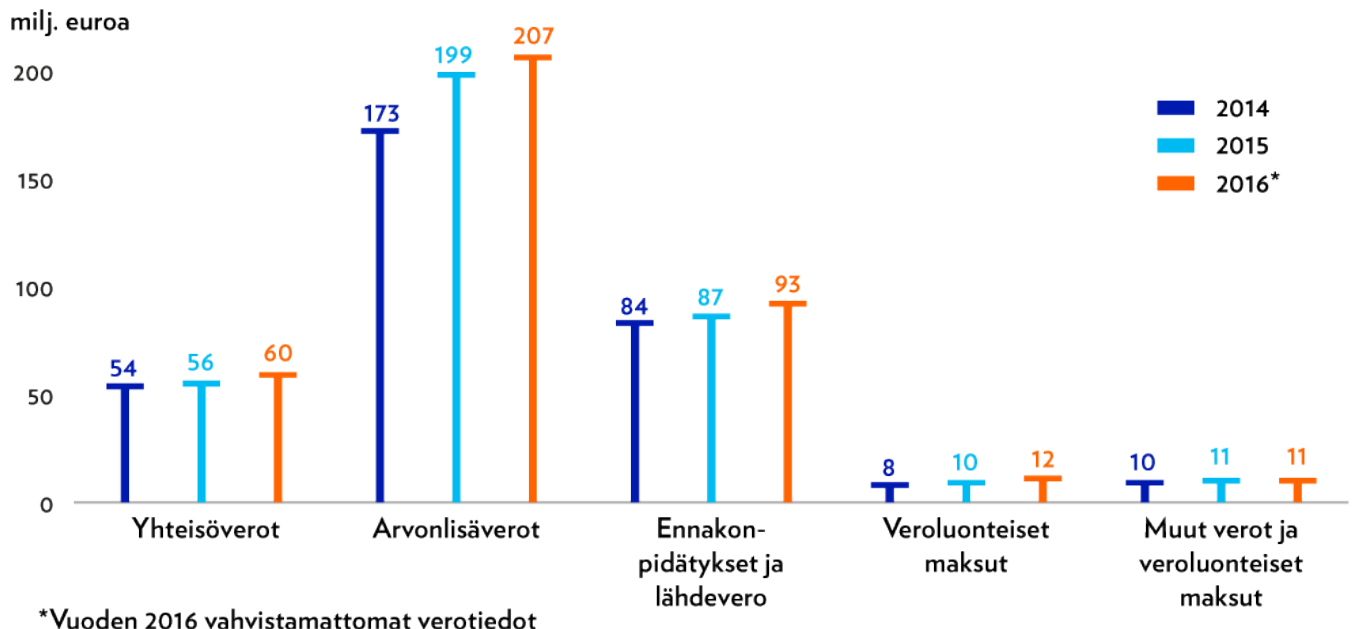
Vuonna 2015 maksamamme ja tilittämämme verot olivat 363 miljoonaa euroa, josta yhteisöveron osuus Suomessa oli 56 miljoonaa euroa. Elisa toimii valtakunnallisesti, ja yhteisöverosta kunnille kohdistui 36,67 prosenttia.

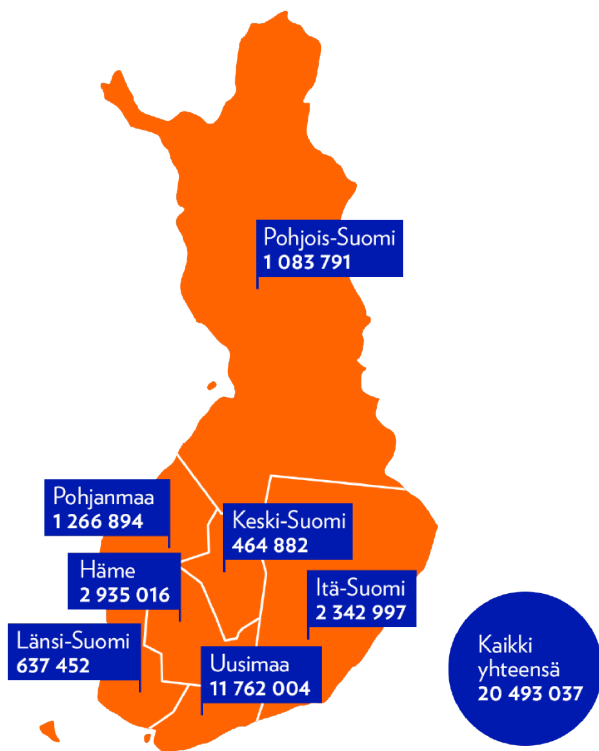
Tästä noin puolet suuntautui pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Virossa yhtiö maksaa yhteisöveroa vain, jos se maksaa osinkoja omistajilleen. Elisa Eesti ei ole maksanut osinkoja emoyhtiölleen.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etila selvittää vuosittain, mitkä yritykset tuottavat eniten jalostusarvoa eli osuutta bruttokansantuotteeseen. Tutkimuksen mukaan Elisa oli jälleen vuonna 2015 Suomen 10 merkittävimmän yrityksen joukossa.

ELISAN VEROT

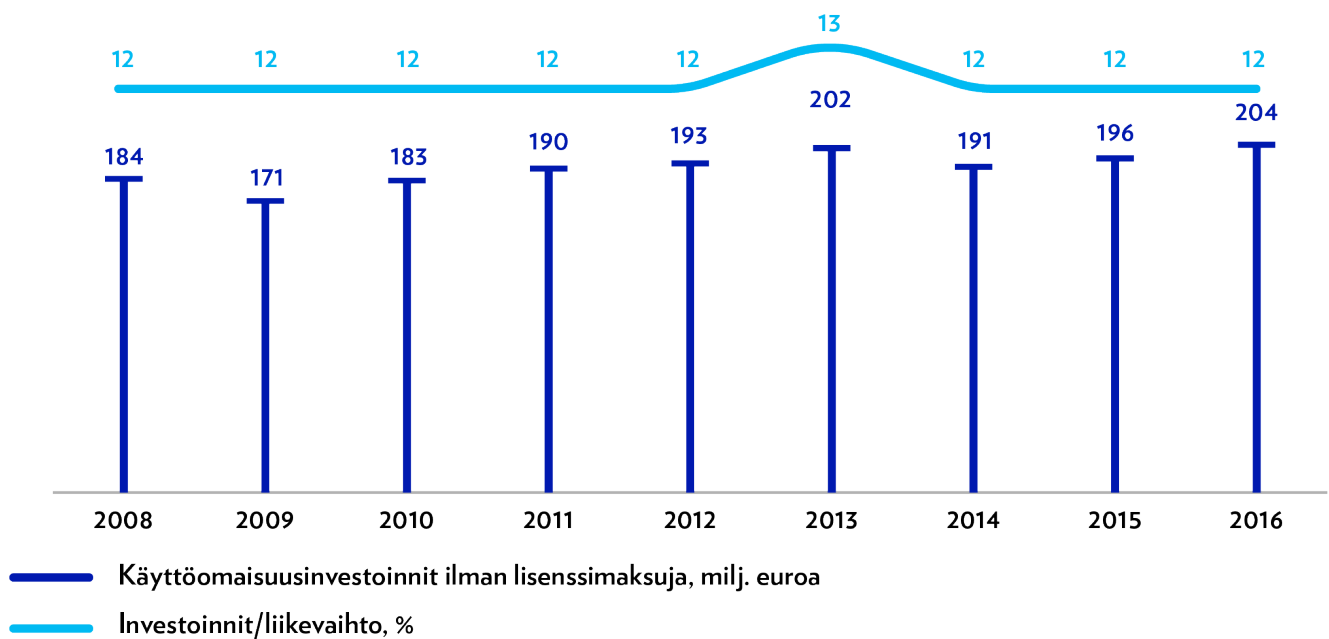
**ELISAN YHTEISÖVEROSTA KUNNILLE
KOHDISTETTU OSUUS ALUEITTAIN* (EUROA)**

Jatkuvat investoinnit

Olemme Suomen merkittävin operaattori-investoija vuosittaisilla lähes 200 miljoonan euron käyttöomaisuusinvestoinneillamme. Rakennamme ja ylläpidämme kattavaa viestintäverkkoa päämarkkina-alueillamme Suomessa ja Virossa.

Vuonna 2016 käyttöomaisuusinvestointimme olivat 226 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuvat jälleen suoraan tietoliikenneinfrastruktuurin kehittämiseen, 4G-verkkoihin, kiinteään runkoverkkoon, IT-järjestelmiin sekä asiakaspäätelaitteisiin.

ELISAN INVESTOINNIT

Tutkimus ja kehitys

Toimimme alalla, jossa tulevaisuuden palvelut rakennetaan ennakkoluulottomalla uusien mahdollisuuksien testaamisella ja innovaatioverkostojen yhteistyöllä.

Edistämme digitaalisen yhteiskunnan kehitystä muun muassa olemalla tiiviisti mukana alan tutkimuksessa ja startup-toiminnassa. Toimintaamme liittyy keskeisesti myös harjoitteluohjelma opinnoissaan menestyneille korkeakouluopiskelijoille.

Edistämme kansainvälistä huippututkimusta

Olemme muodostaneet vahvan yhteistyön akateemisten tutkijoiden ja Elisan liiketoimintojen välille. Yhteistyö lisää ymmärrystämme uusista tieteellisistä läpimurroista ja edistää näin strategisia valintojamme. Lue lisää [Case-galleriasta](#).

Etsimme jatkuvasti uusia yhteistyömahdollisuuksia eri tieteenalojen kansainvälisesti parhaiden tutkijoiden kanssa. Vuonna 2016 Elisan tutkimus-yksikkö yhdisti elisalaiset yli 150 uuden huippututkijan kanssa kymmenestä eri maasta 26 tutkimusprojektissa.

Lisäksi tuemme HPY:n Tutkimussäätiön kautta suomalaisen teletekniikan, televiestinnän ja tietoliikenteen tieteellistä tutkimus-, opetus- ja kehitystyötä. Säätiö on jakanut vuoteen 2016 mennessä apurahoja yhteensä 979 710 euroa pääasiassa väitöskirjatutkimusta tekeville tutkijoille eri yliopistoissa. Säätiön kirjastossa on 107 väitöskirjaa.

Uudistumme startup-kumppanuuksilla

Startup-kumppanuudet ovat tärkeä osa Elisan jatkuvaa uudistumista. Olemme jo vuosia tuoneet startup-yritysten kanssa markkinoille lukuisia innovaatioita edistäen uusien yritysten menestystä.

Saimme startup-yrityksiltä vuoden aikana kiitosta erityisesti helposti lähestyttävänä ja ammattimaisena kumppanina. Elisalla oli vuonna 2016 yli kuusikymmentä suomalaista ja kansainvälistä startup-kumppanuutta. Tavoitteenamme on molempia osapuolia hyödyttävä liiketoiminta, jossa voimme toimia startup-yritysten aikaisen vaiheen asiakkaana tai vaihtoehtoisesti tarjota yhteistyökumppanin käyttöön tehokkaat myyntikanavamme.

Järjestimme toista kertaa Elisa Innovation Challenge -kilpailun, joka kannusti niin yrityksiä kuin yksityishenkilöitä luomaan uusia tuote- ja palveluinnovaatioita verkottunutta teknologiaa hyödyntäen. Tänä vuonna kilpailuun lähetettiin 97 ehdotusta 16 maasta. Parhaiden tuotteiden kehittäjät julkistettiin ja palkittiin Slush 2016 -tapahtumassa, jonka pääyhteistyökumppanina olimme jo kolmatta vuotta peräkkäin. Lue lisää [Case-galleriasta](#).

Sosiaalinen vastuu

Asiakkaanamme on yli 2,3 miljoonaa kuluttajaa, yritystä ja julkishallinnon organisaatiota Suomessa ja Virossa sekä kansainvälisesti. Asiakkaiden tarpeiden syvä ymmärrys on edellytys sille, että voimme kehittää palveluitamme vastaamaan muuttuviin tarpeisiin. Toimialallamme viestinnän luottamuksellisuuden varmistaminen ja henkilöiden yksityisyyden suojaaminen ovat keskeisiä asioita.

Sosiaalinen vastuu tarkoittaa meille erityisesti vastuuta asiakkaistamme ja henkilöstöstämme.

Asiakaskeskeisyyteen kuuluvat tietoturvallisuus, turvalliset ja esteettömät palvelut, kattava verkko sekä toimitusketjumme.

Jatkuvasti kehittyvä henkilöstömme yhdessä kumppaniverkoston kanssa muodostaa perustan, jolla varmistamme laadukkaat palvelut asiakkaillemme. Henkilöstövastuusta kerromme tarkemmin vuosikertomuksen Elisa 2016 Henkilöstökatsaus -osiossa.

Tietoturva ja yksityisyydensuoja

Maailman digitalisoituessa ja toimintojen sähköistyessä kyberturvallisuus on välttämätöntä niin yksilöille, palveluille kuin tuotteille. ICT-palveluidemme ja prosessiemme toiminnan luotettavuus ja tietoturvallisuus korostuvat entisestään.

Viestinnän luottamuksellisuuden varmistaminen, henkilöiden yksityisyyden suojaaminen ja verkkoturvallisuuden varmistaminen ovat meille keskeisiä asioita. Noudatamme kaikessa toiminnassamme korkeaa tietosuojatasoa.

Elisan turvallisuuspolitiikat määrittelevät ne periaatteet, roolit ja vastuut, joita noudatamme turvallisuuden kehittämisessä, ylläpitämisessä sekä valvonnassa. Poliitikat velvoittavat Elisaa, sen tytäryhtiöitä ja sopimusten kautta myös Elisan toimittajia ja alihankkijoita.

Turvallisuuspolitiikoista päättää Elisa-konsernin turvallisuusjohtoryhmä, joka myös seuraa ja valvoo keskeisten turvallisuusriskien hallintaa. Elisan turvallisuusorganisaatio muodostuu Yritysturvallisuus-organisaatiosta sekä liiketoimintojen turvallisuustoiminnoista. Yritysturvallisuus-organisaatio johtaa erillisiä tietosuoja-, tietoturvallisuus ja toiminnan turvallisuus -ryhmiä, joiden tehtävänä on koordinoita turvallisuustoimintaamme.

Teemme säännöllisiä tietoturvakannauksia ja -tarkastuksia järjestelmiimme. Pyrimme tunnistamaan tietoturvaloukkausten yritykset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja korjaamme tunnistetut haavoittuvuudet tai muut uhat. Tietoturvahäiriöiden hallintaa ja poikkeustilanteiden johtamista varten on oma

toimintamallinsa. Tiedotamme palveluidemme tietoturvaan liittyvistä toimenpiteistä mahdollisuuksien mukaan kulloinkin sopivimmalla tavalla, esimerkiksi internetsivuillamme tai asiakastiedotteilla. Raportoimme tapahtumista myös viranomaisille.

Vastuu tuotteisiin ja palveluihin liittyvästä yksityisyyden suojasta on ensisijaisesti Elisan liiketoimintayksiköillä. Elisan Tietosuojaryhmän tehtävänä on ohjeistaa ja valvoa tietosuojaan liittyvissä asioissa sekä varmistaa muun muassa rekisteriselosteiden ajantasaisuus. Henkilötietojen käsittely on säännelty laissa sekä viranomaisten määräyksillä ja ohjeilla. Luovutamme asiakkaiden tietoja vain lain sallimissa rajoissa ja asiakasrekisteriselosteen mukaisesti esimerkiksi viranomaisille sekä muille teleyrityksille. Henkilöstöä ja kumppaneita koulutetaan jatkuvasti tietosuojaan ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa, ja heitä sitoo vaitiolovelvollisuus.

Kansallisen kriittisen infrastruktuurin tuottajana suunnittelemme palvelumme ja toteutamme järjestelmämme huomioimalla myös varautumis-, jatkuvuus- ja turvallisuuskäsitteet. Teemme yhteistyötä viranomaisten, muiden yritysten ja elinkeinoelämän järjestöjen kanssa varautumisessa ja kyberturvallisuuden kehittämisessä.

Keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia 2016

- EU:n tietosuoja-asetus tuli voimaan 2016 kahden vuoden siirtymäajalla. Aloitimme valmistautumisen muutoksen vaatimukseen jo vuonna 2013 ja olemme edenneet aikataulun mukaisesti tehden tarvittavia toiminnan tarkennuksia sekä muutoksia asetuksen mukaisen toiminnan varmistamiseksi.
- Viestintävirastolta ei tullut tietosuojaan liittyviä selvityspyyntöjä. Elisa-konsernissa on voinut vuoden aikana olla yksittäisiä perusteltuja asiakastietosuojaan liittyviä tapauksia, joista ei ole raportoitu emoyhtiölle. Pyrimme parantamaan raportointia kattamaan kaikki perustellut tapaukset.
- Joitain Elisan asiakkaita on lähestytty tietojenkalastelu-huijausviesteillä. Tietojenkalastelu-huijausviesteillä (phishing) on rikollista toimintaa, jolla pyritään keräämään luottamuksellisia tietoja, kuten sähköpostitunnuksia, salasanoja ja maksukorttien tietoja. Elisalla on ohjeet asiakkaille tällaisten huijausyritysten välttämiseksi. Ohjeet ja lisätietoja löytyvät [internetsivuiltamme](#).

Lue case Pk-yritysten tietoturvatutkimuksesta [Case-galleriassa](#).

Esteettömät, helppokäyttöiset ja turvalliset palvelut

Kehitämme jatkuvasti tuotteitamme ja palveluitamme asiakkaiden tarpeiden mukaisiksi. Palveluiden innostavuus, hyödyllisyys, turvallisuus, saavutettavuus ja helppokäyttöisyys ovat jatkuvan kehitystyön tavoitteitamme.

Kutsumme säännöllisesti asiakkaitamme tapaamaan palvelumuotoilijoitamme ja testaamaan sekä nykyisiä palveluita että kehittämään uusia. Kohtaamisissa keräämme arvokasta näkemystä, pystyäksemme reagoimaan muuttuviin tarpeisiin, käyttötapoihin ja odotuksiin. Havaintojen analysoinnista ja palveluiden kehittämisestä vastaavat Elisan palvelumuotoilijat.

Verkkopalveluja käytetään yhä enemmän mobiililaitteilla. Varmistaaksemme parhaan käyttäjäkokemuksen kaikki Elisan palvelut suunnitellaan ensin pienellä ruudulla toimiviksi ja vasta sen jälkeen suurelle ruudulle mukautuviksi. Olemme lisänneet valmiuksiamme tuottaa palveluja eri kielillä vastamaan monimuotoisen asiakaskuntamme tarpeita.

Tulevaisuudessa EU:n direktiivit asettavat reunaehdot palveluiden saavutettavuuden ja tietojen läpinäkyvyyden osalta. Asiakkaan on jatkossa halutessaan mm. tiedettävä, mitä tietoa Elisalla hänestä on.

Markkinoinnissamme noudatamme lakeja ja toimialan sääntöjä sekä hyviä tapoja. Alan markkinointia valvoo ja ohjeistaa kilpailu- ja kuluttajavirasto. Asiakkaallamme on oikeus kieltää suoramarkkinointi. Markkinoinnistamme vastaa viestintäyksikkö.

Puhelinmyyntiä koskevat erityisesti kuluttajansuojalaki, henkilötietolaki, eräät erityislait, viranomaisohjeet ja säännökset. Puhelinmyyntipalvelustamme vastaa tytäryhtiömme Enia, jonka laadunvalvonta varmistaa, että sovittuja sääntöjä noudatetaan.

Tukiasemien ja matkapuhelinten säteily ja siitä mahdollisesti aiheutuvat terveysriskit herättävät ajoittain kysymyksiä. Suomessa matkaviestinverkkojen turvallisuutta valvoo Säteilyturvakeskus (STUK), jonka päätökset ja määräykset perustuvat tieteellisiin tutkimustuloksiin.

Teemme tiivistä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa sähkömagneettisten kenttien parissa ja toimimme asiantuntijajäsenenä EMF (electromagnetic fields) -neuvottelukunnassa.

Tuoteturvallisuuden osalta toimimme lakien ja määräysten edellyttämällä tavalla. Elisalla tuoteturvallisuuden vastuu on kyseisen tuotteen tai palvelun liikkeelle laskeneella liiketoimintayksiköllä. Olemme varmistaneet lakien ja asetusten täyttymisen alihankintasopimusten yhteydessä tai erillisellä tiedustelulla laitevalmistajilta.

Vuoden 2016 keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia

- Vuonna 2016 panostimme monin tavoin monikielisen asiakaspalvelun parantamiseen. Saimme asiakkaille käyttöön merkittäviä parannuksia OmaElisa-asiakaspalvelusovelluksessa, asiakaspalvelusivuilla ja laskutuksessa. Anvian kaupan myötä osaamisemme ruotsinkielisessä palvelussa vahvistui ja voimme edelleen parantaa monikielisyttämme.
- Erilaisia asiakasryhmiä osallistettiin laajasti palveluiden suunnittelussa myös vuonna 2016. Senioreille suunnattuja tilaisuuksia oli muutama enemmän kuin muille ryhmille. Ikäihmisten kanssa käytiin esimerkiksi läpi Elisan itseasiointipalvelua ja sen käytettävyyttä.
- Elisan palvelumuotoilu ja Unicef järjestivät yhteisen seminaarin, jossa jaettiin tietämystä ja käytäntöjä palveluiden suunnittelusta lapset huomioon ottaen.
- Jatkoimme lapsille suunnattuja digikouluja ja Perheille-palvelumme toimii digitaalisen vanhemmuuden tukena. Teimme yhteistyötä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa tuomalla HelpSome -sovelluksen [sivuillemme](#).

Kattava mobiili ja kiinteä verkko

Tehtävämme osana yhteiskuntaa on varmistaa kattavat ja luotettavat matkaviestin- ja tietoliikenneyhteydet. Olemme tärkeässä roolissa myös yhteiskunnan toimintavarmuuden turvaamisessa.

Meitä velvoittaa myös viestintäviraston asettama yleispalveluvelvoite nimetyillä alueilla Suomessa. Yleispalvelulla tarkoitetaan kuluttajan ja yrityksen oikeutta saada kohtuuhintainen ja moitteettomasti toimiva puhelinliittymä ja kahden megan laajakaistaliittymä kotiinsa tai yrityksen sijaintipaikkaan.

Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen edellyttää toimintavarmaa ja yhä nopeampaa tietoliikenneverkkoa valtakunnallisesti.

Mittaamme systemaattisesti verkkomme kattavuutta ja saatavuutta väestöpeitto-mittarilla. Seuraamme myös ECE Ltd:n riippumatonta tutkimusta operaattoreiden verkkojen kattavuudesta Suomessa.

Mastojen, tukiasemien ja lähetyksasemien rakentaminen edellyttää kunnallista lupaa ja toimivaa, lainmukaista yhteistyötä niin yksityisten taloyhtiöiden kuin maanomistajien kanssa. Hyödynnämme tukiasemien sijoittelussa laajasti rakennuspaikkojen yhteiskäyttöä alan toimijoiden välillä. Yli puolet käyttämistämme tukiasemista sijaitsee yhteiskäyttöpaikoissa.

Varaudumme ennakoivasti häiriötilanteisiin keräämällä ajantasaista tietoa verkkopalvelustamme, analysoimalla sitä ja suorittamalla tarvittavat vikatilanteen korjaustoimenpiteet jo ennen häiriön syntymistä. Mittaamme palvelumme luotettavuutta

saatavuusmittarilla ja seuraamalla kokonaisvikamäärän kehittymistä.

Kehitämme laajojen vikatilanteiden johtamisprosessia jatkuvasti esimerkiksi poikkeuksellisten sääolosuhteiden aiheuttamissa pitkittyneissä vikatilanteissa. Yhteistyössä sähköyhtiöiden kanssa koordinoimme muun muassa varavoimatarpeita riskialueille. Verkoja ylläpitävät yksiköt pitävät säännöllisesti harjoituksia poikkeustilanteiden varalta.

Vuoden 2016 keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia

- Suuntasimme jälleen valtaosan investoinneistamme sekä kiinteän että mobiiliverkon toimivuuden parantamiseen ja saatavuuden laajentamiseen. Lisäksi teimme useita pilotteja ja testejä uusilla tekniikoilla ja nopeuksilla.
- Onnistuimme edelleen vähentämään kokonaisvikamäärää ja merkittävien häiriöiden määrää, vaikka palveluiden määrä kasvaa jatkuvasti.
- Jatkoimme panostuksia häiriötilanteiden ennakoivaan ja kokonaisvaltaiseen tiedottamiseen. Laajan häiriön havaitsemisen jälkeen asiakastiedotus aloitetaan aina mahdollisimman nopeasti ja viankorjauksen etenemisestä viestitään, kunnes häiriötilanne on ohi.

Elisan toimitusketju

Yhteistyö yli 5 500 toimittajan ja alihankkijan kanssa on tärkeä osa vastuullisen liiketoimintamme kehittämistä. Hankimme huomattavan osan palveluja, materiaaleja ja tuotteita pääosin EU:n alueelta (92,8 %), mutta myös jossain määrin EU:n ulkopuolelta (7,2 %). Aktiivisella yhteistyöllä voimme varmistaa, että laatuun ja vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet saavutetaan toimitusketjun eri osa-alueilla.

Hankinnan vastuullisuutta ohjaavat Elisan Eettisen ostamisen periaatteet, Yleiset toimintaperiaattemme (Code of Conduct), Tilajavastuulain noudattaminen sekä Elisan turvallisuuteen liittyvät ohjeistukset ja periaatteet. Lahjonta, muut sopimattomat maksut sekä edut liiketoiminnassa ovat lainvastaisia ja kiellettyjä. Edellytämme kaikilta kumppaneiltamme ja alihankkijoiltamme lakien ja määräysten noudattamista sekä lahjonnan vastaisuutta.

Allekirjoittaessaan sopimuksen toimittaja hyväksyy Elisan Eettisen ostamisen periaatteet ja sitoutuu noudattamaan kansainvälisiä työtä ja ihmisoikeuksia ohjaavia periaatteita ja sopimuksia sekä johtamaan rajallisten resurssien tehokkaampaa käyttöä ja haitallisten ympäristöpäästöjen vähentämistä. Toimittajilla on mahdollisuus ilmoittaa mahdollisista epäkohdista tai ilmenneistä väärinkäytöksistä Elisan Yleisissä toimintaperiaateissa kuvatun ohjeistuksen mukaisesti myös nimettömänä.

Verkko- ja tietojärjestelmälaitteet sekä puhelimet hankimme pääosin tunnetuilta kansainvälisiltä toimittajilta. Hankinnassa asetamme erityistä painoarvoa laitteiden energiatehokkuuden, elinkaaren ja toimintavarmuuden arviointiin.

Palvelut hankitaan pääsääntöisesti paikallisesti maista, joissa toimimme, lukuun ottamatta erityisiä ulkomailta toimitettuja tuki- ja kehityspalveluita, joiden osuus palveluhankinnoista on (2,7 %).

Palvelujen hankinnassa kiinnitämme erityistä huomiota tietoturvaan ja tietosuojaa koskeviin kysymyksiin.

Teemme toimittaja-arviointeja valitessamme uusia toimittajia EU:n ulkopuolelta, erityisesti korkean riskin maista. Toimittajaksi pääsy edellyttää, että toimittaja läpäisee tarkastusprotokollamme mukaisen arvioinnin ja on valmis kehittämään yhteistyössä arvioinnissa löydettyjä kehityskohteita.

Vuoden 2016 keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia

- Päivitimme Elisan eettisen ostamisen periaatteet ja julkaisimme ne suomeksi, englanniksi ja viroksi.
- Teimme arvioinnit kolmelle uudelle alihankkijalle, joista kaikki kolme yritystä valikoitui Elisan toimittajiksi.
- Teimme yritys vastuukyselyn 30 keskeiselle toimittajallemme toimitusketjun olennaisten vastuullisuustoimenpiteiden kehittämiseksi ja tiedon kartoittamiseksi (45 % koko toimitusvolyyminä).

Lisätietoja hankinnan vastuullisuudesta [internetsivuillamme](#).

Ympäristövastuu

Haluamme olla edistämässä vähähiilistä yhteiskuntaa. Olemme sitoutuneet jatkuvasti parantamaan liiketoimintamme ympäristövaikutuksia ja tukemaan ympäristövastuullista toimintaa.

Autamme asiakkaitamme pienentämään hiilijalanjälkeään tarjoamalla palveluita, jotka mahdollistavat tehokkaan ja ympäristöystävällisen toiminnan.

Lisäksi optimoimme ja uudistamme jatkuvasti verkkoamme sekä hankimme uusiutuvaa energiaa, jotta oma hiilijalanjälkemme olisi mahdollisimman pieni.

Palveluntarjoajana pienennämme ympäristövaikutuksiamme myös kierrättämällä tehokkaasti SER-jätteemme.

Ympäristövastuumme keskittyy ilmastoon ja energiaan

ICT-alalla on suuri rooli toimintatapojen muuttamisessa ympäristöystävällisemmiksi ja ilmastonmuutoksen hillinnässä. Alan tuotteiden ja palveluiden avulla on mahdollista pienentää maailman hiilijalanjälkeä jopa 20 prosenttia.

Jotta ICT-ala voi täysimääräisesti vähentää muiden alojen päästöjä, alan on huolehdittava myös omista päästöistään. Tällä hetkellä ICT-alan päästöt ovat noin 2 prosenttia koko maailman päästöistä. Alan päästöjen ennustetaan pienenevän, vaikka tiedonsiirron ja laitteiden määrä jatkaa kasvuaan maailmanlaajuisesti.

Elisan tietoliikenneverkot Suomessa ja Virossa kuluttavat sähköä noin 240 GWh, ja sähkönkulutuksen osuus on noin 98 prosenttia suorista hiilidioksidipäästöistämme.

Pienennämme sekä asiakkaan että omaa hiilijalanjälkeämme

Elisalla on ympäristöpolitiikka ja -johtamisjärjestelmä olennaisten ympäristövaikutustemme jatkuvaksi parantamiseksi. Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on ollut osa strategiaamme vuodesta 2009 lähtien. Seuraamme tavoitteita puolivuositain CO₂-päästösäästötuloskortin kautta. Tuloskortin alamittareissa seuraamme myös toimintamme energiatehokkuutta.

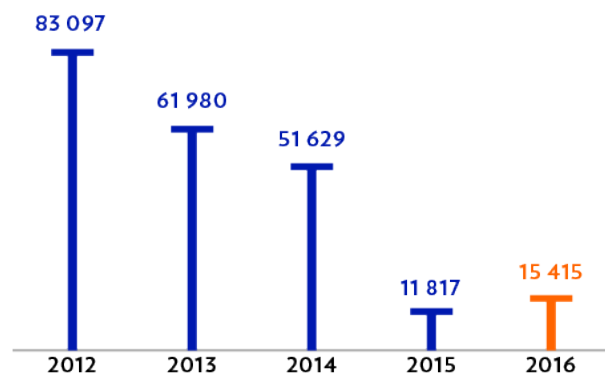
Energiatehokkuusryhmä kokoontuu neljännesvuosittain ja seuraa asettamiemme tavoitteiden saavuttamista sekä energiatehokkuus- että hiilijalanjälkinäkökulmasta. EU:n energiatehokkuusdirektiivi velvoittaa meidät tekemään energiakatselmuksen sekä yritys- että kohdetasolla joka neljäs vuosi.

Elektroniikkalaitteiden, pattereiden ja akkujen sekä pakkausten osalta meitä velvoittaa EU:n tuottajavastuudirektiivi. Suomessa myymälöissämme on SER-keräysastiat, joiden kautta jäte päätyy uudelleen käsittelyyn ja jälleen elektroniikan raaka-aineeksi. Myymälöissämme on myös keräyslaatikot akkuja ja paristoja varten. Toimivista puhelimista annamme rahallisen hyvityksen uuden puhelimen ostamisen yhteydessä ja myymme ne uusiokäyttöön.

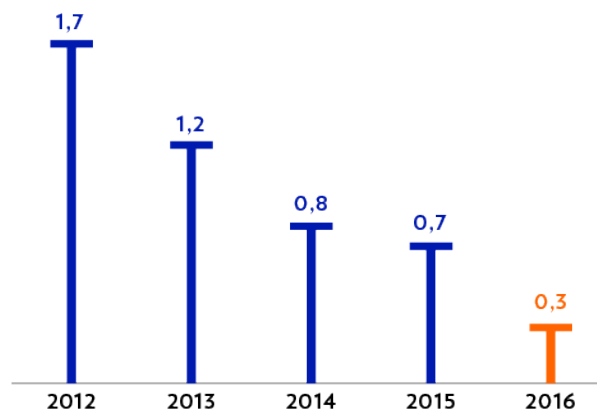
Virossa Elisan myymälöissä otetaan vastaan akkuja ja paristoja. Käytetyn elektroniikan voi palauttaa maksutta kierrätyspisteisiin esimerkiksi Kuusakoskelle. Elisa Eestin oma elektroniikkajäte kierrätetään Kuusakosken kautta.

Verkon rakentamisessa noudatamme viranomaisten ohjeita ja määräyksiä. Tuoteturvallisuuden osalta pidämme huolen omalta osaltamme siitä, että myymämme tuotteet täyttävät lakisääteiset ympäristövaatimukset.

Vuoden 2016 keskeisiä toimenpiteitä ja tuloksia

tCO₂

kWh/Gt

- Lähes kaikki Suomessa ja Virossa käyttämämme sähkö on tuotettu uusiutuvalla energialla, 244 700 MWh (240 050)
- Hiilijalanjälkemme (Scope 1 ja 2) on pienentynyt vuodesta 2014 70 %.
- Olemme saaneet mobiiliverkossamme energiasäästöjä vuodesta 2014 14 000 Mwh
- Espoon Konesalikeskuksemme hyötykäyttöön otettu hukkalämpömäärä vastasi 82 omakotitalon vuotuisen sähkölämmityksen kulutusta.
- Omista palvelimistamme 73 prosenttia on virtuaalisia, mikä säästi energiaa 31 187 Mwh.
- Asiakkaamme saavuttivat ratkaisullamme 37 527 tCO₂ (32 313) päästösäästöt.
- 70 % (65) lähettämistämme laskuista on jo sähköisiä.
- CDP Nordic Climate Change 2016 -raportissa Elisan ilmastoraportti sai

arvosanan B, kun pohjoismaisten yritysten keskiarvo oli C.

Elisan CO₂-päästösäästömittareiden laskentaperiaatteet ja lisätietoa [internetsivuiltamme](#).

Muut ympäristövaikutukset

Merkittävä osa ICT-alan ympäristövaikutuksista tulee laitteiden valmistuksesta. Laitteissa käytetään mm. konfliktimineraaleja, esimerkiksi kulta ja tinaa. Palveluntarjoajana voimme vähentää laitteiden valmistuksenaikaisia ympäristövaikutuksia kierrättämällä käytetyt laitteet tehokkaasti ja asianmukaisella tavalla.

Luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja sen negatiivinen vaikutus ekosysteemipalveluihin, kuten luonnonvaroihin ja säätelymekanismeihin, aiheuttaa riskejä liiketoiminnalle, myös Elisalle. Suorat vaikutuksemme biodiversiteettiin ovat vähäiset. Voimme vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen parhaiten työllämme ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Palveluntuotannossamme käytetään vähän vettä. Emme ole vielä selvittäneet epäsuoraa veden kulutustamme, mutta tulemme tarkastelemaan sitä tulevaisuudessa.

Raportin kuvaus

Elisan vuosikertomus koostuu neljästä osasta: tilinpäätös, vuosikatsaus, hallinto ja vastuullisuus. Vuosikertomus julkaistaan sähköisessä muodossa suomeksi ja englanniksi osoitteessa www.elisa.fi/vuosikertomus.

Tämä on Elisan neljäs varmennettu vastuukertomus, joka julkaistaan osana vuosikertomusta. Raportti on laadittu Global Reporting Initiative GRI G4 Core -vaatimusten mukaisesti. Raportointijakso on kalenterivuosi 2016. GRI-hakemisto vuodelta 2016 on osa raporttia.

Elisan johto on päättänyt, että yritysraportin varmentaa kolmas osapuoli. Varmentaja vuoden 2016 yritysraportin osalta on EY. Varmennus kattaa Elisan vuosikertomuksen 2016 vastuullisuusosion sekä henkilöstökatsauksen.

Olellaisten näkökohtien raportointi kattaa Elisan konsernilaskennassa mukana olevat liiketoimintayksiköt: henkilöasiakasyksikkö, yritysasiakasyksikkö, tuotanto ja tukitoiminnot sekä tytäryhtiöt. Raportointi on lähtökohtaisesti kehitetty vastaamaan talouden raportointilaajuutta (Elisa-konserni). Tietyissä indikaattoreissa rajausta määrittää luotettava tietojen saatavuus. Kehitämme edelleen raportointiamme näiltä osin kattavammaksi.

Taloudellinen informaatio on konsernin tilinpäätöksestä, ja sen osalta noudatetaan IFRS:n tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Ympäristötunnuslukujen osalta on GRI:n ohjeistuksen mukaisesti laskettu emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden merkittävimmät ympäristövaikutukset. Hiilidioksidipäästöjen

laskenta perustuu Greenhouse Gas -protokollan (www.ghgprotocol.org) Corporate standardin mukaiseen metodologiaan. Sovellamme lisäksi GHG protocol Corporate Value Chain standardia. Laskennan kuvaus löytyy [verkkosivujemme vastuullisuusosiosta](#).

Hiilijalanjälkilaskennassa on tehty seuraavia muutoksia vuoteen 2015 verrattuna:

- Scope 3 -laskenta raportoidaan vuoden 2016 lukujen osalta GHG protocol Corporate Value Chain -standardin mukaisesti, kuten olemme tehneet CDP-raportoinnissa jo aiempina vuosina.
- Scope 2 -päästöjen raportoinnissa on huomioitu GHG-protokollan uusi Scope 2 -ohjeistus
- Indikaattorissa EN17 tuotantoinvestoinnit -kohdassa on vuoden 2016 osalta raportoitu vain mobiilitukiasemat. Muut tuotantoverkkoon hankitut laitteet raportoimme CDP-raportoinnissa kesäkuussa. Parannamme raportointiamme tämän osalta vuoden 2017 aikana.
- Jätteiden raportoinnin rajausta on muutettu kattamaan kaikki Elisa Suomen jätteet. Jätteiden määrä on laskettu takautuvasti uudella rajauksella vuoteen 2014 saakka.
- Scope 1 -päästöjen laskennan päästöjä on korjattu takautuvasti vuoteen 2014 saakka.

Henkilöstön osalta on raportoitu sekä emoyhtiön että tytäryhtiöiden luvut. Konsernin rakenteelliset muutokset on esitetty tarkemmin vuosikertomuksessa. Edellisiin vuosiin verrattuna raportoinnissa on seuraavia muutoksia:

- Indikaattorissa G4-10 osa-aikaisten osalta on raportointi parantunut ja rajaus muuttunut. Luku kattaa koko Elisa konsernin, mukaan lukien tuntityöläiset. Aiempina vuosina Suomen osa-aikaiset kattoivat ainoastaan emoyhtiön osa-aikaiset.
- G4-11 indikaattorissa rajaus on muuttunut. G4-11 kattaa koko Elisa konsernin. Aiemmin vuosina G4-11 on raportoitu vain Elisan Suomen osalta.
- Indikaattorissa LA1 raportoinnin rajaus on muuttunut. Indikaattori kattaa nyt koko konsernin. Aiemmin on raportoitu Suomen osalta Elisa Oyj, Elisa Appelsiini, Elisa Videra, Elisa Rahoitus sekä Enia ja ulkomaiden osalta Elisa Estonia ja Elisa Videra.
- LA9 indikaattorin raportoinnin kattavuus on parantunut ja se kattaa koko konsernin. Aiemmin on raportoitu emoyhtiön Elisa Oyj:n koulutustunnit.
- LA11 indikaattorin kattavuus on parantunut. Raportointi kattaa koko konsernin. Aiemmin on raportoitu emoyhtiön (Elisa Oyj) osalta.

Vastuuraportti julkaistaan vuosittain. Aikaisemmat vastuuraportit ovat saatavilla osoitteesta www.elisa.fi/sijoittajille. Ennen vuotta 2013 olemme laatineet GRI:n kestävän kehityksen raportointiohjeiston mukaisen vastuutoimintaa kuvaavan hakemiston vuosina 2011 ja 2012. Vuoden 2015 raportin julkaisupäivä oli 9.3.2016.

Riippumaton varmennusraportti

Elisa Oyj johdolle

Elisa Oyj:n (jatkossa Elisa) johdon pyynnöstä olemme suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat Elisan yritysvastuuraportissa 2016 esitetyt tiedot raportointiajanjaksolta 1.1.–31.12.2016 (jatkossa yritys vastuutiedot).

Johdon velvollisuudet

Elisan johto vastaa yritys vastuutietojen laatimisesta ja esittämisestä *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4*, sekä Elisan sisäisten raportointiohjeiden mukaisesti (jatkossa raportointiperiaatteet).

Varmentajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on suorittaa rajoitetun varmuuden antava varmennustoimeksianto ja esittää suorittamamme työn perusteella riippumaton johtopäätös yritys vastuutiedoista. Emme vastaa muille kuin Elisalle työstämme, varmennusraportistamme ja esittämistämme johtopäätöksistä.

Olemme suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon Kansainvälisen Varmennustoimeksiannotostandardin (ISAE) 3000 ”Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä aikaa koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluontoinen tarkastus” mukaisesti. ISAE 3000 -standardi edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja varmennustoimeksiannon suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan

rajoitettu varmuus siitä, ovatko yritys vastuutiedot kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu raportointiperiaatteiden mukaisesti.

Varmentajan riippumattomuus ja laadunvalvonta

Noudatamme IESBA:n (International Ethics Standards Board for Accountants) määrittämiä riippumattomuus- ja muita eettisiä vaatimuksia. Sovellamme kansainvälistä ISQC 1-laadunvalvontastandardia ja näin ollen ylläpidämme kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädösten ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamiseen.

Toimeksiannon rajoitukset

Rajoitetun varmuuden toimeksiannossa evidenssin hankkimismenetelmät ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa, minkä vuoksi saadaan rajoitetumpi varmuus kuin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa. Varmennustoimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioon riskeistä, että yritys vastuutiedot eivät olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu raportointiperiaatteiden mukaisesti. Olemme suunnitelleet ja suorittaneet toimeksiannon siten, että saamme riittävästi asianmukaista evidenssiä, johon perustaa johtopäätöksemme.

Toimeksiannossamme olemme suorittaneet muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- a. Päivittäneet tietomme ja ymmärryksemme Elisan olennaisista yritysvastuun raportointiaiheista, organisaatiosta ja hankkeista,
- b. arvioineet raportointiperiaatteiden soveltuvuutta ja soveltamista sidosryhmien tiedontarpeen kannalta,
- c. haastatelleet Elisan ylintä johtoa ymmärtääksemme yritysvastuun johtamistapaa yhtiössä,
- d. haastatelleet yritysvastuutiedon keräämisestä ja yhdistelystä vastuullisia henkilöitä ymmärtääksemme järjestelmiä, prosesseja sekä kontroleja liittyen tietojen keräämiseen ja yhdistelyyn,
- e. käyneet läpi yritysvastuutietoja sisäisistä ja ulkoisista lähteistä ja tehneet otantana tarkastuksia raportointiaineistoon,
- f. suorittaneet raportoidun tiedon tarkistuslaskentaa, sekä arvioineet raportin tekstien perustana olevan tiedon oikeellisuutta

Varmennusraporttiamme lukiessa tulee ottaa huomioon yritysvastuutietojen tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitukset. Riippumatonta varmennusraporttiamme ei tule käyttää arvioitaessa Elisan suoriutumista määrittelemiensä yritysvastuuseen liittyvien periaatteiden toteutumisessa.

Johtopäätöksemme

Tässä raportissa kuvatus varmennustyömme perusteella toteamme, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, etteivät Elisan raportoidut yritysvastuutiedot olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu raportointiperiaatteiden mukaisesti.

Helsingissä 10. maaliskuuta 2017

Ernst & Young Oy

Terhi Mäkinen	Jani Alenius
Partner, KHT	Yritysvastuupalveluiden johtaja

GRI Sisällysluettelo, suppea (Core)

Kaikki sisällysluettelossa mainitut indikaattorit ja johtamisen kuvaukset on varmennettu. Katso tarkemmin [Riippumaton varmennusraportti](#).

Sisältö	Nimi	Rajaus	UN Global Compact
Strategia ja analyysi			
G4-1 Toimitusjohtajan katsaus	Toimitusjohtajan katsaus	Elisa-konserni	x
G4-2 Riskit ja mahdollisuudet	Vastuullisuus Elisalla; Riskit; GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Organisaation taustakuvaus			
G4-3 Raportoivan organisaation nimi	Tilinpäätöksen laatimisperusteet	Elisa-konserni	x
G4-4 Tärkeimmät tavaramerkit/brändit sekä tuotteet ja palvelut	Elisa lyhyesti	Elisa-konserni	x
G4-5 Organisaation pääkonttorin sijainti	Tilinpäätöksen laatimisperusteet	Elisa-konserni	x
G4-6 Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritysvastuun näkökohtien osalta	Muuttuva työ	Elisa-konserni	x
G4-7 Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Taloudellinen vastuu; Osakkeet ja osakkeenomistajat	Elisa-konserni	x
G4-8 Markkina-alueet	Tilinpäätöksen liitetiedot 1.	Elisa-konserni	x
G4-9 Raportoivan organisaation koko	Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2016; Tilinpäätöksen liitetiedot 1.	Elisa-konserni	x
G4-10 Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
G4-11 Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
G4-12 Organisaation toimitusketju	Toimitusketju	Elisa-konserni	x
G4-13 Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa	Tilinpäätöksen liitetiedot 2., 3. ja 35.	Elisa-konserni	x
G4-14 Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
G4-15 Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Vastuullisuus Elisalla	Elisa-konserni	
G4-16 Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	
Tunnistetut olennaiset näkökohdat ja laskentarajat			
G4-17 Konsernin laskentaraja	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	
G4-18 Raportin sisällön määritys	Olennaisuudet ja johtaminen; Raportin kuvaus	Elisa-konserni	

G4-19 Olennaiset näkökohdat	Olennaiset näkökohdat; GRI hakemisto	Elisa-konserni	
G4-20 Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	
G4-21 Olennaisia näkökohtia koskevat laskentaraajat organisaation ulkopuolella	Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	
G4-22 Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	
G4-23 Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentaraajoissa	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	

Sidosryhmävuorovaikutus

G4-24 Luettelo organisaation sidosryhmistä	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x
G4-25 Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x
G4-26 Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x
G4-27 Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x

Raportin kuvaus

G4-28 Raportointijakso	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	x
G4-29 Edellisen raportin päiväys	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	x
G4-30 Raportin julkaisu tiheys	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	x
G4-31 Yhteystiedot, josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	Yhteystiedot	Elisa-konserni	x
G4-32 GRI-sisältövertailu	GRI-hakemisto	Elisa-konserni	x
G4-33 Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	Raportin kuvaus	Elisa-konserni	x

Hallinto

G4-34 Hallintorakenne ja valiokunnat	Hallintorakenne; Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-35 Vastuunjako	Hallintorakenne; Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-36 Vastuuhenkilöt	Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-37 Sidosryhmien konsultointi	Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-38 Hallituksen kokoonpano	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-39 Hallituksen puheenjohtajan asema	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-40 Hallituksen valinta	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-41 Eturistiriitojen välttäminen	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-42 Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-44 Hallituksen suorituksen arviointi	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-45 Hallituksen rooli riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	Hallintorakenne	Elisa-konserni	x
G4-46 Riskienhallinnan tehokkuuden arviointi	Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä	Elisa-konserni	x

G4-47 Riskiarviointien frekvenssi	Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä	Elisa-konserni	x
G4-48 Yritysvastuuraportin hyväksyminen	Olellaiset näkökohdat ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-49 Epäkohtien kommunikointi	Hallintorakenne; Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x
G4-51 Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	Palkka- ja palkkioselvitys	Elisa-konserni	x

Liiketoiminnan eettisyys

G4-56 Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Vastuullisuus Elisalla; Code of conduct	Elisa-konserni	x
G58- Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	x

Sisältö	Nimi	Rajaus	UN Global Compact
---------	------	--------	-------------------

Taloudellinen vastuu

Taloudelliset tulokset, DMA	Taloudellinen vastuu; Selvitys hallinto ja ohjauksjärjestelmästä; Tavoitteet	Elisa-konserni	
EC1 Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
EC2 Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet liittyen organisaation toimintaan	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Välilliset taloudelliset tulokset, DMA	Taloudellinen vastuu; Tutkimus ja kehitys; Tavoitteet	Elisa-konserni	
EC7 Infrastruktuuri-investointien ja yleishyödyllisten palvelujen tuen kehitys ja vaikutukset	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
EC8 Keskeiset epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	Tutkimus ja kehitys; Osaaminen; Verkko	Elisa-konserni	

Ympäristövastuu

Energia, DMA	Ilmasto ja energia; Olellaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
EN3 Organisaation oma energian kulutus	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
EN5 Energiaintensiteetti	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
EN6 Energiankulutuksen vähentäminen	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
EN7 Vähennykset tuotteiden ja palveluiden energiatarpeessa	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Päästöt, DMA	Ilmasto ja energia; Olellaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
EN15 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni, tarkempi sisällön kuvaus indikaattorin yhteydessä	x
EN19 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Jätevedet ja jätteet, DMA	Ilmasto ja energia; Olellaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa Suomi	x

EN23 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	GRI-tunnusluvut	Elisa Suomi	x
EN24 Merkittävien vuotojen määrä ja suuruus	GRI-tunnusluvut	Elisa Suomi	x
Tuotteet ja palvelut, DMA	Ilmasto ja energia; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
EN27 Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoimenpiteiden laajuus	GRI-tunnusluvut	Asiakkaat	x
Määräystenmukaisuus, DMA	Ilmasto ja energia; Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
EN29 Merkittävien ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvien sakkojen rahamääräinen arvo sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Sosiaalinen vastuu			
Tuotevastuu			
Tuote ja palvelutiedot, DMA (G4-standardia sovellettu)	Sidosryhmävuorovaikutus; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	
PR5 Asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset	Sidosryhmävuorovaikutus	Elisa-konserni	
Tuotevastuu, DMA	Palveluiden käytettävyys; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	
PR7 Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
Asiakkaiden yksityisyydensuoja, DMA	Tietoturva; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	
PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
Asiakkaiden terveys ja turvallisuus, DMA	Palveluiden käytettävyys; Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	
PR2 Tuotteiden elinkaarenaikaisiin terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	
Henkilöstö ja työolosuhteet			
Työllistäminen, DMA	Osaaminen; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
LA2 Kokopäiväisille työntekijöille tarjotut edut, joita ei ole tarjottu määräaikaisille tai osa-aikaisille työntekijöille.	Hyvinvointi; GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet, DMA	Hyvinvointi; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
LA12 Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x

sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaisesti

Työterveys ja -turvallisuus, DMA	Hyvinvointi; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
LA5 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa ja neuvoa-antavissa toimikunnissa	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
LA6 Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan	GRI-tunnusluvut	Sairauspoissaolot: Elisa Oyj; LTIF: Elisa Oyj, Videra, Appelsiini, Sulake	
Koulutus, DMA	Osaaminen; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
LA9 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa työntekijää kohden jaoteltuna sukupuolen mukaan ja henkilöstöryhmittäin	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
LA10 Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteissa	Osaaminen	Elisa-konserni	x
LA11 Prosenttiosuus tavoite- ja kehityskeskustelut käyneestä henkilöstöstä jaoteltuna sukupuolen ja ikäryhmän mukaisesti	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x

Ihmisoikeudet

Syrjinnän kieltäminen, DMA	Hyvinvointi; Code of conduct; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
HR3 Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Turvallisuuskäytännöt, DMA	Tietoturva; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
HR7 Prosenttiosuus turvahenkilöstöstä, joka on saanut koulutusta organisaation ihmisoikeuspolitiikkoihin ja organisaation toiminnan kannalta relevantteihin menettelytapoihin	GRI-tunnusluvut	Elisa Suomi	x

Yhteiskunta

Lahjonta ja korruption vastaisuus, DMA	Toimitusketju; Code of conduct; Olennaisuudet ja johtaminen; Tavoitteet	Elisa-konserni	x
G4-SO4 Korruptionvastaisiin politikoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
G4-SO5 Vahvistetut lahjontatapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x
Poliittinen vaikuttaminen, DMA	Sidosryhmävuorovaikutus; Code of conduct; Olennaisuudet ja johtaminen	Elisa-konserni	x
G4-SO6 Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittain ja edustajittain	GRI-tunnusluvut	Elisa-konserni	x

Yhteystiedot

Elisan yritys vastuun ja sijoittajasuhteiden yhteystiedot osoitteessa www.elisa.fi.

Taloudellisen vastuun tunnusluvut

EC1 SUORAN TALOUDELLISEN LISÄARVON TUOTTAMINEN JA JAKAUTUMINEN

	2014	2015	2016
Tuotot asiakkailta ¹	1 548	1 578	1 647
Toimittajat ja kumppanit	776	776	802
Henkilöstö	248	266	275
Osakkeenomistajat ja rahoittajat	239	238	248
Julkinen sektori	54	56	60
Käyttöomaisuusinvestoinnit ²	192	196	204
Verot	329	363	383
Yhteisöverot	54	56	60
Arvonlisäverot	173	199	207
Ennakonpidätykset ja lähdevero	84	87	93
Veroluonteiset maksut	8	10	12
Muut verot ja veroluonteiset maksut	10	11	11

¹ Sisältää rahoitustuotot

² Käyttöomaisuusinvestoinnit poikkeaa määritelmällisesti GRI:n tarkoittamista yhteisöinvestoinneista eikä sisällä lisenssi-investointeja

EC2 ILMASTONMUUTOKSEN AIHEUTTAMAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET SEKÄ MUUT RISKIT JA MAHDOLLISUUDET LIITTYEN ORGANISAATION TOIMINTAAN

Riski	Kuvaus	Vaikutusarvio	Riskin hallinta/mahdollisuus
Verotuksen muutokset	Ilmastonmuutoksesta joko suoraan tai epäsuorasti aiheutuvat verotuksen muutokset mm. sähkön verotuksessa, sähkön siirron verotuksessa ja mahdollinen hiilidioksidivero.	Verotuksen muutokset vaikuttavat Elisan kulujen kasvuun. Esimerkiksi arvioidut kustannukset sähkön siirtomaksujen kasvusta ovat noin 200 000 EUR. Arvioidut vaikutukset ovat alle 1 % operationaalisista kustannuksista.	Tietoliikenneverkon sähkönkulutuksen optimointi ja energiatehokkaiden ratkaisuiden käyttöönotto. Asiakkamme voivat toimia energiatehokkaalla tavalla käyttämällä palveluitamme. Esimerkiksi tutkimustemme mukaan yksi virtuaalipalvelin on jopa 95 % energiatehokkaampi kuin fyysinen palvelin.
Säätelyn muutokset	Suomen uusi kansallinen Ilmastolaki astui voimaan 6.1.2015. Laissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä ja ilmastotavoitteiden seurannasta.	Lisää mahdollisesti tarvetta entistäkin yksityiskohtaisempaan energiankulutuksen mittaamiseen ja seuraamiseen. Lisää myös paineita tiukempiin hiilidioksidipäästöjen säästötavoitteisiin sekä hiilidioksidin hinnoittelulle. Arvioidut kustannukset hiilijalanjälkeään käyttämällä digitaalisia palveluita kuten virtuaalineuvotteluja. Laskelmiemme mukaan yksi virtuaalinen kokous säästää 25 kg CO ₂ per kokous.	Pyrimme jatkuvasti parantamaan mittaamistamme ja laskentamme, käytämme uusiutuvaa energiaa ja olemme asettamassa keskipitkän- ja pitkän aikavälin tavoitteet hiilijalanjällemme. Asiakkamme voivat vähentää hiilijalanjälkeään käyttämällä digitaalisia palveluita kuten virtuaalineuvotteluja. Laskelmiemme mukaan yksi virtuaalinen kokous säästää 25 kg CO ₂ per kokous.
Sään ääri-ilmiöt	Ilmastonmuutos aiheuttaa sään ääri-ilmiöitä, jotka ovat uhaksi lähinnä Elisan mobiiliverkolle. Myrskyt aiheuttavat sähkökatkoja sekä katkoksia Elisan palveluissa.	Vuonna 2016 oli yksi luonnonilmiöiden aiheuttama vakava häiriötila. Häiriötilojen määrän kasvu aiheuttaa suurempia henkilöstökustannuksia sekä kustannuksia rikkiinäisten laitteiden vaihdoista.	Elisalla on reaaliaikainen ja kattava verkon häiriötilojen monitorointi. Tämä mahdollistaa häiriöiden tunnistamisen ja korjaamisen nopeasti. Reaaliaikaisten mittaus- ja monitorointipalveluiden kysyntä nousee tulevaisuudessa.
Muutokset keskilämpötilassa	Keskilämpötilojen nouseminen ja helleaallot lisäävät viiennyksen tarvetta Elisan tele- ja konetiloissa sekä toimitiloissa.	Kulut kasvavat jäähdytyslaitteiden investointien ja lisääntyneen sähkön kulutuksen takia. Toisaalta, mobiilikohteissa tekniikka siirtyy ulos.	Elisalla on Espoossa konesali, joka käyttää konesalissa syntyneen lämmön uudelleen kaukolämpöverkossa.
Sidosryhmien kasvava ympäristötietoisuus	Ilmastonmuutos vaikuttaa Elisan sidosryhmien ympäristötietoisuuden lisääntymiseen. Raportointi eri sidosryhmille lisääntyy ja vaatimukset ilmastomyönteiselle toiminnalle kasvavat.	Epäonnistuminen sidosryhmien kasvaviin vaatimuksiin vastaamisessa vaikuttaa Elisan maineeseen.	Elisan palveluiden avulla voidaan rakentaa vähähiilisempää yhteiskuntaa. Elisan liiketoiminnan, kuten visuaalisten palveluiden liiketoiminnan ja muiden ICT-palveluiden kasvu, voi synnyttää myös uutta liiketoimintaa. Esimerkiksi Elisan uusi etämittauspalvelu astmapotilaille voi säästää CO ₂ päästöjä 12 % samalla kun kustannussäästöt vanhaan prosessiin verrattuna ovat 20 %.

EC7 INFRASTRUKTUURI-INVESTOINTIEN JA YLEISHYÖDYLLISTEN PALVELUJEN TUEN KEHITYS JA VAIKUTUKSET

	2014	2015	2016
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa ¹	191	196	204
Investoinnit/liikevaihto, %	12	12	13

¹ Investoinnit ovat pääosin kaupallisia investointeja

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut

OMA INDIKAATTORI: LIIKKUVAN TYÖN RATKAISUT JA PÄÄSTÖSÄÄSTÖT ELISASSA

	2014	2015	2016
Virtuaalokokouksia	197 138	211 024	227 556
Etäpäiviä/hlö/vuosi	70	75	77
Päästösäästöjä (tCO ₂)	4 406	8 817	5 101 ¹

¹ Laskennan perusteita muutettu, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

TUOTEVASTUU

PR2 Tuotteiden elinkaarenaikaisiin terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan

Ei merkittäviä rikkomuksia vuonna 2016

PR7 Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan

Ei merkittäviä rikkomuksia vuonna 2016

PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä

Ei vahvistettuja valituksia vuonna 2016

HENKILÖSTÖ JA TYÖOLOSUHTEET

G4-10 HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ TYÖSUHTEEN JA TYÖSOPIMUKSEN MUKAAN, ALUEELLISESTI JA SUKUPUOLEN MUKAAN JAOTELTUNA

	2014	2015	2016
Henkilöstön määrä, bruttovahvuus, vuoden lopussa 31.12.2016	4 546	4 545	4 781
Vakinaiset	4 431	4 410	4 475
Suomi	3 625	3 705	3 838
Viro	578	538	506
Muu Eurooppa	73	111	127
Euroopan ulkopuoliset maat			4
Mies	2 693	2 790	2 962
Nainen	1 583	1 564	1 513
Määräaikaiset	115	153	306
Suomi	63	83	189
Viro	47	65	112
Muu Eurooppa	1	3	5
Euroopan ulkopuoliset maat	n/a	n/a	0
Mies	56	77	192
Nainen	55	74	114
Kokoaikaiset	3 795	3 753	3 926

Suomi	3 002	3 076	3 236
Viro	583	538	563
Muu Eurooppa	73	106	124
Euroopan ulkopuoliset maat	n/a	n/a	3
Mies	2 303	2 387	2 570
Nainen	1 355	1 333	1 356
Osa-aikaiset	751	792	855
Suomi	139	130	791 ¹
Viro	38	38	55
Muu Eurooppa	0	8	8
Euroopan ulkopuoliset maat	n/a	n/a	1
Mies	50	41	584
Nainen	127	135	271

¹ Raportointi tarkentunut ja rajaus muuttunut, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

G4-11 KOLLEKTIIVISESTI NEUVOTELTUIEN TYÖEHTOSOPIMUSTEN PIIRIIN KUULUVA HENKILÖSTÖ

	2015	2016
	95 %	82 % ¹

¹ Rajausta muuttunut, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

LA1 UUDEN PALKATUN HENKILÖSTÖN KOKONAISMÄÄRÄ JA OSUUS SEKÄ HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS JAOTELTUNA IKÄRYHMITÄIN, SUKUPUOLEN MUKAAN JA ALUEITTAIN

	2014	2015	2016 ¹
Uudet, alkaneet työsuhteet	1 119	1 139	1 224
Suomi	884	887	922
Viro	222	194	258
Muut maat	13	58	44
Mies	689	709	815
Nainen	421	430	409
Alle 30 vuotta	802	819	902
30–39 vuotta	206	193	207
40–49 vuotta	86	82	75
Yli 49 vuotta	25	45	40
Päättyneet työsuhteet	1 127	983	1 271
Suomi	912	786	950
Viro	194	193	201
Muut maat	21	4	120
Mies	927	558	807
Nainen	544	425	464
Alle 30 vuotta	641	659	748
30–39 vuotta	239	166	276
40–49 vuotta	108	81	125
Yli 49 vuotta	139	77	122

¹ Rajausta muuttunut, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

LA2 KOKOPÄIVÄISILLE TYÖNTEKIJÖILLE TARJOTUT EDUT, JOITA EI OLE TARJOTTU MÄÄRÄAIKAISILLE TAI OSA-AIKAISILLE TYÖNTEKIJÖILLE

Työehtosopimusten mukaisesti työterveys-, vakuutus-, ja eläke-etumme eivät riipu työsuhteen kestosta tai osa-aikaisuudesta.

LA5 OSUUS KOKONAISTYÖVOIMASTA, JOKA ON EDUSTETTUNA VIRALLISISSA HENKILÖSTÖN JA JOHDON YHTEISISSÄ TYÖTERVEYTTÄ JA -TURVALLISUUTTA VALVOVISSA JA NEUVOA-ANTAVISSA TOIMIKUNNISSA ¹

97 % henkilöstöstämme on edustettuna työturvallisuutta ja -terveyttä kehittävässä työympäristötoimikunnissa työsuojeluvaltuutettujen kautta

¹ Sovellamme GRI:tä, sillä dataa ei saatavissa kaikilta osin. Pyrimme laajentamaan raportointiamme.

LA6 TAPATURMATYYPIT, TAPATURMATAAJUUS, AMMATTITAUTITAAJUUS, MENETETYT TYÖPÄIVÄT, POISSAOLOT JA TYÖHÖN LIITTYVÄT KUOLEMANTAPAUKSET JAOTELUNA ALUEITTAIN JA SUKUPUOLEN MUKAAN ¹

	2014	2015	2016
LTIF (Tapaturmataajuuus)	n/a	n/a	0,4
SAR (Sairaspoissaolotunnit)	n/a	n/a	3,6 %

¹ Sovellamme GRI:tä, sillä dataa ei saatavissa kaikilta osin. Pyrimme laajentamaan raportointiamme.

LA 9 KESKIMÄÄRÄISET KOULUTUSTUNNIT TYÖNTEKIJÄÄ KOHDEN HENKILÖSTÖRYHMITÄIN JA SUKUPUOLITTAIN

	2014	2015	2016 ¹
Sukupuoli			
Mies	n/a	8,98	12,83
Nainen	n/a	10,86	16,38
Henkilöstöryhmä			
Johto	n/a	10,90	15,33
Ylemmät toimihenkilöt	n/a	8,80	19,92
Toimihenkilöt	n/a	11,90	12,63

¹ Rajaus muuttunut, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

LA11 KEHITYS- JA TAVOITEKESKUSTELUN KÄYNYT HENKILÖSTÖ

	2014	2015	2016 ¹
Kehitys- ja tavoitekeskustelun käynyt henkilöstö	92 %	89 %	78 %
Mies	1 594	1 596	2 488
Nainen	864	844	1 223
Johto	n/a	n/a	169
Ylemmät toimihenkilöt	n/a	n/a	757
Toimihenkilöt	n/a	n/a	2 785

¹ Rajaus muuttunut, ks. lisää Raportin kuvaus -kappaleesta

LA12 ORGANISAATION HALLINTOELINTEN KOKOONPANO JA HENKILÖSTÖN JAKAUMA HENKILÖSTÖRYHMITTÄIN JAOTELTUNA SUKUPUOLEN, IKÄRYHMÄN, VÄHEMMISTÖRYHMÄN JA MUIDEN MONIMUOTOISUUTEEN LIITTYVIEN TEKIJÖIDEN MUKAISESTI

	2014	2015	2016
Elisan johtoryhmä	9	9	9
Naisten määrä	2	2	2
Alle 30 vuotta	0	0	0
30–39 vuotta	0	0	0
40–49 vuotta	5	4	3
Yli 49 vuotta	4	5	6
Hallitus	7	6	7
Naisten määrä	3	2	3
Alle 30 vuotta	0	0	0
30–39 vuotta	0	0	0
40–49 vuotta	1	1	2
Yli 49 vuotta	6	5	5
Yksiköiden johtoryhmät	79	79	79
Naisten määrä	33	32	32
Alle 30 vuotta	1	1	0
30–39 vuotta	11	10	8
40–49 vuotta	46	43	42
Yli 49 vuotta	21	25	29
Yritysvastuun johtoryhmä	10	10	10
Naisten määrä	4	4	4
Alle 30 vuotta	0	0	0
30–39 vuotta	1	1	1
40–49 vuotta	5	5	6
Yli 49 vuotta	4	4	3
Henkilöstön jakauma sukupuolen mukaan			
Mies	62,7 %	63,6 %	66,0 %
Nainen	37,3 %	36,4 %	34,0 %
Henkilöstön jakauma ikäryhmän mukaan			
Alle 30 vuotta	26,6 %	25,3 %	25,9 %
30–39 vuotta	33,6 %	33,0 %	31,5 %
40–49 vuotta	24,1 %	24,8 %	25,0 %
Yli 49 vuotta	15,8 %	16,9 %	17,5 %

IHMISOIKEUDET

HR3 SYRJINTÄTAPAUSTEN LUKUMÄÄRÄ JA NIIHIN LIITTYVÄT KORJAAVAT TOIMENPITEET

Ei tapauksia vuonna 2016

HR7 PROSENTTIOSUUS TURVAHENKILÖSTÖSTÄ, JOKA ON SAANUT KOULUTUSTA ORGANISAATION IHMISOIKEUSPOLITIIKKOIHIN JA ORGANISAATION TOIMINNAN KANNALTA RELEVANTTEIHIN MENETTELYTAPOIHIN

Elisalla vakituisesti työskentelevä turvahenkilöstö (100 %) on suorittanut Suomen laissa määritetyt koulutukset, ja he ovat saaneet Elisan yleisten toimintaperiaatteiden koulutuksen.

**G4-SO4 KORRUPTIONVASTAISIIIN POLITIKOIHIN JA MENETTELYTAPOIHIN LIITTYVÄ
KOMMUNIKOINTI JA KOULUTUS**

	2014	2015	2016
Code of conduct -koulutukset	n/a	n/a	79 %

G4-SO5 VAHVISTETUT LAHJONTATAPAUKSET JA NIIHIN LIITTYVÄT TOIMENPITEET

Ei tapauksia vuonna 2016

YHTEISKUNTA**G4-SO6 POLIITTISTEN TUKIEN KOKONAISARVO JAOTELTUNA MAITTAIN JA EDUSTAJITTAIN**

Emme ole jakaneet poliittisia tukia vuonna 2016

Ympäristövastuun indikaattorit

G4-14 VAROVAISUUDEN PERIAATTEEN SOVELTAMINEN

Varovaisuusperiaate huomioidaan lakisäätteisten vaatimusten mukaisesti

EN3 ORGANISAATION OMA ENERGIAN KULUTUS (GJ, GIGAJOULE)

Päälähteiden suora energiankulutus

	2014	2015	2016
Dieselin ja bensiinin kulutus	3 042	2 435	2 261
Öljyn kulutus	32 866	35 325	34 350 ¹
Yhteensä	35 908	37 761	36 611

¹ Lukua korjattu takautuvasti

Päälähteiden epäsuora energiankulutus

	2014	2015	2016
Sähkö	860 214	920 134 ¹	964 550
Lämmitys	101 447	59 361	59 671
Kaukokylmä	15 828	16 797	18 021
Yhteensä	977 489	947 551	1 024 307
Hankittu uusiutuva sähkö (vesivoimaa)	460 800	864 180	880 920

¹ Raportointi tarkentunut, vuoden 2015 lukua päivitetty

EN5 ENERGIINTENSITEETTI

Energiankulutus per siirretty Gtavu (KWh)	2014	2015	2016
	0,8	0,7 ¹	0,3

¹ Raportointi tarkentunut, vuoden 2015 lukua päivitetty

EN6 ENERGIANKULUTUKSEN VÄHENTÄMINEN (GJ) ¹

	2014	2015	2016
Monitilatoimistot (sähkö ja lämpö)	28 720	39 832	52 286
Palvelinympäristöjen energiatehokkuus (sähkö)	18 623	26 010	37 955
Palvelinten lämmön uudelleenkäyttö (sähkö)	15 869	16 913	17 950
Mobiiliverkon tehostamistoimet (sähkö)	n/a	n/a	24 630
Yhteensä	63 212	82 755	132 821

¹ Lisätietoja ja laskentaperiaatteet Elisan ympäristölaskentaratortista: <http://corporate.elisa.fi/elisa-oyj/vastuullisuus/ymparisto/paastosaastot>

EN7 VÄHENNYKSET TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN ENERGIANTARPEESSA (GJ) ¹

	2014	2015	2016
Virtuaalisiin palvelimiin siirtyminen (sähkö)	61 718	85 026	73 975

¹ Lisätietoja ja laskentaperiaatteet Elisan ympäristölaskentaraportista: <http://corporate.elisa.fi/elisa-oyj/vastuullisuus/ymparisto/paastosaastot>

EN15 JA EN16 SUORAT JA EPÄSUORAT KOKONAISKASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT PAINON MUKAAN (TCO₂, HIILIDIOKSIDITONNIA)

	2014	2015	2016
Scope 1, suorat kasvihuonekaasupäästöt	2 488	2 745	2 664 ¹
Scope 2, epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt, market-based	49 141	9 071 ¹	12 751
Scope 2, epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt, location-based	n/a	77 071 ²	79 271

¹ Lukua korjattu takautuvasti

² Raportointi tarkentunut, vuoden 2015 lukua päivitetty

EN17 MUUT MERKITTÄVÄT EPÄSUORAT KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT PAINON MUKAAN (TCO₂)

Epäsuorat päästöt (scope 3)	2014	2015	2016	Kuvaus	Luku sisältää:
Ostetut tuotteet ja palvelut	94 695	86 338	85 195	Olennainen, laskettu	Elisa Suomi ja Elisa Eesti, paperi- ja sähköinen laskutus, toimistopaperi. Ostetut tuotteet myyntiin ja ostetut palvelut
Tuotantoinvestoinnit	23 264	16 872	3 781 ¹	Olennainen, laskettu	Elisa Suomi, verkoon ostetut mobiilitukiasemat
Polttoaineen ja energian käyttö	8 813	5 228	5 117	Olennainen, laskettu	Elisa Suomi ja Elisa Eesti. Sähkön tuottamisessa tarvittu polttoaineen tuotannon päästöt
Upstream-kuljetukset	1 469	554	1 456	Ei olennainen, laskettu	Tavaroiden kuljetukset Elisalle ja Elisalta asiakkaille
Jätteet	481	612 ²	868	Ei olennainen, laskettu	Elisa Suomi jätteet
Liikematkustus	1 925	1 579	1 998	Olennainen, laskettu	Elisa
Pendelöinti	3 001	3 054	2 541	Olennainen, laskettu	Elisa
Vuokratut hyödykkeet	0	0		Ei olennainen, Oselitetty	Elisan energiankulutus vuokraohteissa laskettu Scope 2:ssa
Upstream-kuljetukset	0	0		Ei olennainen, Oselitetty	Ei olennainen, Elisa ei myy kuljetuspalveluja
Tuotteiden prosessointi	0	0		Ei olennainen, Oselitetty	Ei oleellinen, ei tuotteiden prosessointia
Myytjien tuotteiden käyttö	22 828	11 483	13 935	Olennainen, laskettu	Asiakkaiden laitteiden energiankulutus. Palveluiden energiankulutus raportoitu Scope 2:ssa.
Myytjien tuotteiden loppusijoitus	712	672	624	Olennainen, laskettu	Elisan myytjien tuotteiden loppusijoituksen hiilijalanjälki
Tuotteiden leasinghyödykkeet	3 415	4 277	5 603	Olennainen, laskettu	Elisa Suomi, vuokralla olevat operaattorit
Franchising	0	0		Ei olennainen, Oselitetty	Ei oleellinen Elisalle, ei franchising-toimintaa
Luotonanto	0	0		Ei olennainen, Oselitetty	Ei oleellinen Elisalle, ei merkittävää luotonantoa

¹ Luvussa ainoastaan verkon tukiasemat. Loput investoinnit verkkoon raportoidaan kesäkuussa CDP-raportointiin. Ks. tarkemmin [Raportin kuvaus](#) -kappaleesta.

² Jätteiden raportoinnin rajausta muutettu. Ks. tarkemmin [Raportin kuvaus](#) -kappaleesta.

EN19 KASVIHUONEKAASUJEN VÄHENTÄMINEN (TCO₂)¹

	2014	2015	2016
Elisan omat päästösäästöt	19 525	49 633	118 560
Ideal Work -ratkaisut, scope 3	4 406	8 817	5 101
Konesalit, scope 2	5 029	6 075	5 197
Tuotepalautusten uudelleenkäyttö, scope 3	1 300	1 496	1 939
Verkkolaskutus, scope 3	823	914	937
Mobiiliverkon säästövähennykset, scope 2	7 967	32 331	2 756
Uusiutuvan energian käyttö, scope 2	n/a	n/a	102 630

¹ Lisätietoja ja laskentaperiaatteet Elisan ympäristölaskentaraaportista: <http://corporate.elisa.fi/elisa-oyj/vastuullisuus/ymparisto/paastosaastot>

EN23 JÄTTEIDEN KOKONAISPAINO TYPIN JA LOPPUSIJOITUSMENETELMÄN MUKAAN (TONNIA)

	2014	2015	2016
Kokonaisjättemäärä ¹	878	964	1 339
Ongelmajättemäärä ¹	46	102	257
SER (sähkö- ja elektroniikkaromu) ¹	271	275	397
Jätteiden kierrätysaste	87 %	83 %	92,7 %
Jätteiden hyötykäyttö	13 %	17 %	7,2 %
Kaatopaikkasijoitus	0 %	0 %	0,2 %

¹ Jättemääriä ei ole saatavilla Elisa Eestin osalta.

G4-EN24 MERKITTÄVIEN VUOTOJEN MÄÄRÄ JA SUURUUS

Ei vuotoja vuonna 2016

EN27 TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHENTÄMISTOIMENPITEIDEN LAAJUUS (TCO₂) ¹

	2014	2015	2016
Asiakkaiden päästösäästöt	30 971	32 313	37 527
Asiakkaiden virtuaalineuvottelut	26 921	26 447	30 221
Pilvipalvelimet	4 001	5 563	7 166
Päätelaitteiden uudelleenkäyttö	49	303	140

¹ Lisätietoja ja laskentaperiaatteet Elisan ympäristölaskentaraportista: <http://corporate.elisa.fi/elisa-oyj/vastuullisuus/ymparisto/paastosaastot>

EN29 MERKITTÄVIEN YMPÄRISTÖLAINSÄÄDÄNNÖN JA -SÄÄNNÖSTEN RIKKOMISEEN LIITTYVIEN SAKKOJEN RAHAMÄÄRÄINEN ARVO SEKÄ EI-RAHALLISTEN SANKTIOIDEN LUKUMÄÄRÄ

Ei rikkomuksia 2016

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Elisa Oyj noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2016 voimaan tullutta Hallinnointikoodia (Finnish Corporate Governance Code) eikä Elisalla ole poikkeamia hallinnointikoodin suosituksista. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016 on tehty hallinnointikoodin mukaisesti.

Hallinnointikoodi on saatavilla osoitteessa www.cgfinland.fi.

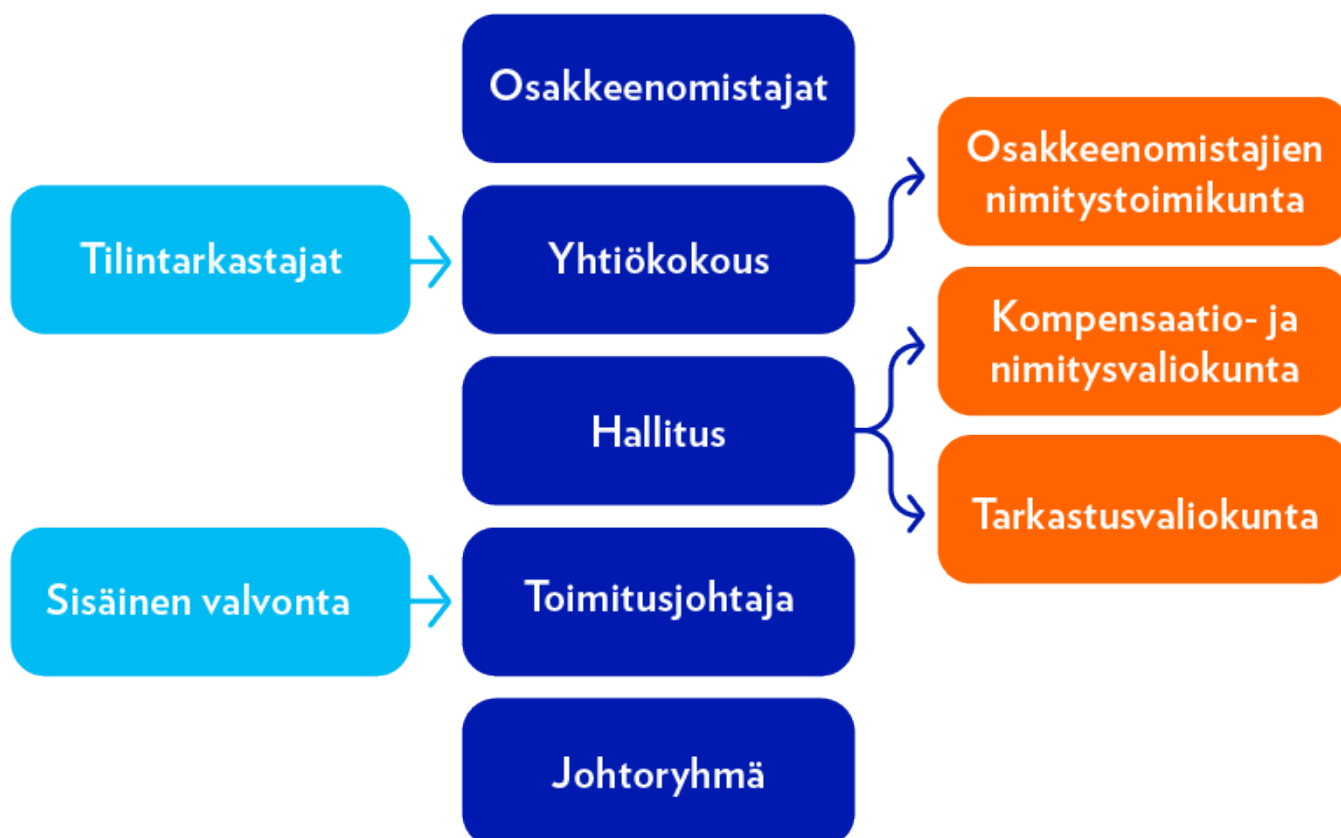
Elisa julkaisee selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä osana toimintakertomusta sekä sen yhteydessä julkaistavana erillisenä dokumenttina. Selvitys sisältää myös Palkka- ja palkkioselvityksen.

Elisan tilinpäätös ja siihen sisältyvä toimintakertomus julkaistaan yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.elisa.fi.

Elisan hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt ja hallitus on hyväksynyt selvityksen. Selvitystä ei päivitetä tilikauden aikana, mutta ajantasaisia tietoja päivitetään Elisan verkkosivuille www.elisa.fi/sijoittajille

Hallinnointia koskevat kuvaukset

ELISAN HALLINTORAKENNE

Yhtiökokous ja yhtiöjärjestys

Yhtiökokous on Elisan ylin päättävä elin. Yhtiökokous vahvistaa muun muassa konsernin tuloslaskelman ja taseen. Se päättää myös voitonjaosta hallituksen ehdotuksen pohjalta, valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat sekä päättää vastuuvapauden.

Kutsut yhtiökokouksiin julkistetaan Elisan kotisivuilla. Lisäksi yhtiökokouksen aika ja paikka sekä kotisivujen osoite julkaistaan yhtiöjärjestyksen mukaisesti ilmoituksena

vähintään yhdessä Suomessa ilmestyvässä sanomalehdessä viimeistään 21 päivää ennen kokousta. Kutsu julkaistaan myös pörssitiedotteena, joka on nähtävillä Elisan kotisivuilla. Kutsussa kerrotaan kokouksessa käsiteltävät asiat. Hallituksen ehdotukset kokoukselle ovat nähtävillä Elisan kotisivuilla ennen kokousta.

Elisan yhtiöjärjestys on nähtävillä yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.elisa.fi. Yhtiöjärjestyksen muutoksista päättää aina yhtiökokous.

Elisan vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous pidetään 6.4.2017 klo 14.00 Helsingin

Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Elisan vuoden 2012 varsinainen yhtiökokous päätti perustaa yhtiölle osakkeenomistajien nimitystoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen jäsenten valintaan ja palkitsemiseen liittyviä ehdotuksia varsinaiselle yhtiökokoukselle sekä hyväksyi toimikunnalle työjärjestyksen. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta on perustettu toistaiseksi. Toimikunnan jäsenten toimikausi päättyy kun uusi nimitystoimikunta on nimitetty.

Elisan osakasluettelon per 31.8.2016 mukaisesti määriteltiin suurimmat osakkeenomistajat, jotka nimesivät toimikunnan jäsenet. Nimitystoimikunnan kokoonpano syyskuusta 2016 lähtien on ollut seuraava:

- Kari Järvinen, toimitusjohtaja, nimeäjä Solidium Oy
- Reima Rytsölä, sijoitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Timo Ritakallio, toimitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hanna Hiidenpalo, johtaja, sijoitukset, nimeäjänä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
- Raimo Lind, Elisan hallituksen puheenjohtaja

Syyskuussa 2016 nimetty osakkeenomistajien nimitystoimikunta kokoontui 3 kertaa ennen ehdotusten tekemistä tammikuussa 2017. Tämän lisäksi jäsenehdokkaita haastateltiin kokousten välissä. Toimikunta keskusteli hallituksen koosta,

kokoonpanosta ja monimuotoisuudesta sekä niistä osaamisalueista, joiden se katsoo eniten hyödyttävän yhtiötä. Toimikunta tarkasteli myös hallituksen jäsenten palkitsemista.

Toimikunta ilmoitti 24.1.2017 ehdotuksensa Elisan hallitukselle yhtiökokoukseen varten.

Toimikunta päätti ehdottaa yhtiökokoukselle, että

- hallituksen palkkiot pysyvät ennallaan ja kuukausipalkkiot maksetaan kahdessa osassa siten, että osakkeiden hankinta-ajankohta on ensimmäisen ja kolmannen vuosineljänneksen jälkeen.
- hallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7).
- hallituksen nykyisistä jäsenistä Clarisse Berggårdh, Raimo Lind, Petteri Koponen, Leena Niemistö, Seija Turunen ja Mika Vehviläinen valitaan uudelleen.
- hallitukseen ehdotetaan valittavaksi uudeksi jäseneksi Antti Vasara.

Hallituksen kokoonpano ja toiminta

Elisan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään 5 ja enintään 9 jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa valinnan suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy seuraavan yhtiökokouksen päätyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus päättää vuosittain järjestäytymiskokouksessaan valiokunnista ja niiden puheenjohtajista ja jäsenistä. Vuonna 2016 toimivat kompensatio- ja nimitysvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta. Hallitus vahvistaa valiokuntien tehtävät ja työjärjestykset.

Hallituksen jäsenten tiedot

Yhtiökokouksessa 31.3.2016 hallitukseen valittiin seitsemän (7) jäsentä. Yhtiön hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin seitsemän (7). Hallitukseen valittiin seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen päättyväksi toimikaudeksi uudelleen nykyiset hallituksen jäsenet Raimo Lind, Petteri Koponen, Leena Niemistö, Seija Turunen, Jaakko Uotila ja Mika Vehviläinen sekä uutena jäsenenä Clarisse Berggårdh.

*Takana: Petteri Koponen (vas.), Jaakko Uotila, Leena Niemistö ja Mika Vehviläinen
Edessä: Clarisse Berggårdh (vas.), hallituksen puheenjohtaja Raimo Lind ja Seija Turunen*

Raimo Lind

1953, KTM, hallituksen jäsen vuodesta 2009 ja puheenjohtaja vuodesta 2012.

Keskeinen työkokemus: Wärtsilä konsernin varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen 2005–2013, CFO 1998–2013; Tamrock: Coal liiketoiminnan johtaja, huoltoliiketoiminnan johtaja, CFO 1992–97; Scantrailer Ajoneuvoteollisuus Oy, Toimitusjohtaja 1990–91; Wärtsilä konserni; Huollon apulaisjohtaja, Wärtsilä Singapore Ltd:n toimitusjohtaja, Wärtsilä Diesel divisioonan talousjohtaja 1976–89.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Hallituksen puheenjohtaja: Evac Group Oy ja Nest Capital. Hallituksen jäsen: HiQ AB ja Nokian Renkaat.

Mika Vehviläinen

1961, KTM, Helsingin Kauppakorkeakoulu, kauppatieteiden maisteri 1986, hallituksen jäsen vuodesta 2012 ja varapuheenjohtaja vuodesta 2014.

Keskeinen työkokemus: Cargotec Oy, toimitusjohtaja 1.3.2013 alkaen; Finnair Oy, toimitusjohtaja 2010–2013; Nokia Siemens Networks, operatiivinen johtaja, johtoryhmän jäsen 2007–2010; Nokia Oy, eri tehtäviä 1992–2006.

Clarisse Berggårdh

1967, KTM, Svenska Handelshögskolan Helsinki, hallituksen jäsen vuodesta 2016.

Keskeinen työkokemus: Pohjoisranta Burson-Marsteller toimitusjohtaja 2016–; IUM Finland toimitusjohtaja 2014–2016; Sanoma Magazines Finlandin toimitusjohtaja 2010–2013 ja myyntijohtaja 2006–2010, Mediatoimisto Dagmarin asiakkuusjohtaja 2003–2006; Codetoysin liiketoimintajohtaja 2001–2003, Valion markkinointipäällikkö 1994–2000.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Hallituksen jäsen: Fingertip ja Suomen Mentorit.

Petteri Koponen

1970, hallituksen jäsen vuodesta 2014.

Keskeinen työkokemus: Perustajaosakas, Lifeline Ventures 2009–. Liiketoiminnan kehitystehtäviä, Google Inc. 2007–2009. Perustaja ja toimitusjohtaja Jaiku Ltd, 2006–2007. Perustaja, toimitus- ja myöhemmin teknologiajohtaja, First Hop 1997–2005. Muita tehtäviä: Blyk.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Hallituksen puheenjohtaja: Grand Cru Oy, Mindfield Games Oy, Everywear Games Oy, Onemind Dogs Oy ja Kontena Oy. Hallituksen jäsen: Smartly.io Solutions Oy. Jäsen: DigiNYT-seurantaryhmä.

Leena Niemistö

1963, lääketieteen tohtori, fysiatrian erikoislääkäri, hallituksen jäsen vuodesta 2010.

Keskeinen työkokemus: Pihlajalinna Oy:n vanhempi neuvonantaja 2016–; Dextra Oy:n toimitusjohtaja 2003–2016; Pihlajalinna Oy:n varatoimitusjohtaja 2013–2016.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Pihlajalinna Oy:n ja Stockmann Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja; Suomen Messut Osuuskunnan hallituksen jäsen; Suomen Kansallisoopperan ja baletin rs:n, HLD Healthy Life Devices Oy:n ja BN Clarity Inc Oy:n hallituksen puheenjohtaja; Ars Fennica - palkintolautakunnan puheenjohtaja; Maanpuolustuskurssiyhdistyksen hallituksen jäsen.

Seija Turunen

1953, KTM, Helsingin Kauppakorkeakoulu, ekonomi 1976, kauppatieteiden maisteri 1978, hallituksen jäsen vuodesta 2014.

Keskeinen työkokemus: Hallituksen neuvonantaja, Finnlines Oy, 2013–2014. Finnlines Oy:n varatoimitusjohtaja ja CFO 2007–2013 sekä satamatoiminnon-tulosyksikön johtaja ja konsernin satamayhtiöiden toimitusjohtaja (Finnsteve-yhtiöt) 2010–2013. Rahoitusjohtaja, Finnlines Oy, 1992–2007. Muita tehtäviä ennen 1992: Kansallis-Osake-Pankki, Midland Montagu, Finca, Enso-Gutzeit.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Finnpilot Pilotage Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Pihlajalinna Oy:n hallituksen jäsen sekä tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja.

Jaakko Uotila

1949, proviisori, Helsingin Yliopisto 1977 ja M.Sc, Johtaminen, California American University 1990, hallituksen jäsen vuodesta 2013.

Keskeinen työkokemus: Toimitusjohtaja Alko Oy 2001–2012; Toimitusjohtaja Yliopiston Apteekki 1996–2001; Varatoimitusjohtaja Orion-Farmos 1994–1996; Orion-yhtymä Oy useita tehtäviä 1977–1994.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Medifon Oy:n hallituksen jäsen.

Hallitusjäsenten riippumattomuus

Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

HALLITUSJÄSENTEN ELISA-OMISTUKSET

Elisan nykyisen hallituksen jäsenten ja heidän lähipiirinsä Elisa-omistukset

Osakkeita, kpl, 31.12.2016

Raimo Lind, puheenjohtaja	14 493
Mika Vehviläinen, varapuheenjohtaja	4 578
Clarisse Berggårdh, jäsen	572
Petteri Koponen, jäsen	2 181
Leena Niemistö, jäsen	8 020
Seija Turunen, jäsen	2 404
Jaakko Uotila, jäsen	3 508

Hallituksen työjärjestys

Hallitus huolehtii Elisan hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä osakeyhtiölain ja muun säännösten mukaisesti. Lisäksi hallitus päättää asioista, jotka lain mukaan kuuluvat sen päätettäviksi. Yhtiön hallitus on hyväksynyt itselleen työjärjestyksen.

Työjärjestyksessä hallituksen tehtävänä on määrittää yhtiön strategiset valinnat sekä tavoitteet Elisan johdolle ja seurata niiden toteutumista. Hallituksen tehtäviin kuuluu myös toimitusjohtajan nimittäminen ja johtoryhmän kokoonpanosta päättäminen. Hallitus seuraa säännöllisesti liiketoiminnan tulosta ja yhtiön taloudellisen aseman kehitystä johdon raporttien

perusteella. Lisäksi hallitus seuraa Elisan hallinnon säännöstenmukaisuutta sekä liiketoimintariskien ja muiden riskien hallintaa. Hallitus käsittelee suurimmat investoinnit ja liiketoiminnan tai omaisuuden myynnit sekä asettaa rajat yhtiön johdolle operatiivisissa investoinneissa ja rahoitusjärjestelyissä.

Työjärjestyksen mukaan hallitus päättää erityisesti seuraavista asioista:

- Elisan strategisista valinnoista
- voitonjakopolitiikasta
- yhtiökokouksen koolle kutumisesta ja hallituksen ehdotuksista yhtiökokoukselle

- Elisan osakkeeseen ja omistajiin liittyvistä asioista
- merkittävimmistä yritysjärjestelyistä ja investoinneista
- tilinpäätöksistä ja osavuosikatsauksista
- toimitusjohtajan nimittämisestä ja erottamisesta sekä johtoryhmän jäsenten nimittämisestä ja erottamisesta sekä heidän toimitusuhteidensa ehdoista.

Työjärjestyksen mukaan hallitus käsittelee myös muita asioita. Se esimerkiksi vahvistaa vuosittaisen taloussuunnitelman, yhtiön organisaation periaatteet ja liiketoimintojen päälinjaukset. Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa kyselynä toteutettavana itsearviointina. Hallituksen jäsen ei osallistu sellaisen päätöksen tekemiseen, jonka osalta hänen on lain mukaan jäävänsä itsensä eturistiriidan vuoksi.

HALLITUSJÄSENTEN KOKOUSOSALLISTUMINEN

Elisan hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin 2016

	Osallistuminen/kokoukset
Raimo Lind, puheenjohtaja	18/18
Mika Vehviläinen, varapuheenjohtaja	17/18
Clarisse Berggårdh, jäsen 31.3.2016 alkaen	16/16
Petteri Koponen, jäsen	18/18
Leena Niemistö, jäsen	18/18
Seija Turunen, jäsen	18/18
Jaakko Uotila, jäsen	18/18

Hallituksen jäsenten valinta- ja monimuotoisuusperiaatteet

Yhtiössä otettiin käyttöön hallitusta koskevat monimuotoisuusperiaatteet koskien varsinaisessa yhtiökokouksessa 2016 ja sen jälkeen valittavaa hallitusta.

Elisassa monimuotoisuus nähdään olennaisena osana vastuullista toimintaa ja menestystekijänä, joka mahdollistaa strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja asiakasymmärryksen jatkuvan parantamisen.

Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta ottaa hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa huomioon yhtiön liiketoimintojen tarpeet ja kehitysvaiheet sekä hallituksen valiokuntien edellyttämät osaamisalueet. Hallituksen jäsenten valinnassa tavoitteena on varmistaa, että hallitus kokonaisuutena tukee Elisa nykyisen ja tulevan

liiketoiminnan kehittämistä. Monimuotoisuus tukee tätä tavoitetta.

Hallituksen monimuotoisuutta tarkastellaan eri näkökulmista. Elisan kannalta olennaisia tekijöitä ovat jäsenten toisiaan täydentävä osaaminen, koulutus ja kokemus eri ammatti- ja toimialoilta, eri kehitysvaiheista olevista liiketoiminnoista ja johtamisesta sekä jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet. Hallituksen monimuotoisuutta tukee kokemus kansainvälisestä toimintaympäristöstä ja eri kulttuureista sekä ikä- ja sukupuolijakauman huomioiminen. Tavoitteena on, että kumpaakin sukupuolta on vähintään kaksi jäsentä.

Elisan hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituskokoonpanon valmistelussa huomioidaan myös pitkän aikavälin tarpeet ja seuraajasuunnittelu.

Elisan yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön hallituksessa on vähintään viisi ja enintään yhdeksän jäsentä. Hallituskokoonpanon ja jäsenten lukumäärän on mahdollistettava hallituksen tehtävien tehokas hoitaminen. Ehdotuksen hallituksen jäsenmääräksi ja kokoonpanoksi valmistelelee ja tekee Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta. Hallituksen jäsenet valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Vuonna 2016 yhtiökokous valitsi Elisaan hallituksen, jossa on seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenten osaaminen, koulutus- ja kokemustaustat sekä henkilökohtaiset ominaisuudet ovat erilaisia ja toisiaan täydentäviä. Hallituksessa toimii kolme naista ja neljä miestä, iältään 46–67 -vuotiaita. Hallituksen kokoonpano kokonaisuudessaan on Elisan monimuotoisuusperiaatteiden mukainen.

Hallituksen valintaa ja monimuotoisuutta koskevat periaatteet ovat nähtävillä yhtiön internetsivuilla www.elisa.fi

Hallituksen valiokunnat

Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta

Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta käsittelee ja valmistelelee työjärjestyksensä mukaan johtoon kuuluvien henkilöiden nimittämisen ja erottamisen, johdon seuraajasuunnittelun ja kehittämisen, johdon pitkän tähtäimen kannustinjärjestelmät ja muut johdon palkitsemiseen liittyvät asiat. Valiokunta käsittelee myös Elisan henkilöstön kannustinjärjestelmät.

Vuonna 2016 compensaatio- ja nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimi

hallituksen puheenjohtaja Raimo Lind ja jäseninä Petteri Koponen (31.3.2016 alkaen), Leena Niemistö ja Mika Vehviläinen.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluu valvoa, että yhtiön kirjanpito, taloushallinto, rahoitus, sisäinen tarkastus, tilintarkastus ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Tarkastusvaliokunta käsittelee ja valmistelelee työjärjestyksensä mukaan erityisesti seuraavat asiat:

- merkittävät muutokset kirjausperiaatteissa
- merkittävät muutokset taseeseen arvostetuissa erissä
- tilintarkastajan riippumattomuuden seuraaminen
- sisäisen tarkastuksen raportoimat asiat
- tilinpäätökset ja osavuosikatsaukset sekä hallintonselvityksen
- riskiselvitykset ja riskienhallinnan järjestämisen
- taloushallinnon ja rahoituksen järjestämisen

Tarkastusvaliokunta käsittelee säännöllisesti myös sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien selvitykset sekä valmistelelee tilintarkastusta koskevan ehdotuksen.

Vuonna 2016 tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi Seija Turunen ja jäseninä Clarisse Berggårdh (31.3.2016 alkaen) ja Jaakko Uotila sekä Petteri Koponen (31.3.2016 saakka). Valiokunnan kokouksiin osallistuu myös päävastuullinen tilintarkastaja.

ELISAN HALLITUKSEN JÄSENTEN OSALLISTUMINEN VALIOKUNTIEN KOKOUKSIIN 2016

	Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta	Tarkastusvaliokunta
Raimo Lind	3/3	
Mika Vehviläinen	3/3	
Clarisse Berggårdh, jäsen 31.3.2016 alkaen		5/5
Petteri Koponen	2/2	1/1
Leena Niemistö	3/3	
Seija Turunen		6/6
Jaakko Uotila		6/6

Toimitusjohtaja ja muu johto

Toimitusjohtaja ja hänen tehtävänsä

Elisalla toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien

ohjeiden ja määräysten sekä osakeyhtiölain mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtajan valitsee hallitus. Toimitusjohtajana toimi vuonna 2016 Veli-Matti Mattila.

Veli-Matti Mattila

Toimitusjohtaja

- 1961, DI, MBA, yhtiön palveluksessa vuodesta 2003
- Keskeinen työkokemus: Oy LM Ericsson Ab:n toimitusjohtaja 1997–2003. Hän työskenteli eri tehtävissä Ericsson-konsernissa Suomessa ja Yhdysvalloissa vuodesta 1986 lähtien. Mattila on

toiminut myös asiantuntijana sveitsiläisessä Ascom Hasler AG:ssä.

- Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: EK:n hallituksen puheenjohtaja ja työvaliokunnan jäsen, Sampo Oyj:n hallituksen jäsen, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen (ETLA) ja Elinkeinoelämän Valtuuskunnan (EVA) hallituksen jäsen, Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen.

Toimitusjohtajan ja hänen lähipiirinsä Elisa-omistukset

Veli-Matti Mattila, toimitusjohtaja

Osakkeita, kpl, 31.12.2016

62 146

Muu johto

Elisan johtoryhmä (EJR) valmistelee yhtiön strategiaa, johtaa yhtiön operatiivista toimintaa ja seuraa tuloksen muodostumista sekä käsittelee asioita, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia mm. merkittäviä

yritysjärjestelyitä ja organisaatiomuutokset. Lisäksi johtoryhmä seuraa riskienhallintaa ja toimitusjohtajan ohjeistuksen perusteella hoitaa hallinnon asianmukaista järjestämistä. Hallituksen työjärjestyksen edellyttämät asiat viedään hallituksen päätettäväksi.

Elisan johtoryhmän jäsenet

Timo Katajisto

s. 1968, DI

Yhtiön palveluksessa ja johtoryhmässä vuodesta 2008

Päätoimi: Johtaja, Yritysassiakkaat

Keskeinen työkokemus: Elisan Tuotanto-yksikön johtaja 2008–2014, Nokia Siemens Networks, johtokunnan jäsen 2007, vastuualueina strategiset muutoshankkeet ja laatu. Nokia Networks:n johtokunnan jäsen 2005–2007, vastuualueina tuotanto ja verkkoasennus; useita eri tehtäviä Nokia Networksissa ja sen edeltäjässä (Nokia Telecommunications) 1992–2005.

Jari Kinnunen

s. 1962, KTM

Yhtiön palveluksessa vuodesta 1999, johtoryhmässä vuodesta 2005

Päätoimi: Talous- ja rahoitusjohtaja

Keskeinen työkokemus: Yomi Oyj:n toimitusjohtaja 2004; Elisa Kommunikation GmbH:n talousjohtaja 1999–2004 Saksassa; Polar International Oyj:n toimitusjohtaja 1996–99 ja controller 1990–96 sekä Oy Alftan Ab:n controller 1987–90.

Asko Käsälä

s. 1957, DI

Yhtiön palveluksessa vuodesta 2003, varatoimitusjohtaja vuoden 2016 joulukuusta lähtien

Päätoimi: Varatoimitusjohtaja, Johtaja, Henkilöasiakkaat

Keskeinen työkokemus: Elisan Yritysasiakkaat-yksikön johtaja 2005–2007, kehitysjohtaja 2003–2005, Ericsson-konserni, Pohjoismaiden ja Baltian myyntiyksikön myyntijohtaja ja johtoryhmän jäsen 2001–2003. Oy LM Ericsson Ab, myyntijohtaja 1996–2001. Teknologian kehittämiskeskus (TEKES), teollisuussihteeritoimiston päällikkö 1993–1996. Hewlett-Packard Oy, myyntipäällikkö 1987–1993.

Pasi Mäenpää

s. 1965, datanomi, MBA

Yhtiön palveluksessa ja johtoryhmässä vuodesta 2006

Päätoimi: Johtaja, Uudet palvelut

Keskeinen työkokemus: Elisan Yritysasiakkaat-yksikön johtaja 2007–2014 ja myyntijohtaja 2006–2007 Cisco Systems Finland Oy, toimitusjohtaja 2002–2006. Netigy Corporation, Keski-Euroopan johtaja 2000–2002. Fujitsu, Euroopan ja USA:n myyntijohtaja 1999–2000. Oracle Corporation, myynti- ja maajohtaja Pohjois-, Keski- ja Itä-Euroopassa 1990–1999.

Vesa-Pekka Nikula

s. 1964, DI, MBA

Yhtiön palveluksessa vuodesta 2009, johtoryhmässä vuodesta 2014

Päätoimi: Johtaja, Tuotanto

Keskeinen työkokemus: Elisan Henkilöasiakasyksikön asiakaspalvelujohtaja 2010–2014 ja kehitysjohtaja 2009–2010, Nokia Siemens Networks, Managed Services -liiketoiminnan johtaja WSE (West South Europe) 2007–2009. Nokia Networks, Managed Services -liiketoiminnan johtaja EMEA (Europe, Middle East, Africa) 2005–2007. Ericsson-konserni, lukuisat eri tehtävät Suomessa, Hollannissa ja Englannissa 1994–2005.

Merja Ranta-aho

s. 1966, PsM, TKL

Yhtiön palveluksessa vuodesta 2001, johtoryhmässä vuodesta 2014

Päätoimi: Henkilöstöjohtaja

Keskeinen työkokemus: Elisan Henkilöasiakasyksikön henkilöstöpäällikkö 2009–2013. Elisan ja Radiolinjan henkilöstön kehittämistehtävissä vuosina 2001–2009. Teknillisessä Korkeakoulussa tutkijana ja opettajana 1992–2001 ja viestintätehtävissä 1990–1992.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n työmarkkinavaliokunnan jäsen.

Katiye Vuorela

s. 1968, KTM

Yhtiön palveluksessa ja johtoryhmässä vuodesta 2008

Päätoimi: Viestintäjohtaja

Keskeinen työkokemus: Paroc Group Holding Oy, viestintäjohtaja 2000–2008. IBM:n tytäryhtiö Lotus Development Finland Oy, markkinointi- ja viestintäpäällikkö 1998–2000. Nokia Telecommunications, Dedicated Networks -liiketoimintayksikön markkinointiviestintäpäällikkö 1994–1998.

Sami Ylikortes

s. 1967, KTM, OTK

Yhtiön palveluksessa vuodesta 1996, johtoryhmässä vuodesta 2003

Päätoimi: vuodesta 1996, johtoryhmässä vuodesta 2003

Keskeinen työkokemus: Suomen Unilever, taloushallinnon tehtävissä 1991–1996.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n elinkeinopoliittisen valiokunnan jäsen.

Elisan johtoryhmän jäsenten ja heidän lähipiirinsä Elisa-omistukset	Osakkeita, kpl, 31.12.2016
Timo Katajisto, johtaja, Yritysi asiakkaat	2 000
Jari Kinnunen, talous- ja rahoitusjohtaja	35 511
Asko Käsälä, johtaja, Henkilöasiakasyksikkö	27 114
Pasi Mäenpää, johtaja, uudet palvelut	16 406
Vesa-Pekka Nikula, johtaja, Tuotanto	11 145
Merja Ranta-aho, henkilöstöjohtaja	2 080
Katiye Vuorela, viestintäjohtaja	645
Sami Ylikortes, hallintojohtaja	14 085

Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Elisan taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien tavoitteena on varmistaa, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit noudattavat lakeja ja säädöksiä, ovat luotettavia ja antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on rakennettu sisään yhtiön toimintaan ja prosesseihin. Elisan sisäistä valvontaa voidaan kuvata COSO-viitekehyksellä.

Valvontaympäristö

Elisan valvontaympäristö perustuu yhtiön arvoihin, politiikkoihin, ohjeistuksiin ja käytäntöihin sekä tavoitteelliseen johtamiseen. Elisan keskeisistä prosesseista on tehty kuvaukset ja niitä sekä valvotaan että kehitetään systemaattisesti.

Keskeinen osa liiketoiminnan johtamista ja suorituskyvyn hallintaa ovat vuosittaiset liiketoiminta- ja strategiasuunnitteluprosessit ja tavoitteiden asettaminen sekä rullaava kuukausittainen talousennuste. Taloudellisia toteumia arvioidaan suhteessa ennusteeseen, vuosisuunnitelmaan, edelliseen vuoteen ja strategiseen suunnitelmaan.

Elisan ja sen yksiköiden tavoitteet asetetaan ja johdetaan henkilötasolle tuloskortti- ja tulospalkkiojärjestelmän avulla vähintään kahdesti vuodessa käytävissä tavoitekeskusteluissa.

Riskien arviointi

Elisan suunnitteluprosessin olennainen osa on riskien arviointi, jossa pyritään tunnistamaan ja analysoimaan riskit, jotka vaarantavat tavoitteiden saavuttamisen, sekä asettamaan tarvittavat toimenpiteet.

Merkittävimmät taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta koskevat riskit on tunnistettu prosessikohtaisessa riskianalysissä. Riskienarviointi kattaa väärinkäyttöihin ja niistä aiheutuviin taloudellisiin menetyksiin sekä yhtiön muiden varojen väärinkäyttöön liittyvät riskit.

Kontrollit

Kontrollitoimenpiteet koostuvat prosessien automaattisista ja manuaalisista täsmäytyksistä, kontrolleista ja ohjeista, joiden avulla pyritään varmistamaan taloudellisen raportoinnin oikeellisuus ja hallitsemaan riskejä. Raportoinnin kontrollimekanismien prosessit on dokumentoitu. Keskeisiä kontrollimekanismeja ovat lisäksi tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinta, toimintavaltuutukset sekä järjestelmämuutosten hallittu toteutus.

Liiketoimintojen talouskehitystä seurataan jatkuvasti yksikkökohtaisesti. Talousjohto käsittelee säännöllisesti poikkeukselliset erät ja

kirjaukset sekä kuukausittain rullaavasti laadittujen ennusteiden muutosten taustalla oleva syyt. Taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta varmistetaan myös operatiivisten mittareiden, ajurien ja tunnuslukujen laajalla, analyttisellä raportoinnilla.

tiedotusta ja koulutusta erityisesti kirjanpitosääntöjen, raportointivaatimusten ja tiedonantovelvoitteiden muutoksista.

Elisan voimassa oleva tiedonantopolitiikka löytyy yhtiön internetsivuilta www.elisa.fi

Valvonta

Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo, että yhtiön kirjanpito, taloushallinto, sisäinen tarkastus, tilintarkastus ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Elisan hallitus tarkastaa ja hyväksyy osavuosisikatsaus- ja tilinpäätöstiedotteet. Yhtiön hallitus ja johtoryhmä seuraavat kuukausittain konsernin ja liiketoimintojen tuloksia sekä tavoitteiden toteutumista. Elisan talousyksikkö vastaa taloudellisen raportoinnin sisäisestä valvonnasta ja arvioi jatkuvasti kontrollien toimivuutta. Lisäksi Elisan sisäinen tarkastus valvoo taloudellisen raportoinnin luotettavuutta vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassaan.

Riskienhallinta

Yhtiö jakaa liiketoimintaan vaikuttavat riskinsä strategisiin, operatiivisiin ja vakuutettavissa oleviin riskeihin sekä rahoitusriskeihin. Elisan vakuutettavissa olevat riskit tunnistetaan ja niiden vakuuttaminen hoidetaan ulkopuolisen vakuutusmeklarin kautta. Vakuutusmeklari avustaa yhtiötä vakuutettavan riskin määrää ja todennäköisyyttä arvioitaessa.

Taloudellinen viestintä ja koulutus

Keskeiset ohjeet, politiikat ja menettelytavat ovat henkilöstön saatavilla yhtiön intranetissa. Talousorganisaatiolle järjestetään säännöllisesti

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen yksikön tarkoituksena on arvioida yhtiön sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintoprosessien tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta. Sisäisen tarkastuksen avulla tuetaan organisaation kehittämistä ja tehostetaan hallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden hoitamista.

Samalla sisäinen tarkastus auttaa organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa arvioimalla ja tutkimalla sen toimintoja sekä valvomalla yhtiön ohjeistuksen noudattamista. Tätä varten sisäinen tarkastus tuottaa analyysejä, arvioita, suosituksia ja tietoa yhtiön hallituksen ja ylimmän johdon käyttöön. Arvioinneista raportoidaan niiden valmistuttua toimitusjohtajalle, hallitukselle ja arviointikohteen johdolle sekä tarvittaessa tarkastusvaliokunnalle.

Sisäinen tarkastustoiminta perustuu kansainvälisiin standardeihin (IIA). Sisäinen tarkastus on muusta organisaatiosta riippumaton toiminto. Tarkastuksen lähtökohta on ensisijaisesti liikkeenjohdollinen, ja työtä koordinoidaan yhteistyössä tilintarkastuksen kanssa. Vuotuinen tarkastussuunnitelma ja tarkastuskertomus esitellään hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Sisäinen tarkastus suorittaa hallituksen ja Elisan johtoryhmän pyynnöstä tarkastuksia myös muista, erikseen sovittavista asioista.

Yhtiön sisäpiiri ja sisäpiirihallinto

Elisa noudattaa kulloinkin voimassa olevaa Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Lisäksi Elisan hallitus on vahvistanut yhtiölle Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta täydentävän sisäpiiriohjeen.

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen ((EU) N:o 596/2014, "MAR") mukaisiksi johtohenkilöiksi Elisassa on määritelty Elisa Oyj:n hallituksen jäsenet ja Elisa Oyj:n johtoryhmän jäsenet. Elisan johtohenkilö ei saa käydä kauppaa Elisan osakkeilla tai muilla rahoitusvälineillä 30 päivää ennen tulosjulkistuksia (= suljettu ajanjakso). Elisa suosittelee johtohenkilöitään tekemään Elisan osakkeiden ja muiden rahoitusvälineiden osalta pitkäaikaisia sijoituksia ja ajoittamaan mahdolliset toimet tulosjulkistusten jälkeiseen ajankohtaan.

Henkilöt ja tahot, joilla on pääsy tiettyyn sisäpiiritietoon, merkitään hankekohtaiseen sisäpiiriluetteloon. Hankekohtaiseen sisäpiiriluetteloon merkitty ei saa käydä kauppaa sinä aikana, kun hänet on merkitty luetteloon.

Elisan lakiasianosasto valvoo sisäpiiriohjeiden noudattamista sekä pitää yllä luetteloa yhtiön johtohenkilöistä ja heidän lähipiiristään ja sisäpiiriluetteloja.

Tilintarkastajat

Tilintarkastajien tehtävänä on varmistaa, että tilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti siten, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot yhtiön tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä muut tarpeelliset tiedot yhtiön sidosryhmille.

Muita keskeisiä tavoitteita: varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti ja että organisaatio toimii ohjeiden mukaisesti sekä annettujen valtuuksien puitteissa. Ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen keskinäistä työnjakoa painotetaan siten, että sisäinen tarkastus varmistaa organisaation toiminnan yhtiön sisäisten ohjeiden mukaisesti.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on oltava vähintään yksi ja enintään kaksi varsinaista tilintarkastajaa. Tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä. Tilintarkastajien toimikausi on heitä valittaessa kulumassa oleva tilikausi. Tilintarkastajien tehtävä päättyy toimikauden päättymistä lähinnä seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Vuonna 2016 yhtiöllä oli yksi varsinainen tilintarkastaja. Elisan tilintarkastajana toimi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimi Esa Kailiala, KHT.

Suomalaisten konserniyhtiöiden tilintarkastuspalkkiot tilivuodelta 2016 olivat yhteensä 265 215,00 euroa, josta emoyhtiön osuus oli 189 354,00 euroa. Ulkomaisten konserniyhtiöiden tilintarkastuspalkkio oli 51 000,00 euroa.

Tilintarkastusyhteisölle on suoritettu tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista palkkioita 298 795,00 euroa. Nämä palvelut liittyivät muun muassa yritysjärjestelyihin, veropalveluihin, regulaatiolaskennan läpikäyntiin, tietoturva-auditointeihin sekä muihin asiantuntijapalveluihin.

Palkitsemisen päätöksentekojärjestys

Elisa Oyj:n yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkitsemisesta osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valmisteleman ehdotuksen perusteella.

Yhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkoista, palkkioista sekä pitkän aikavälin kannustinjärjestelmistä. Hallitus päättää myös toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmästä. Lisäksi hallitus päättää johtoryhmän lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän enimmäisrajat. Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta valmistelee edellä mainitut asiat, tarvittaessa riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella, hallituksen päätettäväksi. Toimitusjohtaja päättää johtoryhmän lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tavoitteet.

Elisan yhtiökokous on valtuuttanut 31.3.2016 hallituksen päättämään osakeannista ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta sekä omien osakkeiden hankkimisesta. Osakeantivaltuutus on voimassa 30.6.2018 saakka ja hankintavaltuutus 30.6.2017 saakka, ja hallitus voi käyttää valtuutuksia myös palkitsemiseen.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Hallituksen jäsenille maksetaan kuukausipalkkio sekä kokouspalkkio hallituksen ja sen valiokuntien kokouksista. Kuukausipalkkioilla (60 prosentin laskennallisella ennakonpidätyksellä vähennettynä) hankitaan vuosineljänneksittäin Elisan osakkeita. Vuoden 2016 varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin hallituksen jäsenille seuraavat palkkiot:

- puheenjohtajan palkkio 9 000 euroa/kk
- varapuheenjohtajan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan palkkio 6 000 euroa/kk

- jäsenen palkkio 5 000 euroa/kk
- kokouspalkkio 500 euroa/kokous/henkilö.

Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta edellyttää, että hallituksen jäsenellä on omistusta yhtiössä. Vuoden 2014 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ja sitä ennen palkkiolla hankittuja osakkeita koskee neljän vuoden luovutusrajoitus, joka kuitenkin päättyy aikaisemmin, mikäli jäsenen toimikausi yhtiön hallituksessa päättyy.

Hallituksen puheenjohtajalle ei makseta palkkiota osallistumisesta Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokouksiin.

Toimitusjohtaja

Vuosipalkka

Toimitusjohtajalle maksetaan kokonaispalkkaa, joka sisältää kiinteän rahapalkan ja verotettavat luontoisedut. Kiinteä rahapalkka on 515 700,00 euroa vuodessa. Lisäksi maksetaan lomaraha. Verotettavat luontoisedut ovat 12 300,00 euroa vuodessa. Toimitusjohtajan kokonaispalkitsemiseen kuuluu myös lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät.

Lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Toimitusjohtajalle maksetaan tulospalkkiota, joka perustuu yhtiön hallituksen asettamiin taloudellisiin tavoitteisiin. Tämän lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tavoitekausi on puoli vuotta ja palkkio maksetaan puolivuositain.

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannuste koostuu osakepalkkiojärjestelmistä. Kulloinkin voimassa olevan osakepalkkiojärjestelmän keskeiset tavoitteet on kuvattu kappaleessa Avainhenkilöiden kannustinjärjestelmät. Palkkioiden enimmäisrajat on kuvattu Taulukossa 1.

Eläkkeet ja toimitusjohtajan päättymiseen liittyviä ehtoja

Johtajasopimuksensa mukaisesti toimitusjohtajan toimitusuhde päättyy hänen täyttäessään 60 vuotta. Toimitusjohtajalla on maksuperusteinen lisäeläke. Eläkejärjestelyyn sisältyy vapaakirjaoikeus.

Toimitusjohtajan toimitusuhteen irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan puolelta kolme kuukautta. Jos toimitusuhde päättyy Elisasta johtuvasta syystä, toimitusjohtajalla on oikeus saada Elisalta 24 kuukauden

kokonaispalkkaa vastaava erokorvaus, josta vähennetään sopimuksen irtisanomisajan palkka.

Muu Elisan johtoryhmä

Vuosipalkka

Johtoryhmälle maksetaan kokonaispalkkaa, joka sisältää kiinteän rahapalkan ja verotettavat luontoisedut. Lisäksi johtoryhmän jäsenet kuuluvat lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien piiriin. Johtoryhmän jäsenien kiinteä rahapalkka on yhteensä 1 743 900,00 euroa vuodessa. Lisäksi maksetaan lomaraha. Verotettavat luontoisedut ovat yhteensä 44 100,00 euroa vuodessa (luvut eivät sisällä toimitusjohtajan palkkaa ja verotettavia luontoisetuja).

Lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Elisan johtoryhmän lyhyen aikavälin kannustimena maksetaan tulospalkkiota, joka perustuu Elisan ja sen yksiköiden tulokorteissa olevien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteumiin. Tavoitekausi on puoli vuotta ja tulospalkkio maksetaan puolivuositain.

Elisan johtoryhmä kuuluu yhtiön pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän eli osakepalkkiojärjestelmän piiriin (ks. Avainhenkilöiden kannustinjärjestelmät). Palkkioiden enimmäisrajat ovat Taulukossa 1.

Eläkkeet ja toimitusjohtajan päättymiseen liittyviä ehtoja

Ennen vuotta 2013 Elisan johtoryhmässä aloittaneiden jäsenten johtajasopimus päättyy johtajan täytettyä 62 vuotta. Heille on tehty eläkevakuutusyhtiön kanssa maksuperusteinen ryhmälisäeläkejärjestely, johon sisältyy

vapaakirjaoikeus. Oikeus eläkkeen nostamiseen alkaa 62-vuotiaana.

Johtoryhmän jäsenten toimituhteen irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta

ja johtoryhmän jäsenen puolelta kolme kuukautta. Jos toimituhte päättyy Elisasta johtuvasta syystä, johtoryhmän jäsenellä on oikeus saada Elisalta yhdeksän kuukauden kokonaispalkkaa vastaavaa summaa.

TAULUKKO 1. LYHYEN JA PITKÄN AIKAVÄLIN KANNUSTINJÄRJESTELMIEN PALKKIOIDEN ENIMMÄISRAJAT

	Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä		Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät			
	Tulos- palkkio- järjestelmä 2015 ja 2016, %*	Sitottava sake- palkkio- järjestelmä 2011, osakkeita, kpl Ansainta- jakso 13.12.2016 - 13.12.2017 ja 13.12.2016 - 13.12.2018	Osake- palkkio- järjestelmä 2011, osakkeita, kpl (maksimi) Ansainta- jakso 2014–2016	Osake- palkkio- järjestelmä 2011, osakkeita, kpl (maksimi) Ansainta- jakso 2015–2017	Osake- palkkio- järjestelmä 2014, osakkeita, kpl (maksimi) Ansainta- jakso 2016–2018	Osake- palkkio- järjestelmä 2014, osakkeita, kpl (maksimi) Ansainta- jakso 2017–2019
Toimitusjohtaja	90 %	5 000 ja 5 000	83 000	55 000	42 000	45 000
Muu johtoryhmä	73,2 %**		268 000	160 000	125 000	132 000

* Enimmäisrajat on esitetty prosentteina kiinteästä tavoitekauden kausiansioista.

** Muu johtoryhmä, keskimäärin

Avainhenkilöiden kannustinjärjestelmät

Osakepalkkiojärjestelmä 2014

Elisan hallitus päätti 11.12.2014 uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Uuden järjestelmän tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon nostamiseksi sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan perustuva palkkiojärjestelmä. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu enintään 200 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme kolmen vuoden ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015–2017, 2016–2018 ja 2017–2019. Elisan hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet ansaintajakson alussa.

Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2015–2017 sekä ansaintajaksolta 2016–2018

perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin.

Ansaintajaksolta 2015–2017 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 700 000 Elisan osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden). Mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2015–2017 maksetaan vuonna 2018 osittain osakkeina ja osittain rahana.

Ansaintajaksolta 2016–2018 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 480 000 Elisan osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden). Mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2016–2018 maksetaan vuonna 2019 osittain osakkeina ja osittain rahana.

Ansaintajaksolta 2017–2019 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 495 664 Elisan osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden). Mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2017–2019 maksetaan vuonna 2020 osittain osakkeina ja osittain rahana.

Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia

maksuja. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhteen päättymisilmoitus tulee ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Osakepalkkiojärjestelmä 2011

Elisan hallitus päätti 19.12.2011 Elisa-konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä.

Suoritusperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2012–2014, 2013–2015 ja 2014–2016. Palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 3,3 miljoonan Elisan osakkeen arvoa. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Ensimmäinen ansaintajakso 2012–2014 toteutui osakepalkkioina vuonna 2015 ja toinen ansaintajakso 2013–2015 vuonna 2016.

Ansaintajaksojen 2012–2014, 2013–2015 ja 2014–2016 mahdollinen palkkio perustuu Elisan henkilöasiakas- ja yritysasiakassegmenttien uusien liiketoimintojen liikevaihdon kasvuun ja Elisan osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Toteutuneelta ansaintajaksolta 2012–2014 palkkiot maksettiin osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana helmikuussa 2015 ja ansaintajakson 2013–2015 osalta tammikuussa 2016. Tulevan ansaintajakson mahdollinen toteutus seuraa samaa periaatetta. Rahana maksettava osuus kattaa palkkiosta aiheutuvat verot. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhteen päättymisilmoitus tulee ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 160 henkilöä, ja palkkiot vastaavat vuosittain enintään noin 1 miljoonan Elisan osakkeen arvoa, mukaan lukien rahana maksettava osuus.

Sitouttava osakepalkkiojärjestelmä 2011

Elisan hallitus päätti 19.12.2011 sitouttavasta osakepalkkiojärjestelmästä, joka käsittää vuodet 2012–2018. Mahdollinen palkkio perustuu toimisuhteen voimassaoloon. Tämän järjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 0,5 miljoonan Elisan osakkeen arvoa, mukaan lukien rahana maksettava osuus.

Elisan hallitus päätti 11.12.2014 ottaa käyttöön kyseisen sitouttavan osakepalkkiojärjestelmän vuoden ja kahden vuoden ajanjaksoilla. Ensimmäinen sitouttamisajan osakepalkkio maksettiin marraskuussa 2015 ja toisen jakson osakepalkkio marraskuussa 2016.

Elisan hallitus päätti 16.12.2016 uusista ansaintajaksoista sitouttavaan osakepalkkiojärjestelmään. Järjestelmän puitteissa myönnettävien palkkioiden sitouttamisaika käsittää vuoden ja kahden vuoden ajanjaksoja.

Palkitsemisraportti

Hallitus

Hallituksen jäsenten kuukausipalkkiot, hankittujen osakkeiden lukumäärä sekä hallituksen ja

valiokuntien kokouspalkkiot on esitetty alla olevassa taulukossa.

TAULUKKO 2. HALLITUKSEN JÄSENTEN PALKKIOT VUONNA 2016

	Asema hallituk- sessa	Kiinteät kk-palkkiot, euroa*	Hallitus- kokousten palkkiot, euroa***	Valio- kunta- kokousten palkkiot, euroa***	Palkkiot yhteensä, euroa	Kiinteillä kk-palkkioilla hankitut Elisan osakkeet, kpl*	Hallituksen osake- omistukset 31.12.2015, kpl**
Raimo Lind	Puheenjohtaja	108 000	7 500	1 500	117 000	1 311	14 493
Mika Vehviläinen	Varapuheenjohtaja	72 000	7 000	1 500	80 500	874	4 578
Clarisse Berggårdh	Jäsen 31.3.2016 alkaen	45 000	6 500	2 500	54 000	552	572
Petteri Koponen	Jäsen	60 000	7 500	1 500	69 000	727	2 181
Leena Niemistö	Jäsen	60 000	7 500	1 500	69 000	727	8 020
	Jäsen, tarkastus- valiokunnan						
Seija Turunen	puheenjohtaja	72 000	7 500	3 000	82 500	874	2 404
Jaakko Uotila	Jäsen	60 000	7 500	3 000	70 500	727	3 508
Yhteensä		477 000	51 000	14 500	542 500	5 792	35 756

* Kuukausipalkkioilla (60 prosentin laskennallisella ennakonpidätyksellä vähennettynä) on hankittu vuosineljänneksittäin Elisan osakkeita.

** Osakeomistukset 31.12.2016 sisältävät myös hallituksen jäsenten lähipiirin omistamat osakkeet. Elisan nykyisen hallituksen jäsenille 30.12.2016 hankittujen osakkeiden kauppa kirjautui jäsenten arvo-osuustileille vasta 3.1.2017, joten nämä osakemäärät eivät sisälly taulukossa mainittuihin osakemääriin. Tiedot hallituksen jäsenten Elisan osake-omistusten muutoksista löytyvät yhtiön Johtohenkilöiden liiketoimet - pörssitiedotteista.

*** Perustuen kokousmääriin.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

TAULUKKO 3: VUONNA 2016 TOIMITUSJOHTAJALLE JA YHTIÖN MUULLE JOHTORYHMÄLLE MAKSETUT PALKAT JA TALOUDELLISET ETUUDET

	Rahapalkat, euroa	Verotettavat luontoisedut, euroa	Tulos-palkkiot, euroa	Osake-palkkion kokonaisarvo, euroa	Yhteensä, euroa	Osakepalkkiosta osakkeina suoritettu osuus, kpl
Toimitusjohtaja	546 781,94	9 132,16	351 260,80	947 863,27*	1 855 038,17	13 573
Muut johtoryhmän jäsenet	1 694 420,00	58 377,06	699 219,34	2 667 400,29**	5 119 416,69	37 838
Yhteensä	2 241 201,94	67 509,22	1 050 480,14	3 615 263,56	6 974 454,86	51 411

* Luovutuspäivämäärien 29.1.2016 ja 7.11.2016 osakekurssien mukaan

** Luovutuspäivämäärän 29.1.2016 osakekurssin mukaan

Vastuuta toimitusjohtajan eläkkeeseen ikävuosille 60 ja 61 kartutettiin 214 884 euron varauksella taseeseen. Toimitusjohtajan lisäeläkejärjestelyyn, ikävuodesta 62 lukien, maksettiin 156 700,39 euroa. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta lisäeläkkeiden vuosimaksu oli 130 623,93 euroa.

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2016

Tilinpäätös on laadittu IFRS-standardien mukaisesti.

Markkinatilanne

Kilpailutilanne on ollut tiukka ja aktiivinen vuoden 2016 aikana; siihen on sisällynyt joitakin tyypillisiä kampanjoita ja investointeja asiakashankintaan. Älypuhelinmarkkinat kasvoivat, ja datapalveluiden käytön suotuisa kehitys jatkui. Noin 93 prosenttia vuoden 2016 aikana myydyistä matkapuhelimista

oli älypuhelimia. Matkapuhelinmarkkinoiden kasvua ovat vauhdittaneet lisäksi entistä laajempi verkon kattavuus ja uusien 4G-nopeuksien kapasiteetti. Kiivas kilpailu kiinteän laajakaistan markkinoista on koskenut lähinnä kiinteistöliittymiä. Perinteisten kiinteän verkon liittymien lukumäärä ja käyttö laskee.

Suotuisa kehitys IT- ja IPTV-viihdepalveluiden markkinoilla on jatkunut. Myös kuluttajien digitaalisten verkkopalveluiden kysyntä on kasvanut.

Liikevaihto, tulos ja rahoitusasema

LIKEVAIHTO JA TULOS

milj. euroa	2016	2015	2014
Liikevaihto	1 636	1 569	1 535
Käyttökate	563	532	520
Vertailukelpoinen käyttökate ⁽¹⁾	564	536	520
Käyttökate-%	34,4	33,9	33,8
Vertailukelpoinen käyttökate-%	34,5	34,1	33,8
Liikevoitto	339	312	305
Vertailukelpoinen liikevoitto ⁽²⁾	349	322	305
Liikevoitto-%	20,7	19,9	19,9
Vertailukelpoinen liikevoitto-%	21,4	20,5	19,9
Oman pääoman tuotto, %	27,1	27,0	25,6

¹⁾ 2016 vertailukelpoinen käyttökate sisältää Anvian hankintaan liittyvän 1,7 milj. euron varainsiirtoveron sekä Tansecin osakkeiden myynnistä saadun 0,6 milj. euron myyntivoiton.

²⁾ 2016 vertailukelpoinen liikevoitto sisältää yllä mainittujen lisäksi 9 milj. euron Habbo-palveluun liittyvän liikearvon alaskirjauksen.

Liikevaihto kasvoi 4 prosenttia. Anvian konsolidaatio, mobiilipalveluiden ja laitemyynnin kasvu sekä Suomessa että Virossa sekä molempien asiakassegmenttien digitaaliset palvelut kasvattivat liikevaihtoa. Liikevaihtoa heikensivät mobiilin yhdysliikennemaksujen ja

roaming-tulojen lasku sekä perinteisten kiinteän verkon palveluiden käytön ja liittymämäärän väheneminen molemmissa segmenteissä.

Raportoitu käyttökate sisältää 1 miljoonaa euroa kertaluonteisia eriä liittyen Anvian hankinnan varainsiirtoveroon (1,7 miljoonaa euroa) sekä

Tansecin osakkeiden myynnistä saatuun myyntivoittoon (0,6 miljoonaa euroa). Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi 5 prosenttia pääosin Anvian konsolidoinnin, liikevaihdon kasvun ja tehostamistoimenpiteiden ansiosta. Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 9 prosenttia. Poistot sisältävät 9 miljoonan euron Habbo-palveluun liittyvän liikearvon alaskirjauksen.

Nettorahoitustuotot ja -kulut laskivat -18 miljoonaan euroon (-24). Tämä johtui pääasiassa kertaluontoisesta 3 miljoonan euron

palautuksesta koskien arvo-osuustileille siirtämättömiä osakkeita sekä aiempaa matalammasta korkotasosta. Tuloslaskelman tuloverot kasvoivat -63 miljoonaan euroon (-47). Tämä johtui pääasiassa parantuneesta tuloksesta ennen veroja sekä edellisenä vuonna kirjatusta laskennallisesta verosaamisesta. Elisan nettotulos oli 257 miljoonaa euroa (244). Vertailukelpoinen nettotulos oli 265 (246). Konsernin osakekohtainen tulos oli 1,61 euroa (1,52) ja vertailukelpoinen osakekohtainen tulos 1,66 euroa (1,54).

RAHOITUSASEMA

milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Nettovelka	1 124	962	1 001
Nettovelka / käyttökate ⁽¹⁾	2,0	1,8	1,9
Velkaantumisaste (gearing), %	115,7	103,9	114,0
Omavaraisuusaste, %	38,5	41,4	39,4

milj. euroa	2016	2015	2014
Kassavirta investointien jälkeen	65	253	185
Kassavirta investointien jälkeen ilman osakehankintoja ⁽²⁾	281	266	224

¹⁾ (korolliset velat – rahavarat) / (neljän edellisen vuosineljänneksen käyttökate ilman kertaluonteisia eriä)

²⁾ Sisältää 167 milj. euron rahoitusjärjestelyn liittyen Starman-kauppaan

Kassavirta investointien jälkeen oli 65 miljoonaa euroa (253), ilman osakehankintoja 281 miljoonaa euroa (266). Kassavirta ilman osakehankintoja kasvoi pääasiassa kasvaneen käyttökatteen ja parantuneen nettokäyttöpääoman muutoksen vuoksi.

Rahoitusasema ja maksuvalmius ovat hyvällä tasolla. Nettovelka nousi 1 124 miljoonaan euroon (962) lähinnä Starman-kauppaan liittyvän lainajärjestelyn seurauksena. Käteisvarojen ja nostamattomien kommittoitujen pankkilainojen sekä luottolimiittien määrä vuoden lopussa oli 214 (479) miljoonaa euroa.

Muutokset konsernirakenteessa

Anvia Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 29.6.2016 hyväksyi Anvia Oyj:n ICT-liiketoimintojen myynnin Elisalle. Kauppa toteutettiin 1.7.2016, mistä lähtien hankitut yhtiöt Anvia Telecom Oy, Anvia IT-palvelut Oy, Anvia Hosting Oy, Anvia TV Oy ja Watson Nordic Oy on konsolidoitu Elisaan. Kauppasumma oli 107 miljoonaa euroa, josta 78 miljoonaa euroa maksettiin Anvian osakkeilla, 28 miljoonaa euroa käteisellä ja 1 miljoona euroa Tansec Oy:n osakkeilla.

Arediv Oy sulautui tytäryhtiösulautumisella Elisa Oyj:hin 30.6.2016.

Elisa myi täysin omistamansa tytäryhtiön Elisa Rahoitus Oy:n Aktia Pankki Oyj:lle 1.7.2016.

Elisa allekirjoitti 13.12.2016 sopimuksen, jolla Elisa sopi kaapeli-TV-operaattori Starmanin Viron liiketoiminnan ostosta. Kaupan toteutuminen

edellyttää Viron kilpailuviranomaisen sekä muiden tavanomaisten yrityskauppoihin liittyvien ehtojen hyväksyntää. Viron kilpailuviranomainen on käynnistänyt prosessin II-vaiheen. Elisa arvioi, että järjestely saadaan päätökseen vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Kuluttaja-asiakkaat

milj. euroa	2016	2015
Liikevaihto	1 029	983
Käyttökate	369	348
Vertailukelpoinen käyttökate	370	349
Käyttökate-%	35,9	35,4
Vertailukelpoinen käyttökate-%	35,9	35,5
Liikevoitto	241	221
Vertailukelpoinen liikevoitto	250	229
Käyttöomaisuusinvestoinnit	126	111

Liikevaihto kasvoi 5 prosenttia. Anvian konsolidaatio, mobiilipalveluiden ja laitemyynnin kasvu sekä digitaalisten palveluiden kasvu kasvattivat liikevaihtoa. Liikevaihtoa heikensivät perinteisten kiinteän verkon palveluiden käytön ja liittymämäärän väheneminen sekä mobiiliin yhdysliikennemaksujen lasku.

Raportoitu käyttökate sisältää 1 miljoonaa euroa kertaluonteisia eriä, jotka liittyvät Anvian kauppaan. Käyttökate ilman kertaluonteisia eriä kasvoi 6 prosenttia lähinnä Anvian konsolidaation, liikevaihdon kasvun ja toiminnan tehostamistoimenpiteiden seurauksena.

Yritysasiakkaat

milj. euroa	2016	2015
Liikevaihto	606	586
Käyttökate	194	185
Vertailukelpoinen käyttökate	194	187
Käyttökate-%	31,9	31,5
Vertailukelpoinen käyttökate-%	32,0	31,9
Liikevoitto	99	91
Vertailukelpoinen liikevoitto	99	93
Käyttöomaisuusinvestoinnit	100	85

Liikevaihto kasvoi 3 prosenttia. Anvian konsolidaatio, mobiilipalveluiden ja digitaalisten palveluiden kasvu kasvattivat liikevaihtoa. Liikevaihtoa heikensivät mobiiliin yhdysliikennemaksujen lasku sekä perinteisten kiinteän verkon palveluiden käytön ja liittymämäärän väheneminen.

Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi 4 prosenttia lähinnä Anvian konsolidaation, liikevaihdon kasvun ja toiminnan tehostamistoimenpiteiden vuoksi.

Henkilöstö

Vuonna 2016 Elisan henkilöstömäärä oli keskimäärin 4 247 (4 146). Henkilöstökulut kasvoivat 275 miljoonaan euroon (266) lähinnä Anvian konsolidaation ja palkkojen

yleiskorotusten vuoksi. Vuoden 2016 lopussa henkilöstömäärä oli 4 301 (4 083).

Henkilöstömäärät segmenteittäin tilikauden lopussa olivat seuraavat:

	31.12.2016	31.12.2015
Kuluttaja-asiakkaat	2 424	2 290
Yritysassiakkaat	1 877	1 793
Yhteensä	4 301	4 083

Investoinnit

milj. euroa	2016	2015
Käyttöomaisuusinvestoinnit	226	196
- Kuluttaja-asiakkaat	126	111
- Yritysassiakkaat	100	85
Osakkeet	108	18
Yhteensä	334	213

Tärkeimmät käyttöomaisuusinvestoinnit liittyivät 4G-verkon kapasiteetin ja peittoalueen

kasvattamiseen sekä muihin verkkoihin ja IT-investointeihin.

Rahoitusjärjestelyt ja luokitukset

VOIMASSA OLEVAT RAHOITUSJÄRJESTELYT

milj. euroa	Enimmäismäärä	Käytössä 31.12.2016
Komittoidut luottolimitit	300	130
Yritystodistusohjelma ⁽¹⁾	250	199
EMTN-ohjelma ⁽²⁾	1 000	600

¹⁾ Kotimainen yritystodistusohjelma, ei komittoitu.

²⁾ Eurooppalainen joukkovelkakirjaohjelma, ei komittoitu.

PITKIEN LAINOJEN LUOKITUKSET

Luokittaja	Luokitus	Näkymä
Moody's Investor Services	Baa2	Vakaa
Standard & Poor's	BBB+	Vakaa

Kassavarat sekä käyttämättömät komittoidut pankkilainat ja luottolimitit olivat 214 miljoonaa euroa (479) 31.12.2016.

Standard & Poor's vahvisti Elisan luottoluokitukseksi 'BBB+' ja näkymän vakaaksi 8.3.2016. Moody's Investors Service vahvisti Elisan luottoluokitukseksi Baa2 ja näkymän vakaaksi 20.4.2016.

Osake

Osakkeiden vaihto perustuu Nasdaq Helsingissä ja vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla tehtyihin

kauppoihin. Päätöskurssit perustuvat Nasdaq Helsingin tietoihin.

Osakkeiden pörssivaihdon kehitys	2016	2015
Nasdaq Helsinki, miljoonaa kpl	105,7	113,3
Muut markkinapaikat, milj. kpl ⁽¹⁾	190,6	172,9
Kokonaisvaihto, miljoonaa kpl	296,2	286,2
Vaihto, miljoonaa euroa	9 577,1	8 121,2
% osakkeista	177,0	171,0

Osakkeet ja markkina-arvot	31.12.2016	31.12.2015
Osakkeita, kpl	167 335 073	167 335 073
Omat osakkeet	7 715 129	7 851 006
Ulkona olevat osakkeet	159 619 944	159 484 067
Päätöskurssi, euroa	30,93	34,79
Osakekannan markkina-arvo, miljoonaa euroa	5 176	5 822
Omat osakkeet, %	4,61	4,69

¹⁾ Muut markkinapaikat Fidessa Fragmentation -raportin mukaan.

Osakkeita	Osakkeita, kpl	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
Osakkeet 31.12.2015	167 335 073	7 851 006	159 484 067
Osakepalkkiojärjestelmä 29.1.2016 ⁽¹⁾		-134 037	134 037
Sitottava osakepalkkiojärjestelmä 7.11.2016 ⁽²⁾		-1 840	1 840
Osakkeet 31.12.2016	167 335 073	7 715 129	159 619 944

¹⁾ Pörssitiedote 29.1.2016

²⁾ Pörssitiedote 7.11.2016

Tutkimus ja kehitys

Palveluja kehitetään pääasiassa liiketoiminnan yhteydessä, jolloin se lasketaan normaaleihin liiketoimintakuluihin. Elisa käytti vuonna 2016 tutkimus- ja kehittämistoimintaan 11 miljoonaa euroa (15 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja 13 miljoonaa euroa vuonna 2014), mikä on 0,7 prosenttia liikevaihdosta (0,9 prosenttia vuonna 2015 ja 0,8 prosenttia vuonna 2014). Aktivoidut kehittämismenot olivat 10 miljoonaa euroa (13 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja 11 miljoonaa euroa vuonna 2014).

Varsinainen yhtiökokous 2016 ja hallituksen järjestäytymiskokous

Elisa Oyj:n varsinainen yhtiökokous päätti 31.3.2016 hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiökokouksen vahvistaman taseen 31.12.2015 perusteella jaetaan osinkoa 1,40 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 12.4.2016.

Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen vuodelta 2015. Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnettiin vastuuvapaus vuodelta 2015.

Yhtiön hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin seitsemän (7). Hallitukseen valittiin seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen päättyväksi

toimikaudeksi uudelleen hallituksen jäsenet Raimo Lind, Petteri Koponen, Leena Niemistö, Seija Turunen, Jaakko Uotila ja Mika Vehviläinen sekä uutena jäsenenä Clarisse Berggårdh.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Esa Kailiala.

Elisan varsinaisessa yhtiökokouksessa valittu hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajaksi Raimo Lindin ja varapuheenjohtajaksi Mika Vehviläisen. Hallituksen kompensatio- ja nimitysvaliokuntaan nimitettiin Raimo Lind (pj), Petteri Koponen, Leena Niemistö ja Mika Vehviläinen sekä tarkastusvaliokuntaan Seija Turunen (pj), Clarisse Berggårdh ja Jaakko Uotila.

Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta tai pantiksi ottamisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Hankkiminen voidaan toteuttaa suunnattuna. Valtuutuksen enimmäismäärää on 5 miljoonaa osaketta. Valtuutus on voimassa 30.6.2017 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta ja/tai osakkeisiin oikeutettavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutus oikeuttaa toteuttamaan annin suunnattuna. Valtuutuksen enimmäismäärä on 15 miljoonaa osaketta. Valtuutus on voimassa 30.6.2018 saakka.

Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Nimitystoimikunnan kokoonpano syyskuusta 2016 lähtien on ollut seuraava:

- Kari Järvinen, toimitusjohtaja, nimeäjä Solidium Oy
- Reima Rytsölä, sijoitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Timo Ritakallio, toimitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hanna Hiidenpalo, johtaja, sijoitukset, nimeäjänä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
- Raimo Lind, Elisan hallituksen puheenjohtaja

Nimitystoimikunta valitsi Kari Järvisen puheenjohtajaksi.

Nimitystoimikunnan asettamisesta päätti Elisan yhtiökokous vuonna 2012. Sen tehtävänä on valmistella hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle.

Merkittävät oikeudelliset ja sääntelyyn liittyvät asiat

Uusi EU:n verkkovierailun vähittäismaksujen poistamista (roam-like-at-home, "RLAH") koskeva sääntely tulee voimaan 15.6.2017. Euroopan komissio on tehnyt ehdotuksen nykyisten verkkovierailun enimmäistukkuhintojen alentamiseksi. Komissio on ehdottanut, että verkkovierailun enimmäistukkuhinnat ovat 0,0085 euroa/megatavu, 0,04 euroa/minuutti ja 0,01 euroa/tekstiviesti 15.6.2017 alkaen EU:n alueella.

Verkkovierailun ehdotetut enimmäistukkuhinnat voivat vielä muuttua EU:n lainsäädäntömenettelyssä. Euroopan komissio päätti 15.12.2016 verkkovierailun kohtuukäytön ja niin kutsutun kestävyysmekanismin yksityiskohtaiset säännöt. Nämä menettelyt on suunniteltu varmistamaan kotimaan laskutusmallien kestävyttä.

EU on hyväksynyt tietosuojasetuksen (the General Data Protection Regulation, GDPR), joka koskee henkilötietojen kaikkea käsittelyä. Asetus tulee voimaan 25.5.2018.

Kesäkuussa 2016 Anvia Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi Anvian ICT-liiketoiminnan myynnin Elisalle. Yksityinen osakkeenomistaja on nostanut käräjäoikeudessa kanteen Anviaa vastaan yhtiökokouksen päätöksen mitätöimiseksi.

700 MHz:n 4G-taajuushuutokauppa päättyi 24.11.2016. Elisa sai tavoittelemansa määrän taajuuksia, eli 2x10 MHz. Elisan taajuuksien hinta on 22,0 miljoonaa euroa ja se maksetaan viidessä vuosittaisessa erässä 2017–2021. Toimilupa on voimassa 1.2.2017–31.12.2033. 700 MHz:n taajuuksia hyödynnetään mobiililaajakaistakäytössä 2017 lähtien.

Elisan toimintaan liittyvät oleelliset riskit ja epävarmuustekijät

Riskienhallinta on osa Elisan sisäistä valvontajärjestelmää. Sen avulla pyritään varmistamaan, että yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan, niihin vaikutetaan ja niitä seurataan. Yhtiö jakaa liiketoimintaan vaikuttavat riskinsä strategisiin ja operatiivisiin riskeihin sekä vahinko- ja rahoitusriskeihin.

Strategiset ja operatiiviset riskit

Televiestintäala on erityisen kilpailtu Elisan päämarkkina-alueilla, mikä voi vaikuttaa Elisan liiketoimintaan. Lisäksi ala on voimakkaasti säännelty. Elisaa ja sen liiketoimintaa valvovat ja sääntelevät useat viranomaiset. Sääntely vaikuttaa joidenkin Elisan tuotteiden ja palvelujen hintoihin. Se voi myös vaatia pitkäkestoisia investointeja.

EU:n roamingia ja verkkoneutraalisuutta koskevan uuden asetuksen lopulliset vaikutukset ovat yhä avoimia, ja niillä voi olla taloudellista vaikutusta Elisan mobiililiiketoimintaan.

Tietoliikenneteknologian nopea kehitys voi vaikuttaa merkittävästi Elisan liiketoimintaan.

Elisan päämarkkina-alue on Suomi, missä matkapuhelinten määrä asukasta kohden on maailman suurimpia ja liittymämäärän kasvu siksi rajallista. Lisäksi kiinteän verkon puhelinliikenteen volyymi on vähentynyt viime vuosina. Nämä tekijät voivat rajoittaa kasvumahdollisuuksia.

Vahinkoriskit

Yhtiön ydintoiminnot on vakuutettu onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen ja keskeytymisten varalta. Vahinkoriskejä ovat myös oikeudenkäynnit ja kanteet.

Rahoitusriskit

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainat ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuva-korkoihin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi voidaan käyttää korkojohdannaisia.

Elisan liiketoimintoihin liittyvistä varoista ja kassavirroista valtaosa on euromääräistä, joten valuuttariski on vähäinen.

Likviditeettiriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin rahoitus kaikissa tilanteissa. Elisalla on käteisvaroja, kommitoituja luottojärjestelyjä ja jatkuva kassavirta, jotka riittävät kattamaan ennakoitavissa olevat rahoitustarpeet.

Likvidien varojen sijoitukset tehdään vahvistettujen limiittien rajoissa taloudellisesti vakaisiin pankkeihin, kotimaisiin yrityksiin ja instituutioihin. Myyntisaamisten luottoriskikeskittymät ovat vähäisiä asiakaskannan suuruuden ansiosta.

Rahoitusriskien hallinta on selostettu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 34.

Yritysvastuu

Elisalla on merkittävä rooli yhteiskunnassa edistää kestävää digitalisaatiota parantamalla jatkuvasti palveluidensa luotettavuutta, turvallisuutta, saatavuutta ja ilmastovaikutuksia. Elisa on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen ja tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

Ympäristömyönteisten ICT- ja online-palveluiden asiakaskysyntä jatkoi kasvuaan vuonna 2016 vähentäen edelleen Elisan asiakkaiden hiilijalanjälkeä. Hiilidioksidipäästöt pienenevät yhteensä 35 527 tonnia (32 313), mikä tarkoittaa 14 prosentin parannusta vuoteen 2015 verrattuna.

Elisa on muuttuvan työkuulttuurin ja etätyön edelläkävijä. Vuonna 2016 henkilöstö teki keskimäärin 77 etätyöpäivää (75) ja osallistui 227 556 virtuaalineuvotteluun (211 014). Modernit työskentelytavat ja panostukset päivittäisjohtamiseen näkyivät hyvinä tuloksina Suomen Parhaat Työpaikat Trust Index -kyselyssä sekä Elisan henkilöstötutkimuksessa, jonka tulokset paranivat jälleen jo 13-vuotisen tutkimushistorian aikana.

Elisan energiatehokkuustoimenpiteet ja uusiutuvan sähkön käyttö paransivat Elisan hiilidioksidipäästösäästöjä, jotka olivat 118 560 hiilidioksiditonnia (41 633). Kaikki Suomessa ja Virossa käytetty sähkö oli uusiutuvaa. Mobiiliverkon ja palvelinkeskusten optimoinnin, modernisoinnin ja virtualisoinnin tuloksena saavutettiin 7 953 tonnin säästöt (6 919). Elisa säästi 937 hiilidioksiditonnia sähköisen laskutuksen ansiosta (914).

Elisa raportoi hiilidioksidipäästönsä vuosittain CDP-kyselyssä. Elisan sijoittajille ja globaaleille markkinoille tarkoitettu ilmastoraportti on vuosittain arvioitu pohjoismaisten teleyritysten parhaimmiston.

Vuona 2016 Elisa pääsi kansainvälisesti tunnustettuun FTSE4Good -indeksiin. Se mittaa sellaisten yritysten toimintaa, jotka täyttävät vastuullisen yritystoiminnan standardit niin ympäristövastuun kuin sosiaalisen vastuun sekä hallinnoinnin osalta.

Elisa julkaisee neljännen vastuuraporttinsa verkossa osana vuoden 2016 vuosikertomustaan. Raportti on laadittu GRI G4 Core vaatimusten mukaisesti.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Elisa on julkaissut erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 27.1.2017.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

24.1.2017 kokoontunut Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Nimitystoimikunta

ehdottaa Raimo Lindin, Clarisse Berggårdhin, Petteri Koposen, Leena Niemistön, Seija Turusen ja Mika Vehviläisen uudelleentalintaa. Toimikunta ehdottaa edelleen, että hallitukseen valitaan uutena jäsenenä Antti Vasara. Nykyisistä jäsenistä Jaakko Uotila on ilmoittanut, että hän ei ole käytettävissä uudelleentalintaan vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Anvian ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 19.1.2017 välitilinpäätöksen, joten Anvian ja Elisan välisen yrityskaupan viimeiset osakeluovutukset voidaan toteuttaa.

Näkymät ja ohjeistus vuodelle 2017

Suomen makrotaloussympäristön odotetaan yhä olevan heikko vuonna 2017 huolimatta joistain positiivisista kehityksistä. Kilpailutilanne Suomen televiestintämarkkinoilla jatkuu myös haasteellisena.

Koko vuoden ohjeistus ei sisällä Starman-kauppaa. Liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla tai hieman parempi kuin vuonna 2016. Mobiilidatan ja digitaalisten palvelujen odotetaan kasvattavan liikevaihtoa. Vertailukelpoisen käyttökateen odotetaan olevan samalla tasolla tai hieman parempi kuin vuonna 2016. Investointien odotetaan olevan enintään 13 prosenttia liikevaihdosta. Keskipitkän aikavälin tavoite, korkeintaan 12 prosenttia on edelleen voimassa. Elisan rahoitusasema ja maksuvalmius on hyvä.

Elisa jatkaa tuottavuutta lisääviä toimenpiteitään, esimerkiksi lisäämällä automaatiota eri prosesseissa, kuten verkonhallinnassa ja jakelussa. Tämän lisäksi Elisan jatkuvat laadun parantamistoimenpiteet lisäävät asiakastytytyäisyyttä ja tehokkuutta, sekä pienentävät kustannuksia.

Elisan kehitys uusia, elämyksellisiä ja merkityksellisiä palveluja asiakkailleen tarjoavana yhtiönä jatkuu. Pitkän aikavälin kasvu ja kannattavuuden paraneminen perustuvat mobiilidatamarkkinoiden kasvuun sekä uusiin online- ja ICT-palveluihin.

Voitonjako

Elisan voitonjakopolitiikan mukaan voitonjako on 80–100 prosenttia edellisen tilikauden tuloksesta. Tämän lisäksi osakkeenomistajille voidaan jakaa lisävoitonjakoa. Jakoehdotusta tai päätöstä tehdessään hallitus ottaa huomioon yhtiön rahoitusaseman, tulevat rahoitustarpeet ja asetetut taloudelliset tavoitteet. Voitonjakoon kuuluvat osingonmaksu, pääomanpalautus ja omien osakkeiden osto.

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 1,50 euroa osakkeelta. Voitonjako on 93 prosenttia tilikauden tuloksesta.

Oikeus yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti jaettaviin varoihin on osakkeenomistajilla, jotka on 10.4.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa maksupäiväksi 19.4.2017. Tilikauden voitto lisätään kertyneisiin voittovaroihin.

Hallitus päätti myös ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitukselle annetaan valtuutus enintään 5 miljoonan oman osakkeen hankintaan, joka vastaa 3 prosenttia koko osakekannasta.

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2016	2015
Liikevaihto	1, 4	1 635,7	1 569,5
Liiketoiminnan muut tuotot	5	4,4	4,8
Materiaalit ja palvelut	6	-626,4	-609,0
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7, 27	-274,8	-266,3
Liiketoiminnan muut kulut	8	-175,9	-166,5
Käyttökate	1	563,0	532,5
Poistot ja arvonalentumiset	1, 10	-223,8	-220,4
Liikevoitto	1	339,3	312,1
Rahoitustuotot	11	6,8	3,6
Rahoituskulut	11	-24,6	-27,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		-1,4	2,3
Voitto ennen veroja		320,0	290,6
Tuloverot	12	-62,6	-47,1
Tilikauden voitto		257,4	243,5
Tilikauden voiton jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		257,1	243,1
Määräysvallattomille omistajille		0,3	0,4
		257,4	243,5
Tulos/osake (euroa):			
Laimentamaton	13	1,61	1,52
Laimennettu	13	1,61	1,52
Ulkona olevia osakkeita keskimäärin (1 000 osaketta):			
Laimentamaton	13	159 608	159 470
Laimennettu	13	159 608	159 470

Laaja konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2016	2015
Tilikauden voitto		257,4	243,5
Muut laajan tuloksen erät verovaikutus huomioituna			
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Myytavissä olevat rahoitusvarat	19	7,7	12,0
Rahavirran suojaukset		0,5	-0,9
Muuntoerot		-0,0	0,0
		8,3	11,1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:			
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	28	-0,3	1,8
Laajan tuloslaskelman voitto		265,4	256,5
Laajan tuloslaskelman voiton jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		265,1	256,1
Määräysvallattomille omistajille		0,3	0,4
		265,4	256,5

Konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14	713,9	677,4
Liikearvo	15	879,8	830,1
Muut aineettomat hyödykkeet	15	160,0	134,8
Osuudet osakkuusyhteisöissä	16, 35	2,2	59,5
Myytavissä olevat rahoitusvarat	17-19	38,9	30,3
Laskennalliset verosaamiset	21	24,6	23,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17, 18, 20, 25	74,8	73,7
		1 894,3	1 829,1
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22	55,0	54,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	23	537,0	333,4
Tuloverosaamiset		2,2	0,2
Rahavarat	24	44,5	29,1
		638,7	417,5
VARAT YHTEENSÄ	1	2 533,0	2 246,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		83,0	83,0
Omat osakkeet		-142,9	-145,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		90,9	90,9
Vararahasto		3,4	3,4
Käyvän arvon rahasto		21,3	13,3
Muut rahastot		381,0	381,0
Kertyneet voittovarot		534,1	499,3
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	26, 27	970,8	925,4
Määräysvallattomien omistajien osuus		0,5	0,5
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		971,3	925,9
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	21	28,5	22,7
Eläkevelvoitteet	28	16,6	15,6
Varaukset	29	3,5	3,4
Rahoitusvelat	30	827,3	686,0
Ostovelat ja muut velat	31	34,0	23,9
		909,8	751,6
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	31	307,7	255,5
Tuloverovelat		0,0	2,9
Varaukset	29	2,9	5,4
Rahoitusvelat	30	341,2	305,2
		651,9	569,1
VELAT YHTEENSÄ		1 561,7	1 320,7
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		2 533,0	2 246,6

Konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirrat			
Voitto ennen veroja		320,0	290,6
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	10	223,8	220,4
Rahoitustuotot (-) ja -kulut (+)		17,8	23,8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		-0,7	-2,9
Varausten lisäys (+) / vähennys (-) tuloslaskelmassa		-2,8	2,0
Muut oikaisut		0,4	-0,2
		238,5	243,0
Käyttöpääoman muutos			
Myynti- ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-3,0	-1,6
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		0,6	-5,6
Osto- ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		11,9	6,9
		9,4	-0,4
Saadut osingot		3,5	2,9
Saadut korot		2,2	2,4
Maksetut korot		-22,0	-23,8
Maksetut verot		-65,1	-52,0
Liiketoiminnan nettorahavirta		486,5	462,8
Investointien rahavirrat			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat		-25,0	-2,9
Osakkuusyritysten hankinnat		-23,9	-11,1
Tytäryritysten ehdolliset vastikkeet		-0,2	1,3
Investoinnit käyttöomaisuushyödykkeisiin		-208,9	-199,8
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit		2,4	
Myytävässä olevien rahoitusvarojen myynnit		0,4	1,5
Käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit		1,0	1,1
Myönnetyt lainat		-167,0	
Lainasaamisten takaisinmaksut			0,1
Investointien nettorahavirta		-421,3	-209,8
Rahavirta ennen rahoitusta		65,2	253,0
Rahoituksen rahavirrat			
Pitkäaikaisten lainojen nostot		150,0	0,2
Pitkäaikaisten lainojen maksut		-130,8	-10,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)		158,5	-39,5
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-4,4	-4,8
Maksetut osingot		-223,2	-210,3
Rahoituksen nettorahavirta		-49,9	-265,2
Rahavarojen muutos		15,3	-12,2
Rahavarat tilikauden alussa		29,1	41,3
Rahavarat tilikauden lopussa	24	44,5	29,1

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	Määräys- vallat- tomien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Omat osakkeet	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot					
Oma pääoma 1.1.2015	83,0	-148,2	90,9	384,8	467,5	878,0	0,6	878,6	
Tilikauden tulos					243,1	243,1	0,4	243,5	
Muuntoerot					0,0	0,0		0,0	
Myytavissä olevat rahoitusvarat				12,0		12,0		12,0	
Rahavirran suojaukset				-0,9		-0,9		-0,9	
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				1,8		1,8		1,8	
Tilikauden laaja tulos				12,9	243,1	256,1	0,4	256,5	
Osingonjako					-210,5	-210,5	-0,5	-211,0	
Osakepalkitseminen		2,7			1,5	4,2		4,2	
Muut muutokset					-2,3	-2,3		-2,3	
Oma pääoma 31.12.2015	83,0	-145,5	90,9	397,7	499,3	925,5	0,5	925,9	
Tilikauden tulos					257,1	257,1	0,3	257,4	
Muuntoerot					-0,0	-0,0		-0,0	
Myytavissä olevat rahoitusvarat				7,7		7,7		7,7	
Rahavirran suojaukset				0,5		0,5		0,5	
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				-0,3		-0,3		-0,3	
Tilikauden laaja tulos				8,0	257,1	265,1	0,3	265,4	
Osingonjako					-223,5	-223,5	-0,4	-223,9	
Osakepalkitseminen		2,7			3,4	6,1		6,1	
Muut muutokset					-2,3	-2,3		-2,3	
Oma pääoma 31.12.2016	83,0	-142,9	90,9	405,7	534,1	970,9	0,5	971,3	

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin perustiedot

Elisa-konserni ("Elisa" tai "yhtiö") harjoittaa teletoimintaa tarjoten tietoliikenne-, ICT- ja online-palveluja Suomessa ja valituilla kansainvälisillä markkina-alueilla. Konsernin emoyhtiö on Elisa Oyj. Emoyhtiön kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Ratavartijankatu 5. Emoyhtiö Elisa Oyj:n osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

Yhtiön hallitus on hyväksynyt 26.1.2017 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa Elisa Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Ratavartijankatu 5, Helsinki tai internet-osoitteesta www.elisa.fi.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Elisan konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2016 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyt menettelyt mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, osakeperusteisia maksuja sekä johdannaisia. Tilinpäätös esitetään miljoonina euroina. Luvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudelle.

Konsernitilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaan perustuvia ratkaisuja. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät".

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

1.1.2016 käyttöön otetuilla IFRS-standardien vuosittaisilla muutoksilla (Annual Improvements) ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätöksen tietoihin.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yhdistelyperiaatteet

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös käsittää emoyhtiö Elisa Oyj:n sekä ne tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konserni altistuu tai on oikeutettu yhteisön muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenetelmää. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, vaihto- ja käyttöomaisuushyödykkeiden sisäiset katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan.

Emoyrityksen omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään oman pääoman liiketoimina. Määräysvallan menettämisen yhteydessä mahdollisesti jäljellä oleva sijoitus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja erotus kirjataan tulosvaikutteisesti. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja vastattaviksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Ehdollisen vastikkeen muutokset ja hankintaan liittyvät menot kirjataan tulosvaikutteisesti. Vaiheittain toteutuvassa hankinnassa aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankitusta tytäryrityksestä arvostetaan joko suhteellisena osuutena hankitun tytäryrityksen nettovaroista tai käypään arvoon. Arvostamisesta päätetään hankintakohtaisesti. Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset kirjataan voittovaroihin.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränä taseen omassa pääomassa. Tytäryritysten tappiot kohdistetaan määräysvallattomille omistajille myös niiden tekemien sijoitusten ylittävältä osalta.

Osakkuusyrittukset

Osakkuusyrittukset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääasiallisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrittukset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää osuuden osakkuusyhtiössä, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita velvoitteita osakkuusyhtiöön liittyen. Osakkuusyrittukset yhdistellään siitä lähtien, kun yrityksestä on tullut osakkuusyrittus. Vastaavasti myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestelyt ovat järjestelyjä, joissa konserni käyttää yhden tai useamman osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyrittus. Yhteisyrittus on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn

nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Konsernin ainoa yhteisjärjestely on yhteinen toiminto ja sen yhdistely tehdään suhteellista menetelmää käyttäen.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen ja ei-monetaariset erät tapahtumapäivän kurssiin pois lukien käypiin arvoihin arvostetut erät, jotka on muunnettu käyttäen arvostuspäivän valuuttakursseja. Muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolella. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten konserniyritysten tilinpäätösten muuntaminen

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi kauden keskipäivän kurssia käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Tuloutusperiaatteet

Liikevaihto sisältää liiketoiminnan tavanomaiset myyntituotot vähennettynä myyntiin liittyvillä veroilla ja myönnettyillä alennuksilla. Myynti tuloutetaan, kun palvelu tuotetaan asiakkaalle tai kun tavaran omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun on todennäköistä, että taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja tuotot sekä liiketoimeen liittyvät menot ovat luotettavasti määritettävissä.

Pitkäaikaishankkeiden tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluksi valmistusasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan luotettavasti arvioida. Projektien valmistusaste määritetään kertyneiden työtuntien suhteena arvioituihin kokonaistyötunteihin. Kun on todennäköistä, että hankkeen valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaismenot ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Konsernin liikevaihto koostuu pääasiallisesti puhe- ja dataliikennetuotoista, kausi-, avaus- ja ylläpitomaksuista sekä laitemyyntituotoista. Myynti tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu joko toteutuneiden liikennemäärien tai sopimuksen voimassaolon perusteella. Avausmaksut kirjataan tuotoksi kytkentähetkellä. Etukäteen maksettujen matkapuhelinten puhelukorttien myynti tuloutetaan korttien toteutuneen käytön mukaisesti. Asiakkaalta veloitettuja ulkopuolisen sisältöpalvelun tarjoajan palvelumaksuja ei kirjata tuottoihin.

Palvelusopimukseen voi kuulua tuotteen ja palvelun tai käyttöoikeuden toimittaminen tai suorittaminen (palvelupaketti). Laitteen osuus kirjataan palvelusta erillään.

Yritysassiakkaiden pitkäaikaiset monipuolisia viestintäpalveluja sisältävät palvelusopimukset

tuloutetaan sopimuksen kestoaikana. Yleensä asiakkaalla ei ole oikeutta lunastaa laitteita palvelusopimuksen päättyessä.

Kanta-asiakasohjelmien puitteissa asiakkaat ovat oikeutettuja saamaan tiettyjä alennuksia Elisan tuottamista palveluista ja tuotteista. Asiakkaiden ansaitsemat alennukset kohdistetaan tuottojen vähennykseksi. Yhtiöllä ei ole tällä hetkellä voimassaolevia kanta-asiakasohjelmia.

Liikevoitto

Liikevoitolla yhtiö tarkoittaa liikevaihtoa sekä liiketoiminnan muita tuottoja vähennettynä liiketoiminnan kuluilla (materiaalit ja palvelut oikaistuna varastojen muutoksella, työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut ja liiketoiminnat muut kulut), poistoilla sekä arvonalentumisilla.

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Kauden verot lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan mukaan ja sitä oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät käyttämättömistä verotuksellisista tappioista, poistoerosta ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostuksista. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Tytäryritysten jakamattomista voittovaroista ei kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa

tulevaisuudessa. Laskennallista veroa ei kirjata niiden osakkeiden arvostuserosta, joiden myyntivoitosta ei suoriteta veroa.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennalliset verovelat on kirjattu taseeseen kokonaisuudessaan.

Korot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Ennen vuotta 2004 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS-standardien mukaisena oletushankintamenona. 1.1.2004–31.12.2009 tapahtuneet yrityshankinnat on kirjattu aikaisemman IFRS-normiston mukaisesti (IFRS 3 (2004)). 1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisissä liikearvo on määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja aiemmin omistetun osuuden hankinta-ajankohdan käypä arvo ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvosta ei tehdä poistoja. Konserni testaa liikearvon tasearvon vuosittain tai useammin, jos viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta on olemassa. Testausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), jotka ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysasiakkaat. Liikearvo

arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tuotekehitysmenot kirjataan taseeseen siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa kehitysmenot kirjataan vuosikuluksi. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, että niiden vaikutuksesta konsernille koitua taloudellinen hyöty lisääntyy yli alun perin arvioidun suoritustason. Muussa tapauksessa menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisen vaikutusaikanaan. Liiketoiminnan hankinnan yhteydessä aineettomat hyödykkeet (kuten asiakaskanta ja tuotemerkki) arvostetaan käypään arvoon.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

Asiakaskanta	4–5 vuotta
Tuotemerkki	10 vuotta
Kehittämismenot	3 vuotta
IT-ohjelmat	5 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5–10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan taseessa hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Poistot lasketaan taloudellisen vaikutusajan perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan tilinpäätöksessä ja oikaistaan tarvittaessa.

Myöhemmin syntyvät menot, kuten uudistus- ja perusparannushankkeiden menot, aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus-, huolto- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

Rakennukset ja rakennelmat	25–40 vuotta
Rakennusten koneet ja laitteet	10–25 vuotta
Televerkko (johto, runko, alue, liityntä, kaapeli-tv)	8–15 vuotta
Keskukset ja keskittimet (kiinteä ja mobiiliverkko)	6–10 vuotta
Verkon ja keskusten laitteet	3–8 vuotta
Telepäätelaitteet	2–4 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset, kuten valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutetaan pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Tuotekehitysprojekteja varten saadut julkiset avustukset merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin silloin, kun tuotekehitysmeno kirjataan vuosikuluksi. Mikäli julkinen avustus liittyy aktivoitavaan tuotekehitysmenoon, saatu avustus vähentää aktivoitavaa hankintamenoa.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun konserni menettää sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt riskit ja tuotot merkittävästi osin konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin ja tällaisiksi luokitellaan rahamarkkinarahastot sekä yritystodistukset. Sijoitukset rahamarkkinarahastoihin koostuvat rahastoista, joiden sijoituskohteita ovat korkealuokkaiset Euroopan talousalueella toimivien yritysten ja julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat euromääräiset korkoa tuottavat arvopaperit. Yritystodistukset ovat hyvän luottokelpoisuuden omaavien suomalaisyritysten liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen rahoitusvaroiksi tai -veloiksi ja arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät

käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Avoimna olevat johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä käypään arvoon ja niiden tulosvaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisten käypänä arvona käytetään noteerattuja markkinahintoja, tai jos niitä ei ole saatavilla, arvo lasketaan käyttäen hyväksi yleisesti käytössä olevia arvostusmenetelmiä.

Elisa-konserni on siirtynyt vuoden 2014 aikana soveltamaan suojauslaskentaa sähkön hintariskin osalta ja käsittelee johdannaissopimuksia rahavirran suojauksina. Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään ”Muut rahastot”). Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon.

Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Suojausinstrumentin suojauslaskenta lopetetaan, kun suojausinstrumentti eräännyy tai myydään, sopimus puretaan tai toteutetaan. Tällöin suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, ja ne on luokiteltu lyhyt- ja pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin: viimeksi mainittuun, mikäli ne eräännyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Ryhmään luokitellaan lainasaamisten ohella myyntisaamiset ja muut saamiset. Myyntisaamiset kirjataan alkuperäisen laskutuksen määräisenä. Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun maksusuoritus on

viivästynyt yli 90 päivää tai kun myyntisaaminen on todettu lopullisesti menetetyksi. Siltä osin, kun myyntisaamisia myydään, arvonalentumistappio pienenee.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Osakesijoitukset, lukuun ottamatta sijoituksia osakkuusyhtiöihin ja keskinäisiin kiinteistöyhtiöihin, luokitellaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja arvostetaan lähtökohtaisesti käypään arvoon. Arvopaperit, joiden arvoa ei voida luotettavasti määrittää, kirjataan hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Käypään arvoon kirjattujen osakkeiden arvo on määritetty joko perustuen vertailukelpoisten yritysten arvoon, diskontatun kassavirran menetelmään tai osakkeilla tehtyihin transaktioihin. Osakkeiden käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun sijoitus myydään, käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti.

Käypään arvoon arvostetut erät luokitellaan kolmetasoisista käypien arvojen hierarkiaa käyttäen. Tasolle 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joilla on aktiivisilla markkinoilla määritetyt hinnat. Elisan omistamat pörssinoteeratut osakkeet luokitellaan tasolle 1. Tasolle 2 luokitellaan instrumentit, joiden hinnat perustuvat todettavissa olevaan markkinatietoon. Konsernin koron- ja valuutanvaihtosopimus sekä sähköjohdannainen luokitellaan tasolle 2. Tasolle 3 puolestaan luokitellaan instrumentit, joiden hinnat eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon vaan esimerkiksi yrityksen omaan tietoon. Konsernin liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet luokitellaan tasolle 3. Ks. liitetieto 17.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista

erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen hankintamenoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia.

Arvonalentumiset

Elisa arvioi tilinpäätöshetkellä, onko olemassa viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle

kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappio perutaan, jos on viitteitä, että olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintahintaan tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden arvostamisessa käytetään painotettua keskihintaa.

Omat osakkeet

Emoyhtiön omistamat Elisa Oyj:n osakkeet (omat osakkeet) esitetään oman pääoman vähennyksenä.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aiempien tapahtumien seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä ja määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi luetaan myös olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruus ei ole määritettävissä luotettavasti.

Konserni ei kirjaa ehdollisia velkoja taseeseen. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Työsuhde-etuudet

Eläkeveloitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisessa järjestelyssä konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluiksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuusosoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkemenot kirjataan kuluiksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa ja, mikäli sitä ei ole saatavilla, valtion velkasitoumusten korkoa. Joukkovelkakirjalainojen ja velkasitoumusten maturiteetti vastaa olennaisilta osin eläkeveloitteen maturiteettia. Eläkeveloitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuuspohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka.

Kauden työsuoritukseen perustuva eläkemeno ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhde-

etuuksista aiheutuviissa kuluissa. Etuus pohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä aiheutuvat erät mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Tulospalkkiojärjestelmä ja henkilöstörahasto

Konsernin henkilöstö on joko tulos-, kannuste-, komissio- tai provisiopalkkiojärjestelmän piirissä. Lisäksi Elisalla on henkilöstörahasto. Tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahaston kulut kirjataan suoriteperiaatteen mukaan perustuen parhaaseen käytettävissä olevaan toteuma-arvioon.

Osakeperusteiset maksut

Elisalla on käytössä osakepohjainen kannustinjärjestelmä, jonka tavoitteena on sitouttaa ylin johto kehittämään yhtiön arvoa pitkäjänteisesti. Mahdollinen palkkio perustuu asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Osakepalkkiojärjestelmä arvostetaan myöntämishetkellä käypään arvoon ja jaksotetaan etuuden käteisosuuden osalta palkkion maksua edeltävän kuukauden päättymiseen ja osakeosuus sitouttamisjaksolle. Osakkeina suoritettava osuus kirjataan omaan pääomaan ja käteisenä suoritettava osuus velaksi. Mikäli oletus toteutuvasta osakemäärästä muuttuu, tehdään oikaisu tulosvaikutteisesti. Käteisenä suoritettavan osuuden käypää arvoa arvioidaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä palkkion maksua edeltävän kuukauden päättymiseen asti. Järjestelmään liittyviä luovutusrajoituksia ei huomioida käyvän arvon määrittämisessä eikä kulukirjauksissa. Järjestelmään ei sisälly muita ei-markkinaperusteisia ehtoja.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Vuokrasopimukset, joissa omistamiseen liittyvät riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuus erä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon sekä velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vuokraveloitteet kirjataan rahoitusvelkoihin. Konserni on vuokrannut rahoitusleasingsopimuksilla lähinnä televerkkoa ja -tiloja, it-palvelimia ja työasemia sekä videokonferenssilaitteita ja -infrastruktuuria.

Konserni vuokralle antajana

Yhtiöllä on kahdenlaisia muina vuokrasopimuksina käsiteltäviä vuokrasopimuksia, joissa se toimii vuokralle antajana: teletila- ja laitepaikkavuokrasopimukset, joiden tuotot kirjataan liikevaihtoon ja tavanomaiset huoneistovuokrasopimukset, joiden tuotot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Kaikki vuokratuotot tuloutetaan vuokra-ajan kuluessa.

Yhtiö toimii rahoitusleasingsopimuksina käsiteltävien videoneuvottelulaitteiden vuokralle antajana ja kirjaa myydyt laitteet myyntihetkellä liikevaihtoon ja saamiseksi. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Saamansa vuokratuotot yhtiö kirjaa vuokra-ajan kuluessa rahoitustuotoksi ja saamisten vähennykseksi siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvon alentumistestaus

Liikearvo ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta sekä tarvittaessa, kun viitteitä ilmenee. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät määritetään käyttöarvoon perustuvina laskelmina, joiden laatiminen edellyttää arvioiden ja olettamusten käyttämistä. Suurimmat epävarmuudet liittyvät ennakoituun liikevaihtoon ja kannattavuustasoon sekä diskonttaus korkoon. Muutokset voivat johtaa arvonalentumistappioiden kirjaamiseen.

Liikearvon kirjanpitoarvo 31.12.2016 on 879,8 miljoonaa euroa. Ks. liitetieto 15.

Osakepalkitsemisjärjestelmät

Osakepalkitsemisjärjestelmien kulukirjaukset perustuvat arvioon Elisan palkkiojärjestelmän kriteerien toteumasta ja osakkeen kurssikehityksestä. Palkkiokriteerien toteuma sekä kurssikehitys voivat poiketa arvioista.

Osakepalkitsemisjärjestelmien perusteella kirjatut kulut tilikaudella 2016 olivat 8,3 miljoonaa euroa ja 31.12.2016 taseeseen sisältyy järjestelmiin liittyviä velkoja 10,7 miljoonaa euroa. Ks. liitetieto 27.

Tuotot ja kulut

Tuottojen ja kulujen arvostamisessa ja kohdistamisessa oikealle tilikaudelle käytetään osin kokemukseen perustuvia arvioita.

Laskennalliset verosaamiset

Konserni arvioi erityisesti tilinpäätösten yhteydessä, miten todennäköisesti tytäryhtiöille kertyy verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot voidaan hyödyntää. Myös muiden laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet arvioidaan tilinpäätösten yhteydessä. Muutokset ennustearvioissa voivat johtaa merkittäviin verokulujen kirjauksiin. 31.12.2016 konsernilla on 24,6 miljoonaa euroa laskennallisia verosaamisia.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Elisa ottaa käyttöön seuraavat uudet standardit 1.1.2018 alkavan tilikauden alusta lukien, mikäli ne on suunnitellulla käyttöönottohetkellä hyväksytyt sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista. Uusi standardi sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. IFRS 15 standardin mukaan myyntituotot tulee kohdistaa suoritevelvoitteille suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella. Suoritevelvoite on määritelty lupaukseksi toimittaa tavara ja/tai palvelu. Myynnin kirjaaminen tapahtuu ajan kuluessa tai tiettyinä ajankohtana ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen.

Elisa on aloittanut standardin käyttöönottoon valmistautumisen vuonna 2015 laatimalla ylätasaisen analyysin merkittävimmistä muutosalueista. Standardin käyttöönotolla arvioidaan olevan merkittäviä vaikutuksia tietojärjestelmiin ja raportoinnin prosesseihin. Elisan taloudelliseen raportointiin ei odoteta merkittäviä muutoksia, eikä standardin käyttöönotolla ole rahavirtavaikutusta. Elisassa on perustettu erillinen projekti, jonka vastuulla on johtaa standardin käyttöönottamiseen tarvittavien prosessimuutosten suunnittelu ja jalkauttaminen sekä muutoksen hallinta.

Elisassa suoritevelvoitteiden tunnistamisen myötä ei synny merkittäviä muutoksia nykyisten tuloutusperiaatteiden mukaisiin tavarain ja palvelun käsitteisiin. Toistaiseksi voimassa olevat ja määräaikaiset palvelusopimukset ovat ajan kuluessa tuloutuvia suoritevelvoitteita ja tavarat tiettyinä ajankohtana tuloutuvia suoritevelvoitteita.

Toistaiseksi voimassa olevat palvelusopimukset tuloutuvat nykyisten

tuloutusperiaatteiden mukaisesti kuukausi kerrallaan ja myyntituotot kirjataan vähennettynä myönnettyillä alennuksilla. Toistaiseksi voimassa olevien palvelusopimusten avausmaksut sekä näihin liittyvät kulut tuloutuvat nykyisten tuloutusperiaatteiden mukaisesti kytkentähetkellä.

Määräaikaiset palvelusopimukset tuloutuvat sopimuskauden aikana ja nykyisistä tuloutusperiaatteista poiketen määräaikaisten sopimusten avausmaksut sekä näihin liittyvät kulut jaksottuvat pääsääntöisesti koko sopimuskaudelle. Määräaikaisista sopimuksista annetut alennukset jaksottuvat pääsääntöisesti koko sopimuskaudelle.

Yritysassiakkaiden kanssa solmitut palvelusopimukset täyttävät tyypillisesti IFRS 15 mukaisen yhtenä kokonaisuutena neuvotellun sopimuskokonaisuuden kriteerit, jolloin palvelusopimus käsitellään yhtenä sopimuksena ja transaktiohintaa kohdistetaan suoritevelvoitteille perustuen asiakaskohtaisesti neuvoteltuihin hintoihin.

Henkilöasiakkaiden kanssa solmitaan tyypillisesti vakiomuotoisia sopimuksia, eivätkä ne muodosta IFRS 15 standardin mukaisia yhdessä neuvoteltuja sopimuskokonaisuuksia, vaan sopimukset käsitellään erillisinä yksittäisinä suoritevelvoitteina.

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit. Standardin mukaan rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, paitsi tiettyjen ehtojen täytyessä jaksotettuun hankintamenuun. Arvostamistapoja on myös yksinkertaistettu. Uusi standardi tuo muutoksia suojauslaskentaan ja

arvonalentumisten arviointiin uuden mallin, jonka mukaisesti odotettujen luottotappioiden kirjaaminen tapahtuu jo sopimuksen alussa. Muutos ei vaikuta olennaisesti konsernin tilinpäätökseen.

Elisa ottaa käyttöön seuraavan uuden standardin 1.1.2019 alkavan tilikauden alusta lukien, mikäli se on suunnitellulla käyttöönottohetkellä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset.
Vuokralleantajan osalta tilanne säilyy pääosin nykyisenä. Vuokralleottajan kaikki vuokrasopimukset kirjataan taseeseen pois lukien lyhytaikaiset alle 12 kk sopimukset ja arvoltaan vähäiset sopimukset. Muutos siirtää taseen ulkopuolisia vastuita taseeseen, jolloin käyttöomaisuuden ja vieraan pääoman määrät kasvavat. Vastuiden määrä 31.12.2016 on 93,0 milj. euroa. Vastuina käsiteltävien sopimusten ja IFRS 16 vuokrasopimusten käsitteet poikkeavat kuitenkin toisistaan, mistä johtuen taseeseen kirjattavien sopimusten määrä voi poiketa vastuiden määrästä. Valtaosin uudet taseeseen kirjattavat sopimukset koostuvat toimi- ja teletilojen vuokrasopimuksista. Muutoksella tulee olemaan vaikutuksia konsernitilinpäätökseen. Muutos vaikuttaa myös taseeseen perustuviin tunnusluihin kuten velkaantumistaseseen.

1. TOIMINTASEGMENTIT

Konsernin raportoitavat segmentit perustuvat johdolle toimitettavaan sisäiseen raportointiin. Elisan organisaatio- ja johtamisrakenne perustuu asiakassuuntautuneeseen toimintamalliin. Raportoitavat toimintasegmentit ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysiakkaat.

Henkilöasiakkaat-toimintasegmentti tarjoaa kuluttajille ja kotitalouksille tietoliikennepalveluja, kuten puhe- ja datapalveluja. Yritysiakkaat-toimintasegmentti tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille puhe- ja datapalveluja sekä muita ICT-ratkaisuja ja contact center -palveluja.

Segmenttejä seurataan segmenttikohtaisella tuloraportoinnilla, joka sisältää ulkoisen liikevaihdon, käyttökateen, liikevoiton ja investoinnit. Toimintasegmenteille ei kohdisteta rahoituseriä, osuutta osakkuusyritysten tuloksesta eikä tuloveroja. Tuotannon ja tukitoimintojen kulut kohdistetaan toimintasegmenteille aiheuttamisperiaatteella. Viron liiketoiminta on kohdistettu asiakkuuksien perusteella Henkilöasiakas- ja Yritysiakas-toimintasegmentteihin.

Segmenttien varat muodostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, myyntisaamisista ja muista korottomista saamisista. Segmenttien varoihin eivät sisälly laskennalliset verot, osuudet osakkuusyrityksistä, myytävissä olevat rahoitusvarat, korolliset saamiset, rahoituserät eivätkä tuloverosaamiset. Segmenteille ei kohdisteta velkoja.

Segmenttietojen raportoinnissa noudatetaan samoja laadintaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä.

Raportoidut maantieteelliset alueet ovat Suomi, Muu Eurooppa ja Muut maat. Liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan. Varat esitetään sijaintimaan mukaan.

Toimintasegmentit

2016

milj. euroa	Henkilö- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Kohdistamattomat	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 029,3	606,4		1 635,7
Käyttökate	369,4	193,6		563,0
Poistot ja arvonalentumiset	-128,7	-95,1		-223,8
Liikevoitto	240,7	98,6		339,3
Rahoitustuotot			6,8	6,8
Rahoituskulut			-24,6	-24,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			-1,4	-1,4
Voitto ennen veroja				320,0
Investoinnit	125,7	100,2		226,0
Varat	1 365,9	886,0	281,1	2 533,0

2015

milj. euroa	Henkilö- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Kohdistamattomat	Konserni yhteensä
Liikevaihto	983,2	586,3		1 569,5
Käyttökate	347,7	184,8		532,5
Poistot ja arvonalentumiset	-126,3	-94,2		-220,4
Liikevoitto	221,5	90,6		312,1
Rahoitustuotot			3,6	3,6
Rahoituskulut			-27,4	-27,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			2,3	2,3
Voitto ennen veroja				290,6
Investoinnit	110,6	85,2		195,8
Varat	1 271,6	832,1	143,0	2 246,6

Tuotteet ja palvelut

2016

milj. euroa	Matka- viestintä	Kiinteä verkko ja muut	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 021,3	614,4	1 635,7

2015

milj. euroa	Matka- viestintä	Kiinteä verkko ja muut	Konserni yhteensä
Liikevaihto	988,4	581,1	1 569,5

Maantieteelliset tiedot

2016

milj. euroa	Suomi	Muu Eurooppa	Muut maat	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 507,1	133,7	4,6	-9,7	1 635,7
Varat	2 447,5	84,0	1,5		2 533,0

2015

milj. euroa	Suomi	Muu Eurooppa	Muut maat	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 437,7	133,9	5,1	-7,2	1 569,5
Varat	2 164,5	80,7	1,4		2 246,6

2. HANKITUT LIKETOIMINNOT

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2016

Anvian ICT-yhtiöiden hankinta

Elisa hankki 1.7.2016 100 prosenttia Anvia Telecom Oy:n, Anvia IT-Palvelut Oy:n, Anvia Hosting Oy:n, Anvia TV Oy:n ja Watson Nordic Oy:n osakekannoista. Kauppasumma oli 107,5 miljoonaa euroa ja se sisältää kaupan yhteydessä hankitun pääomallainan. Elisa maksoi kauppasumman Anvia Oyj:n osakkeilla, käteisellä ja tytäryhtiö Tansec Oy:n osakkeilla.

Yritysosto vahvistaa Elisan markkina-asemaa Anvian ICT-yhtiöiden toimialueilla.

Hankintamenosta kohdistettiin asiakaskantaan 7,8 miljoonaa euroa. Tästä 7,1 miljoonaa euroa kohdistuu kiinteän verkon asiakkuuksiin ja poistetaan viidessä vuodessa ja 0,7 miljoonaa euroa kohdistuu IT-asiakkuuksiin ja poistetaan neljässä vuodessa. Hankinnasta syntyi 59,9 miljoonan euron liikearvo, joka liittyy markkinoille pääsyyn ostettujen yhtiöiden toimialueella sekä odotettuihin synergiahyötyihin. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Hankitut yhtiöt on yhdistelty konserniin 1.7.2016 alkaen. Hankintahetken jälkeinen liikevaihto tilikaudella oli 35,9 miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 7,1 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2016 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 73,3 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon 5,5 miljoonaa euroa.

Konsernin ja hankitun yhtiön välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Luovutettu vastike

milj. euroa	Kirjatut arvot
Anvia Oyj:n osakkeet	78,3
Tansec Oy:n osakkeet	1,1
Käteinen raha	28,2
Kokonaishankintameno	107,5

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	
Asiakaskanta	7,8
Muut aineettomat hyödykkeet	0,5
Aineelliset hyödykkeet	43,4
Osakkeet ja osuudet	1,4
Laskennalliset verosaamiset	2,9
Vaihto-omaisuus	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	11,0
Rahavarat	2,2
Laskennalliset verovelat	-4,8
Eläkevelvoitteet	-0,4
Varaukset	-0,4
Siirtovelat ja muut velat	-18,0
	47,6

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-27,0
Ostettujen tytäryritysten rahavarat	2,2
	-24,8

Liikearvon syntyminen hankinnassa**milj. euroa**

Luovutettu vastike	107,5
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	47,6
Liikearvo	59,9

Osakekaupasta aiheutui 1,7 miljoonan euron varainsiirtoverokulu, joka on kirjattu Liiketoiminnan muihin kuluihin. Lisäksi liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä asiantuntijapalkkioita.

Frandel Oy:n hankinta

Elisa hankki 5.7.2016 Frandel Oy:n osakekannan 0,3 miljoonan euron kauppahinnalla. Liikearvoa syntyi 0,1 miljoonaa euroa. Liikearvo on alaskirjattu liiketoiminnan muina kuluina eikä se ole verotuksessa vähennyskelpoinen. Yrityksen nimi muuttui 8.9.2016 Ekaso Oy:ksi.

Hankittu yhtiö on yhdistelty konserniin 1.7.2016 alkaen.

Konsernin ja hankitun yhtiön välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Luovutettu vastike**milj. euroa****Kirjatut arvot**

Käteinen raha	0,3
Kokonaishankintameno	0,3

Hankittu nettovarallisuus**milj. euroa**

Osakkeet ja osuudet	0,1
Rahavarat	0,1
	0,2

Hankinnan vaikutus rahavirtaan**milj. euroa**

Rahana maksettu kauppahinta	-0,3
Ostettujen tytäryritysten rahavarat	0,1
	-0,2

Liikearvon syntyminen hankinnassa**milj. euroa**

Luovutettu vastike	0,3
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	0,2
Liikearvo	0,1

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2015

Banana Fingers Ltd:n hankinta

Elisa hankki Banana Fingers Ltd:n koko osakekannan kauppahinnalla 3,3 miljoonaa euroa. Hankinta liittyy EpicTV:n liiketoimintaan. Kauppahinta sisältää ehdollisen vastikkeen 1,4 miljoonaa euroa. Liikearvoa syntyi 2,9 miljoonaa euroa. Liikearvo liittyy verkkokauppaosaamisen ja liiketoimintakonseptin hankkimiseen sekä nopeampaan pääsyyn kuluttajille suunnattujen urheilutarvikkeiden verkkokaupparuukkinaan. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Banana Fingers Ltd on yhdistelty konserniin 1.1.2015 lähtien.

Konsernin ja hankitun yhtiön välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Vaihto-omaisuus	0,3
Rahavarat	0,3
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-0,2
	0,4

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-1,9
Ostetun tytäryrityksen rahavarat	0,3
	-1,6

Datawell Oy:n MDM-liiketoiminnan (Master Data Management) hankinta

Elisa Appelsiini hankki Datawell Oy:n MDM-liiketoiminnan 31.8.2015 kauppahinnalla 2,0 miljoonaa euroa. Liikearvoa syntyi 0,8 miljoonaa euroa. Hankinta vahvistaa Elisan terveydenhuollon digitaalisten palveluiden tarjontaa ja tukee uusien palveluiden kehitystä. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Konsernin ja hankitun liiketoiminnan välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Sopimuskanta	1,5
Lyhytaikaiset saamiset	0,1
Laskennalliset verovelat	-0,3
Siirtovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-0,1
	1,2

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-2,0

Fonum Oy:n hankinta

Elisa hankki 7.9.2015 Fonum Oy:n koko osakekannan 0,6 miljoonan euron kauppahinnalla. Liikearvoa syntyi 0,4 miljoonaa euroa. Liikearvo liittyy markkinoille pääsyyn matkapuhelinten huolto- ja korjausliiketoimintaan. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Fonum Oy on yhdistelty konserniin 1.9.2015 lähtien.

Konsernin ja hankitun yhtiön välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Aineettomat hyödykkeet	0,1
Aineelliset hyödykkeet	0,0
Vaihto-omaisuus	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,0
Rahavarat	0,1
Siirtovelat ja muut velat	-0,2
	0,2

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-0,6
Ostetun tytäryrityksen rahavarat	0,1
	-0,5

Livezhat-liiketoiminnan hankinta

Elisa hankki 31.10.2015 Livezhat-liiketoiminnan 0,5 miljoonan euron kauppahinnalla ZEF Oy:ltä. Liikearvoa syntyi 0,3 miljoonaa euroa. Liikearvo liittyy yritysasiakkaiden palvelukokonaisuuden täydentämiseen. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Konsernin ja hankitun liiketoiminnan välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Asiakaskanta	0,2
Laskennallinen verovelka	-0,0
	0,2

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-0,5

3. MYYDYT LIKETOIMINNOT

Myydyt liiketoiminnot vuonna 2016

Tansec Oy:n myynti

Osana Anvian ICT-yhtiöiden hankintaa Elisa myi täysin omistamansa Tansec Oy:n 1.7.2016. Kauppahinta oli 1,1 miljoonaa euroa. Kaupan myyntivoitto 0,6 miljoonaa euroa sisältyy tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin. Myynnin myötä konsernista poistuu 0,6 miljoonaa euroa konserniliiketoimintaa. Yhtiön konsernissaoloaikana kerryttämä tulos on huomioitu myyntivoitossa.

Tansec on konsolidoitu Elisaan 30.6.2016 saakka.

Myydyn yrityksen nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Aineettomat hyödykkeet	0,2
Aineelliset hyödykkeet	0,1
Vaihto-omaisuus	0,1
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	0,3
Rahavarat	0,1
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-0,9
	-0,1

Myydyn yrityksen vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana saatu kauppahinta	1,1
Myydyn tytäryrityksen rahavarat	-0,1
	0,9

Elisa Rahoitus Oy:n myynti

Elisa myi täysin omistamansa Elisa Rahoitus Oy:n 1.7.2016 Aktia Pankki Oyj:lle. Kauppahinta oli 1,6 miljoonaa euroa. Kaupalla ei ole tulosvaikutusta. Yhtiön konsernissaoloaikana kerryttämä tulos on huomioitu myyntilaskelmassa.

Elisa Rahoitus on konsolidoitu Elisaan 30.6.2016 saakka.

Myydyn yrityksen nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Aineettomat hyödykkeet	0,9
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	0,3
Rahavarat	0,6
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-0,2
	1,6

Myydyn yrityksen vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana saatu kauppahinta	1,6
Myydyn tytäryrityksen rahavarat	-0,6
	1,0

Monitoimilaiteliiketoiminnan myynti

Elisa Appelsiini myi monitoimilaiteliiketoiminnan Konekotka Oy:lle 7.12.2016. Kauppahinta oli 0,5 miljoonaa euroa ja myyty nettovarallisuus 0,1 miljoonaa euroa. Kaupan tulosvaikutus 0,4 miljoonaa euroa esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Myynnin vaikutus rahavirtaan

milj. euroa

Rahana saatu kauppahinta	0,5
--------------------------	-----

Myydyt liiketoiminnot vuonna 2015

Elisa ei myynyt liiketoimintoja tilikaudella 2015.

4. LIIKEVAIHTO

milj. euroa	2016	2015
Palvelumyynti	1 408,8	1 354,6
Laitemyynti	226,9	214,9
	1 635,7	1 569,5

5. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. euroa	2016	2015
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,7	2,9
Sijoitusten myyntivoitot	1,1	
Julkiset avustukset	0,2	0,1
Muut ¹⁾	2,5	1,8
	4,4	4,8

¹⁾ Muut erä sisältää huoneistovuokratuottoja ja muita tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia tuottoja.

6. MATERIAALIT JA PALVELUT

milj. euroa	2016	2015
Ostot tilikauden aikana	371,9	363,8
Varastojen muutos	1,7	2,1
Ulkopuoliset palvelut	252,8	243,0
	626,4	609,0

7. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

milj. euroa	2016	2015
Palkat ja palkkiot	215,3	210,4
Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät	8,3	6,7
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	35,9	35,6
Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt	0,5	0,5
Muut henkilösivukulut	14,7	13,1
	274,8	266,3
Konsernin henkilöstö keskimäärin	4 247	4 146

Eläkekulujen tarkempi erittely on esitetty liitetiedossa 28.

Konserniyhtiöiden johdon palkat ja palkkiot

milj. euroa	2016	2015
Toimitusjohtajat	2,8	2,3
Hallitusten jäsenet sekä varajäsenet	0,5	0,5

Toimitusjohtajien eläkesitoumukset

Konserniin kuuluvien yritysten toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60–63 vuotta.

Lähipiiriin kuuluvan johdon työsuhde-etuudet

Lähipiiriin kuuluva johto koostuu Elisa Oyj:n hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä johtoryhmästä.

Maksetut etuudet

milj. euroa	2016	2015
Hallitus	0,5	0,5
Toimitusjohtaja	0,9	0,8
Johtoryhmä	2,5	2,3
Osakeperusteiset etuudet ⁽¹⁾	3,6	2,6
	7,5	6,2

¹⁾ Osakepalkkiojärjestelmien puitteissa toimitusjohtajalle maksettu osuus 0,9 (0,7) miljoonaa euroa ja johtoryhmälle maksettu osuus 2,7 (1,9) miljoonaa euroa.

Tilikaudella kuluksi kirjatut etuudet

milj. euroa	2016	2015
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	3,9	3,6
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,5	0,3
Osakeperusteiset etuudet ²⁾	3,2	2,6
	7,6	6,5

²⁾ Osakepalkkiojärjestelmistä vuodelle 2016 kirjattu kulu on 8,3 (6,7) miljoonaa euroa, josta toimitusjohtajalle allokoitu osuus on 0,8 (0,8) miljoonaa euroa ja johtoryhmälle allokoitu osuus on 2,3 (1,9) miljoonaa euroa. Osakepohjaisten kannustinjärjestelmien ehdot on kuvattu liitetiedossa 27.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot on esitetty emoyhtiön liitetiedossa 4.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan puolelta kolme kuukautta. Sopimuksen päättyessä Elisasta johtuvasta syystä toimitusjohtajalla on oikeus saada Elisalta 24 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava erokorvaus vähennettynä sopimuksen irtisanomisaajan palkalla. Muiden johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta. Irtisanomisaajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa yhdeksän kuukauden palkkaa.

Elisan toimitusjohtajan johtajasopimus päättyy hänen täyttäessään 60 vuotta ja hänellä on johtajasopimuksen mukainen oikeus jäädä eläkkeelle. Eläke-etuuteen sisältyy vapaakirjaoikeus. Ikävuosien 60–61 eläke on yhtiön vastuulla ja siitä karttunut vastuu 1,0 miljoonaa euroa sisältyy taseen eläkevelvoitteisiin ja sitä kerrytetään vuosittain 5,1 prosenttia Tyel:n alaisesta vuosiansiosta. Ikävuodesta 62 eteenpäin maksettavaa eläkettä kerrytetään TyEL:n alaisesta vuosiansiosta 20,7 prosenttia johdon ryhmäeläkevakuutukseen. Eläkejärjestely on maksuperusteinen.

Elisan johtoryhmän ennen vuotta 2013 nimitettyjen jäsenten johtajasopimukset päättyvät heidän täyttäessään 62 vuotta, jolloin heillä on johtajasopimuksen mukainen oikeus jäädä eläkkeelle. Nämä eläkejärjestelyt ovat maksuperusteisia ja ne on katettu johdon ryhmäeläkevakuutuksella, johon sisältyy vapaakirjaoikeus.

Johdolle myönnettyt osakepalkkiot

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2011 ansaintajakson 2013–2015 puitteissa maksettiin tilikaudella 2016 toimitusjohtajalle 28 702 osaketta vastaava palkkiomäärä ja muulle konsernin johtoryhmälle 79 665 osaketta vastaava määrä.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2011 ansaintajakson 2014–2016 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 83 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 303 000 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2016 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2014 ansaintajakson 2015–2017 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 55 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 160 000 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2017 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2014 ansaintajakson 2016–2018 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 42 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 125 000 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2018 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Sitouttavan osakepalkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014–2016 puitteissa toimitusjohtajalle maksettiin tilikaudella 2016 4 000 osaketta vastaava palkkiomäärä. Ansaintajakson 2016–2017 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 5 000 osaketta. Palkkio maksetaan ansaintajakson päättyttyä vuonna 2017. Ansaintajakson 2016–2018 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 5 000 osaketta. Palkkio maksetaan ansaintajakson päättyttyä vuonna 2018.

Johdon omistamat Elisan osakkeet

Elisa Oyj:n hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten sekä heidän lähipiirinsä omistamien osakkeiden kokonaismäärä oli 206 888 osaketta ja ääntä ja niiden osuus osakkeista ja äänistä oli 0,12 prosenttia.

Henkilöstön palkitsemis- ja kannustinjärjestelmät

Tulospalkkiojärjestelmä

Elisan henkilöstö on joko tulos-, kannuste- tai komissiopohjaisen palkkiojärjestelmän piirissä. Tulospalkkio perustuu Elisan ja yksiköiden taloudellisiin ja toiminnallisiin mittareihin. Palkkion määräytymisessä käytettävät mittareiden raja-arvot ja palkkion maksimimäärät vahvistetaan puolivuositain. Osa konsernin avainhenkilöistä oli vuonna 2016 lisäksi osakepalkkiojärjestelmän piirissä.

Henkilöstörahasto

Henkilöstörahaston voittopalkkiojärjestelmän tavoitteena on sitouttaa henkilöstöä Elisan pitkän aikajänteen tavoitteisiin sekä vahvistaa kiinnostusta Elisan taloudelliseen menestymiseen ja sen mittareihin.

Voittopalkkiojärjestelmän mittareina toimivat Elisa-konsernin osakekohtainen tulos ja uusien liiketoimintojen liikevaihdon kasvu. Hallitus päättää vuosittain voittopalkkiojärjestelmästä ja määrittelee palkkion määräytymisessä käytettävät raja-arvot.

Henkilöstörahaston jäsenenä on Elisa Oyj:n henkilökunta lukuunottamatta henkilöitä, jotka kuuluvat osakepalkkiojärjestelmän piiriin. Henkilöstörahastoon kirjattiin vuonna 2016 2,2 (2,0) miljoonaa euroa.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Elisa Oyj:n hallitus päätti 11.12.2014 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2015–2019. Elisa Oyj:n hallitus päätti 19.12.2011 kahdesta avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2012–2018. Järjestelmät on kuvattu liitetiedossa 27.

8. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

milj. euroa	2016	2015
Tilintarkastus	0,3	0,3
Veroneuvonta	0,1	0,1
Koulutuspalvelut		0,0
Muut palvelut	0,2	0,2
	0,6	0,6

9. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

milj. euroa	2016	2015
Kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot	1,6	1,6
Aktivoidut kehittämismenot	9,7	13,2
	11,3	14,8

Vuoden 2016 tutkimus- ja kehittämistoiminnan painopistealueita olivat asiakkuudenhallinta- ja laskutusjärjestelmäkehitys sekä kontaktienohjausjärjestelmän kehittäminen.

10. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

milj. euroa	2016	2015
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistettut rakennukset ja rakennelmat	11,6	11,0
Rahoitusleasingsopimuksella vuokratut rakennukset ja rakennelmat	0,4	0,4
Telelaitteet, koneet ja kalusto		
Omistettut telelaitteet, koneet ja kalusto	156,7	155,3
Rahoitusleasingsopimuksella vuokratut hyödykkeet	3,1	3,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1
	171,8	170,0
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	9,0	6,0
Asiakaskanta	2,3	1,2
Muut aineettomat hyödykkeet	40,7	43,2
	51,9	50,4
	223,8	220,4

Omaisuseristä on kirjattu 11,7 (7,0) miljoonaa euroa arvonalennuksia, joista 9,0 (6,0) miljoonaa euroa kohdistuu liikearvoon.

11. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. euroa	2016	2015
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,5	0,5
Korko- ja rahoitustuotot lainoista ja muista saamisista	2,2	2,3
Luovutusvoitot sijoituksista	0,5	
Muut rahoitustuotot ⁽¹⁾	3,7	0,8
	6,8	3,6
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista	-22,4	-24,0
Muut rahoituskulut jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista veloista	-1,5	-1,6
Luovutustappiot sijoituksista	-0,1	-0,8
Muut korkokulut	-0,0	-0,3
Arvonalentumistappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista		-0,0
Muut rahoituskulut	-0,5	-0,7
	-24,6	-27,4

¹⁾ Sisältää Elisan omistajien arvo-osuustileille siirtämättömien osakkeiden myynnistä saatuja palautuksia 3,4 miljoonaa euroa.

Liikevoittoon sisältyvät kurssivoitot ja -tappiot ovat olleet vähäisiä.

12. TULOVEROT

milj. euroa	2016	2015
Tilikauden verot	-60,2	-55,9
Edellisten tilikausien verot	0,1	0,2
Laskennalliset verot	-2,5	8,7
	-62,6	-47,1

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot:

milj. euroa	2016			2015		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,3	0,1	-0,3	2,3	-0,5	1,8
Rahavirran suojaukset	0,7	-0,1	0,5	-1,1	0,2	-0,9
	0,3	-0,1	0,3	1,2	-0,2	0,9

Muut laajan tuloksen erät koostuvat myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutoksesta ja muuntoeroista. Näihin ei liity veroja. Arvonmuutokseen ei kohdistu veroaikutusta, koska konsernin omistusosuus yhtiöstä on yli 10 prosenttia.

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 20 (20) prosentin verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

milj. euroa	2016	2015
Tulos ennen veroja	320,0	290,6
Kotimaan verokannan mukainen vero	-64,0	-58,1
Verovaikutukset seuraavista:		
Verovapaat tuotot	0,6	0,1
Vähennyskelvottomat kulut	-2,9	-1,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden veroaikutus	5,2	4,1
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-1,4	1,4
Laskennalliset verosaamiset aiemmin kirjaamattomista verotuksellisista tappioista		6,1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,1	0,2
Muut erät	-0,1	0,8
Verot tuloslaskelmassa	-62,6	-47,1
Efektiiivinen verokanta, %	19,6	16,2

13. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

	2016	2015
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj.euroa)	257,1	243,1
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000 kpl)	159 608	159 470
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euro/osake)	1,61	1,52

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

	2016	2015
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (milj. euroa)	257,1	243,1
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000 kpl)	159 608	159 470
Osakeoptioiden vaikutus (1 000 kpl)		
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (1 000 kpl)	159 608	159 470
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euro/osake)	1,61	1,52

14. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

2016

milj. euroa	Maa- ja Rakennukset ja		Tele-	Muut	Kesken-	Yhteensä
	vesialueet	rakennelmat	koneet ja kalusto	aineelliset hyödykkeet	eräiset aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2016	7,9	253,4	3 066,8	35,7	23,0	3 386,8
Hankitut liiketoiminnot	1,2	2,5	35,9	0,0	3,7	43,4
Lisäykset	0,1	6,6	133,5		25,7	165,8
Myydyt liiketoiminnot			0,4			0,4
Vähennykset	-0,0	-0,1	-19,8			-19,9
Siirrot erien välillä	0,0	1,8	17,6		-20,3	-0,9
Kurssierot			0,2	-0,0		0,1
Hankintameno 31.12.2016	9,2	264,1	3 234,6	35,7	32,1	3 575,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016		128,8	2 545,7	34,9		2 709,4
Poistot ja arvonalentumiset		12,0	159,8	0,1		171,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,1	-19,7			-19,5
Kurssierot			0,1	-0,0		0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016		140,9	2 685,9	35,0		2 861,8
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	7,9	124,6	521,1	0,8	23,0	677,4
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	9,2	123,2	548,6	0,8	32,1	713,9

2015

milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	7,7	242,7	2 950,4	35,7	20,5	3 257,1
Hankitut liiketoiminnot			0,0			0,0
Lisäykset	0,2	8,4	124,6	0,0	22,5	155,6
Vähennykset	0,0	0,0	-25,5			-25,6
Siirrot erien välillä	0,0	2,3	17,3		-19,9	-0,3
Kurssierot		0,0	0,0		0,0	0,0
Hankintameno 31.12.2015	7,9	253,4	3 066,8	35,7	23,0	3 386,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015		117,4	2 412,9	34,9		2 565,1
Poistot ja arvonalentumiset		11,4	158,5	0,1		170,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,0	-25,6			-25,7
Kurssierot			0,0			0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015		128,8	2 545,7	34,9		2 709,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	7,7	125,3	537,5	0,9	20,5	692,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	7,9	124,6	521,1	0,8	23,0	677,4

Sitoumukset aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintoihin olivat 31.12.2016 47,2 (46,1) miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 lisäksiin sisältyy 2,5 (1,8) miljoonaa euroa rahoitusleasingsovimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsovimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

2016

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	17,4	116,1	133,6
Kertyneet poistot	5,8	108,4	114,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	11,7	7,7	19,4

2015

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	17,4	113,6	131,0
Kertyneet poistot	5,3	105,3	110,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	12,1	8,3	20,4

15. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2016

milj. euroa	Liikearvo	Asiakas- kanta	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	836,1	89,4	524,0	24,8	1 474,4
Hankitut liiketoiminnot	59,9	7,8	0,5		68,3
Lisäykset			32,4	27,7 ⁽²⁾	60,1
Myydyt liiketoiminnot	-0,9		-1,1		-2,0
Vähennykset			-1,3		-1,3
Siirrot erien välillä			15,9	-15,2	0,7
Kurssierot	-0,4		0,0		-0,4
Hankintameno 31.12.2016	894,8	97,2	570,4	37,3	1 599,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	6,0	85,4	417,9	0,1	509,5
Poistot ja arvonalentumiset	9,0	2,3	40,6	0,0	51,9
Vähennysten kertyneet poistot			-1,5		-1,5
Kurssierot			0,0		0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	15,0	87,7	457,1	0,1	560,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	830,1	4,0	106,1	24,7	964,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	879,8	9,5	113,3 ⁽¹⁾	37,2	1 039,8

2015

milj. euroa	Liikearvo	Asiakas- kanta	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	831,5	87,7	493,2	15,7	1 428,1
Hankitut liiketoiminnot	4,6	1,7	0,1		6,4
Lisäykset			23,9	16,3	40,2
Vähennykset			-0,3	0,0	-0,3
Siirrot erien välillä			7,1	-7,2	-0,1
Kurssierot			0,0		0,0
Hankintameno 31.12.2015	836,1	89,4	524,0	24,8	1 474,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015		84,2	375,4		459,6
Poistot ja arvonalentumiset	6,0	1,2	43,1	0,1	50,4
Vähennysten kertyneet poistot			-0,6		-0,6
Kurssierot			0,0		0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	6,0	85,4	417,9	0,1	509,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	831,5	3,5	117,8	15,7	968,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	830,1	4,0	106,1 ⁽¹⁾	24,7	964,9

¹⁾ Sisältää it-ohjelmistoja kirjanpitoarvoltaan 74,6 (55,5) miljoonaa euroa.

²⁾ Sisältää Suomen 700 MHz -taajuuslisenssin kirjanpitoarvoltaan 22,0 miljoonaa euroa.

Liikearvon arvonalentumistestaukset

Liikearvo on kohdistettu konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille seuraavasti:

milj. euroa	2016	2015
Henkilöasiakkaat	530,9	500,3
Yritysiasiakkaat	348,9	329,8
	879,8	830,1

Elisan organisaatio- ja johtamisrakenteeseen perustuvat raportoitavat toimintasegmentit ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysiasiakkaat.

Elisa Oyj:llä ei ole muita aineettomia hyödykkeitä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton.

Kirjatut arvonalentumistappiot:

Konsernin tekemän vuosittaisen arvonalentumistestauksen lisäksi Henkilöasiakkaat-yksikköön kuuluvan Sulake Corporation Oy:n Habbo Hotel -liiketoiminnalle on suoritettu erillinen arvonalentumistestaus osana strategisten vaihtoehtojen arviointia. Erillisen arvonalentumistestauksen perusteella liikearvon arvonalentumistappiota kirjattiin yhteensä 9,0 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 6,0 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Sulake Corporation Oy hankittiin konserniin vuonna 2013 ja hankinnasta syntyi liikearvoa yhteensä 15,0 miljoonaa euroa. Arvonalentumistappioiden kirjaamisen jälkeen liikearvoa ei ole jäljellä.

Arvonalentumistestauksen perusteella Sulake Corporation Oy:n tuotekehitysmenoihin kirjattiin 2,0 miljoonan euron arvonalentumistappio. Arvonalentumistappion jälkeen tuotekehitysmenoja ei ole jäljellä.

Arvonalentumisten keskeisenä aiheuttajana oli aiempaa alhaisempi odotettu liikevaihto.

Arvonalentumistestaus:

Vuosittaisessa arvonalentumistestauksessa segmenttien kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty käyttöarvoon perustuen. Käyttöarvo on laskettu ennustettujen diskontattujen rahavirtojen (DCF-malli) perusteella. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin suunnitelmiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Ennusteet ovat pääosin yhdenmukaisia ulkoisten informaatiolähteiden tietojen kanssa ja kuvastavat toteutunutta kehitystä. Käytetty diskonttauskorko on 5,22 prosenttia. Viiden vuoden jälkeiset rahavirrat on ennustettu eteenpäin arvioimalla tulevaisuuden rahavirtojen muutos nolaksi.

Testausten perusteella segmenttien liikearvon arvonalentamiselle ei ole tarvetta.

DCF-mallin käyttö vaatii ennusteita ja oletuksia liittyen markkinoiden kasvuun, hintoihin, volyymikehitykseen, investointitarpeisiin ja yleiseen korkotasoon. Suurimmat herkkyydet tuloksessa liittyvät ennakoituun liikevaihto- ja kannattavuustasoon.

Herkkyyshanalyysi

Käytetyt ennusteparametrit	Henkilö- asiakkaat 2016	Yritys- asiakkaat 2016	Henkilö- asiakkaat 2015	Yritys- asiakkaat 2015
Määrä, jolla yksikön kirjanpitoarvo ylittyy, milj. euroa	3 908 ⁽²⁾	1 809	2 811 ⁽²⁾	1 238
Käyttökatemarginaali keskimäärin, % ⁽¹⁾	36,9	33,4	36,8	32,9
Horisonttikasvu, %	0,0	0,0	0,0	0,0
Diskonntauskorko ennen veroja, %	5,2	5,2	6,4	6,4

¹⁾ Viiden vuoden ennusteajaksolla keskimäärin

²⁾ Habbo hotel -liiketoimintaan kohdistuvan liikearvon arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen määrä, jolla yksikön kirjanpitoarvo ylittyy on 3 917 (2 817) miljoonaa euroa

Ennusteparametrien %- yksikkömuutos, joilla käypä arvo on yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo	Henkilö- asiakkaat 2016	Yritys- asiakkaat 2016	Henkilö- asiakkaat 2015	Yritys- asiakkaat 2015
Käyttökatemarginaali keskimäärin, %	-19,8 ⁽³⁾	-14,7	-18,1 ⁽³⁾	-12,1
Horisonttikasvu, %	-42,9 ⁽³⁾	-27,6	-37,9 ⁽³⁾	-19,5
Diskonntauskorko ennen veroja, %	19,1 ⁽³⁾	15,3	17,6 ⁽³⁾	12,3

³⁾ Habbo hotel -liiketoimintaan kohdistuvan liikearvon arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen käyttökatemarginaalin muutoksen tulisi olla keskimäärin -19,8 (-18,1) %, horisonttikasvun muutoksen -44,0 (-38,6) % ja muutoksen diskonntauskorossa ennen veroja 19,3 (17,7) %.

16. OSUUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

milj. euroa	2016	2015
Tilikauden alussa	59,5	48,8
Osuus tilikauden tuloksista	-1,4	2,3
Saadut osingot	-3,1	-2,4
Lisäykset	25,2	11,0
Vähennykset	-77,9	-0,2
Siirrot erien välillä	-0,0	
Tilikauden lopussa	2,2	59,5

Elisan omistukset osakkuusyrittäisistä on esitetty liitetiedossa 35.

Anvia Oyj on yhdistelty osakkuusyrittäisenä 30.6.2016 asti. Elisa myi Anvia Oyj:n osakkeet osana Anvia ICT-yhtiöiden hankintaa.

Elisa myi omistuksensa Softera Oy:ssä 3.2.2016.

17. KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT JA VELAT

milj. euroa	2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat ⁽¹⁾	-0,8		-0,8	
Myytavissä olevat rahoitusvarat ⁽²⁾	33,9	33,9		
Muut velat ⁽³⁾	-1,2			-1,2
	31,9	33,9	-0,8	-1,2

milj. euroa	2015	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat ⁽¹⁾	-1,9		-1,9	
Myytavissä olevat rahoitusvarat ⁽²⁾	26,2	26,2		
Muut velat ⁽³⁾	-1,8			-1,8
	22,5	26,2	-1,9	-1,8

¹⁾ Koron- ja valuutanvaihtosopimus sekä sähköjohdannainen. Käypänä arvona käytetään noteerattuja markkinahintoja tai jos niitä ei ole saatavilla, arvo lasketaan yleisesti käytössä olevia arvostusmenetelmiä hyväksikäyttäen.

²⁾ Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet. Käypä arvo määritetään aktiivisilla markkinoilla tehtyjen transaktioiden perusteella.

³⁾ Konsernin liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet.

Tasolle 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joilla on aktiivisilla markkinoilla määritetyt hinnat. Tasolle 2 luokitellaan instrumentit, joiden hinnat perustuvat todettavissa olevaan markkinatietoon. Tasolle 3 luokitellaan instrumentit, joiden hinnat eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon vaan esimerkiksi yrityksen omaan tietoon.

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Muut velat

milj. euroa	2016	2015
Tilikauden alussa	1,8	1,2
Ehdollisen vastikkeen lisäys	0,0	1,6
Ehdollisen vastikkeen maksu	-0,4	-1,0
Kurssierot	-0,2	
Tilikauden lopussa	1,2	1,8

Tasolla 3 esitetään liiketoimintojen hankintojen ehdolliset vastikkeet. Ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutos on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Johdon arvion mukaan tasolle 3 arvostettujen rahoitusinstrumenttien osalta yhden tai useamman käyvän arvon määrittämiseen käytetyn syöttötiedon vaihtaminen jokseenkin mahdolliseen vaihtoehtoiseen oletukseen ei muuttaisi tasolla 3 olevien käypään arvoon arvostettujen erien käypää arvoa merkittävästi ottaen huomioon kyseisten velkojen pieni kokonaismäärä.

18. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT ARVOSTUSRYHMITÄIN

2016

milj. euroa	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat ⁽¹⁾	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Tase-erien käyvät arvot	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5,0		33,9		38,9	38,9	19
Myyntisaamiset ja muut saamiset		74,8			74,8	74,8	20
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset		537,0			537,0	537,0	23
	5,0	611,9	33,9		650,7	650,7	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat				827,3	827,3	878,8	30
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾			0,8	28,0	28,8	28,8	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat				341,2	341,2	341,2	30
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾			1,2	302,4	303,6	303,6	31
			2,0	1 499,0	1 500,9	1 552,4	

¹⁾ Alkuperäisessä kirjaamisessa tällaiseksi määritetyt varat²⁾ Poislukien saadut ennakot

2015

milj. euroa	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat ⁽¹⁾	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Tase-erien käyvät arvot	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat rahoitusvarat	4,1		26,2		30,3	30,3	19
Myyntisaamiset ja muut saamiset		73,7			73,7	73,7	20
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset		333,4			333,4	333,4	23
	4,1	407,1	26,2		437,4	437,4	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat				686,0	686,0	731,8	30
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾			3,6	14,8	18,5	18,5	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat				305,2	305,2	305,2	30
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾				251,6	251,6	251,6	31
			3,6	1 257,6	1 261,2	1 307,1	

¹⁾ Alkuperäisessä kirjaamisessa tällaiseksi määritetyt varat²⁾ Poislukien saadut ennakot

Kunkin rahoitusvara ja -velkaerän käyvät arvot on esitetty yksityiskohtaisemmin liitenumeron mukaisessa kohdassa.

19. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

milj. euroa	2016	2015
Julkisesti noteeratut osakesijoitukset	33,9	26,2
Noteeraamattomat osakesijoitukset	5,0	4,1
	38,9	30,3

Julkisesti noteeratut osakesijoitukset on arvostettu käypään arvoon. Noteeraamattomat osakesijoitukset on kirjattu hankintamenoon mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettynä, koska osakesijoitusten käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä.

Noteerattujen osakkeiden käyvän arvon muutokset 7,7 (12,0) miljoonaa euroa on kirjattu tilikauden laajaan tulokseen.

20. PITKÄAIKAISET SAAMISET

milj. euroa	2016	2015
Lainasaamiset	0,1	0,1
Saamiset osakkuusyrittäiltä		0,6
Myyntisaamiset	60,3	55,7
Rahoitusleasingsaamiset	4,7	6,1
Siirtosaamiset	9,6	9,6
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,2	1,6
	74,8	73,7

Saamisten (lyhyt- ja pitkäaikaisten) efektiivinen korkoprosentti oli 0,00 (0,00) prosenttia.

Rahoitusleasingsaamisten bruttomäärät - vähimmäisvuokrasaamiset erääntymisajoin

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	5,6	9,1
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	4,7	6,1
Yli viiden vuoden kuluttua	0,0	0,2
	10,3	15,4
Tulevaisuudessa kertyvät rahoitustuotot	-0,0	-0,6
Rahoitusleasingsaamisten nykyarvo	10,2	14,9

Saatavien vähimmäisvuokrien nykyarvo erääntyy seuraavasti

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	5,6	8,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	4,7	5,9
Yli viiden vuoden kuluttua	0,0	0,2
	10,2	14,9

Elisa on antanut rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle pääosin videoneuvottelulaitteita. Sopimusten vuokra-ajat vaihtelevat yhdestä kymmeneen vuoteen ja sopimusehdot vaihtelevat indeksiehtojen osalta.

21. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikaudella 2016

Laskennalliset verosaamiset

milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu		Hankitut liike- toiminnot	31.12.2016
		tulos- laskelmaan	laajaan tulos- laskelmaan		
Varaukset	1,8	-0,5			1,3
Vahvistetut tappiot	6,1	-2,2			3,9
Rahoitusleasingsopimukset	4,2	2,5			6,6
Sisäiset katteet	3,5	-0,2			3,3
Osakepalkkiojärjestelmät	2,2	1,4			3,6
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä		-1,5		2,9	1,4
Eläkevelvoitteet	3,7	-0,1	0,1		3,7
Muut väliaikaiset erot	2,0	-0,8	-0,1		1,0
	23,3	-1,5	-0,1	2,9	24,6

Laskennalliset verovelat

milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu		Hankitut liike- toiminnot	31.12.2016
		tulos- laskelmaan	laajaan tulos- laskelmaan		
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	1,0	-0,5		1,6	2,1
Kertyneet poistoerot	17,6	-0,9		3,3	19,9
Rahoitusleasingsopimukset	2,9	2,3			5,1
Muut väliaikaiset erot	1,3	-0,0			1,3
	22,7	0,9		4,8	28,5

Vahvistetuista tappioista on kirjattu laskennallista verosaamista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan niitä voidaan hyödyntää. 31.12.2016 kirjatut laskennalliset verosaamiset vahvistetuista tappioista olivat 3,9 (6,1) miljoonaa euroa ja ne liittyvät vahvistettuihin tappioihin, jotka vanhenevat vuosina 2021–2024.

Konsernilla oli 31.12.2016 käyttämättömiä verotuksellisia tappioita 23,0 (22,3) miljoonaa euroa, joista ei ole kirjattu verosaamista. Kyseiset tappiot vanhenevat vuosina 2017–2025.

Viron tytäryhtiön verottamattomista voittovaroista 211,3 miljoonaa euroa ei ole kirjattu verovelkaa, koska ei ole olemassa voitonjakopäätöstä eikä suunnitelmaa voiton jakamisesta.

Laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikaudella 2015

Laskennalliset verosaamiset

milj. euroa	1.1.2015	Kirjattu		31.12.2015
		tulos- laskelmaan	laajaan tulos- laskelmaan	
Varaukset	1,4	0,5		1,8
Vahvistetut tappiot			6,1	6,1
Rahoitusleasingsopimukset	0,9	3,3		4,2
Sisäiset katteet	3,8	-0,3		3,5
Osakepalkkiojärjestelmät	1,3	0,8		2,2
Eläkevelvoitteet	4,1		-0,5	3,7
Muut väliaikaiset erot	2,1	-0,3	0,2	2,0
	13,5	10,0	-0,2	23,3

Laskennalliset verovelat

milj. euroa	1.1.2015	Kirjattu		31.12.2015
		tulos- laskelmaan	Hankitut liike- toiminnot	
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	1,6	-1,0	0,4	1,0
Kertyneet poistoerot	16,9	0,7		17,6
Rahoitusleasingsopimukset	1,2	1,7		2,9
Muut väliaikaiset erot	1,3	-0,0		1,3
	21,0	1,4	0,4	22,7

22. VAIHTO-OMAISUUS

milj. euroa	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	13,1	9,9
Valmiit tuotteet/tavarat	42,0	44,9
	55,0	54,8

Vaihto-omaisuudesta on tilikaudella kirjattu arvonalentumisia 0,8 (4,5) miljoonaa euroa.

23. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

milj. euroa	2016	2015
Myyntisaamiset	316,4	302,0
Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset	-6,5	-5,7
Rahoitusleasingsaamiset	5,6	8,7
Siirtosaamiset	27,9	22,3
Lainasaamiset ⁽¹⁾	168,7	1,6
Saamiset osakkuusyrityksiltä	0,2	0,2
Muut saamiset	24,8	4,3
	537,0	333,4

¹⁾ Sisältää 167,0 miljoonan euron lainasaamisen liittyen Starmanin liiketoimintojen hankintaan.

Siirtosaamiset muodostuvat korkosaamisista sekä liikekulojen jaksotuksista.

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj. euroa	2016	2015
Erääntymättömät	283,2	263,0
Erääntyneet		
Alle 30 päivää	21,2	24,8
31–60 päivää	3,5	4,7
61–90 päivää	1,4	2,3
Yli 90 päivää	0,6	1,6
	309,9	296,3

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Myyntisaamisten luottoriski on kuvattu liitetiedossa 34. Luottoriskin enimmäismäärä on myyntisaamisten arvo tilinpäätöspäivänä, 309,9 miljoonaa euroa.

24. RAHAVARAT

milj. euroa	2016	2015
Kassavarat	44,5	29,1
	44,5	29,1

25. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimusten nimellisarvot

milj. euroa	2016			2015		
	Voimassaoloaika			Voimassaoloaika		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta
Koron- ja valuutanvaihtosopimus				1,5		
Sähköjohdannainen	2,1	2,2		0,9	4,7	

Johdannaissopimusten käyvät arvot

milj. euroa	2016			2015		
	Positiivinen	Negatiivinen	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Yhteensä
	käypä arvo	käypä arvo		käypä arvo	käypä arvo	
Koron- ja valuutanvaihtosopimus					-0,1	-0,1
Sähköjohdannainen		-0,8	-0,8		-1,8	-1,8

Käyvän arvon määrittäminen ja luokittelu

Johdannaissopimusten käypä arvo määritetään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optionhinnoittelumalleja.

Johdannaissopimukset luokitellaan käypien arvojen hierarkian tasolle 2. Ks. liitetieto 17.

26. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Osakepääoma ja omat osakkeet

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä (tuhansia)	Osakepääoma	Omat osakkeet
1.1.2015	167 335	83,0	-148,2
Omien osakkeiden luovutus			2,7
31.12.2015	167 335	83,0	-145,5
Omien osakkeiden luovutus			2,7
31.12.2016	167 335	83,0	-142,9

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 83 033 008 (83 033 008) euroa.

Elisa Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on vain yhteen osakesarjaan kuuluvia osakkeita, joilla on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeiden enimmäismäärä on 1 000 (1 000) miljoonaa osaketta. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Omiin osakkeisiin sisältyy konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintameno.

Omat osakkeet	Osakkeita kpl	Kirjanpidollinen vasta-arvo euroa	%-osuus osakkeista ja äänistä
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 1.1.2015	7 986 043	3 962 734	4,77
Omien osakkeiden luovutus	-135 037		
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2015	7 851 006	3 895 732	4,69
Omien osakkeiden luovutus	-135 877		
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2016	7 715 129	3 828 309	4,61

MUUT RAHASTOT

milj. euroa	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Yhteensä
1.1.2015	90,9	3,4	0,4	381,0	475,7
Myytavissä olevat rahoitusvarat			12,0		12,0
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erot			1,8		1,8
Rahavirran suojaukset			-0,9		-0,9
31.12.2015	90,9	3,4	13,3	381,0	488,6
Myytavissä olevat rahoitusvarat			7,7		7,7
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erot			-0,3		-0,3
Rahavirran suojaukset			0,5		0,5
31.12.2016	90,9	3,4	21,3	381,0	496,6

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon on kirjattu se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei ole osakeantipäätösten mukaan merkitty osakepääomaan.

Vararahasto 3,4 miljoonaa euroa sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen/yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden. Käyvän arvon rahasto 21,3 miljoonaa euroa sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutokset, etuuspohjaisen nettoeläkevelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät sekä rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet. Muut rahastot 381,0 miljoonaa euroa ovat muodostuneet käytettäessä osakevaihtoa yrityshankinnassa.

27. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Osakepalkkiojärjestelmä 2014

Elisa Oyj:n hallitus päätti 11.12.2014 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä.

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015–2017, 2016–2018 ja 2017–2019. Elisan hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Ansaintajakson päätyttyä palkkio maksetaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Palkkiota ei pääsääntöisesti makseta osallistujalle, mikäli konserniyhtiö tai osallistuja irtisanoo tai purkaa osallistujan työ- tai toimisopimuksen ennen palkkion maksamista.

Ansaintajakson 2017–2019 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 166 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 495 664 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Ansaintajakson 2016–2018 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 157 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 438 350 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Ansaintajakson 2015–2017 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 145 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 617 000 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2017–2019	Ansaintajakso 2016–2018	Ansaintajakso 2015–2017
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	495 664	438 350	617 000
Myöntämispäivä	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa ⁽¹⁾	26,73	30,83	18,71
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	30,93	34,79	22,61
Osakkeen kurssin toteumaoletus ansaintajakson jälkeen ⁽²⁾	34,25	36,69	22,34
Ansaintajakso alkaa	1.1.2017	1.1.2016	1.1.2015
Ansaintajakso päättyy	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Ansaintakriteerien toteumaoletus ansaintajakson alussa, %	50	50	50
Ansaintakriteerien toteumaoletus tilinpäätöshetkellä, %	50	50	73
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	166	157	145

¹⁾ Osakkeen käypä arvo on myöntämishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

²⁾ Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttujat ovat korkotasoa, yleinen riskipremio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettua osinkoa.

Osakepalkkiojärjestelmä 2011

Toisessa, suoritusperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2012–2014, 2013–2015 ja 2014–2016. Järjestelmän maksimipalkkion suuruus vastaa 3 315 000 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Kunkin ansaintajakson päätyttyä palkkio maksetaan tilinpäätöksen valmistumista seuraavan kuukauden aikana osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Palkkiota ei pääsääntöisesti makseta osallistujalle, mikäli konserniyhtiö tai osallistuja irtisanoo tai purkaa osallistujan työ- tai toimitusjärjestelmän ennen palkkion maksamista.

Ansaintajakson 2012–2014 ansaintakriteerit perustuivat uusien liiketoimintojen liikevaihdon kasvuun ja osakekohtaiseen tulokseen. Suoritus oli kokonaisuudessaan 6,6 milj. euroa, josta rahana maksettiin 3,4 milj. euroa. Hallituksen päätöksen mukaisesti Elisa siirsi 4.2.2015 kannustinjärjestelmän piiriin kuuluville 136 henkilölle 133 197 osaketta, josta johtoryhmän jäsenille 38 103 osaketta ja toimitusjohtajalle 12 002 osaketta.

Ansaintajakson 2013–2015 ansaintakriteerit perustuvat uusien liiketoimintojen liikevaihdon kasvuun ja osakekohtaiseen tulokseen. Suoritus oli kokonaisuudessaan 9,5 milj. euroa, josta rahana maksettiin 4,9 milj. euroa. Hallituksen päätöksen mukaisesti Elisa siirsi 29.1.2016 kannustinjärjestelmän piiriin kuuluville 139 henkilölle 134 037 osaketta, josta johtoryhmän jäsenille 37 838 osaketta ja toimitusjohtajalle 11 733 osaketta.

Ansaintajakson 2014–2016 ansaintakriteerit perustuvat uusien liiketoimintojen liikevaihdon kasvuun ja osakekohtaiseen tulokseen. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 139 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 996 500 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2014–2016	Ansaintajakso 2013–2015	Ansaintajakso 2012–2014
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	996 500	983 500	983 000
Myöntämispäivä	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa ⁽¹⁾	15,36	12,83	12,23
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	19,26	16,73	16,13
Osakkeen kurssin toteumaoletus ansainta- ja rajoitusjakson jälkeen ⁽²⁾	19,54	16,24	16,16
Ansaintajakso alkaa	1.1.2014	1.1.2013	1.1.2012
Ansainta- ja rajoitusjakso päättyvät	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Ansaintakriteerien toteumaoletus ansaintajakson alussa, %	50	50	72
Ansaintakriteerien toteumaoletus tilinpäätöshetkellä, %	27		
Ansaintakriteerien toteuma, %		29	29
Suoritettu määrä, kpl		134 037	133 197
Siirtopäivän keskipäivä		33,23	23,34
Osakkeina jaettu määrä myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärästä, %		14	14
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	139	139	136

¹⁾ Osakkeen käypä arvo on myöntämishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

²⁾ Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttujat ovat korkotasoa, yleinen riskipreemio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettua osinkoa.

Sitottava osakepalkkiojärjestelmä 2011

Kolmas, sitottava osakepalkkiojärjestelmä käsittää vuodet 2012–2018. Järjestelmän puitteissa myönnettävien palkkioiden sitouttamisaika on 1–3 vuotta. Mahdollinen palkkio perustuu avainhenkilön työsuhteen voimassaoloon. Tämän järjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 500 000 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2016–2018	Ansaintajakso 2016–2017	Ansaintajakso 2014–2016	Ansaintajakso 2014–2015
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	5 000	5 000	4 000	4 000
Myöntämispäivä	16.12.2016	16.12.2016	11.12.2014	11.12.2014
Osakkeen käypä arvo sitouttamisjakson alussa, euroa ⁽¹⁾	27,92	29,32	19,29	20,59
Osakkeen kurssi sitouttamisjakson alussa, euroa	30,72	30,72	21,89	21,89
Osakkeen kurssin toteumaoletus sitouttamisjakson jälkeen ⁽²⁾	32,87	31,70	21,76	21,70
Sitouttamisjakso alkaa	13.12.2016	13.12.2016	4.11.2014	4.11.2014
Sitouttamisjakso päättyy	13.12.2018	13.12.2017	4.11.2016	4.11.2015
Ansaintakriteerin toteumaoletus sitouttamisjakson alussa, %	100	100	100	100
Ansaintakriteerien toteumaoletus tilinpäätöshetkellä, %	100	100		
Ansaintakriteerien toteuma, %			100	100
Suoritettu määrä, kpl			1 840	1 840
Siirtopäivän keskipörssi			29,97	34,49
Osakkeina jaettu määrä myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärästä, %			46	46
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	1	1	1	1

¹⁾ Osakkeen käypä arvo on sitouttamishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

²⁾ Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttujat ovat korkotasoa, yleinen riskipreemio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettua osinkoa.

Osakepalkkiojärjestelmien kulut

Tilikaudella 2016 osakepalkkiojärjestelmien perusteella kirjatut kulut olivat 8,3 (6,7) miljoonaa euroa.

28. ELÄKEVELVOITTEET

Suomessa Elisan henkilöstön eläketurva on hoidettu TyEL-eläkkeiden osalta eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja lisäeläketurvan osalta pääsääntöisesti henkivakuutusyhtiöiden kautta. Suomen TyEL-järjestelmä on luonteeltaan maksupohjainen järjestely. Etuuspohjaisiksi järjestelyiksi on luokiteltu osa lisäeläkejärjestelyistä ja yhtiöiden omalla vastuulla olevat eläkejärjestelyt. Järjestelyt rahoitetaan pääosin vakuutusyhtiöön suoritettavilla vuosittaisilla vakuutusmatemaattisiin laskelmiin perustuvilla maksuilla. Järjestelyihin sovelletaan paikallista vero- ja muuta lainsäädäntöä. Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä on vain Elisa Oyj:ssä sekä vuonna 2016 hankitussa Anvia Telecom Oy:ssä.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia.

Lakisääteiseen työeläkejärjestelyyn (TyEL) 1.1.2017 voimaan tullut lakimuutos nostaa asteittain eläkeiä 63 vuodesta 65 vuoteen syntymävuodesta riippuen. Elisa on päättänyt olla kompensoimatta lakisääteisen eläkeiän nousua lisäeläkkeellä.

Taseen etuuspohjainen nettoeläkevelka määräytyy seuraavasti:

milj. euroa	2016	2015
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-2,4	-2,1
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	-72,8	-68,0
Varojen käypä arvo	58,6	54,5
Nettomääräinen eläkevelka (-) /-saaminen (+) taseessa	-16,6	-15,6

Laajan tuloslaskelman eläkekulu määräytyy seuraavasti:

milj. euroa	2016	2015
Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu		
Tilikauden työsuorituksen perustuva meno	0,2	0,3
Nettokorkokulu	0,3	0,4
Velvoitteen täyttämiset	0,0	-0,1
	0,5	0,5
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,3	-2,3
Uudelleen määrittämisestä johtuvaan erään liittyvä vero	-0,1	0,5
	0,3	-1,8

Taseessa esitetyn etuuspohjaisen nettovelan täsmäytyslaskelma:

milj. euroa	2016	2015
Nettovelka tilikauden alussa	15,6	18,2
Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu	0,5	0,5
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,3	-2,3
Työnantajan suorittamat maksut	-0,4	-0,8
Hankitut liiketoiminnot	0,4	
Nettovelka tilikauden lopussa	16,6	15,6

Eläkevelvoitteen nykyarvon muutokset:

milj. euroa	2016	2015
Velvoite tilikauden alussa	-70,1	-76,0
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	-0,2	-0,3
Korkomenot	-1,4	-1,6
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Demografisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	0,0	1,4
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-6,8	1,5
Kokemusperäiset voitot (+) tai tappiot (-)	-1,0	-0,7
Maksetut etuudet	5,1	5,1
Velvoitteen täyttäminen	0,0	0,4
Hankitut liiketoiminnot	-0,8	
Velvoite tilikauden lopussa	-75,2	-70,1

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset:

milj. euroa	2016	2015
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden alussa	54,5	57,9
Korkotuotot	1,1	1,2
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät, voitot (+) ja tappiot (-)	7,4	0,1
Maksetut etuudet	-5,1	-5,1
Työntajan suorittamat maksut	0,4	0,8
Velvoitteen täyttäminen	0,0	-0,3
Hankitut liiketoiminnot	0,4	
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden lopussa	58,6	54,5

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset olivat seuraavat:

	2016	2015
Diskonntauskorko, %	1,10	2,00
Tulevan ajan palkankorotusolettamus, %	2,70	2,70
Tulevan ajan eläkkeiden korotusolettamus, %	1,60	1,70

Etuspohjaisen nettoeläkevelan herkkyslaskelma:

Vakuutusmatemaattisen oletuksen muutos	Vaikutus etuspohjaiseen nettoeläkevelkaan, meur	
	2016	2015
Diskonntauskorko + 0,5 %	-1,6	-1,3
Tulevan ajan eläkkeiden korotusolettamus +0,5 %	4,9	4,1
Odotettavissa oleva elinikä +1 vuosi	1,0	0,8

Yllä olevan herkkyysoanalyysin vaikutukset on laskettu niin, että oletuksen muutoksen vaikutusta laskettaessa on kaikkien muiden oletusten oletettu pysyvän ennallaan. Käytännössä tämä ei ole todennäköistä, ja joissakin oletuksissa tapahtuvat muutokset saattavat korreloida keskenään. Etuspohjaisen velvoitteen herkkyysolettamus on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkevelvoitetta laskettaessa.

Etuspohjaiset eläkejärjestelyt altistavat konsernin useille riskeille. Joukkovelkakirjalainojen tuoton aleneminen, korkeampi inflaatio ja korkeampi odotettavissa oleva eläkeikä voivat altistaa konsernin eläkevelkojen kasvulle. Toisaalta koska varojen käypä arvo lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite, diskonttauskoron muutos vaikuttaa vain nettovelkaan. Vastaavasti eliniän odotteen nousu kasvattaa varoja ja vaikutus kohdistuu nettovelkaan.

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 14,7 (14,6) vuotta.

Konserni ennakoii maksavansa etuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 0,4 (0,8) miljoonaa euroa vuonna 2017.

Etuspohjaiseen eläkejärjestelyyn kuuluvat varat ovat 100 prosenttisesti hyväksyttäviä vakuutuksia.

29. VARAUKSET

milj. euroa	Työsuhteen päättämiseen liittyvät		Yhteensä
	etuudet	Muut	
1.1.2015	4,4	2,5	6,8
Varausten lisäykset	5,6		5,6
Käyttämättömien varausten peruutukset	-0,3		-0,3
Käytetyt varaukset	-3,0	-0,4	-3,4
31.12.2015	6,8	2,1	8,9
Varausten lisäykset	2,8		2,8
Hankitut liiketoiminnot		0,3	0,3
Käyttämättömien varausten peruutukset	-1,5		-1,5
Käytetyt varaukset	-3,9	-0,0	-4,0
31.12.2016	4,1	2,3	6,4
milj. euroa		2016	2015
Pitkäaikaiset varaukset		3,5	3,4
Lyhytaikaiset varaukset		2,9	5,4
		6,4	8,9

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Osana konsernin tehostamistoimia Elisa on käynyt vuonna 2016 henkilöstön vähentämiseen johtaneita yhteistoimintaneuvotteluja. Toimintojen uudelleenjärjestelyvaraus sisältää sekä varautumisen työttömyyseläkkeisiin että muihin irtisanomisista aiheutuviin menoihin. Irtisanomisiin liittyvä varaus realisoituu vuonna 2017 ja työttömyyseläkejärjestelyihin liittyvä varaus vuosina 2017–2019.

Muut varaukset

Muut varaukset sisältävät puhelinpylväistä sekä myydyistä kiinteistöistä tehdyn ympäristövarauksen.

30. RAHOITUSVELAT

milj. euroa	2016		2015	
	Tase- arvot	Käyvät arvot	Tase- arvot	Käyvät arvot
Pitkäaikaiset				
Joukkovelkakirjalainat	594,5	646,0	592,5	638,4
Pankkilainat	209,2	209,2	68,5	68,5
Eläkesäätiölainat	1,0	1,0	1,0	1,0
Pääomalainat	0,1	0,1	0,1	0,1
Rahoitusleasingvelat	22,5	22,5	23,9	23,9
	827,3	878,8	686,0	731,8
Lyhytaikaiset				
Pankkilainat	139,2	139,2	130,7	130,7
Rahoitusleasingvelat	3,1	3,1	3,9	3,9
Yritystodistukset	199,0	199,0	170,5	170,5
	341,2	341,2	305,2	305,2
	1 168,6	1 220,1	991,1	1 037,0

Lainat sisältävät yhteensä 25,6 (27,8) miljoonaa euroa vakuudellisia velkoja (rahoitusleasingvelkoja). Rahoitusleasingvelat ovat tosiasiallisesti vakuudellisia, sillä maksujen laiminlyönnin tapahtuessa oikeudet vuokrattuun omaisuuteen siirtyvät takaisin vuokranantajalle.

Kaikki rahoitusvelat ovat euromääräisiä. Rahoitusvelat arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuun. Rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat markkinanoteerauksiin tai ne on laskettu diskonttaamalla velkaan liittyvät rahavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorolla.

Pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti oli 3,9 (4,2) vuotta ja efektiivinen keskiporkko 2,1 (2,3) prosenttia.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen sopimuksiin perustuvat kassavirrat

2016

milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022-	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	15,0	15,0	315,0	8,3	308,3		661,5
Rahoituskulut	15,0	15,0	15,0	8,3	8,3		61,5
Lyhennykset			300,0		300,0		600,0
Pankkilainat	10,4	60,3	0,7	0,7	0,6	151,2	223,9
Rahoituskulut	1,2	1,2	0,6	0,6	0,6	1,2	5,5
Lyhennykset	9,1	59,1	0,0	0,0		150,0	218,3
Sitovat luottolimiitit	130,0						130,0
Rahoituskulut	0,0						0,0
Lyhennykset	130,0						130,0
Yritystodistukset	199,0						199,0
Rahoituskulut	0,4						0,4
Lyhennykset	198,6						198,6
Eläkesäätiölainat	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,7	1,2
Rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
Lyhennykset		0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	1,0
Pääomalainat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lyhennykset						0,1	0,1
Rahoitusleasingvelat	5,1	3,8	3,5	3,1	2,2	49,5	67,2
Rahoituskulut	2,0	1,6	1,7	1,6	1,5	33,2	41,6
Lyhennykset	3,1	2,2	1,8	1,5	0,7	16,3	25,6
Sähköjohdannainen	0,0	0,1	0,2				0,3
Suoritettavat rahavirrat		0,1	0,2				0,3
Ostovelat	150,5						150,5
Rahoituskulut	18,7	17,9	17,6	10,5	10,4	34,6	109,5
Lyhennykset	491,4	61,4	301,9	1,6	300,8	167,0	1 324,2
Yhteensä	510,0	79,3	319,5	12,1	311,2	201,6	1 433,7

2015

milj. euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021-	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	15,0	15,0	15,0	315,0	8,3	308,3	676,5
Rahoituskulut	15,0	15,0	15,0	15,0	8,3	8,3	76,5
Lyhennykset				300,0		300,0	600,0
Pankkilainat	133,7	9,9	59,7	0,0	0,0		203,3
Rahoituskulut	3,0	0,6	0,6	0,0	0,0		4,2
Lyhennykset	130,6	9,3	59,1	0,0	0,0		199,1
Sitovat luottolimitit	0,1						0,1
Lyhennykset	0,1						0,1
Yritystodistukset	170,5						170,5
Rahoituskulut	0,4						0,4
Lyhennykset	170,1						170,1
Eläkesäätiölainat	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,7	1,2
Rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
Lyhennykset		0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	1,0
Pääomalainat						0,1	0,1
Lyhennykset						0,1	0,1
Rahoitusleasingvelat	6,1	4,4	3,1	3,1	3,1	51,7	71,5
Rahoituskulut	2,1	2,0	1,6	1,7	1,6	34,7	43,7
Lyhennykset	3,9	2,4	1,5	1,4	1,5	17,1	27,8
Sähköjohdannainen	0,0	0,2	0,2	0,2			0,6
Suoritettavat rahavirrat	0,0	0,2	0,2	0,2			0,6
Koron- ja valuutanvaihtosopimus	0,0						0,0
Ostovelat	130,5						130,5
Rahoituskulut	20,6	17,8	17,3	17,0	9,9	43,0	125,6
Lyhennykset	435,2	11,8	60,8	301,5	1,6	317,7	1 128,7
Yhteensä	455,9	29,6	78,1	318,5	11,5	360,8	1 254,3

Vaihtuvakorkoisten rahoitusvelkojen tulevat rahoituskulut on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä voimassa ollutta korkoa.

Yhtiöllä on sitovia luottolimittejä 300 miljoonaa euroa, joista 170 miljoonaa euroa eräänny 2018 ja 130 miljoonaa euroa 2019.

Vuoden vaihteessa nostettuna ollut määrä 130 miljoonaa euroa on nostettu alle vuoden mittaisena ja vaihtuvakorkoisena.

Joukkovelkakirjalainat

Emoyhtiö on joukkovelkakirjalainaohjelmansa puitteissa laskenut liikkeeseen seuraavat joukkovelkakirjalainat:

	31.12.2016					Eräpäivä
	Käypä arvo milj. euroa	Tasearvo milj. euroa	Nimellisarvo milj. euroa	Nimellis- korko-%	Efektiivinen korko-%	
EMTN-ohjelma 2001 / 1000 milj.euroa						
I/2012	316,9	295,2	300,0	2,250	2,403	4.10.2019
I/2013	329,1	299,3	300,0	2,750	2,785	22.1.2021
	646,0	594,5	600,0			

Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo perustuu markkinanoteerauksiin.

**Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä
- vähimmäisvuokrat eräänymisajoin**

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	5,1	6,1
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	12,9	14,0
Yli viiden vuoden kuluttua	49,2	51,5
	67,2	71,5
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-41,6	-43,7
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	25,6	27,8

Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo eräänymisajoin seuraavasti

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	3,1	3,9
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	6,3	6,8
Yli viiden vuoden kuluttua	16,3	17,1
	25,6	27,8

Elisa on vuokrannut rahoitusleasing-sopimuksilla mm. teletiloja ja -verkkoa, palvelimia ja työasemia sekä videoneuvottelulaitteita ja -infrastruktuuria. Sopimusehdot vaihtelevat osto-optioiden/lunastusehtojen, indeksiehtojen ja sopimusaikojen osalta.

31. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

milj. euroa	2016	2015
Pitkäaikaiset		
Saadut ennakot	5,2	5,4
Johdannaissopimukset	0,8	3,6
Muut velat ⁽¹⁾	28,0	14,8
	34,0	23,9
Lyhytaikaiset		
Ostovelat ⁽¹⁾	150,5	130,5
Saadut ennakot	4,1	3,9
Palkka- ja henkilösivukulujaksotukset	55,2	54,8
Muut siirtovelat	18,5	15,9
Velat osakkuusyrityksille	0,5	0,3
Muut velat	78,8	50,1
	307,7	255,5
	341,7	279,4

¹⁾ Sisältää 800 MHz -taajuuslisenssiin liittyvää pitkäaikaista velkaa 0,0 (6,7) miljoonaa euroa ja 700 MHz taajuuslisenssiin liittyvää pitkäaikaista velkaa 17,6 (0,0) miljoonaa euroa.

Lisensseihin liittyvä lyhytaikainen velka 11,1 (6,7) miljoonaa euroa sisältyy lyhytaikaisiin ostovelkoihin.

Johdannaissopimukset on luokiteltu ryhmään Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat. Muut pitkäaikaiset velat on luokiteltu Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat -ryhmään.

Ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Konsernin ostovelkojen maksuajat noudattavat yritysten tavanomaisia maksuehtoja. Muut siirtovelat muodostuvat korkokulujen sekä muiden tavanomaisten kulujen jaksotuksista.

32. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Ei puretavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	29,6	29,0
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	36,7	42,3
Yli viiden vuoden kuluttua	26,6	28,0
	93,0	99,4

Elisa on vuokrannut mm. toimi- ja teletiloja, liikepaikkoja ja autoja. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat yhdestä kuukaudesta teletilojen yli 50 vuoteen.

Vuonna 2016 on kirjattu tulosvaikutteisesti muiden vuokrasopimusten perusteella suoritetuista vuokramenoista 56,3 (55,8) miljoonaa euroa.

Konserni vuokralle antajana

Ei puretavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	2,9	2,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0,5	0,4
	3,4	3,2

Elisa toimii vuokralleantajana pääasiallisesti tavanomaisissa liikehuoneiston vuokrasopimuksissa sekä teletila- ja laitepaikkavuokrasopimuksissa. Vuokrasopimukset ovat valtaosin lyhyitä, 1–6 kuukauden pituisia sopimuksia.

33. ANNETUT VAKUUKSET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT

milj. euroa	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinnitykset	1,2	2,3
Pantatut arvopaperit	0,1	0,1
Talletukset	0,7	0,7
Takaukset	1,1	1,1
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset ⁽¹⁾	0,5	0,5
Muut	0,0	
	3,6	4,8
Muut sopimusveloitteet		
Takaisinostovastuut	0,0	0,1
Remburssivastuu	0,1	0,1
Pääomallainan kirjaamaton korkovastuu	0,0	0,0

¹⁾ Elisa on taannut henkilöstön vähäisiä alle 20 000 euron suuruisia lyhytaikaisia lainoja. Takauslimiitin enimmäismäärä tilinpäätöshetkellä oli 0,5 (0,5) miljoonaa euroa.

Kiinteistöinvestoinnit

Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu 31.12.2016 oli 30,5 (31,7) miljoonaa euroa.

34. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Elisa Oyj:n keskitetty rahoitustoiminta vastaa koko konsernin valuutta-, korko-, likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskeistä. Rahoituspolitiikan, kuten varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet, käsitellään ja vahvistetaan vuosittain hallituksen tarkastusvaliokunnassa. Rahoitusriskejä seurataan osana normaalia toiminnan valvontaa.

Markkinariskit

Korkoriski

Elisa altistuu korkoriskille lähinnä rahoitusvelkojensa kautta. Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi voidaan käyttää myös johdannaisopimuksia. Tavoitteena on suojautua korkotason muutosten aiheuttamilta negatiivisilta vaikutuksilta. Johdannaisiin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Korollisten rahoitusvelkojen koronmuutosten ajankohdat (milj. euroa) 31.12.2016, nimellisarvoon

Ajankohta, jolloin koronmuutos tapahtuu	alle 1 vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoiset rahoitusinstrumentit				
Yritystodistuslainat	199,0			199,0
Pankkilainat	198,3			198,3
Rahoitusleasingvelat	3,1			3,1
Kiinteäkorkoiset rahoitusinstrumentit				
Joukkovelkakirjalainat		600,0		600,0
Pankkilainat			150,0	150,0
Eläkesäätiölainat	1,0			1,0
Pääomalainat	0,1			0,1
Rahoitusleasingvelat		6,3	16,3	22,5
	401,5	606,3	166,3	1 174,0

Konsernilla oli korollisia rahoitusvaroja sijoitettujen yritystodistusten ja pankkitalletusten muodossa 0,0 miljoonaa euroa sekä kassavaroja 44,5 miljoonaa euroa 31.12.2016.

Herkkyysanalyysi sisältää taseen rahoitusvelat tilinpäätöshetkellä. Korkotason muutokseksi on oletettu yksi prosenttiyksikkö ja muutoksen vaikutus tulokseen on laskettu ennen veroja. Korkopositioksi on oletettu korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihtosopimukset tilinpäätöshetkellä niin, että kaikki sopimukset olisivat voimassa muuttumattomina koko vuoden.

milj. euroa	2016		2015	
	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
Korkotason muutos +/- 1 %	+/- 4,0		+/- 2,5	

Valuuttakurssiriski

Elisa-konsernin rahavirroista valtaosa on euromääräisiä, joten yhtiön altistuminen valuuttariskille (taloudellinen riski ja transaktioriski) on vähäistä. Liiketoimintaan liittyvät valuuttakurssiriskit aiheutuvat kansainvälisestä yhdysliikenteestä sekä vähäisessä määrin hankinnoista. Keskeisimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari (USD), Englannin punta (GBP), Kansainvälisen valuuttarahaston korivaluutta (SDR), Venäjän rupla (RUB) ja Ruotsin kruunu (SEK). Muiden valuuttojen merkitys on vähäinen. Tilikauden aikana valuuttakurssisuojausjauksia ei käytetty. Yhtiön rahoitusvelkoihin ei sisälly valuuttariskiä.

Konsernin omaan pääomaan sisältyvä ulkomaisten tytäryhtiöiden muuntoeropositio on vähäinen. Muuntoeropositiota ei ole tilivuoden aikana suojattu.

Valuuttapositio 31.12.2016

milj. euroa	Myyntisaamiset	Ostovelat
USD	0,6	2,6
GBP	0,7	0,2
SDR	0,5	0,7
RUB	0,1	
SEK	0,1	0,1

Valuuttapositio 31.12.2015

milj. euroa	Myyntisaamiset	Ostovelat
USD	0,6	2,0
GBP	0,8	0,3
SDR	0,4	0,8
RUB	0,2	
SEK	0,3	0,0

USD:n kahdenkymmenen prosenttiyksikön muutos vaikuttaisi konsernin tulokseen +/- 0,4 (+/- 0,3) miljoonaa euroa, GBP:n +/- 0,1 (+/- 0,1) miljoonaa euroa, SDR:n +/- 0,0 (+/- 0,1) miljoonaa euroa, RUB:in +/- 0,0 (+/- 0,0) miljoonaa euroa ja SEK:n +/- 0,0 (+/- 0,1) miljoonaa euroa.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskienhallinnan tavoitteena on konsernin rahoituksen varmentaminen kaikissa tilanteissa. Yhtiön keskeisin rahoitusjärjestely on 1 000 miljoonan euron EMTN-ohjelma, jonka puitteissa on laskettu liikkeeseen 600,0 miljoonan euron määrästä joukkovelkakirjalainoja. Yhtiöllä on lisäksi 250 miljoonan euron yritystodistusohjelma sekä 300 miljoonan euron komitoidut luottolimitit, joista 3.6.2018 erääntyvästä 170 miljoonan euron limiitistä oli 130 miljoonaa euroa nostettuna ja 11.6.2021 erääntyvä 130 miljoonaa euroa oli kokonaisuudessaan nostamatta 31.12.2016. Lainojen marginaali määräytyy yhtiön luottoluokituksen pohjalta.

Elisa on hankkinut kansainväliset luottoluokitukset osana rahoituksensa varmentamista. Moody's Investor Services on luokittanut Elisan pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan Baa2 (näkömä vakaa). Standard & Poor's on luokittanut yhtiön pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan BBB- (näkömä vakaa) ja lyhytaikaiset sitoumukset luokkaan A-2.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät komitoidut limiitit

milj. euroa	2016	2015
Rahat ja pankkisaamiset	44,5	29,1
Luottolimitit	170,0	450,0
	214,5	479,1

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät komitoidut luottolimitit vähennettynä Elisan liikkeeseenlaskemilla yritystodistuksilla olivat 15,5 (308,6) miljoonaa euroa 31.12.2016.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat rahavirrat on esitetty liitetiedossa 30.

Luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään veloitettaan. Likvidien varojen sijoitukset tehdään vahvistettujen limiittien rajoissa kohteisiin, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Sijoituskohteet sekä niille määritellyt limiitit tarkastetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain. Johdannaissopimuksia tehdään vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien koti- ja ulkomaisten pankkien kanssa.

Liiketoimintayksiköt vastaavat myyntisaamisiin liittyvästä luottoriskistä. Yksiköillä on kirjallisesti laaditut luottopolitiikat, jotka noudattavat pääosin yhteneväisiä periaatteita. Uusien asiakkaiden luottotiedot tarkastetaan ulkoisista lähteistä aina, kun myydään jälkikäteislaskutettavia tuotteita tai palveluita. Myytäessä lisää olemassa oleville asiakkaille luottokelpoisuus tarkastetaan omien reskontratietojen perusteella. Elisa voi myös periä ennako- tai takuumaksuja luottopolitiikan mukaisesti.

Myyntisaamisten luottoriskikeskittymät ovat vähäisiä johtuen konsernin suuresta asiakaskannasta; 10 suurinta asiakasta edustaa noin 6 prosenttia liikevaihdosta. Konsernin myyntisaamisista on vähennetty epävarmoja saatavia 6,5 (5,7) miljoonaa euroa. Konsernin aikaisempi kokemus myyntisaamisten perinnästä vastaa kirjattuja arvonalennuksia. Lisäksi konserni myy määritettyjen asiakasryhmien keskimäärin 136 päivää erääntyneet myyntisaamiset. Näiden seikkojen perusteella johto uskoo, ettei konsernin myyntisaamisiin sisälly merkittävää luottoriskää. Luottoriskin enimmäismäärä on myyntisaamisten kokonaismäärä, joka 31.12.2016 oli 309,9 miljoonaa euroa. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 23.

Hyödykeriskit ja niiden herkkyysanalyysi

Elisa suojaa sähköstöjä fyysisten ostosopimusten lisäksi johdannaisilla. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden vuoden aikajänteellä. Tulevaisuuden ostoja suojaavien johdannaissopimusten osalta noudatetaan suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kriteerit täyttävien johdannaisten tehokas osuus kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon ja tehoton osuus tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Omaan pääomaan kirjattavan käyvän arvon rahaston muutos esitetään laajan tuloslaskelman erässä Rahavirran suojaukset.

Suojauslaskennan tehoton osuus oli vuoden lopussa 0,4 (-0,4) miljoonaa euroa.

Sähköstöjen suojausaste seuraavien vuosien hankinnoista, %

	2016	2015
0-1 vuotta	91,3	62,9
1-2 vuotta	46,6	43,2
2-3 vuotta	17,5	24,7
3-4 vuotta	0,0	18,5
4-5 vuotta	0,0	0,0

Jos sähköjohdannaisten markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän 31.12.2016 tasosta +/- 10 %, olisi vaikutus vuoden 2017 tuloslaskelmaan +/- 0,0 (0,0) milj. euroa ja omaan pääomaan +/- 0,4 (0,6) milj. euroa. Muutoksen vaikutus on laskettu ennen veroja.

Muu hintariski

Elisan myytävissä olevat sijoitukset koostuvat pääosin Comptel Oyj:n osakkeista, jotka noteerataan julkisesti. Herkkyysanalyysi käsittää taseen osakkeet tilinpäätöshetkellä. Osakekurssin muutokseksi analyysissä on oletettu 20 prosenttiyksikköä.

milj. euroa	2016		2015	
	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
Comptelin osakekurssin muutos +/- 20 %		+/- 6,8		+/- 5,2

Pääoman hallinta

Elisan pääoma koostuu omasta pääomasta ja velasta. Liiketoiminnan kehittämiseksi Elisa voi toteuttaa laajennusinvestointeja ja yritysostoja, jotka voidaan rahoittaa joko omalla pääomalla tai velalla joko suoraan tai välillisesti.

Elisan omavaraisuustavoite on yli 35 prosenttia ja nettovelka/käyttökate 1,5-2,0. Nettovelka/käyttökate -tunnusluku lasketaan kertaluonteisista eristä puhdistettuna.

Elisan pääomanpalautus omistajille koostuu osingoista, muusta vapaan oman pääoman jakamisesta sekä omien osakkeiden hankinnasta. Varsinainen voitonjako on 80-100 prosenttia tilikauden tuloksesta. Tämän lisäksi osakkeenomistajille voidaan suorittaa lisävoitonjakoa. Jakoehdotusta tai -päätöstä tehdessään hallitus ottaa huomioon taloudellisen aseman, tulevat rahoitustarpeet ja asetetut taloudelliset tavoitteet.

Pääomarakenne ja keskeiset tunnusluvut

milj. euroa	2016	2015
Korollinen nettovelka	1 124,1	962,0
Oma pääoma yhteensä	971,3	925,9
Pääoma yhteensä	2 095,4	1 887,9
Velkaantumisaste, %	115,7	103,9
Nettovelka/käyttökate	2,0	1,8
Omavaraisuusaste, %	38,5	41,4

Käytettävissä olevat rahoituslähteet

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen osalta Elisan tavoitteena on pitää hallituksella riittävä joustavuus omien osakkeiden liikkeeseenlaskuun. Yhtiökokous tekee päätöksen osakeantivaltuutuksen määrästä. Valtuutusta on käytetty vuonna 2016 osakepalkkiojärjestelmien toteutuksessa.

Oma pääoma	2016	2015
Hallussa olevat osakkeet, 1 000 kpl	7 715	7 851
Osakeantivaltuus, 1 000 kpl	14 998	14 865
Osakekurssi	30,93	34,79
Yhteensä, milj. euroa	463,9	517,2

Vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen osalta Elisa pitää yllä lainaohjelmia ja luottojärjestelyitä, joiden puitteissa voidaan tehdä nopeasti liikkeeseenlaskuja. Järjestelyt ovat sitovia ja ei-sitovia ja niiden puitteissa voidaan tehdä liikkeeseenlaskuja eri juoksuajoille.

Velkapääoma	2016	2015
Yritystodistusohjelma (ei sitova) ⁽¹⁾	51,0	79,5
Komittoidut luottolimiitit ⁽²⁾	170,0	300,0
Pankkilainat nostamatta (sitova) ⁽³⁾	0,0	150,0
EMTN-ohjelma (ei sitova) ⁽⁴⁾	400,0	400,0
Yhteensä, milj. euroa	621,0	929,5

Oma pääoma ja velkapääoma yhteensä	2016	2015
	1 084,9	1 446,7

¹⁾ Yritystodistusohjelman koko on 250 miljoonaa euroa, josta oli 31.12.2016 käytössä 199,0 miljoonaa euroa.

²⁾ Elisalla on kaksi komittoa luottolimiittijärjestelyä yhteensä 300 miljoonaa euroa. Järjestelyistä oli 31.12.2016 nostamatta 170 miljoonaa euroa.

³⁾ Elisa solmi 6.10.2015 150 miljoonan euron lainasopimuksen Euroopan Investointipankin kanssa. Laina nostettiin kokonaisuudessaan 6.9.2016.

⁴⁾ Elisalla on eurooppalainen joukkovelkakirjalainaohjelma (EMTN), jonka kokonaismäärä on 1 000 miljoonaa euroa. Siitä oli 31.12.2016 käytössä 600 miljoonaa euroa.

Ohjelma päivitettiin 15.6.2016, ja se on voimassa vuoden ajan päivityksestä.

35. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytär- ja osakkuusyritykset sekä yhteisjärjestelyt. Lähipiiriin kuuluvat myös Elisa Oyj:n hallitus, toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

Elisa Oyj -konsernin rakenne 31.12.2016:

Konsernin emoyhtiö on Elisa Oyj.

Tytäryritykset	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus - %
Anvia Hosting Oy	Vaasa	100
Anvia IT-Palvelut Oy	Vaasa	100
Anvia Telecom Oy	Vaasa	100
Anvia TV Oy	Seinäjoki	100
Ekaso Oy	Helsinki	100
Elisa Appelsiini Oy	Helsinki	100
Elisa Eesti As	Tallinna	100
Elisa Hong Kong Limited	Hong Kong	100
Elisa Videra Oy	Helsinki	100
Elisa Videra Spain S.L	Madrid	100
Elisa Videra UK Ltd.	Lontoo	100
Videra Norge As	Oslo	100
Enia Oy	Helsinki	100
Epic TV SAS	Chamonix Mont Blanc	100
Fiaset Oy	Helsinki	100
Fonetic Oy	Jyväskylä	100
Fonum Oy	Helsinki	100
Gisforest Oy	Kajaani	100
Helsingin Netti Media Oy	Helsinki	100
JMS Group Oy	Helsinki	100
Karelsat Oy	Joensuu	100
Kiinteistö Oy Raison Luolasto	Espoo	100
Kiinteistö Oy Rinnetorppa	Kuusamo	80
Kiinteistö Oy Tapiolan Luolasto	Espoo	100
Kotkan Tietoruutu Oy	Kotka	100
Kympnet Oy	Kotka	100
Kymtel Oy	Kotka	100
LNS Kommunikation AB	Tukholma	100
Planetmedia Oy	Kotka	100
Preminet Oy	Helsinki	100
OOO LNR	Pietari	100
Videra LLC	Pietari	100
Sulake Corporation Oy	Helsinki	100
Habbo Hotel S.L (Spain)	Madrid	100
Sulake Brasil	Sao Paolo	100
Sulake Inc	Los Angeles	100
Sulake Suomi Oy	Helsinki	100
Sulake UK Ltd	Lontoo	100
Banana Fingers Limited	Lontoo	100
Tampereen Tietoverkko Oy	Tampere	63
Telcont Oy	Kotka	100
Watson Nordic Oy	Vaasa	100

Yhteisjärjestelyt	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus - %
Kiinteistö Oy Brahenkartano	Turku	60
Osakkuusyritykset		
FNE-Finland Oy	Kontiolahti	46
Kiinteistö Oy Helsingin Sentnerikuja 6	Helsinki	50
Kiinteistö Oy Herrainmäen Luolasto	Tampere	50
Kiinteistö Oy Lauttasaarentie 19	Helsinki	42
Kiinteistö Oy Pohjanplassi	Lapua	39
Kiinteistö Oy Riihimäen Maisterinkatu 9	Riihimäki	35
Kiinteistö Oy Runeberginkatu 43	Helsinki	30
Kiinteistö Oy Stenbäckinkatu 5	Helsinki	40
Länsilinkki Oy	Turku	20
Suomen Numerot NUMPAC Oy	Helsinki	33
Tele Scope Oy	Espoo	22

Merkittävät konserniyritysten omistusten muutokset on esitetty liitetiedoissa 2. ja 3. ja osakkuusyritysten omistusten muutokset liitetiedossa 16.

Muut konsernirakenteen muutokset on kuvattu seuraavassa.

Arediv Oy sulautui Elisa Oyj:hin 30.6.2016. Sulautumisella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Elisa Videran tytäryritys, One Conference Ab purettiin 16.8.2016. Purkamisen tulosvaikutus -0,2 milj. euroa on kirjattu liiketoiminnan muihin kuiluihin. Lisäksi konsernista poistui 0,3 milj. euroa konserniliiketoimintaa.

Sulakkeen tytäryritys, Sulake Danmark ApS purettiin 14.6.2016. Purkaminen ei vaikuta konsernitilinpäätökseen.

Elisa myi omistuksensa Kiinteistö Oy Kiihtelysvaaran Oravanpyörässä 13.12.2016. Myynnin tulosvaikutus oli -0,1 milj. euroa.

Anvia ICT-yhtiöiden hankinnan myötä konsernin osakkuusyrityksiksi tulivat Kiinteistö Oy Pohjanplassi, Länsilinkki Oy ja Tele Scope Oy.

Yhteisjärjestelyt

Kiinteistö Oy Brahenkartano omistaa ja hallitsee tonttia rakennuksineen Turussa. Elisan omistamat osakkeet oikeuttavat pääasiassa toimisto- ja teletilojen hallintaan.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään Elisan 60 prosentin osuus yhteisen toiminnon varoista, veloista, tuotoista ja kuluista suhteellisella menetelmällä.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

31.12.2016 konsernilla ei ollut olennaisia osakkuusyrityksiä. 31.12.2015 Elisalla oli yksi olennainen osakkuusyritys, Anvia Oyj. Se yhdisteltiin osakkuusyrityksenä 30.6.2016 asti, jolloin Elisa myi osakkeet Anvia ICT-yhtiöiden hankinnan yhteydessä. Konsernin omistusosuus myyntihetkellä oli 42 (31.12.2015 30) prosenttia laskettuna kaikista osakkeista.

Myynnin tulosvaikutus +0,3 milj. euroa sisältyy tuloslaskelman rahoitustuottoihin. Myyntituloksessa on huomioitu yrityksen osakkuusyritysaikana kerryttämä tulos. Konsernin osuus Anvia Oyj:n tuloksesta 30.6.2016 asti sisältyy tuloslaskelman riville Osuus osakkuusyritysten tuloksista ja se on -1,4 milj. euroa. Anvia Oyj:ltä on tilikauden aikana saatu osinkoja 2,8 milj. euroa.

Elisa myi omistuksensa Softera Oy:ssä 3.2.2016. Myynnin tulosvaikutus +0,2 milj. euroa sisältyy tuloslaskelman rahoitustuottoihin. Myyntituloksessa on huomioitu yrityksen osakkuusyritysaikana kerryttämä tulos.

Taulukoissa on esitetty osakkuusyritysten tulokset konsernissaoloajalta ja konsernin laatimisperiaatteita noudattaen.

Taloudellisen informaation yhteenveto olennaisesta osakkuusyrityksestä

Anvia Oyj

milj. euroa	2016	2015
Liikevaihto	68,1	130,7
Tilikauden tulos	-3,4	7,4
Konsernin osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	-1,4	2,2
Pitkäaikaiset varat		117,5
Lyhytaikaiset varat		54,7
Pitkäaikaiset velat		25,4
Lyhytaikaiset velat		34,0
Pakolliset varaukset		0,2
Nettovarallisuus		112,7
Konsernin osuus nettovarallisuudesta		33,9
Liikearvo		25,9
Saadut osingot		-2,3
Osakkuusyrityksen tasearvo konsernin taseessa		57,5

Taloudellisen informaation yhteenveto muista kuin olennaisista osakkuusyrityksistä

milj. euroa	2016	2015
Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,0	0,1
Osakkuusyritysten tasearvo konsernin taseessa	2,2	1,9

Konsernin osuudet osakkuusyrityksissä ja sen muutokset tilikauden aikana ks. Liite 16.

Lähipiirin kanssa toteutuneet liiketoimet:

milj. euroa				
2016	Myyntit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyritykset ja yhteisjärjestelyt	0,5	3,0	0,2	0,5
2015				
Osakkuusyritykset ja yhteisjärjestelyt	0,4	2,7	0,8	0,3

Lähipiiriin kuuluvan johdon työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 7.

36. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

24.1.2017 kokoontunut Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Nimitystoimikunta ehdottaa Raimo Lindin, Clarisse Berggårdhin, Petteri Kopsen, Leena Niemistön, Seija Turusen ja Mika Vehviläisen uudelleenvalintaa. Toimikunta ehdottaa edelleen, että hallitukseen valitaan uutena jäsenenä Antti Vasara.

Anvian ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 19.1.2017 välitilinpäätöksen, joten Anvian ja Elisan välisen yrityskaupan viimeiset osakeluovutukset voidaan toteuttaa.

Tunnusluvut

KONSERNIN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2016	2015	2014	2013	2012
TULOSLASKELMA					
Liikevaihto, milj. euroa	1 636	1 569	1 535	1 547	1 553
Liikevaihdon muutosprosentti	4,2	2,2	-0,8	-0,4	1,5
Käyttökate, milj. euroa	563	532	520	491	501
Käyttökate, % liikevaihdosta	34,4	33,9	33,8	31,7	32,3
Liikevoitto, milj. euroa	339	312	305	281	299
Liikevoitto, % liikevaihdosta	20,7	19,9	19,9	18,1	19,2
Tulos ennen veroja, milj. euroa	320	291	278	255	269
Tulos ennen veroja, % liikevaihdosta	19,6	18,5	18,1	16,5	17,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	27,1	27,0	25,6	22,9	24,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	17,0	16,5	15,7	15,3	17,4
Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa	11	15	13	10	9
Tutkimus- ja kehitysmenot, % liikevaihdosta	0,7	0,9	0,8	0,6	0,6
TASE					
Velkaantumisaste (gearing), %	115,7	103,9	114,0	112,6	99,3
Maksuvalmius (current ratio)	1,0	0,7	0,9	1,0	1,0
Omavaraisuusaste, %	38,5	41,4	39,4	37,3	42,3
Korottomat velat, milj. euroa	393	330	322	353	285
Korollinen nettovelka	1 124,1	962,0	1 001,5	971,2	838,6
Taseen loppusumma, milj. euroa	2 533	2 247	2 243	2 324	2 009
SIIJOITUKSET					
Osakkeiden hankinnat, milj. euroa	108	18	43	150	
INVESTOINNIT KÄYTTÖOMAISUUTEEN					
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	226	196	191	240	193
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	13,8	12,5	12,5	15,5	12,5
HENKILÖSTÖ					
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	4 247	4 146	4 138	4 320	3 973
Liikevaihto/henkilö, 1 000 euroa	385	379	371	358	391

Tilaukanta ei ole esitetty, koska tieto ei ole oleellinen konsernin liiketoiminnan luonteesta johtuen.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Käyttökate	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
Liikevoitto	Tilikauden tulos + tuloverot + rahoitustuotot ja -kulut + osuus osakkuusyritysten tuloksesta	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + rahoituskulut rahoitusveloista}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin)}} \times 100$	x 100
Velkaantumisaste (gearing), %	$\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$	x 100
Maksuvalmius (current ratio)	$\frac{\text{Lyhytaikaiset varat}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakot}}$	
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$	x 100

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT ⁽¹⁾

	2016	2015	2014	2013	2012
Osakepääoma, euroa	83 033 008	83 033 008	83 033 008	83 033 008	83 033 008
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa	159 619 944	159 484 067	159 349 030	159 349 030	156 879 666
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin	159 607 755	159 469 737	159 349 030	157 269 132	156 548 402
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa, laimennettu	159 619 944	159 484 067	159 349 030	159 349 030	157 016 312
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, laimennettu	159 607 755	159 469 737	159 349 030	157 269 132	156 685 047
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa ⁽²⁾	5 176	5 822	3 783	3 223	2 797
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	1,61	1,52	1,41	1,25	1,33
Osakekohtainen osinko, euroa	1,50 ⁽⁵⁾	1,40	1,32	1,30	1,30
Osinko tuloksesta, %	93,1	91,8	93,5	104,0	97,5
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	6,08	5,80	5,51	5,41	5,37
Hinta/voitto -suhde (P/E)	19,2	22,8	16,0	14,8	12,6
Efektiivinen osinkotuotto, % ⁽²⁾	4,8	4,0	5,8	6,7	7,8
Osakkeen kurssikehitys NASDAQ OMX Helsingissä					
Keskikurssi, euroa	32,27	28,37	20,93	16,15	16,61
Kurssi vuoden lopussa, euroa	30,93	34,79	22,61	19,26	16,73
Alin kurssi, euroa	28,40	22,10	18,19	13,37	14,84
Ylin kurssi, euroa	35,80	35,99	24,04	19,49	17,97
Osakkeiden pörssivaihdon kehitys NASDAQ OMX Helsingissä ⁽³⁾					
Kokonaisvaihto 1 000 kpl	105 663	113 312	112 729	128 100	116 534
Vaihdon osuus osakkeiden määrästä, % ⁽⁴⁾	63	68	67	77	70

¹⁾ Osakkeiden lukumäärät on esitetty ilman Elisa-konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Omat osakkeet on huomioitu tunnuslukuja laskettaessa.

²⁾ Laskettu vuoden viimeisen pörssipäivän päätöskurssin perusteella.

³⁾ Elisan osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Fidessa Fragmentation -raportin mukaan näiden markkinapaikkojen volyyymi oli vuonna 2016 noin 180 (153) prosenttia NASDAQ OMX Helsingin volyyymistä.

⁴⁾ Laskettu suhteessa tilikauden keskimääräiseen osakemäärään.

⁵⁾ Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan 1,50 euroa osakkeelta.

OSAKEKOHTAISTEN TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

Osakekohtainen tulos (EPS)	Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	
	Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella	
Osakekohtainen osinko ⁽¹⁾	Osakeantioikaistu osinko	
	Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä	
Efektiivinen osinkotuotto, % ⁽¹⁾	Osakekohtainen osinko	x 100
	Osakeantioikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä	
Osinko tuloksesta, % ⁽¹⁾	Osakekohtainen osinko	x 100
	Osakekohtainen tulos	
Osakekohtainen oma pääoma	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	
	Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä	
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)	Pörssikurssi tilinpäätöspäivänä	
	Osakekohtainen tulos	

¹⁾ Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin.

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

milj. euroa	Liite	2016	2015
Liikevaihto	1	1 387,9	1 368,3
Liiketoiminnan muut tuotot	2	8,8	7,3
Materiaalit ja palvelut	3	-551,4	-548,2
Henkilöstökulut	4	-189,0	-188,4
Poistot ja arvonalentumiset	5	-219,2	-216,2
Liiketoiminnan muut kulut		-151,6	-144,9
Liikevoitto		285,4	278,0
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-26,7	-23,2
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja		258,7	254,9
Tilinpäätössiirrot	8	7,3	-9,5
Tuloverot	9	-59,7	-55,4
Tilikauden voitto		206,3	190,0

Emoyhtiön tase, FAS

milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10	413,4	421,5
Aineelliset hyödykkeet	10	606,1	611,5
Sijoitukset	11	367,4	340,2
		1 386,8	1 373,2
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	43,0	41,9
Pitkäaikaiset saamiset	13	137,3	119,4
Lyhytaikaiset saamiset	14	510,4	323,5
Rahat ja pankkisaamiset		34,6	9,3
		725,3	494,2
VASTAAVAA YHTEENSÄ		2 112,1	1 867,4
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	15		
Osakepääoma		83,0	83,0
Omat osakkeet		-142,7	-145,4
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		77,8	77,8
Vararahasto		3,4	3,4
Edellisten tilikausien voitto		175,2	211,0
Tilikauden voitto		206,3	190,0
		403,1	419,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä		79,6	80,1
Pakolliset varaukset	16	5,5	7,9
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	17	861,2	762,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	18	762,7	597,5
		1 623,9	1 359,5
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		2 112,1	1 867,4

Emoyhtiön rahoituslaskelma, FAS

milj. euroa	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirrat		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja	258,7	254,9
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	219,2	216,2
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,8	1,9
Muut rahoitustuotot (-) ja -kulut (+)	21,9	22,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-0,6	-2,8
Sijoitusten myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	4,8	1,0
Pakollisten varausten muutos tuloslaskelmassa	-2,4	1,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	502,5	494,6
Käyttöpääoman lisäys (+) / vähennys (-)	18,6	-22,6
Rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	521,1	472,0
Saadut osingot	1,7	1,8
Saadut korot	1,9	3,0
Maksetut korot	-23,9	-24,5
Maksetut tuloverot	-64,5	-51,4
Liiketoiminnan nettorahavirta	436,4	400,9
Investointien rahavirrat		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-206,1	-182,6
Käyttöomaisuuden myynnit	1,4	1,5
Investoinnit osakkeisiin ja muihin sijoituksiin	-40,3	0,2
Luovutustulot osakkeista ja muista sijoituksista	3,1	5,5
Myönnettyt lainat	-185,7	-19,6
Lainasaamisten takaisinmaksut	2,6	7,0
Investointien nettorahavirta	-425,0	-188,0
Rahavirta investointien jälkeen	11,4	212,9
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkaikaisten lainojen lisäys (+)	150,0	
Pitkaikaisten lainojen vähennys (-)	-156,6	-10,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	242,7	-24,2
Saadut (+) / annetut (-) konserniavustukset	0,6	12,1
Maksetut osingot	-222,8	-209,8
Rahoituksen nettorahavirta	13,9	-232,6
Rahavarojen muutos		
Rahavarat tilikauden alussa	9,3	29,0
Rahavarat tilikauden lopussa	34,6	9,3

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Elisa Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädäntöön perustuvia laskentaperiaatteita noudattaen.

Ulkomaanrahan määräisten erien muuntaminen

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tilikauden aikana tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan Euroopan keskuspankin ilmoittamaan tilinpäätöspäivän keskurssiin.

Pysyvät vastaavat

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvona esitetään taseessa hankintameno vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Itse valmistettu ja rakennettu käyttöomaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin.

Tilikauden suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä tuloslaskelman tilinpäätössiirroissa ja kertynyt poistoero taseen vastattavien tilinpäätössiirtojen kertymässä. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Suunnitelman mukaiset pitoajat eri hyödykeryhmille ovat:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta
Liikearvo	5-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	25-40 vuotta
Rakennusten koneet ja laitteet	10-25 vuotta
Puhelinkeskukset	6-10 vuotta
Kaapeliverkko	8-15 vuotta
Telepäätelaitteet	2-4 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3-5 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin, hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutus- tai jälleenhankintahintaan. Vaihto-omaisuuden hinnoittelussa käytetään painotettua keskihintaa.

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinarahastoihin kirjataan jälleenhankintahintaan. Sijoitukset sijoitus- ja yritystodistuksiin kirjataan hankintameno, koska jälleenhankintahinnan ja hankintamenon erotus ei ole merkittävä.

Tuloutusperiaatteet

Suoritteiden myynti tuloutetaan luovutushetkellä ja tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu.

Asiakkailta laskutettavat ja muille puhelinyhtiöille sellaisenaan tilitettävät yhdysliikennemaksut esitetään myyntituottojen vähennyseränä (KILA 1995/1325).

Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään liiketoiminnan sekä aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden myyntivoitot, saadut avustukset ja huoneistojen vuokratuotot. Liiketoiminnan muissa kuluissa esitetään aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden myyntitappiot. Käyttöomaisuuteen kuuluvien sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot esitetään rahoitustuotoissa ja -kuluissa.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tuotekehitysmenot kirjataan taseeseen siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa kehitysmenot kirjataan vuosikuluksi. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida taseeseen myöhemmin.

Tuotekehitysprojekteja varten saadut julkiset avustukset ym. merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin, kun tuotekehitysmeno kirjataan vuosikuluksi. Mikäli julkinen avustus liittyy aktivoitavaan tuotekehitysmenoon, saatu avustus vähentää aktivoitavaa hankintamenoa.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja joiden toteutumista pidetään varmana tai todennäköisenä ja joita vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen, kirjataan kuluksi tuloslaskelman asianomaiseen kuluerään. Kun niiden täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, ne esitetään taseessa pakollisissa varauksissa. Muussa tapauksessa ne esitetään siirtoveltoissa.

Tuloverot

Tilikaudelle kuuluvat tuloverot jaksotetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Tilinpäätökseen ei ole kirjattu laskennallisia verovelkoja ja -saamisia.

1. LIIKEVAIHTO

milj. euroa	2016	2015
Myyntituotot	1 450,5	1 439,9
Yhdysliikennemaksut ja muut oikaisuerät	-62,6	-71,6
	1 387,9	1 368,3
Maantieteellinen jakauma		
Suomi	1 362,0	1 340,9
Muu Eurooppa	23,2	24,3
Muut maat	2,7	3,2
	1 387,9	1 368,3

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. euroa	2016	2015
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,6	2,8
Muut ⁽¹⁾	8,2	4,5
	8,8	7,3

¹⁾ Muut tuottoerät sisältävät pääasiassa huoneistojen vuokratuottoja, tytäryhtiöiltä veloitettuja hallintopalvelutuottoja sekä muita tavanomaisia liiketoiminnan ulkopuolisia tuottoja.

3. MATERIAALIT JA PALVELUT

milj. euroa	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	218,5	200,7
Varastojen muutos	-1,1	-3,7
	217,4	197,0
Ulkopuoliset palvelut	334,0	351,1
	551,4	548,2

4. HENKILÖSTÖKULUT

milj. euroa	2016	2015
Palkat ja palkkiot	154,8	154,1
Eläkekulut	27,1	28,0
Muut henkilösivukulut	7,2	6,3
	189,0	188,4
Henkilöstö keskimäärin	2 563	2 606

Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot, euroa	2016	2015
Kuukausipalkat	546 781,84	536 640,00
Tulospalkkiot	351 261,00	261 340,00
Luontoisedut	9 132,16	19 130,04
Osakeperusteiset maksut ¹⁾	947 863,00	732 815,43
	1 855 038,00	1 549 925,47

¹⁾ Osakepalkkiojärjestelmien puitteissa toimitusjohtajalle on allokoitu osakkeita, joiden maksimipalkkio vastaa 248 131 osaketta. Ks. konsernitilinpäätöksen liitetieto 7.

Elisan toimitusjohtajalla on johtajasopimuksen mukaisesti oikeus jäädä eläkkeelle 60 vuoden iässä. Eläkejärjestely on maksuperusteinen. Eläkeetuuteen sisältyy vapaakirjaoikeus. Ks. konsernitilinpäätöksen liitetieto 7.

Hallituksen palkat ja palkkiot, euroa	2016	2015
Petteri Koponen	69 000,00	68 000,00
Clarisse Berggårdh	54 000,00	
Raimo Lind	117 000,00	115 000,00
Leena Niemistö	69 000,00	67 000,00
Eira Palin-Lehtinen		18 500,00
Jaakko Uotila	70 500,00	68 000,00
Seija Turunen	82 500,00	77 000,00
Mika Vehviläinen	80 500,00	79 000,00
	542 500,00	492 500,00

Vuonna 2016 hallituksen jäsenille on maksettu seuraavat yhtiökokouksen päättämät palkkiot: puheenjohtajan kuukausipalkkio 9 000 euroa, varapuheenjohtajan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan kuukausipalkkio 6 000 euroa, jäsenen kuukausipalkkio 5 000 euroa ja kokouspalkkio 500 euroa/henkilö. Ennakkonpidätyksellä vähennetyillä kuukausipalkkioilla on vuosineljännesten lopussa hankittu yhtiön osakkeita pörssistä. Ennen vuotta 2014 hankituilla osakkeilla on neljän vuoden luovutusrajoitus, joka kuitenkin päättyy hallituksen jäsenyyden päättyessä.

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

milj. euroa	2016	2015
Aineettomista hyödykkeistä	65,9	63,4
Aineellisista hyödykkeistä	153,3	152,8
	219,2	216,2

Tase-eräkohtainen erittely poistoista sisältyy liitetietoon 10.

6. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

milj. euroa	2016	2015
Tilintarkastus	0,2	0,2
Veroneuvonta	0,0	0,1
Koulutuspalvelut		0,0
Muut palvelut	0,2	0,2
	0,5	0,5

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. euroa	2016	2015
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	0,7	0,9
Osakkuusyryyksiltä	0,6	0,4
Muilta	0,5	0,5
	1,7	1,8
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1,2	1,3
Muilta	1,9	1,4
	3,0	2,6
	4,7	4,4
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-3,8	-3,1
Muille	-27,6	-24,3
Arvon alentumiset		-0,2
	-31,4	-27,6
	-26,7	-23,2

8. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

milj. euroa	2016	2015
Poistoeron muutos	0,5	-3,9
Saadut konserniavustukset	10,6	10,4
Annetut konserniavustukset	-3,8	-16,1
	7,3	-9,5

9. TULOVEROT

milj. euroa	2016	2015
Varsinaisesta toiminnasta	-59,7	-55,5
Aikaisemmilta tilikausilta	0,0	0,1
	-59,7	-55,4

10. AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet

2016

milj. euroa	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset enot	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
-------------	-----------------	----------------------	-----------	-----------------------------	-------------------------	----------

Hankintameno 1.1.2016	25,1	73,0	809,9	368,8	22,4	1 299,2
Lisäykset	1,3	3,7	2,1	25,1	24,8	57,0
Vähennykset		-0,0		-0,0	-0,0	-0,1
Siirrot erien välillä	0,4	-0,6		14,8	-13,8	0,7
Hankintameno 31.12.2016	26,8	76,1	812,0	408,7	33,4	1 356,9
Kertyneet poistot 1.1.2016	20,9	34,2	508,8	313,8		877,6
Tilikauden poisto	2,7	6,6	34,5	22,2		65,9
Kertyneet poistot 31.12.2016	23,6	40,7	543,3	336,0		943,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	3,2	35,3	268,7	72,8	33,4	413,4

Aineelliset hyödykkeet

2016

milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	6,6	171,5	2 932,6	35,1	21,4	3 167,2
Lisäykset	0,1	4,6	123,5		20,7	148,9
Vähennykset	-0,0	-0,0	-10,4			-10,4
Siirrot erien välillä	0,0	1,2	13,1		-15,1	-0,7
Hankintameno 31.12.2016	6,7	177,2	3 058,9	35,1	27,0	3 305,0
Kertyneet poistot 1.1.2016		90,6	2 430,8	34,3		2 555,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-0,0	-10,1			-10,1
Tilikauden poisto		8,6	144,6	0,0		153,3
Kertyneet poistot 31.12.2016		99,2	2 565,3	34,4		2 698,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	6,7	78,0	493,6	0,8	27,0	606,1

Aineettomat hyödykkeet

2015

milj. euroa	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikuttaiset menot	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	22,2	69,6	809,4	349,8	11,9	1 263,0
Lisäykset	2,2	4,9	0,5	14,5	13,1	35,2
Vähennykset				-0,0	-0,1	-0,1
Siirrot erien välillä	0,7	-1,5		4,6	-2,6	1,1
Hankintameno 31.12.2015	25,1	73,0	809,9	368,8	22,4	1 299,2
Kertyneet poistot 1.1.2015	17,4	28,3	474,4	294,2		814,3
Tilikauden poisto	3,5	5,8	34,3	19,6		63,3
Kertyneet poistot 31.12.2015	20,9	34,2	508,8	313,8		877,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	4,2	38,8	301,1	55,0	22,4	421,5

Aineettomat hyödykkeet

2015

milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	6,6	164,5	2 813,4	35,1	19,2	3 038,9
Lisäykset	0,0	5,8	117,7	0,0	17,2	140,8
Vähennykset	-0,0	-0,0	-11,3			-11,3
Siirrot erien välillä	0,0	1,2	12,7		-15,0	-1,1
Hankintameno 31.12.2015	6,6	171,5	2 932,6	35,1	21,4	3 167,2
Kertyneet poistot 1.1.2015		82,2	2 297,3	34,3		2 413,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-0,0	-10,8			-10,8
Tilikauden poisto		8,5	144,3	0,1		152,8
Kertyneet poistot 31.12.2015		90,6	2 430,8	34,3		2 555,7
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	6,6	80,9	501,9	0,8	21,4	611,5

11. SIIJOITUKSET

2016	Osakkeet			Saamiset	
	Konserni- yritykset	Osakkuus- yritykset	Muut yritykset	Konserni- yritykset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	304,7	13,2	20,0	7,0	344,9
Lisäykset	46,8	8,6	0,0	2,0	57,3
Vähennykset	-14,3	-15,8	-0,0	-0,0	-30,1
Siirrot erien välillä	2,0	-0,0	0,0	-2,0	
Hankintameno 31.12.2016	339,1	5,9	20,0	7,0	372,1
Arvon alentumiset 1.1.2016	-0,5		-4,1	-0,1	-4,7
Arvon alentumiset 31.12.2016	-0,5		-4,1	-0,1	-4,7
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	338,6	5,9	15,9	7,0	367,4

Luettelo konserni- ja osakkuusyrityksistä löytyy konsernitilinpäätöksen liitetiedosta 35.

2015	Osakkeet			Saamiset	
	Konserni- yritykset	Osakkuus- yritykset	Muut yritykset	Konserni- yritykset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	283,2	17,7	22,1	10,0	333,0
Lisäykset	0,8	0,0		0,0	0,8
Vähennykset		-4,5	-2,1		-6,6
Siirrot erien välillä	20,7			-3,0	17,7
Hankintameno 31.12.2015	304,7	13,2	20,0	7,0	344,9
Arvon alentumiset 1.1.2015	-0,5		-4,1	-0,1	-4,7
Arvon alentumiset 31.12.2015	-0,5		-4,1	-0,1	-4,7
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	304,2	13,2	15,9	7,0	340,2

12. VAIHTO-OMAISUUS

milj. euroa	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	8,3	6,3
Valmiit tuotteet/tavarat	34,7	35,6
	43,0	41,9

13. PITKÄAIKAISET SAAMISET

milj. euroa	2016	2015
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	68,1	50,7
Saamiset osakkuusyryyksiltä		
Siirtosaamiset		0,6
Saamiset muilta		
Lainasaamiset	0,1	0,1
Myyntisaamiset	55,7	51,3
Siirtosaamiset ¹⁾	13,3	15,3
Muut saamiset		1,4
	69,2	68,1
	137,3	119,4
¹⁾ Erittely siirtosaamisista		
Vuokraennakot	9,1	9,0
Lainojen emissiotappiot ja kulut	4,2	6,3
	13,3	15,3

14. LYHYTAIKAISET SAAMISET

milj. euroa	2016	2015
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	18,6	19,7
Myyntisaamiset	6,4	14,2
Siirtosaamiset	1,9	1,2
Muut saamiset	10,6	10,8
	37,5	45,9
Saamiset osakkuusyrityksiltä		
Myyntisaamiset	0,2	0,0
Siirtosaamiset		0,1
	0,2	0,2
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	261,8	256,5
Lainasaamiset	168,6	1,6
Siirtosaamiset ⁽¹⁾	23,6	17,2
Muut saamiset	18,6	2,2
	472,7	277,5
	510,4	323,5
1) Erittely siirtosaamisista		
Korot	0,2	0,1
Vuokraennakot	1,8	1,8
Lainojen emissiotappiot ja kulut	2,2	2,2
Verot	1,9	
Muut liikekulujen menoennakot	17,5	13,0
	23,6	17,2

15. OMA PÄÄOMA

milj. euroa	2016	2015
Osakepääoma 1.1.	83,0	83,0
Osakepääoma 31.12.	83,0	83,0
Omien osakkeiden rahasto 1.1.	-145,4	-148,1
Omien osakkeiden luovutus	2,7	2,7
Omien osakkeiden rahasto 31.12.	-142,7	-145,4
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	77,8	77,8
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	77,8	77,8
Vararahasto 1.1.	3,4	3,4
Vararahasto 31.12.	3,4	3,4
Edellisten tilikausien voittovarot 1.1.	401,0	423,9
Osingonjako	-223,5	-210,5
Vanhojen osinkovelkojen palautus	0,4	0,4
Omien osakkeiden luovutus	-2,7	-2,7
Edellisten tilikausien voittovarot 31.12.	175,2	211,0
Tilikauden voitto	206,3	190,0
	403,1	419,9
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Edellisten tilikausien voittovarot	175,2	211,0
Omien osakkeiden rahasto	-142,7	-145,4
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	77,8	77,8
Kehittämismenot	-3,2	
Tilikauden voitto	206,3	190,0
	313,5	333,5

16. PAKOLLISET VARAUKSET

milj. euroa	2016	2015
Eläkevaraukset	3,2	3,1
Muut pakolliset varaukset ⁽¹⁾	2,4	4,8
	5,5	7,9

¹⁾ Muut pakolliset varaukset koostuvat irtisanottujen henkilöiden työvelvoitteettoman ajan palkoista henkilösivukuluineen ja varautumisesta muihin liiketoiminnan kuluihin.

Vuonna 2016 varauksia käytettiin 3,3 (3,1) miljoonaa euroa ja peruutettiin 1,3 (0,6) miljoonaa euroa.

17. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

milj. euroa	2016	2015
Korollinen		
Velat saman konsernin yrityksille		
Muut velat	26,0	78,0
Velat muille		
Joukkovelkakirjalainat	600,0	600,0
Lainat rahoituslaitoksilta	209,1	68,2
Eläkesäätiölainat	1,0	1,0
	810,1	669,2
	836,1	747,2
Koroton		
Velat muille		
Ostovelat	17,6	6,7
Siirtovelat ¹⁾	7,5	8,2
	25,1	14,8
	861,2	762,0
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Joukkovelkakirjalainat		300,0
Lainat rahoituslaitoksilta	150,0	
Eläkesäätiölainat	0,6	1,0
	150,6	301,0
¹⁾ Erittely siirtoveloista		
Vuokraennakot	7,5	8,2

18. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

milj. euroa	2016	2015
Korollinen		
Velat saman konsernin yrityksille		
Konsernitilivelka	145,2	61,0
Muut velat	26,0	
	171,2	61,0
Velat muille		
Lainat rahoituslaitoksilta	139,1	130,6
Yritystodistukset	199,0	170,5
	338,1	301,1
	509,3	362,1
Koroton		
Velat saman konsernin yrityksille		
Saadut ennakot		0,0
Ostovelat	8,7	8,9
Siirtovelat	0,1	0,1
Muut velat	3,8	16,5
	12,5	25,5
Velat osakkuusyrityksille		
Ostovelat	0,4	0,3
	0,4	0,3
Velat muille		
Saadut ennakot	1,3	1,1
Ostovelat	130,8	114,2
Siirtovelat ⁽¹⁾	46,9	50,8
Muut velat	61,4	43,5
	240,4	209,6
	253,4	235,4
	762,7	597,5
¹⁾ Erittely siirtoveloista		
Palkat ja palkkiot henkilösivukuluineen	34,6	34,9
Korot	9,8	9,8
Välittömät verot		2,9
Vuokraennakot	1,3	1,4
Tuloennakot	1,0	1,5
Muut	0,3	0,3
	46,9	50,8

19. ANNETUT VAKUUKSET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT

Vakuudet

milj. euroa	2016	2015
Omasta puolesta annetut		
Pankkitalletukset	0,5	0,6
Takaukset	1,1	1,1
Pantatut arvopaperit	0,1	0,1
Muiden puolesta annetut		
Takaukset	0,5	0,5
	2,2	2,3

Leasing- ja vuokrasopimusvastuut

milj. euroa	2016	2015
Televerkon leasingvastuut ⁽¹⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	0,2	0,3
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	0,5	0,7
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät		0,1
	0,8	1,0
Muut leasingvastuut ⁽²⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	5,7	5,8
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	10,3	11,1
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät		0,6
	16,1	17,5
Takaisinostovastuut yhteensä ⁽³⁾	0,0	0,0
Remburssivastuu	0,1	0,1
Vuokravastuut kiinteistöistä ⁽⁴⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	24,7	25,1
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	37,8	43,8
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	97,6	102,5
	160,1	171,4
	177,0	190,0

¹⁾ Koostuu eräistä yksilöidystä mobiiliverkon laitteista sekä runkoverkkoyhteyksien käyttöoikeuskorvauksista.

²⁾ Leasingvastuut koostuvat pääosin autoista ja it-laitteistoista.

³⁾ Takaisinostovastuut liittyvät pääosin televerkon leasingrahoitteisiin laitteisiin sekä asiakkaiden leasingrahoituksella rahalaitoksilta ostamiin päätelaitteisiin.

⁴⁾ Vuokravastuut kiinteistöistä koostuvat liike-, toimi- ja teletilojen vuokrasopimuksista.

Vuokravastuut on esitetty nimellismäärään.

Johdannaissopimukset

milj. euroa	2016	2015
Koron- ja valuutanvaihtosopimus		
Nimellisarvo		1,5
Käypä arvo		-0,1
Sähköjohdannainen		
Nimellisarvo	4,3	5,6
Käypä arvo	-0,8	-1,8

Elisa suojaa sähköostoja fyysisillä ostosopimuksilla ja johdannaisilla. Sähkön hintariskiä tarkastellaan 5 vuoden aikajänteellä. Sähköjohdannaisissa noudatetaan suojauslaskentaa.

Sähköostojen suojausaste seuraavien vuosien hankinnoista, %

	2016	2015
0-1 vuotta	91,3	62,9
1-2 vuotta	46,6	43,2
2-3 vuotta	17,5	24,7
3-4 vuotta	0,0	18,5
4-5 vuotta	0,0	0,0

Jos sähkön markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän 31.12.2016 tasosta +/- 10 %, olisi vaikutus vuoden 2017 tuloslaskelmaan +/- 0,4 (0,4) miljoonaa euroa. Muutoksen vaikutus on laskettu ennen veroja.

Kiinteistöinvestoinnit

Kiinteistöinvestointien arvonnäköalaveron tarkistusvastuu 31.12.2016 on 30,5 (31,7) miljoonaa euroa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

1. Osakepääoma ja osakkeet

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 83 033 008 euroa.

Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakemäärä on 50 000 000 kappaletta ja enimmäismäärä 1 000 000 000 kappaletta. Tilikauden päättyessä Elisa Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 167 335 073. Kaikki osakkeet ovat samanlaisia.

2. Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous 31.3.2016 päätti valtuuttaa hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta seuraavasti: Valtuutuksen nojalla hallitus voi yhdellä tai useammalla päätöksellä antaa osakkeita enintään 15 000 000 kappaletta. Osakeanti sekä erityisten oikeuksien nojalla annettavat osakkeet sisältyvät edellä määriteltyyn enimmäismäärään. Enimmäismäärä on noin 9 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista tällä hetkellä. Osakeanti voi olla maksullinen tai maksuton ja voidaan tehdä myös yhtiölle itselleen. Valtuutus oikeuttaa toteuttamaan annin suunnattuna. Valtuutusta voidaan käyttää yrityshankintojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyiden toteuttamiseksi, investointien

rahoittamiseksi, yhtiön rahoitusrakenteen parantamiseksi tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin. Hallituksella on oikeus päättää kaikista muista osakkeiden antamiseen liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 30.6.2018 saakka, ja se päätti 2.4.2014 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antaman vastaavan valtuutuksen.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen lisäksi päättämään omien osakkeiden hankkimisesta seuraavin ehdoin: Hallitus voi päättää enintään 5 000 000 oman osakkeen hankkimisesta tai pantiksi ottamisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Hankkiminen voi tapahtua yhdessä tai useammassa erässä. Osakkeiden hankintahinta on enintään hankintahetkellä osakkeesta säännellyllä markkinalla tapahtuvassa kaupankäynnissä maksettava korkein hinta. Omien osakkeiden hankinnan toteuttamisessa voidaan tehdä pääomamarkkinoilla tavanomaisia johdannais-, osakelainaus- tai muita sopimuksia lain ja määräysten puitteissa. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään hankkimisesta muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Osakkeet voidaan hankkia käytettäväksi yrityshankintojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyiden toteuttamiseksi, yhtiön rahoitusrakenteen parantamiseksi, osana yhtiön kannustinjärjestelmän toteuttamista tai muutoin edelleen luovutettavaksi tai mitätöitäväksi. Hallituksella on oikeus päättää kaikista muista osakkeiden hankkimiseen liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 30.6.2017 saakka, ja se päättää 26.3.2015 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antaman valtuutuksen omien osakkeiden hankkimiseen.

3. Omat osakkeet, osakeannit ja osakkeiden mitätöinti

Tilikauden alussa Elisa Oyj omisti 7 851 006 omaa osaketta.

Varsinainen yhtiökokous 31.3.2016 valtuutti hallituksen omien osakkeiden hankkimiseen. Valtuutukset koskevat korkeintaan 5 000 000 omaa osaketta. Elisa Oyj ei hankkinut omia osakkeita valtuutuksen perusteella.

Elisa luovutti tilikauden aikana 135 877 omaa osaketta.

Tilikauden päättyessä Elisa Oyj omisti 7 715 129 omaa osaketta.

Elisan omistamilla Elisa Oyj:n osakkeilla ei ole merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä. Niiden osuus kaikista yhtiön osakkeista ja äänistä on 4,61 prosenttia.

4. Hallituksen ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

Elisa Oyj:n hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistamien osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2016 oli 97 254 kappaletta osakkeita ja ääniä, ja niiden osuus kaikista yhtiön osakkeista ja äänistä oli 0,06 prosenttia.

5. Kurssikehitys

Elisa Oyj:n osakkeen päätöskurssi 31.12.2016 oli 30,93 euroa. Vuoden ylin noteeraus oli 35,80 euroa, alin 29,05 euroa ja keskimurssi 32,27 euroa.

Tilikauden lopussa Elisa Oyj:n kokonaisosakekannan markkina-arvo oli 5 175,7 miljoonaa euroa.

6. Noteeraus ja vaihto

Elisa Oyj:n osake noteerataan NASDAQ OMX Helsingin päälistalla kaupankäyntitunnuksella ELISA. Osaketta vaihdettiin NASDAQ OMX Helsingissä ajalla 1.1.–31.12.2016 kaikkiaan 105 662 729 kappaletta 3 409 miljoonan euron kokonaishintaan. Vaihto oli 63,1 prosenttia tilikauden lopun kokonaisosakemäärästä.

7. OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN OMISTAJARYHMITÄIN 31.12.2016

		Osakkeita	Osuus kaikista osakkeista, %
1	Yksityiset yritykset	22 467 954	13,43
2	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2 353 872	1,41
3	Julkisyhteisöt	12 959 610	7,74
4	Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	5 206 141	3,11
5	Kotitaloudet	44 397 102	26,53
6	Ulkomaat	2 497 518	1,49
7	Hallintarekisteröidyt	69 737 747	41,68
	Elisa Oyj-konserni	7 715 129	4,61
		167 335 073	100,00

8. OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN SUURUUSLUOKITTAIN 31.12.2016

Osakkeiden määrä	Omistuksia	%	Osakkeita	%
1-100	36 436	18,33	1 868 808	1,12
101-1 000	157 047	79,01	34 017 336	20,33
1 001-10 000	4 995	2,51	11 855 203	7,08
10 001-100 000	261	0,13	6 647 836	3,97
100 001-1 000 000	26	0,01	5 445 567	3,25
1 000 001-	6	0,00	29 539 240	17,65
Hallintarekisteröidyt			69 737 747	41,68
	198 773	100,00		
Elisa Oyj -yhteistili ⁽¹⁾			508 207	0,30
Elisa Oyj -konserni			7 715 129	4,61
Liikkeeseenlaskettu määrä			167 335 073	100,00

¹⁾ Yhteistilille on siirretty ne osakkeet, joita ei ole siirretty omistajiensa arvo-osuustileille arvo-osuusjärjestelmään siirtymisen yhteydessä tai sen jälkeen.

9. SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2016

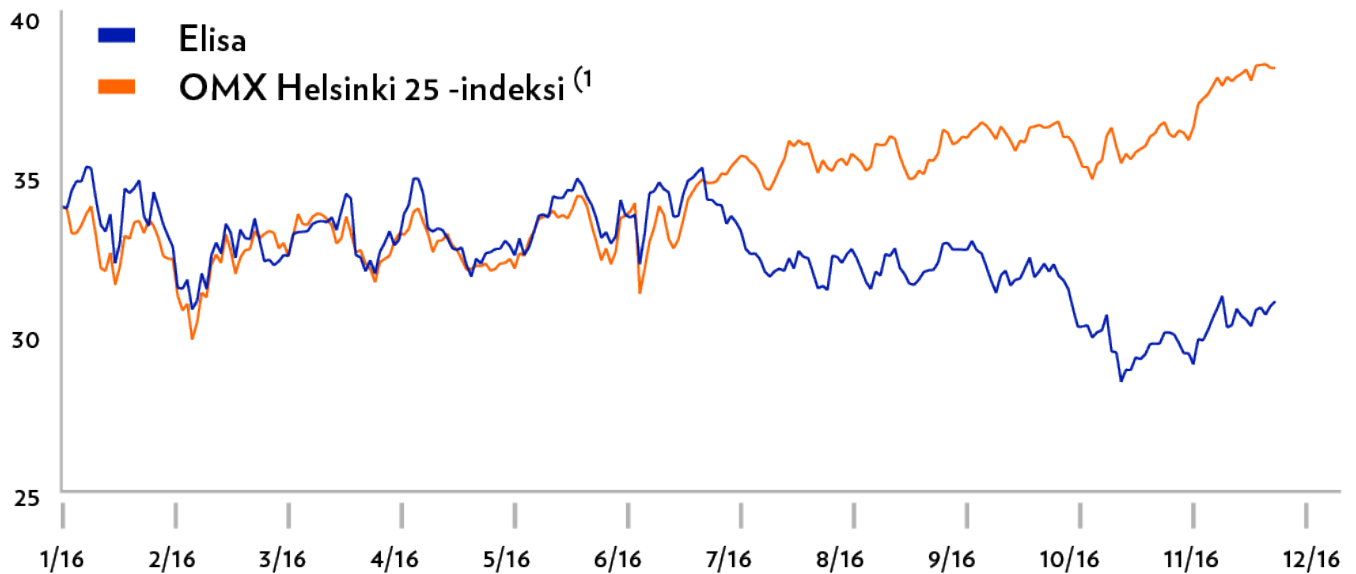
	Nimi	Osakkeita	%
1.	Solidium Oy	16 801 000	10,04
2.	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	6 711 976	4,01
3.	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 014 304	1,20
4.	Schweizerische Nationalbank	1 641 988	0,98
5.	Valtion Eläkerahasto	1 330 000	0,79
6.	Helsingin kaupunki	1 124 690	0,67
7.	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	493 000	0,29
8.	KPY Sijoitus Oy	457 163	0,27
9.	Sigrid Juselius Stiftelse	352 000	0,21
10.	Stiftelsen för Åbo Akademi	342 900	0,20
11.	OP-Henkivakuutus Oy	318 902	0,19
12.	Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland rf	315 263	0,19
13.	SR Danske Invest Suomi Yhteisöosake	298 607	0,18
14.	Vantaan kaupunki	258 738	0,15
15.	Sijoitusrahasto Seligson & Co	254 000	0,15
16.	Odin Finland	232 788	0,14
17.	Andra AP-fonden	202 672	0,12
18.	Föreningen Konstsamfundet R.F.	190 000	0,11
19.	Orionin Eläkesäätiö	173 300	0,10
20.	Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne	153 300	0,09
		33 666 591	20,12
	Elisa Oyj	7 715 129	4,61
	Elisa Oyj:n Henkilöstörahasto	85 489	0,05
	Kotkan Puhelinyhdistyksen Eläkesäätiö	6 336	0,00
	Elisa Oyj -yhteistili ¹⁾	508 207	0,30
	Hallintarekisteröidyt	69 737 747	41,68
	Muut kuin mainitut	55 615 574	33,24
		167 335 073	100,00

¹⁾ Yhteistilille on siirretty ne osakkeet, joita ei ole siirretty omistajiensa arvo-osuustilille arvo-osuusjärjestelmään siirtymisen yhteydessä tai sen jälkeen.

BlackRock Inc. antoi Arvopaperimarkkinalain 9. luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen, että sen ja sen hallinnoimien rahastojen omistus Elisa Oyj:ssä 30.11.2016 oli osakkeilla 9 326 595 ja rahoitusvälineillä 392 352 osaketta yhteensä 9 326 595 osaketta, mikä vastaa 5,57 % yhtiön osakkeista.

10. KURSSIKEHITYS PÄIVITTÄIN

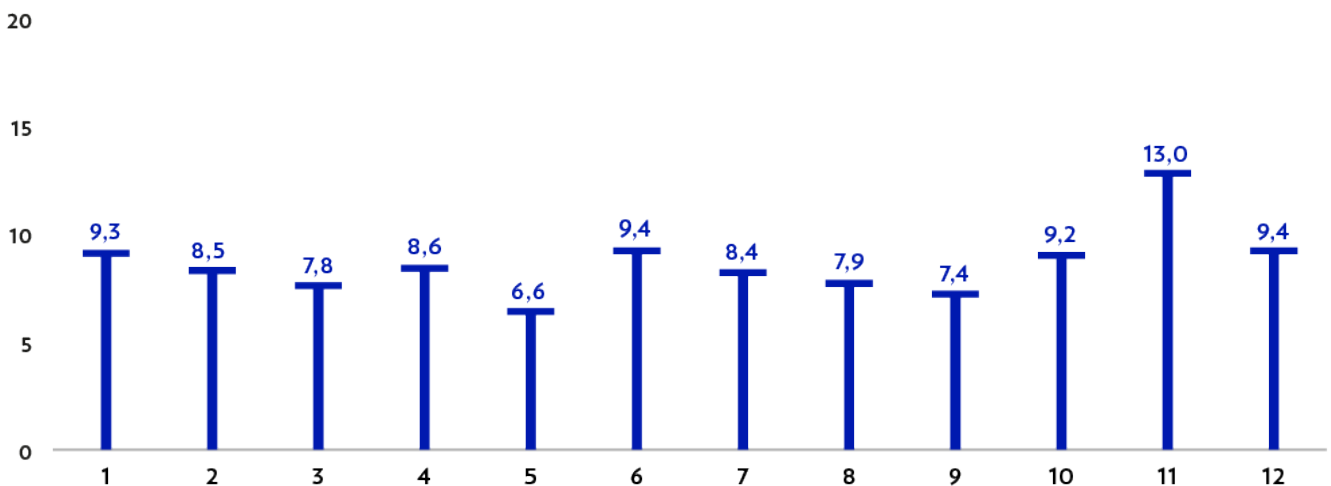
Päätöskurssi/euroa

1) Suhteutettuna Elisan kurssiin

11. OSAKEVAIHTO

milj. kpl/kk

Osakkeiden vaihtomäärät perustuvat NASDAQ OMX Helsingin kaupankäyntiin. Elisan osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Emoyhtiön oma pääoma taseen 31.12.2016 mukaan on 403 144 713,66 euroa, josta voitonjakokelpoiset varat ovat 313 529 045,18 euroa.

Emoyhtiön voitto tilikaudelta 1.1.–31.12.2016 on 206 340 370,02 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 1,50 euroa/osake eli yhteensä 239 429 916,00 euroa
- emoyhtiön hallussa oleville osakkeille ei jaeta osinkoa
- jätetään omaan pääomaan 74 099 129,18 euroa.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä tammikuun 26. päivänä 2017

Raimo Lind
hallituksen puheenjohtaja

Clarisse Berggårdh

Petteri Koponen

Leena Niemistö

Seija Turunen

Jaakko Uotila

Mika Vehviläinen

Veli-Matti Mattila
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Elisa Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Elisa Oyj:n (y-tunnus 0116510-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan

mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisen virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon 880 milj. euroa arvostaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 15)

— Konsernitaseessa on merkittävä liikearvo, joka liittyy tehtyihin yrityshankintoihin. Liikearvon määrä vastaa suuruusluokaltaan konsernin omaa pääomaa.

— Liikearvo on vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena ja yhtiö laatii tilinpäätöstä varten liikearvon rahavirtaperusteiset arvonalentumistestauslaskelmat ja herkkyysanalyysit.

— Testauksen perustana oleviin rahavirtaennusteisiin liittyy merkittävä määrä johdon arvioita, jotka koskevat erityisesti liikevaihdon kasvua, kannattavuutta ja diskonttauskorkoa.

— Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvon merkittävydestä johtuen liikearvo on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

— Olemme arvioineet kriittisesti niitä johdon perusteita ja oletuksia, joiden mukaan tulevien vuosien rahavirtaennusteet on laadittu. Lisäksi olemme verranneet edellisinä vuosina tehtyjä johdon arvioita toteumatietoihin saadaksemme käsityksen arviointimenetelmien luotettavuudesta.

— Laskelmien arvioinnissa ovat olleet mukana KPMG:n arvonmäärityksen asiantuntijat, jotka ovat arvioineet diskonttauskoron asianmukaisuutta, laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä käytettyjä oletuksia suhteessa markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

— Lisäksi olemme arvioineet liikearvon herkkyysanalyysin riittävyttä sekä arvonalentumistestauslaskelmiin liittyvien konsernitilinpäätöksen liitetietojen esittämisen asianmukaisuutta.

Myyntituottojen 1 636 milj. euroa tulouttaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetieto 1)

— Myyntituotot tuloutetaan, kun palvelu tuotetaan asiakkaalle tai kun tavaran omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle.

— Myyntituottojen kirjauksiin liittyvä järjestelmäympäristö on monimutkainen, ja laskutustapahtumien lukumäärä on suuri sisältäen laajan tuotevalikoiman. Toimialalle on lisäksi tunnusomaista lyhyellä aikavälillä tapahtuvat hinta- ja sopimusmuutokset.

— Suuresta tapahtumamäärästä johtuen myyntiin sisältyy riski virheellisestä tuloutusajankohdasta.

— Olemme arvioineet myynnin järjestelmäympäristöä ja laskituksen keskeisimpiä kontrolleja liikevaihdon täydellisyyden ja oikeellisuuden kannalta.

— Valtaosa yhtiön myyntilaskuaineistosta kulkee yhden tietojärjestelmän kautta, jonka kontrolliympäristön luotettavuuteen olemme perehtyneet mm. arvioimalla järjestelmän käyttövaltuushallintaa sekä varmistuksia ja palautuksia sekä testaamalla keskeisimpiä laskituksen sovelluskontrolleja.

— Lisäksi olemme arvioineet myynnin kontrolliympäristöön liittyvää yhtiön sisäistä valvontaa sekä yhtiön liiketoimintayksiköiden kuukausikohtaista liikevaihtoseurantaa.

— Kontrollitoimenpiteiden lisäksi olemme suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä myynnin täydellisyyden ja oikeellisuuden arvioimiseksi myynnin jaksotuksia läpikäymällä.

Investoinnit

(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetiedot 14 ja 15)

— Yhtiö investoi merkittävästi erityisesti omaan tietoliikenneverkkoonsa ja IT-ympäristöihin mahdollistaakseen liiketoiminnan kilpailukykyisyyden.

— Yhtiön investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ovat yli 200 milj. euroa vuodessa ja täten investoinnit muodostavat merkittävän kokonaisuuden konsernitaseessa.

— Olemme perehtyneet yhtiössä laadittuun vuoden 2016 investointisuunnitelmaan ja seuranneet sen toteumista vuosineljänneksittäin.

— Olemme arvioineet yhtiön sisäisen valvonnan järjestelyjä ja testanneet kontrolleja, jotka liittyvät investointiprojektien hyväksymiseen, valtuuksiin tehdä investointien yksittäisiä tilauksia ja hyväksyä niihin liittyviä ostolaskuja sekä kontrolleja, jotka liittyvät käyttöomaisuuskirjanpidon ylläpitoon.

— Aineistotarkastustoimenpiteet ovat keskittyneet merkittävimpien investointien kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuuden arviointiin. Lisäksi olemme arvioineet keskeneräisten investointien aktivointiedellytysten täyttymistä ja niiden asianmukaista esittämistapaa konsernitilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen,

jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan

julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 26. tammikuuta 2017

KPMG OY AB

Esa Kailiala
KHT